GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.
Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.
Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.
All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.
If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

Universitetsbiblioteket

BILDER
UR
SKATTUDDSLIFVET
I FORNA DAGAR
AF
V. PETTERSSON.

BIBLIOTEK · GÖTEBORGS · UNIVERSITETS ·

Allmänna Sektionen

Litt.
Sv.

35/2881

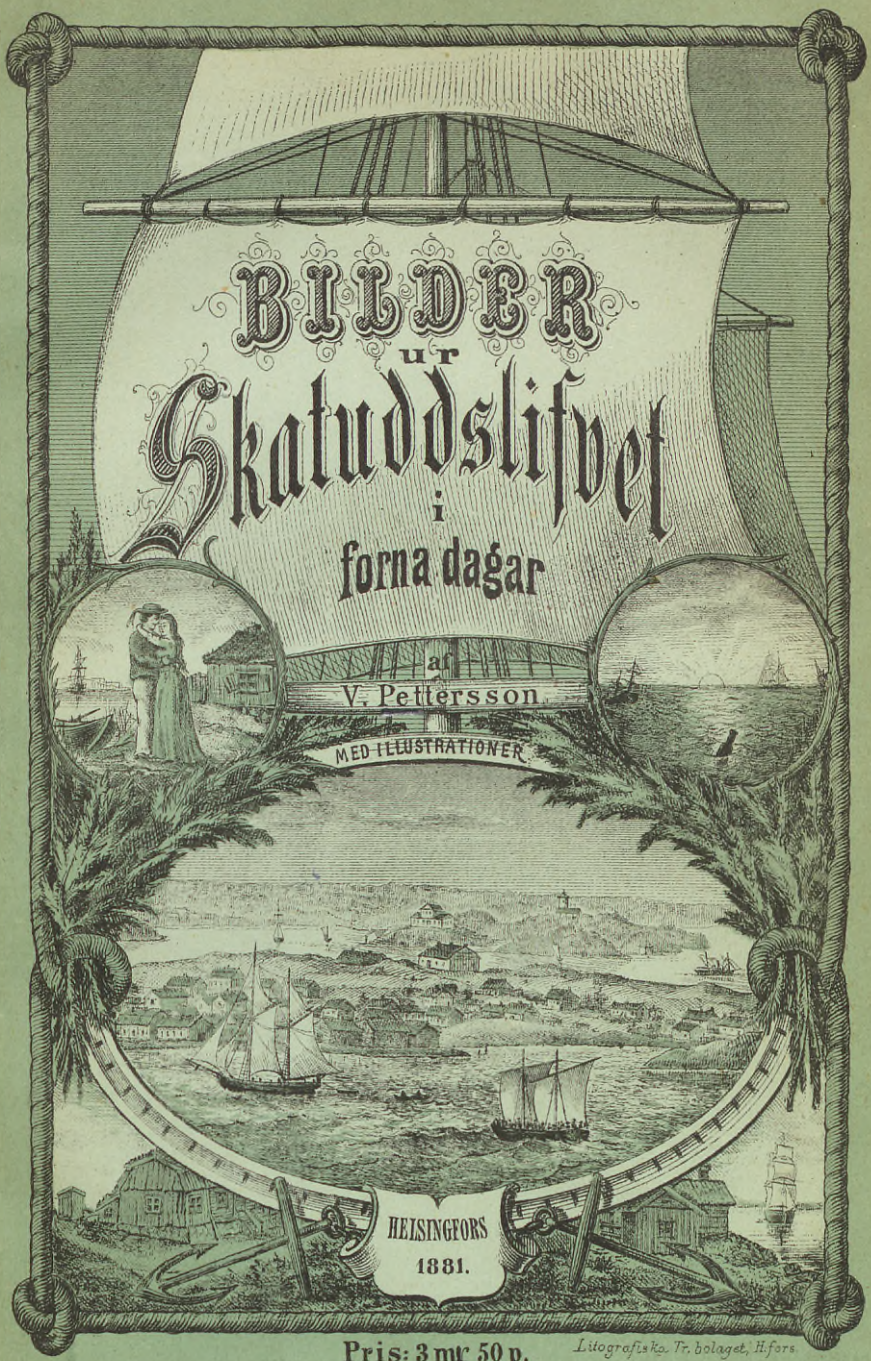

Pris: 3 mk 50 p.

Litografiska Tr. bolaget, Hfors

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK

Pettersson, Victor

BILDER

UR

SKATUDDSLIFVET

I

FORNA DAGAR.

UPPTECKNADE

AF

V. P—n.

ILLUSTRATIONERNA AF R. Å—m.

HELSINGFORS,
HUFVUDSTADSBLADETS TRYCKERI,
1881.

GÖTEBORGS STADSBIBLIOTEK

Inledning och förord.

„Till flydda tider återgår
Min tanke än så gerna,
Mig vinkar från förflutna år
Så mången vänlig stjerna."
Runeberg.

Om J, ärade läsarinnor och läsare, händelsevis komma att kasta blicken på någon af de under senaste år utarbetade plankartor öfver staden Helsingfors, skolen J å plankartans östra del finna en lösryckt flik, som, sedd i fogelperspektiv, åtminstone hvad konturerna beträffa, här har någon likhet med en gammaldags länstol. Denna lilla flik af Finlands hufvudstad har en gång i tiden kommit sig till benämningen *Skatudd*, af hvilken anledning, låter utgifvaren vackert bli att omtala — just emedan icke någon omtalat det för honom. Men uti drägten af ett antagande kan man ju sända ut i verlden ett och hvarje, som icke behöfver någon högtidlig dopattest i släptåg, och derföre vågar utg. äfven framkomma med antagandet, att de förste bebyggare, hvilka nedslagit sina bopålar derborta på udden, råkat vara ett förälskadt skatpar. Och då sedermera några fiskare- eller sjömansfamiljer kommo på den romantiska idén att äfven slå sig ned på de kala bergklackarne, finnande att skatherrskapet allaredan här annekterat ett och annat område, var för dem en nära anledning för handen att gifva denna del af staden det der betecknande namnet.

De personer lära visst icke vara få, som ännu erinra sig denna stadsdel, sådan den tog sig ut i sitt ännu osköflade, ålderdomliga skick. I någon fördelaktig dager presenterade den sig minsann icke, ty om vi minnas rätt, så sågo de litet ruckliga ut, dessa låga, uppstyltade, gråa kojor med de små lappade fönsterrutorna, de idylliskt grönskande torftaken och de sorgligt „snedvuxna" skorstenspiporna. Och gator och gränder sedan! Ja, icke behöfde man vara utrustad med alltför långa armar, om man bara riktigt sträckte ut dessa, för att beqvämt kunna leda sig fram längs husen på hvardera sidan; och hade man liktår, visste man alldeles icke af dessa, sedan man engång beträdt en dylik småtreflig gata, ty man hade det så mjukt och skönt om fötterna, om man också stundom kunde tro sig vara på väg att

helt hastigt och lustigt få göra en resa till underjorden à la teatervålnad. — Sedan hade man der de makalösa, sömniga oljelyktorna, hvilka voro placerade än på bastanta trästolpar, liknande forntidens bautastenar, än vid husknutarne, der de hängde på sina förrostade armar, skickande omkring sig ett sken, ytterst oskadligt för ögonen, men tillika högst bedrägligt hvad de mera utstående partierna vidkommer.

Man kunde tycka, att det icke borde finnas någon anledning att framställa bilder ifrån en sådan rent ut sagdt ruskig stadsdel, och detta ännu till i vår förfinade tid, då man blott får se och höra talas om komfortabla bostäder, och då man hunnit blifva van vid gassken samt småningom till och med vid elektrisk belysning, och då man eger lyckan att få trippa fram på stenlagda gator och asfaltförsedda trottoirer.

Nå-ja, Skatuddens gator och gränder och dess kojor och lyktor må gerna lemnas åt sitt värde, men den befolkning, som för trettio à fyratio år tillbaka byggde och bodde på denna halfö, den är dock förtjent af att ställas äfven framför en af vår tids fotografiska apparater.

Desse Skatuddsboer hade nemligen sedan långa, långa tider tillbaka utgjorts af sjömans- och fiskarefamiljer, af hvilken anledning den gamla Skatudden tryggt kunnat kallas en sjömanskoloni, ty härifrån skulle på den tid, då äfven Finlands hufvudstad egde en handelsflotta, hurtige sjömän vanligen rekryteras. Det var idel fria, lefnadsglada menniskor, man hade här, de der lefde i ett verkeligen vänsällt, patriarkaliskt förhållande till hvarandra. De bodde torftigt och lefde anspråkslöst, men voro lyckliga och förnöjda för det.

Företog man vid nämnda tidpunkt en vandring längs Skatuddens stränder, fann man der en skara hurtige pojkfyrar, som med byxorna uppkaflade öfver knäet vadade ut i vattnet, under det de voro sysselsatte med att „utklarera" sina „barkskepp", och råkade man då till hvilken som helst af dem framställa frågan, hvad han med tiden ämnade bli, fick man genast det tvärsäkra svaret: „Sjöman, naturligtvis!" Ja, det var en nästan sjelffallen sak, att den uppvexande manlige medlemmen i familjen, likasom far och farfar, skulle välja det på faror rika sjömansyrket. Och det är troligen ej för mycket sagdt, om utg. vågar påstå, att flertalet af de duglige sjömän, vi egt och ega i Helsingfors, såväl hvad förmännen som äfven hvad gemenskapen vidkommer, varit „Skatuddspojkar."

Utgifvaren af dessa Skatuddsbilder har under sina barndomsdagar varit vittne till både dagrar och skuggor, glada och sorgliga

händelser, upplefvade i dessa låga kojor, bland dessa enkla, okonstlade menniskor. Han har sett deras trefna hem, han har sett barnens och den yra ungdomens oskyldiga lek och ras, han har varit med om trefliga båtfärder under herrliga sommardagar, liffulla dansnöjen under de långa vinteraftnarne. Han har hört de gamle förtälja om sina äfventyr och iakttagelser under resor till fremmande länder.

Men det bästa af allt är, att han haft lyckan ega en gammal tant, en verkeligen rar Skatuddsgumma, hvilken egt en makalös förmåga att berätta, och det är hon, som genom sina berättelser lemnat det egentliga stoffet till mången bild ur Skatuddslifvet. Att mångt och mycket uti desamma råkar framstå i bristfälligt skick, är hon dock icke skulden till, utan bör detta endast och allenast tillskrifvas upptecknarens oförmåga att skildra dem bättre.

Dessa bilder ha redan passerat revy inför offentligheten, då desamma under trenne års förlopp ingått uti „Hufvudstadsbladet.“ Men de ha dock lyckats tillvinna sig en smula intresse, hvilket synes deraf att utg. af en mängd vänner blifvit uppmanad att utsända dem såsom samlade på ett ställe i bokform samt försedda med illustrationer.

Beträffande dessa sistnämnda, har utg. haft lyckan blifva biträdd af artisten R. Åkerblom, och denne sistnämndes för några år tillbaka utgifna „Minnen från det Helsingfors som gått“ ha dervid kommit väl till pass, då utg. äfven i förevarande arbete önskat framställa teckningar från Skatudden, sådan den tog sig ut under forna dagar.

Den nya xylografiska anstalten i Helsingfors har vidare gjort allt hvad i dess förmåga stått, beträffande utförandet af träsnitten.

Det är att antaga, att sammanställandet af Bilderna ur Skatuddslifvet i stilistiskt afseende lemna åtskilligt öfrigt att önska, synnerligast då upptecknaren icke varit nog lycklig att komma i åtnjutande af annan skolbildning än den Gubben Granberg i tiden kunde lemna, men utg. hoppas, att bilderna, då de komma inför kritikens domstol, skola hugnas med hvad man kallar „förmildrande omständigheter.“

Röner arbetet ett vänligt mottagande, ämnar utg. af Skatuddsbilderna fortsätta med tecknandet af bilder ur folkets lif, härnäst förflyttande sig ifrån den gamla Skatudden till andra delar af denna hans födelsestad, der en vidsträcktare terräng kanske bereder mera omvexling åt taflorna.

Utgifvaren.

Innehåll:

		Pag.
I.	Gubben Granberg och hans skola	1
II.	„Silfverkryckan“	12
III.	Petter Skot	36
IV.	Trogen kärlek	50
V.	Smuglarens dotter	83
VI.	Barndomsvännerna	105
VII.	„Tassige Sektern“	145
VIII.	„Julstjernegudinnan	162
IX.	Enslingen i „Kråknästet“	194
X.	Fosterdottern	241

I.

Gubben Granberg och hans skola.

Ungefär på samma punkt, der den nya ryska kyrkan nu så majestätiskt thronar på bergklacken, var i tiden Skatuddens enda och förnämsta bildningsanstalt belägen. Anstaltens föreståndare och lärare, styrman Granberg, hade i unga år plöjt böljan som en dugtig karl, men slutligen funnit detta tråkigt i längden, hvarföre han företagit sig det ingalunda mindre mödosamma värfvet att „plugga vett i folks barn“, såsom han sjelf uttryckte sig.

Han egde gemensamt med styrman Moberg en koja, hvilken dock ej var större än att gubbarne hvardera sutto som välbeställde egare af ett par små rum, men dessa voro deras egna, och det var ju ändå något.

Skollokalen var ej särdeles vidlyftig, men så var ej heller elevantalet större än 20 à 25, -- någon gång uppgående till den respektabla siffran 30 — flickor och gossar om hvarandra.

Innan vi nu gå att presentera vår hedervärde skolmästare för läsaren, skola vi först se oss omkring uti „skolstugan.“

Rummet var gudnås icke stort och högt var det ej heller, så der ungefär 3 aln och en tvär hand; man brydde sig i den

gamla goda tiden ej så mycket om höga, luftiga rum, blott de voro varma, det var hufvudsaken.

Någonting som till allra först ådrog sig uppmärksamhet vid inträdet i skollokalen, var ett marinstycke af kolossala dimensioner; det föreställde en fregatt för fulla segel och i svår sjö samt var i tiden måladt af gubben skolmästaren i egen person, icke fint precis, men tydligt, då tacklaget här var framställdt i fullkomligt samma proportioner som tågverket i verkligheten å hvilken Rio-farare som helst. I långa tider tjenstgjorde detta sjöstycke som ett slags skärm, för att kaschera den väldiga gammaldags spiseln, men då gumman skolmästerskan slutligen fann att pojkarnes ögon alltför mycket hängde fast vid det nämnda bastanta tågverket, sökte hon en vacker dag upp en målarepensel samt en burk med blå färg, och suddade helt vandaliskt öfver hela mästerverket.

Väggarne i skolstugan voro dock de intressantaste företeelser af allt hvad väggar i verlden heter. Visserligen talar man om palats med dyrbara alfresco-målningar samt andra dylika konst- och underverk, som gå upp åt väggarne, men jag vet ej så noga om de hvad motivrikedom beträffar kunna jemföras med dekorationerna å Granbergska skolans väggar. Gubben bestod sig nemligen den lilla fåfängan att från sina elever annektera allt hvad de i illustrationsväg medförde till skolan, ifrån de grannaste kolorerade porträtter af verldens krönta och smorda, med gulmålade kronor och dito peruker, skarlakansröda mantlar och dito nästippar, till den allra minsta konfektbild med verser af det mest rosendoftande eller rörande slag, som sockerbagarpoesin någonsin kan ha att framvisa och hvilkas beskaffenhet t. ex. af följande strofer kan inhemtas:

„Den röda rosen är en bild af dig,
Ty dina kinder röda ha bedårat mig.“

eller:

„Se det af pilen genomstungna hjerta;
Det kärlek är som bringat sådan ryslig smärta.“

äfvensom:

„Akta dig för ormen, hulda vän,
Den narrar dig och mången Eva än.“

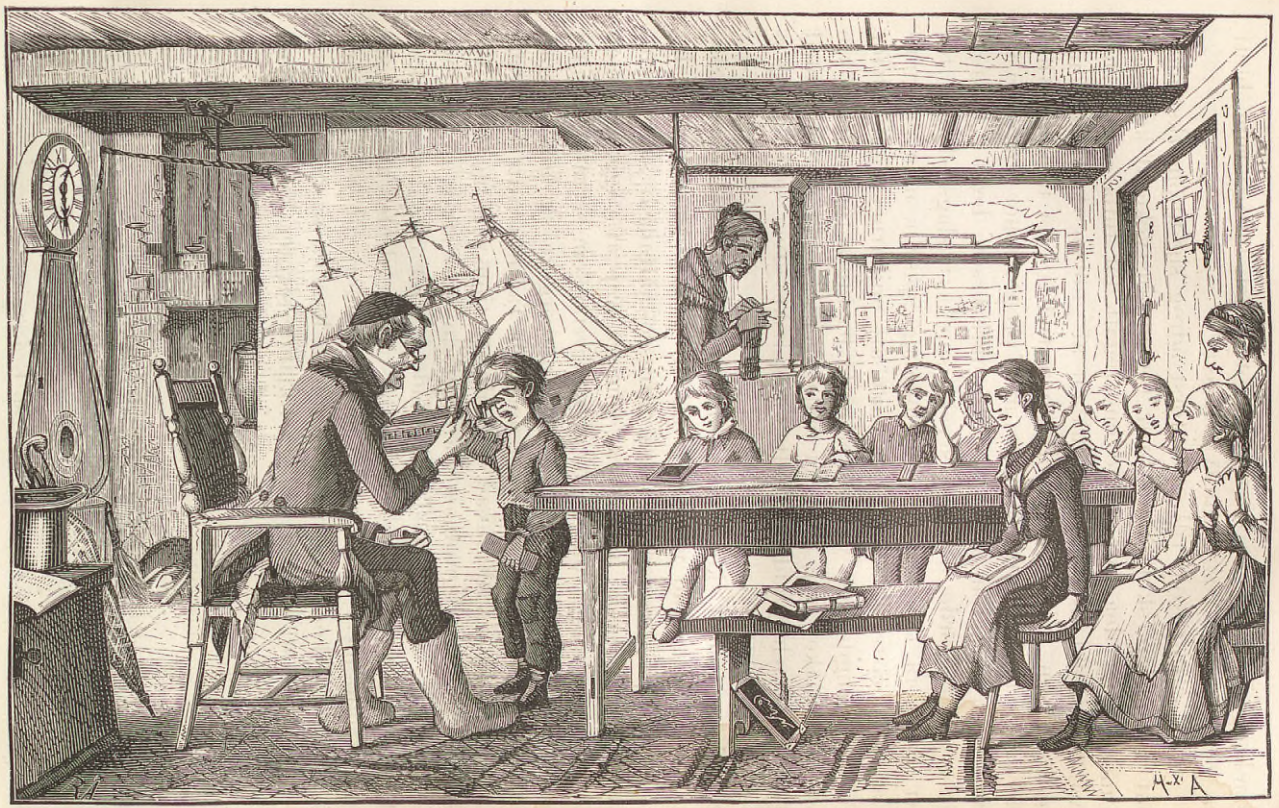

Och när nu allt detta på tydligaste sätt var framställdt i bild, vill jag se den som vågar komma och påstå, att dessa väggar icke voro intressanta, om icke precis de smakfullaste.

Hela skolmöblemanget utgjordes af: Ett stort bord, som någon gång i tiden tycktes ha gjort bekanskap med svart färg och hvilket af gubben skolmästaren kallades „skansen“; under detta bord eller i skansen hade man arrestkurran för latläsarne eller „engelsmännen“ såsom gubben — jag vet ej så noga af hvilken anledning — benämnde dem. Tvenne bänkar gingo „långskepps“ längs bordet och vid öfre ändan af det sistnämnda befann sig gubbens af tidens tand åtgångna hvitmålade länstol, framför hvilken den respektinjagande rottingen eller „kniparn“ alltid låg i beredskap. Stelt och högtidligt, som en landsmamsell på ett stadsbröllop, stod det gamla klockskåpet derborta vid fondväggen, bakom länstolen. När man betänker, huru många längtansfulla blickar kastats på det gamla skåpet och på klockan med de magra arabiska siffrorna och de långa bastanta visarne, under hjertlös önskan att desamma måtte „lida“, kunde man finna det underligt att dessa ej redan „aflidit“, — men nej, der stod skåpet och der befann sig klockan allt ännu lika sega i tidens tjenst, och fastän jag och de andra skolknapparne så hjertans gerna hade sett den gå förut och det dugtigt ändå, gjorde den oss dock det fula sprattet att alltid gå en half timme efter andra ur. Till skolmöblemanget hörde för öfrigt ett mindre bord jemte fyra stolar, hvilka voro placerade på en skild sida af rummet och som äfven utgjorde ett skolmöblemang skildt för sig, då detsamma var bestämdt för „styrmanskandidaterne“, några unge navigatörer, hvilka plägade taga privatlektioner hos styrman Granberg, innan de begynte kursen i navigationsskolan.

Och nu till gubben sjelf. Till sitt yttre fann man uti honom hvarken typen af den äkta skolmästaren, hvars torra genomskinliga lekamen utaf knapp kost och skoldam befinner sig i öfvergångsstadiet från menniska till andeväsen, ej heller såg han ut som någon äkta sjöbjörn, med groggfärgad hy, två

tuggbussar, en på styr- och en annan på babordssidan, en dylik en, som under samtal inflickar en svordom emellan hvarje ord och femton efter hvarje afslutad mening; nej, gubben var någonting midt emellan, som man säger. I det lilla rundletta, gladlynta anletet förefanns ett särdeles godhjertadt uttryck, hvarföre just detta anlete för ingen del var orsak till att gubben vid sitt uppträdande var föremål för de hedervärda Skatuddsboernes löje, utan var det af ett annat skäl — ett *hufvudsakligt;* händelsen var nemligen den, att gubben, som eljest egt mera dålig hårvext, en vacker dag funnit hjessan kal som en „spillkum", — hvarmed han sjelf behagade förlikna den, — och just i anseende dertill hade han varit nödd och tvungen att lägga sig till peruk, men hvarföre han då valde en sådan som, utom en kollektion af obestämda färger, stötte i gult och rödt eller kunde förliknas vid en något urblekt spansk flagg, kan jag alls ej begripa, ty icke går det just an att föra denna smaksak i färgväg på färgblindhetens konto heller. Vidare voro hans „brillor" af den der gamla bastanta sorten, der skalmarne voro vidpass $^1/_4$ tum breda och närapå $^1/_8$:dels dito tjocka och med glas så stora och starka, att desamma kunnat vara mera passliga till att förstärka synorganet hos en närsynt häst eller oxe.

Enligt tidens sed var gubben naturligtvis uppsträckt i sparrkragar, och dessa hade det säregna med sig, att de tillika utgjorde ett slags thermo- eller manometer, huru man egentligen skall kalla det, vis-à-vis lynnet hos hans kära hälft, ty hvarje gång ett moln var synligt på de gamlas äktenskapshimmel, visste man äfven att gubbens kolossala „fadermördare" voro till den grad styft stärkta, att det alldeles såg ut som om hans nacke blifvit försedd med den bastantaste kopparförhydning — ett nästan inqvisitoriskt sätt att straffa och att hämnas, icke sant? — (detta beträffande hans första hustru, som, inom parentes sagdt, ville vara „herre på skutan"). — Gubben bar en grå syrtut, från hvars bakficka den blårutiga snusnäsduken alltid svajade omkring $1^1/_2$ qvarter och hvilken derföre af gubben kallades hans „nationsflagg", — såsom äfven den flagg benämnes, hvilken befinner sig å gaffeln till mesanmasten å ett fartyg; — vidare bar han en storrosig gul väst, i hvars ena

ficka den af ej de allra minsta dimensioner bestående „silfverrofvan“ befann sig — i den andra fickan låg snusdosan i förtroligt sällskap med den oförgätliga pikanellsrullen; — allt detta gjorde att gubben till sitt yttre framstod i en så originell och genomkomisk dager, att det ej alls var underligt, om en och annan spefogel drog på smilbandet, då gubben med sitt spanskrör i handen och sin höga „storm“ på hufvudet gravitetiskt passerade förbi. Men de kostligaste persedlarne af hela hans utstyrsel utgjorde dock de makalösa filtstöflarne, dessa tingestar, som voro af den der välkända prenniksbagarsnitten, och nästan för mycket „gjorda på växten“, för hvilken sistnämnda omständighets skull gubben sjelf också kallade dem sina „smertingspytsar“; likväl tyckte han ganska mycket om dem, emedan han var rädd för „tjufväder ifrån däcksnåterna“ och stöflarna i sjelfva verket lära varit utomordentligt värmeberedande.

Dessa „smertingspytsar“ gåfvo en gång anledning till en den mest tragikomiska munterhet i skolan. Robert S. hade mycket svårt förbrutit sig och skulle få „på spelet“ — en straffart alldeles synonym med den man i andra skolor kallar „stut“ — och då gubben vid sådana tillfällen med eftertryck plägade sköta „kniparn“, var det ej alls underligt om delinqventen försökte draga sig „ur spelet.“ I alla fall begynte nu en „borddans“ kring den s. k. skansen, hvarvid naturligtvis gubben med sina gamla ben och sina stora filtstöflar var den som kom till korta. Men i ett nu företog sig munsjör Robert att retirera ut genom dörren; genom dennas öppnande blef han litet uppehållen i farten, så att gubben var hardt nära att få fatt i gossen; likväl finnande detta numera omöjligt, ville han åtminstone skänka honom ett s. k. „respass akterut“, men då hände det att filtstöfveln tog sig orådet före att göra en liten utflykt à la flygmaskin öfver vår käre Roberts hufvud långt bort på gården.

Dock, någonting af ännu sorgligare art skulle inträffa under gubbens förföljelseifver; hans peruk, som satt långt ifrån stadigt på den kala hjessan, föll af honom på förstugugolfvet, — och vipps var den i klorna på styrman Mobergs förhoppningsfulla kattungdom, hvilken med sitt rof i ett nu var ur

sigte för åskådarne af detta sorglustiga uppträde. Genast utkommenderades skolans elever, stora och små, maskulina och feminina, på skallgång efter det odjuret katten, hvilken vågat „bära tänder“ på skolmästarens dyrbara peruk. Och just meddelaren häraf och ingen annan var den lyckligt lottade, som skulle få fatt på katten, der den som bäst höll på att praktisera sig in genom en källarglugg i granngården. Håret skulle nog ha rest sig på hufvudet för medlemmarne i vår nutida Djurskyddsförening, om de åsett huru omildt jag nödgades gå till väga med den stackars „missen“, då jag ej hade annat val dervidlag, än att först och främst fatta tag i kattens svans och dernäst i dess bakre fortkomstledamöter samt dymedelst draga både katt och peruk fram till dagsljuset.

Stolt som en fältherre, hvilken från striden återvänder med någon under fara och med hjeltemod eröfrad trofé, marscherade jag tillbaka till skolan och öfverlemnade till skolmästaren den lyckligen återfunna peruken. Men så blef jag också hederligen belönad derför — ni tro kanske med guldsabel med påskrift „för tapperhet i fält“ — ja, för mindre bragder har mången kommit sig till en dylik, — nej, men jag fick „kaffe och doppa.“

Och just den dagen var det som mig för första gången vederfors den stora äran och sällsynta lyckan att bli inbjuden i „lilla kammaren“, det rum, som befann sig bakom sjelfva skolstugan och hvilket af oss elever betraktades såsom ett „det allra heligaste“, då vi nogsamt visste, att gubben derinne förvarade ett och hvarje kuriosum, det han under forna sjöresor hemfört, såsom rara snäckor, askar af färgadt glas m. fl. dylika rariteter, egnade att blända ögonen på oss; vidare pryddes väggarne der af långt vackrare „gubbar“ än i skolstugan, och med krigsfartyg och fregatter, hvilka till och med hade fem master, fyra rader kanonportar och som voro utstyrda med alla möjliga och omöjliga nationers flaggor; der hängde på väggen de mest storartade bataljstycken, märkvärdiga taflor, å hvilka man, hur man än ansträngde synverktygen, ändock icke kunde se annat än ramen och några mörka fläckar, som skulle föreställa krutrök. Det der var ändå idel rara saker för en Skatuddspojkes åt sjömansidrotter hängifna fantasi, hvarföre

hans blickar också helt ofrivilligt stulo sig ifrån den tråkiga boken till „lilla kammarens“ dörr för hvarje gång denna öppnades.

Som sagdt, så vederfors mig denna dag äran att få dricka kaffe i detta heliga rum, hvilket väckte en sådan afund hos de öfriga eleverna, att de i lång tid efter denna anmärkningsvärda dag kallade mig „kattjägaren.“

I förbifarten omnämndes här redan, att skolmästarens första kära hälft, salig i åminnelse, plägade vara „litet på fnurr“ ibland. Tyvärr inträffade detta icke heller så sällan. Öfver gubben herrskade hon för öfrigt med toffelväldet i hela dess skärpa, och vi småttingar på skolbänken fingo ofta nog röna „slående bevis“ på hennes ömsinta vårdnad äfven om oss. Hon ville att en den strängaste disciplin skulle iakttagas, ja, råkade hon t. ex. få sigte på några gymnastiska svängningar med fötterna under bänken, hvad som skolpojkar i allmänhet ha svårt att låta bli med, var hon ingalunda sen att med en klabb ifrån spiseln, eller hvad annat hon i hastigheten kunde få fatt uti, „smörja upp tassarne“ på en stackare, så man ingalunda tackade för välfägnaden.

Då gubben var temmeligen lomhörd, begagnade sig en och annan latläsare af knepet att rabla upp en hel mängd „abracadabra“, så att det skulle se ut som om han kunde lexan „som bara vatten“, men då råkade det hända att kammardörren stod på glänt samt att denna impromptu-lexa nådde gummans skarpa öra, och nu var hon ej god, då hon kom utrusande, utan flög hon genast den brottslige i luggen, drog honom sålunda till dörren, satte på hans hufvud en halmskrulla af väldiga dimensioner, vid hvilken var fästad en bit af ett gammalt strömmingsnät, som skulle föreställa flor, samt gaf honom sist och slutligen en qvast i handen. Sålunda utrustad fick den arme latläsaren eller „engelsmannen“ stå der i en eller ett par timmars tid, utan att våga röra en fena.

Höll man „litet låda“ eller nojs under lektionstimmen, hade gumman snart nog den oaptitliga becklappen i ordning för de värste storpratarne. Denna becklapp, hvilken var skuren ur ett gammalt stöfvelskaft och väl insmord med beck, och som satt, då den placerades på en syndares mun, så säkert

der, att skinnet hade lust att följa med då densamma skulle borttagas, var egentligen skolmästargubbens uppfinning, fastän han sjelf — till synnerlig lycka för oss — mera sällan gjorde bruk af den.

Hon hade för öfrigt en mani att gräla, den trefliga gumman; såg hon någon vandra till den stora krukan för att dricka och detta flere än en gång under dagens lopp, påstod hon att man gjorde det af okynne, och då grälade hon; om man råkade fastna med foten i det söndriga strömmingsnätet, som af ren ekonomi var utspändt öfver golfvet, för att skydda mattorna, grälade hon; om hon under strumpstickning fällde trådnystanet i golfvet och ej fort nog fick någon att taga upp detsamma, grälade hon. Men blef man borta ifrån skolan, vare sig sedan af sjukdoms- eller annat laga förfall, var gumman icke sen att i hemmet uppsöka en stackare; kunde det då icke nog tydligt konstateras, att man verkligen var sjuk, om man sedan också var försedd både med senapsdeg i nacken och med ättikskompress kring hufvudknoppen, gaf gumman sjuklingen till en början en „sinkadus“ i nacken, så senapsdegen fann för godt att flytta sig ett grand, samt tog en i „hampan“, så att ättikskompressen rönte samma sorgliga öde, under det hon med thordönsstämma kommenderade: „I skolan med dig, din latmask, jag skall nog laga dig frisk, jag!“

Af allt detta kan man finna, att äfven gubben skolmästaren, hvad familjetrefnad beträffar, icke alla dagar seglade „för laber bris“, utan att han ofta nog var utsatt för „det allra argaste hundväder“. Detta gjorde att gubbens humör stundom visade sina kantiga sidor, så att den ringaste förseelse gaf anledning till „färska bullor“, såsom de i öfriga skolor förut så vanliga „handplaggen“ af honom benämndes och hvarvid den af björkris flätade s. k. „lavan“, allt i proportion till i huru hög grad gubben var uppretad, utan misskund bearbetade en arm stackares händer, så de blefvo röda och uppsvullna eller kommo att likna bodpojkens der nere i Beregavois laffka.

Nu hände det att gubben under det mödosamma pluggandet i skolan någon gång fann sig vara i behof af en liten „tankställare“ från en i det bruna väggskåpet befintlig „me-

dicamentsflaska", men då händelsen var den att gumman höll en mycket sträng kontroll dervidlag samt endast och allenast beviljade honom den lilla „måltidsrispen", så var gubben nödsakad att begagna sig af en liten oskyldig „smuggelaffär", som tillgick sålunda, att han passade på när gumman hade något ärende i det andra rummet eller då hon begaf sig ut, att helt geschvindt öppna skåpdörren och hastigt och lustigt taga sig en lång „hoffmansdroppare." Försiggick manövern lyckligt och väl, hade man gubben vid det briljantaste lynne hela dagen igenom, men råkade gumman öfverraska honom vid „pejlingen af väggskåpet", då undgick han ej heller den störtsjö „nässelsoppa" och „malörtsdekokt", som deraf var en gifven följd, och den dagen var äfven en svår dag för plantorna på skolbänken, ty gubbens humör vardt då igen sådant, att „kniparn" ingalunda fick ligga i ro på bordet.

Men en vacker dag lade gumman bort stickstrumpan, brydde sig ej mera om att gräla med gubben eller lugga „de förderfvade varelserna" på skolbänken; hon lade sig ned att dö, trött vid allt tråk och bråk här i lifvet.

Fastän gumman under lifstiden tillräckligt nog haft „skinn på näsan", såsom det påstods, samt ingalunda alla dagar befunnit sig vid sitt älskvärdaste lynne, blef hon dock vid sitt frånfälle mycket sörjd och saknad af gubben. En dyster sorgbundenhet fick efter hennes död insteg hos honom, och den starka, klara rösten, hvarmed han alltid ledde morgon- och aftonpsalmerna, ljöd nu så vibrerande och i diskant, att en bönehusförsamlings klockare skulle afundats honom det rörande i föredraget.

Gubben blef härefter mycket tankspridd, hvilket gjorde hans äfven eljest nog originella uppträdande ännu mera markeradt. Så hände det att han en dag sågs uppträda på ett barnsöl i full gala drägt, den blå fracken med blanka knapparne och med röd silkesnäsduk akterut, men med afvig väst och i filtsockorna, — och detta var, mente man, någonting riktigt oerhördt.

„Nog synes det, lita på mina ord, att den ordningsälskande Granbergskan är borta, för jag vill vara skapt till en sockerskorpa, om inte det ändå var hon som höll kurans på gubben",

hördes den bedagade Bommens Stafva läspa vid barnsölet, under det hon betydelsefullt runkade på hufvudet, då hon sörplade i sig en kopp cirkorieblandad mocka, — och det der var klafven till att, huru illa man än förut talat om „den tyranniska skolmästarfrun“, hon numera höjdes till skyarna för sin „utomordentliga ordentlighet.“

Men vi småttingar på skolbänken tyckte oss under nu inträdda förhållanden lycklige som sjelfvaste „prenniksryssens pojkar.“ Gubben hade ju glömt af både „kniparn“ och „lavan“, och dertill behöfde vi icke mera med bäfvan varskò om gummans Argusögon voro synliga i dörrspringan, utan fingo vi nästan ostördt hängifva oss åt den så trefliga sysselsättningen att leka med „trollgubbarne“ från ryssbodan, „som bara kunde stå på hufvud“, eller med att spela trissa på knappnålar eller att skurra byxorna sönder på den glatta bergklacken nere vid „Stjelpbänken.“

Dessa afundsvärda tider och förhållanden förändrade sig likväl åter. Vi fingo en vacker dag se gubben riggad i den redan omnämnda galadrägten, denna gång klädd med omsorg samt rakad och putsad, så han tog sig ut som en riktigt finfin gentleman. Glad och fryntlig tyckte vi nog att han äfven tog sig ut, men han var ändå så nogräknad hvad lexorna beträffade och lät ingalunda „bockarna“ bli obestraffade. En half timme innan den vanliga middagstimmen inföll, meddelade han oss, till vår stora öfverraskning, att vi kunde få hålla fritt för den återstående delen af dagen, hvilken glädjande underrättelse vi säkert hade helsat med ett skallande hip, hip, hurra! — om vi bara vågat.

En förklaring öfver gubbens så besynnerliga uppträdande denna dag erhöll jag redan samma dags afton, ty som en löpeld spred sig kring Skatudden den märkeliga nyheten, att skolmästaren hade friat och åter tänkte på att gifta sig. Händelsen var den, att Bommens Stafva, hvilken bland andra upptäckte gubben i afvig väst m. m. på barnsölet, denna dag hade råkat få se honom så blank och fin styra i väg till Sofi L., och fastän mamsell Bom genom den „hiskliga rematisten“ hade blifvit halt och det på begge benen på en gång, vardt hon nu så uppiggad af det hon sett, att hon „likt ett torrt skinn“, såsom

hennes kaffesystrar spefullt sade, „rände Skatudden omkring“ i och för meddelandet af detta, det allra färskaste i sqvallerväg.

Ja, denna gång högg hon icke heller i sten, den beskedliga Stafva, oaktadt hon så många gånger förut med Hymens band sammanparat menniskor, hvilka sjelfva ej ens haft en aning derom. Gubben hade, i enlighet med skriftens ord, funnit „att det ej är godt att mannen är allena“, hvarföre han beslutit „splitsa ihop sitt gamla skrof vid en ny och dejelig skuta.“

Ifrån och med den nyssnämnda dagen vardt också af gubben en helt annan menniska. Det såg ut som om de dystra, ruskiga höstdagarne i hans lefnad med ens blifvit förbytta till de klaraste, solvarma vårdagar, ja, han tycktes i ett nu ha blifvit tjugu år yngre eller tog sig ungefärligen ut som en nyförbyggd och ånyo uppriggad skuta.

Det föreföll äfven oss skolelever som hade den gamla skolstugan blifvit bra mycket trefligare och ljusare sedan den vänliga, gladlynta skolmästarfrun der gjorde sitt inträde. Hon var nog sträng, hon också, men endast då stränghet var af nöden; hennes ömhet för oss var deremot af samma slag som en den huldaste moders.

Under den fullständigaste äktenskapliga lycka, vid „smul sjö och laber bris“ förflöto gubbens återstående lefnadsdagar, tills skeppsredaren deruppe påmönstrade honom för den sista resan. Tisdagen den 26 Maj 1868 dog gubben, efter att nästan ända till det sista hafva handterat „kniparn“ och „lavan“ i upplysningens tjenst.

Mången Helsingforsbo påminner sig troligen ännu den lille originelle gubben, hvilken hvarje söndag besökte kyrkan, dervid alltid innehafvande samma egendomliga plats, trappuppgången till predikstolen. I anseende till sin dåliga hörsel hade han valt detta ställe för förrättandet af sin andakt och här sjöng han med ljudelig röst ur den stora psalmboken och härifrån uppsände den fromme åldrige sina ur hjertat gående böner till Honom, som slutligen kallade honom till den lugna hamnen.

Någon framstående pedagog var styrman Granberg icke, men att fostra upp folks barn i gudsfruktan och rena seder,

dertill var han klippt och skuren, och på detta område verkade han i all sin anspråkslöshet kanske med lika godt resultat som hvilken annan af våra examinerade folkskolelärare, om han också icke alltid iakttog det moderata eller hade sina egna methoder för bibringandet af undervisningen.

II.

„Silfverkryckan.“

Invid den gamla grönmålade lyktstolpen, som stod just på den plats, der tvenne gator, den ena till häktet, den andra till „flottska kasernen“, i sjelfva centrum af Skatudden utgrenade sig, sågs en dag en hop menniskor af olika åldrar och kön vara församlad.

Som jag alltid varit litet nyfiken af mig, kunde jag icke heller nu låta bli att närma mig gruppen kring lyktstolpen; och här fann jag hela „pradajarkodiljen“ församlad, alla dessa småtrefliga madammer, af hvilka hvar och en höll sina goda tretton lispund och litet till, och som derföre, hvad „proportionerna“ beträffade, alla hade ett starkt syskontycke med de holländska koffarne af den äkta gamla sorten. Häraf kan man finna, att jag icke hade särdeles utsigt att komma till insigt om hvad som här var föremål för det goda folkets så odelade uppmärksamhet. Men då råkade jag der i folkhopen få sigte på gamle Ytterlin, drog honom i den flottiga f. d. grå schinellen och frågade af honom hvad i all verlden han och de andra gapade på.

Ytterlin tog på sig sin myndigaste min, ref sig under skinnmössan — hvilken af honom bars äfven midt under sommaren — ömsade tuggbussen ett grand samt sade slutligen:

„Nå, det är Silfverkryckan, som råkar ha fallansjukan igen . . . . Jo, jo men, nu ser det ändå ut som om hon inte mera sku' ha lust att få den flere gånger.“ Slutstrofen sade han i en sådan ynklig tonart, den jag alldeles icke hade trott honom vara karl till.

Silfverkryckan var en på Skatudden välkänd personlighet, hvilken, oaktadt hon var halt och redan temmeligen till åren kommen, var beryktad för sitt dåliga lefverne; vanligen påstod hon sig ha „fallandesjuka“ då hon råkade vara så grundligt „på treqvart“ att hon icke mera kunde begagna sig af det tjenstbara benet och kryckan. Hon lifnärde sig eljest med att linka omkring och sälja pepparkakor jemte annat småkram, och tog sig för öfrigt ut som det menskliga eländet i dess ruskigaste gestalt.

Likväl påstod man att hennes skrumpna, vederstygliga anlete engång framstått i den mest fulländade fägring, att hennes röda, rinnande ögon en gång varit mörkbruna samt fulla af eld och tjusningsförmåga, att det tofviga, grånade håret, som den smutsiga, trasiga bomullsduken fåfängt bjöd till att skyla, en gång ringlat i form af svarta, silkeslena lockar ned på en hvit, välformad hals, att denna lytta, framåtböjda gestalt en gång egt den välvexta, på rosor dansande ungmöns gratiösa hållning.

Nu låg hon der, i sina trasiga paltor, i träcken vid lyktstolpen, dragande det sista andetaget, under det att en hop nyfiket gapande menniskor med blandade känslor, ömsom af medömkan, ömsom af förakt, slöto en ring kring henne.

„Se så, nu är det slut!“ hördes plötsligen någon bland åskådarne yttra.

Menniskomassan drog sig nu något tillbaka, pratande och sorlande. Jag försökte visserligen lyssna till en och annan i hopen, för att få veta något rörande den aflidnas tidigare lefnadsöden, men detta var alldeles omöjligt här uti denna bisvärm.

Straxt derpå såg jag politiekarlen vara i antågande med sin hemska svarta låda. En polisgevaldiger hade af sällspordt tjenstenit, i samma ögonblick som gumman dragit sin sista suck,

uppsökt den nämnda tjenstemannen, hvilken i någon välloflig förrättning råkat befinna sig å Skatudden, och der kommo de just nu i lagom tid, för att lemna „Silfverkryckan“ en sista handräckning.

Såsom kändt är, betraktas politiekarlen eller „rackaren“ med afsky af en del menniskor, och en polisgevaldiger var icke heller någon „gullgosse“ hos torggummor och dylikt godt folk, hvarföre det ingalunda var smeknamn och ömma tillmälen, som haglade kring öronen på desse rättvisans handtlangare, der de nu som bäst voro i färd med att praktisera gummans jordiska qvarlefvor in i den svarta lådan. Hade likväl till hvilken som helst af de munvige åskådarne den frågan blifvit framställd, huruvida de sjelfve ville draga försorg om att gumman på ett hyggligare sätt komme i jorden, hade säkert hvar och en af dem med ett bleklagdt nej dragit sig tillbaka. Den silfverbeslagna krycka, genom hvilken gumman kommit sig till den besynnerliga benämning hon redan i tider och dagar haft, var det enda som någon möjligen velat göra arfsanspråk på, men denna placerades, förnuftigt nog, till sällskap åt gumman uti lådan.

Jag ämnade just under påkommen melankolisk sinnesstämning lemna platsen för nyssbeskrifna uppträde, då jag blef varse gubben Ytterlin, der han med ryggen vänd emot lyktstolpen och med en tår i ögonvrån fortfarande hade blicken fästad på den just ur synkretsen försvinnande rackarkärran. Med ens påminte jag mig nu att gubben någon gång nämnt, det han hade sig bekant ett och hvarje rörande „Silfverkryckans“ förflutna lefnad, hvarföre jag genast kom att tänka, det just han kunde vara rätta mannen att vända mig till, då jag önskade tillfredsställa min nyfikenhet beträffande denna person och de öden hon upplefvat.

Och då det nu föll sig så lyckligt, att gubben Ytterlin råkade bo i samma gård som jag och då jag dertill just nu tyckte mig finna honom vid en sådan vekhjertad sinnesstämning, att han kunde fås till att öppna på näbben, vände jag mig till gubben, drog fram ur rockfickan en rulle pikanell eller s. k. „danskt skrot“, ämnadt till present åt en tobakstuggande landsfarbror.

Gubben Ytterlins tåromhöljda ögon blefvo med ens klara som blinkfyrar, vid det han fick sigte på läckerbiten i min hand.

„Man kan väl få sig en stjelk?“ frågade han, räckande fram labben.

„Det är just meningen, det“, sade jag. „Och om Ytterlin inte har någonting deremot, så kan han få behålla hela rullen.“

„Vasserra tre! se det kan man kalla hederligt taladt“, sade gubben, under det han räckte mig högra handen, medan han med den venstra gräfde fram ur gapet den väldiga buss af ryska blad, som ännu för en stund sedan utgjort en verklig raritet, men som nu, då någonting ännu bättre fanns i kikaren, naturligtvis fick stryka flagg.

„Bär det af hemåt eller ämnar sig gubben ned åt hamnen i dag ännu?“ frågade jag.

„Vet int' så noga hvad man riktigt ska' göra; visst påstås det att Murtaja kommer från Petersburg ännu i qväll, och det kunde allt vara bra att passa på der nere vid bron, om man kunde få schåfva åt sig så mycket som till en liten knorr på qvällsqvisten, men . . . . .“

„Hvad Murtaja beträffar, så vet jag bestämdt att den ej är här förr än i morgon vid dagningen, just för den der tjockans skull, som man hade ute i sjön i morgse“, inföll jag, angelägen som jag var att för en god del af eftermiddagen ha gubben endast för min räkning. Hvad tjockan beträffade, så egde det jag sagt äfven sin fulla riktighet, fastän uppgiften om Murtajas återkomst endast grundade sig på en lös förmodan.

„Hm“, murrade gubben; „då är det väl bäst att man patikkar af hem och kryper till kojs igen.“

Detta var äfven jag med om; men då vi kommo in på gården, lät jag icke gubben klifva in i stugan, såsom han hade ämnat, utan lyckades jag få honom att slå sig ned på en torfbänk invid byggningsknuten. Jag begynte nu göra en mängd inledande frågor, såsom om han haft god tillgång på schåf de senaste tiderna, rörande hans helsa m. m., hvilket allt han beredvilligt besvarade, tills jag sent omsider kom fram med några anspelningar beträffande „Silfverkryckan“, beklagande hennes sorgliga ändalykt.

Jag märkte att gubben återigen blef vek om hjertat, och då jag nu uttalade en höflig åstundan att af honom få höra hvad han visste om gumman och om hennes framfarna lefnad, yttrade han efter en stunds funderande:

„Jo, jo men . . . hm . . . . Hon hade en skifterik lefnad, hon, det är säkert; men jag vet inte om menniskan sku' kunna förlåta en syndare, om en släppte ur skägget hvad en råkar känna till . . . . Nå-ja, död mun låter vackert bli att förebrå.“

Gubben begynte nu förtälja sin leksysters lefnadssaga, med små afbrott här och der eller vid de ställen, der ömtåligare eller mera hjertgripande saker förekommo, hvarvid orden likasom tycktes stocka sig i halsen på honom.

Så troget som möjligt har jag upptecknat allt hvad som rörande „Silfverkryckan“ gick öfver gubben Ytterlins läppar, och vidtager således här med hennes lilla historia.

Kapten Halldén var en orolig själ och en Don Juan just af rätta sorten. Alla förundrade sig öfver att han icke gick åstad och gifte sig, då han var rik och, såsom det sades, säkert hade fått „en hustru på hvart finger“, om han bara önskat sig det. Hans farsgubbe, kommerserådet, egde ju tre à fyra skutor i sjön och ett par nätta gårdar i staden, utom dessa ansenliga besparingar, som lågo i ro på kistbottnen, — idel goda, verkeligen lysande framtidsutsigter, skulle man tycka. Små hjertevänner påstod man att kaptenen hade i hvarje hamn, hvilken anlöptes, men så långt som till giftermål ville det ändå aldrig komma; och likväl hade den ståtlige Neptunisonen allaredan sina modiga fyratio år på nacken.

En dag, då han med faderns prydligaste brigg, den snällseglande Johanna, befann sig i Cadiz, ströfvade han efter gammal vana oroligt omkring uti staden och dess omgifningar. Han var redan på väg att ifrån en af stadens utkanter vända tillbaka till briggen, då han, vid det han passerade ett litet näpet landtställe, fick höra en sång — ackompagnerad af guitarr — så melodiskt skön, att han af hänryckning en stund stod

som fastnaglad vid trädgårdsstaketet, lyssnande till de herrliga tonerna.

Sedan sången tystnat, stod han fortfarande qvar vid staketet, nästan med återhållen andedrägt väntande att få höra något mera af den sorten. Om nu sångerskan hade förmärkt den lyssnande fremlingen och ej ville fortsätta derföre att hon derute hade en åhörare eller om hon upphörde med sången af någon annan anledning — alltnog, vår förtjuste kapten fick stå der under fåfäng väntan.

Slutligen kunde hans håg för äfventyr icke mera styras, utan tog han sig för att uppsöka trädgårdsporten; dock fann han denna vara låst. Men sådana hinder voro för kapten Halldén endast småsaker. I ett nu hade han klättrat öfver staketet, samt steg derpå upp för trappan till den lilla af cypresser och murgrön så täckt och behagligt omslutna byggnaden. Ingen menskling varelse var synlig hvarken på verandan eller på balkongen. Dristigt öppnade han likväl en dörr och steg in. Ett gällt anskri, och det i duo, ljöd emot honom, då han visade sig på tröskeln. Tvenne fruntimmer, en förtjusande svartögd vidpass adertonårig flicka samt en gammal gumma, flydde förskräckta in i ett angränsande rum, under det de andäktigt korsade sig.

Kaptenen, hvilken i åtskilliga år gjort resor på Spanien och derigenom var fullkomligt hemma uti landets språk, brydde sig alls icke om det föga artiga eller mindre gästvänliga emottagandet här, utan följde han fruntimren in i ett tillgränsande rum, under det han artigt och vänligt tilltalade dem, försökande öfvertyga dem om att han, fastän fremling, kom i de vänskapligaste afsigter samt att den unga sennoritans gudasköna sång så tjusat honom, att han omöjligt kunnat underlåta att infinna sig hos henne, för att uttala en tacksägelse, äfvensom för att bereda sig den oskattbara lyckan att få göra bekantskap med en qvinna, hvilken sjöng så hänförande vackert, att han ännu aldrig i sitt lif hört något liknande.

Dessa Spanjorskor eller Andalusiskor äro, såsom Evas döttrar i allmänhet, synnerligen mottagliga för smicker och artighetsbetygelser; och då artigheterna sedan framburos af en så vacker och verkligen verldsvan gentleman, sådan som kapten

Halldén, var det ej alls underligt om dessa sydländskor snart nog voro inne i ett förtroligt samspråk med vår vildhjerna till nordbo. Han fick veta, att den vackra sennoritan var fader- och moderlös, att fadern varit officer i spansk tjenst, men råkat blifva misstänkt för upproriska stämplingar, dömd till döden samt arkebuserad, att modern af sorg deröfver för några år tillbaka aflidit. Han fick äfven veta att den gamla gumman var den sköna unga flickans mormoder, hvilken hade uppfostrat den föräldralösa och nu var för henne i moders ställe.

Det var långt lidet på aftonen, då kaptenen ändteligen kunde besluta sig för att lemna sina nya, intressanta bekantskaper. Vid afskedstagandet anhöll han om att få förnya visiten någon annan gång, hvilket artigt nog äfven bifölls.

Annas tjusande uppenbarelse hade rent af förvridit hjernan för den vid kärleksäfventyr temligen vane kaptenen. Han försökte till en början låta bli att tänka på henne, men ständigt framstodo ett par eldiga, mörka ögon för hans hågkomst, ständigt ljöd en på känsla rik sång i hans öra. Oaktadt han hade beslutit att icke förr än om några dagar åter besöka det lilla huset i trädgården, hunno ej ens tjugu timmar förflyta, innan han åter befann sig utanför trädgårdsporten. Denna gång behöfde han likväl icke klättra öfver staketet, ty vid sitt föregående besök hade han blifvit förtrogen med en mekanisk finf, som gjorde det möjligt för honom att utan nyckel öppna porten.

Ingen dag förgick utan att besöket å det lilla landtstället förnyades.

Trälasten var lossad, salt- och vinlasten var till och med redan instufvad, men ingen hemresa ville det bli af för kaptenen. Besättningen gjorde sig emellertid glada dagar under allt detta. Kaptenen hade skrifvit hem till fadern och meddelat honom, det han hade för afsigt att gifta sig med en spanjorska, hvilken visserligen icke hade någon förmögenhet, men deremot var vacker som sjelfvaste skönhetens gudinna och god som en engel. En dag bekom han det svaret ifrån fadern penningearistokraten, att om han nödvändigt ville gifta sig med den spanska tiggarungen, så kunde han gerna för honom göra det, men att han från och med den stunden icke mera egde någon

far och icke heller behöfde göra sig några förespeglingar om arf efter honom. Briggen skulle han dock få behålla såsom god pris och lasten med, men icke ett öre derutöfver.

Kapten Halldén blef mäkta förgrymmad öfver faderns snikna och lågsinnade beteende, men tröstade sig snart dermed, att han ändock egde någon att älska och någon som oföränderligt varmt älskade honom tillbaka.

Den vackra spanjorskan vardt snart derpå hans hustru. Han sålde briggen och fick väl betaldt för densamma samt hembeordrade besättningen, under det han umgicks med planen att i Cadiz etablera sig i egenskap af skeppshandlare, i förening med hvilken affär han äfven hade för afsigt att öppna ett speditionskontor, egnadt att underlätta Finlands och öfriga nordiska länders handelsrelationer med nämnda ort.

Ett år förgick, rikt på kärlek och sällhet för de nygifta. Men då gaf Anna lifvet åt en dotter, sjuknade dervid mycket hårdt in och dog.

Kapten Halldéns sorg var gränslös.

Något år blef han dock efter den unga makàns död qvar i Spanien, nästan dagligen besökande den älskades graf.

Men sedan beslöt han sig för att återvända till hemmet i norden; han tog afsked af sin Annas mormoder, tog den lilla dottern, hvilken likasom modern bar namnet Anna, med sig ombord på ett till Finland destineradt fartyg, och så ställde han åter kosan till fosterbygden i norden.

Under den tid af något mer än tvenne år, hvarunder han varit borta ifrån Finland, hade åtskilligt tilldragit sig uti hans hem derstädes. Fadern hade drabbats af den ena olyckan efter den andra. Tvenne fartyg hade förlist för honom och genom andra misslyckade spekulationer hade han förlorat allt det han för öfrigt egt, hvilken missgynsamma sakernas vändning varit mer än hvad gubben förmått bära, hvarföre han för något år sedan hade insjuknat och dött.

Då nu sonen, kapten Halldén, redan för flere år tillbaka förlorat sin moder, hade han numera icke något hem att vända sig till, hvarföre han också straxt efter det han anländt till Helsingfors flyttade till en af sina forne kamrater om skeppsbord och från navigationsskolan, kapten Mattsson, en dugtig

sjöman, hvilken ifrån fattigt hem kommit ut i verlden och lyckats bråka sig till en snart sagdt oberoende ställning. Han egde en liten snäll gumma och en liten nätt gård på Skatudden. Och här var det, i Mattssonska hemmet, som kapten Halldén blef mottagen på varmaste, hjertligaste sätt, och då makarne Mattsson voro i saknad af den länk i äktenskapsbandet, förutom hvilken ingen verklig familjelycka påstås förefinnas och som inbegripes i ordet *barn*, var det ju icke underligt om „den lilla spanjorskan“, Halldéns dotter, blef omhuldad och ansedd som egen dotter i huset.

Fadern, hvilken numera ej fann lugn och ro någonstädes, skaffade sig snart employ å en Rio-farare, lemnande lilla Anna i kaptenskan Mattssons beskydd.

Fyra månader hade knappast gått till ända, då den sorgliga underrättelsen anlände ifrån Rio de Janeiro, att kapten Halldén jemte hälften af sin besättning derstädes aflidit i gula febern.

Den lilla dottern förstod då ännu icke att sakna hvarken fader eller moder, synnerligast som hon i sitt nya hem rönte en så kärleksfull omvårdnad, att denna fullkomligt motsvarade de ömmaste föräldrars.

Hunnen till skolåldern, bereddes henne tillfälle att besöka en god skola; men det ville aldrig blifva något allvar af med hennes skolgång. Hon var nyckfull, orolig och yr till öfverdrift samt stundom verkligen vildsint. Med anledning af dessa fel, som icke af- men fastmera tilltogo ju äldre hon blef, bortvisades hon än ifrån den ena, än ifrån den andra läroanstalten, och fosterföräldrarne voro verkligen försatta i allvarsamt bryderi för hennes skull, likväl intalande sig det hopp, att förståndet dock med tiden skulle stäfja barnsligheterna och det obändiga lynnet. Tyvärr fingo de hederliga menniskorna aldrig se denna förhoppning uppfylld.

Anna var ej äldre än 16 år, då det inträffade att en norsk sjökapten med sitt fartyg råkade blifva vinterliggare i Helsingfors och att nämnde norrman kom att ha sitt logis i Mattssonska gården. Den unge kaptenen var en af den sortens spjufrar, de der förstå sig på att göra eröfringar här och der i hamnarne, — om också en hviskning gick, att han der hemma

i Norge egde både hustru och barn, — och Anna Halldén blef i Helsingfors föremål för hans ömma låga.

Den unga sydländskans blod råkade i svallning; hon älskade lidelsefullt.

Våren kom, och hon beredde sig på att, i enlighet med hvad den norske kaptenen bedyrat, få följa med till hans hemort, der deras bröllop skulle firas. Senast, då de sammanträffat, hade han uppmanat henne att göra sig klar till om tvenne dagar, emedan han då ämnade lätta ankar.

Af en gumma i gården fick hon likväl besked om, att han tänkte på att begifva sig af redan den påföljande morgonen samt att han skämtande yttrat, att det alls icke var hans afsigt att taga Anna med sig, då det fanns tillräckligt med flickor äfven i Norge.

Anna verkligen rasade vid denna underrättelse; det blixtrade till i de mörka ögonen och händerna knöto sig konvulsiviskt. Qvicka tankar och qvickhet i handling voro karaktersegenskaper, de der ofta nog gjorde sig märkbara hos henne — fastän alltid mera till skada än till nytta, — och oaktadt det redan var sent lidet på aftonen, rusade hon af ned till stranden, der hon fann en liten Pellingebåt, hvilken låg till hälften uppdragen på land; hon skjöt ut båten och begynte ro till det norska fartyget, der det låg ute på redden.

Anna skötte sina årar såsom en hurtig Skatuddsflicka egnade och anstod, men detta var ingalunda någon lätt sak, icke ens för en karl, då det råkade blåsa en frisk ostlig bris och sjön gick ganska hög derute på Kronbergsfjärden, hvarföre den lilla båten likt en flarnbit kastades hit och dit af vågorna.

På morgonsidan, just då man ombord å „norrmannen“ höll på att hifva upp ankaret, lade den nästan uttröttade flickan till vid sidan af fartyget. Fallrepstrappan var redan borttagen, men ett par af matroserne, hvilka kände igen henne och icke egde kännedom om kaptenens lågsinnade beräkningar, skyndade sig att klara och utkasta en stormlejdare.

Då Anna kom upp på däcket, frågade hon genast efter kaptenen, men fick till svar att denna ännu befann sig i sin koj, emedan han så nyss hade kommit ombord.

„Om De maa tale med Skibskapteinen, saa faa vi see til at purre ham vagen“, yttrade matrosen mycket artigt.

„Åh nej, låt bli med det; jag väntar nog tills han vaknar, sade den unga flickan.“

„Veed De slet ikke at vi sejle afsted i Öjeblikket?“ frågade matrosen, förundrad öfver den „smukke pigens“ så bestämda och befallande uppträdande.

„Åhja, men jag ämnar följa med; det är öfverenskommet emellan kaptenen och mig“, sade Anna med en bestämdhet, som icke litet förvånade de norske sjömännen.

Matrosen kastade vidare en lång, mönstrande blick på den unga flickan, då han fann att hon på långt när ej, hvad klädedrägten beträffade, var utrustad för en sjöresa i det kyliga vårvädret, ty hon var icke försedd med något annat ytterplagg än den ylleshavl, hvilken betäckte hennes hufvud och som dertill var slagen „i kryss“ öfver bröstet samt tillknuten öfver ryggen.

Sedan den nämnde matrosen sålunda betraktat henne, gick han åter till sitt arbete, och Anna satte sig helt lugnt på en tältstol invid kajutkappen.

Ankaret vindades upp, under det matroserne läto den vid dylika tillfällen vanliga långsläpiga hifningssången ljuda. Det ena seglet efter det andra tillsattes och begynte svälla för den friska brisen. Lotsen kom upp ifrån styrmannens hytt, der han troligen kommit sig till en „värmare“ mot morgonkylan, ty han såg särdeles „mör om mun“ ut, då han begynte kommendera sitt: „Brassa fullt!“ samt gifva order, hvarest kursen skulle ställas.

Anna begynte frysa sedan man kommit ut i öppna sjön, ty sjöluften har sina kusliga sidor, då man befinner sig i början af Maj månad.

Tydligen förmärktes att en strid utkämpades i hennes inre, ty understundom sågs en tår dallra i de långa ögonfransarne, stundom knep hon återigen ihop läpparne, bet tänderna tillsamman, så att de gåfvo ett knastrande ljud ifrån sig, under det att de mörka ögonen sågo hotfulla, nästan hemska ut. Då lotsen vid Yttergrunden lemnade fartyget, sågs hon stiga upp samt skyndsamt begifva sig till bastinge-

ringen i lä, likasom hade hon plötsligt fått lust att anmoda denne uti lotsbåten återföra henne till hemmet. Men besinnande sig igen, stampade hon otåligt med sin lilla fot i däcket och gick tillbaka till sittplatsen vid kajutkappen.

Hon hörde besättningen uttala anmärkningar rörande henne, hvarjemte man skämtade öfver kaptenens galanta äfventyr i allmänhet; hon hörde omnämnas, att kaptenen varit „vel skiodet“, då han kommit ut till fartyget på morgonsidan, hvarföre den förmodan uttalades, att han i anseende dertill icke mådde synnerligen väl för det närvarande.

Klockan var tolf eller åtta glas, och man tog just sista pejlingen af Gråhara båk, ställande kursen på Nargön, då kaptenen ändteligen visade sig i kajutdörren. Ögonlocken hos honom nedhängde slappa eller voro blott till hälften öppnade, och hela hans fysionomi tog sig så blåblek och glåmig ut. En vacker karl var han, men i det tillstånd, han nu presenterade sig, var han ömklig att skåda.

Anna steg upp samt gick med en utmanande hållning fram till honom. Då han fick se henne, var det som om en iskall störtsjö hade öfverspolat ryggtaflan för honom. De slappa ögonen blefvo ändteligen fullständigt öppnade, men den fråga han nu just ställde till sitt eget jag, var troligen den, huruvida han verkeligen kunde vara vaken eller om han möjligen vore utsatt för en mindre angenäm dröm.

„Du tyckes bli förvånad öfver att finna mig här“, utlät sig Anna med ett ironiskt tonfall i rösten . . . . . Ja, ser du, jag satt inte i lugn och väntade tills du helt vackert hade rest din väg midt för min näsa, såsom du ändå hade räknat ut det. Nej du, här har du mig nu, och följa med dig skall jag, gällde det sedan till verldens sista ända!“

Nu märkte dock vår norske kapten att han var vaken, och i hög grad uppretad frågade han halft hviskande, för att ej blifva hörd af besättningen:

„Huru kunde du våga detta, Anna? Blygs du då inte att inför mitt folk visa en sådan långt gången efterhängsenhet?“

„Du frågar om jag inte blygs! Det är du, just du, som bör blygas öfver ditt skurkaktiga handlingssätt . . . . För din

besättning, för alla menniskor skall jag omtala din nedriga afsigt att bedraga mig!“ Detta allt sade den uppretade unga flickan så högt, att det på backen församlade manskapet ganska väl hörde det.

„Skrik för tusan inte“, bönföll kaptenen, ännu lägre hviskande, på det att den uppretade flickan äfven skulle följa exemplet samt nedstämma tonen. „Du kan omöjligt få följa med mig till Arendal, och jag kan heller aldrig gifta mig med dig.“

„Och hvarför icke, om jag får lof att fråga?“ sade Anna, utan att alls sänka rösten.

„Emedan jag redan är gift“, sade han kort.

„Du gift! . . . ha, ha, ha, ha! . . . . Då skall jag följa med dig bara för att få rifva ut ögonen för din hustru . . . . Åh, tro likväl icke att du slipper mig med den der nödlögnen, det skall du få se!“

Derpå satte hon sig helt lugnt på sin gamla plats vid kajutkappen. Kaptenen tycktes vara på det högsta orolig och villrådig, der han gick af och an på däcket, utdelande order åt manskapet; slutligen försvann han i sin hytt, tillriglande dess dörr.

Då tiden för „skaffning“ inträffade och Anna såg hurusom matroserne med god aptit förtärde sina middagsransoner, kände äfven hon sig hungrig samt gick fram till styrmannen, frågande helt trankilt, om man icke ämnade gifva henne något att äta. Den unge styrmannen fästade dervid på henne en blick, i hvilken man nog kunde läsa att han alldeles icke väntat sig en dylik fråga eller som om det alls icke kunde sättas i fråga att äfven hon behöfde föda. Men det var också blott ett ögonblick, som en sådan undran uttalade sig i hans anletsdrag, ty med den ridderlighet emot det täcka könet, hvilken i allmänhet är norrmännen egen — fastän kaptenen i detta afseende och af vissa randiga skäl bildade ett undantag — skyndade sig styrmannen nu att villfara hennes önskan. Man ställde på skailightet fram åt henne allt hvad „huset förmådde“, och den dristiga unga flickan visade sig ega en makalös aptit.

På eftermiddagen visade sig kaptenen åter på däck. Af hans plussiga, nu så rödbrusiga fysionomi syntes tydligt att han i sin förbittring hade sökt tröst hos flaskan. Han var för öfrigt vid betydligt vresigare sinnesstämning än förut och sneglade föraktligt på Anna, i det han gick att uppsöka styrmannen. Sedan han fått fatt i denne, höllo dessa båda ett längre rådslag, hvarvid tydligt kunde märkas, att styrmannens och kaptenens åsigter denna gång icke ville gå ihop, ty vid allt hvad den sistnämnde hade att anföra, gjorde den andre blott bestämda, afvisande åtbörder, skakande på hufvudet.

Slutligen, icke finnande i sin egen styrman någon trofast bundsförvandt, hvilket han ändock påräknat, gick kaptenen åter ned i hytten, förargad slående dörrarne med sådan kraft igen, att man trodde dessa skulle gå i bitar.

Det blef en vacker natt, men vinden bedarrade och fullkomlig stiltje inträdde. Folket ombord tycktes glädja sig ända in i själen öfver att åter befinna sig på böljan blå samt kanske ändå mera öfver att vara på väg till fosterlandet och det kära hemmet. Ömsom vemodsfulla, ömsom glada och lifliga folk- och sjömanssånger, ackompagnerade af dragharmonika, ljödo i den lugna natten. Mången blick sändes härunder till den unga flickan, men ingen kunde göra klart för sig hvad som egentligen försiggick i hennes inre.

Då den gamle, godhjertade skeppstimmermannen trodde sig förnärka att hon ingalunda hade det för varmt, hemtade han ifrån skansen åt henne en varm, skinnfordrad kavaj, hvilken hon emottog, svepande densamma omkring sig, utan att dock bevärdiga den gamle med det lilla ordet „tack“ engång.

Sålunda satt hon der uppe på däcket natten igenom, stundom slumrande in för några ögonblick.

Den följande dagens morgon begynte vinden åter friska uti. Kaptenen visade sig då och då på däcket, der han under fortfarande dåligt lynne utdelade sina befallningar.

Anna behöfde icke mera göra påminnelser om att hon behöfde äta; det var numera såsom hade det hört till saken att äfven hon skulle erhålla sin beskärda del vid måltiderna.

Straxt på eftermiddagen begynte luften blifva disig, och klockan 8 på aftonen uppstod en tjocka, som var af ganska oroväckande beskaffenhet. Kaptenen hade nog klart för sig, att man icke borde befinna sig synnerligen långt ifrån Dagerort och de farliga s. k. Neckmansgrunden i dess närhet, men med den kurs, som följdes, trodde han dock att han mycket väl skulle undgå att komma i närmare beröring med dessa, synnerligast som vind och kultje voro sådana, att han icke behöfde befara något särdeles ifrån det hållet. Emellertid lät han loda och fann att det fanns „nog med vatten.“

Klockan kunde vara vidpass 10 på aftonen, då vinden plötsligt kantrade och en storm, en verklig orkan uppstod. Tjockan skingrade sig i och med detsamma, och för allas blickar framstod nu så tydligt den fasansfulla belägenhet, i hvilken man befann sig.

Fartyget rusade nemligen med blixtsnabb hastighet in på Neckmanska grunden. Någon manövrering till undvikande af den hemska katastrofen var numera omöjlig, då rodertapparne redan sprungit, så att rodret icke mera kunde göra tjenst, och då enstaka, dofva stötar äfven tillkännagåfvo att fartyget begynte „hugga.“ Derunder bräcktes äfven stormasten, som gick öfverbord.

En väldig skräll följde, och fartyget låg med aktern emot ett strandref.

Fastän kaptenen, likasom alla de andra, hvilka befunno sig ombord å fartyget, numera var försatt i den belägenhet att lifvet så att säga hängde på ett hårstrå, skrek, svor och rasade han samt påstod att man kommit derhän blott genom „det fördömda kjoltyget“, som befann sig ombord.

Den enda utsigt, som numera förefanns för lifvets räddande, utgjorde en bergklack eller en strandrefsplatå, hvilken dock icke befann sig högre öfver vattenytan än att hvarje större våg kunde stänka sitt skum öfver densamma. Mellanrummet ifrån det strandade fartygets akter till bergklacken var dock nog stort, och för att medelst ett språng nå denna klippa, erfordrades en nästan eqvilibristisk talang.

Den förste, hvilken försökte sig häruti och som tycktes hålla lifvet kärast, var kaptenen. Han tog språnget, men då

sjön vräkte på, och då mörkret begynte inbryta, var man ej å fartyget säker på, huruvida han han hade lyckats i sitt bemödande att uppnå klippan, eller om han hade gått till botten. Den ene efter den andre af besättningen företog nu det ödesdigra språnget, och att en och annan äfven lyckats uppnå klippan, intygade de uppmuntrande rop, som derifrån ljödo igenom mörkret till de å fartyget qvarvarande.

Det mod och den lugna resignation, som Anna under hela detta fasansfulla uppträde visat, hade slagit besättningen med förvåning, och man egnade henne en afgjord beundran med anledning deraf. Då hon hade sett, huru angelägen kaptenen varit att till allra först försöka rädda sitt usla lif, hade hon lett så hånfullt och ett mycket föraktfullt uttryck förmärktes ännu i de bleka anletsdragen.

Endast styrmannen, den gamle timmermannen samt Anna befunno sig numera qvar å fartyget, hvilket redan erhållit dödsknäppen, då det begynte remna i alla fogningar och vattnet forssade in utan hejd.

Man uppmanade nu också Anna att våga det djerfva språnget, då något annat medel till räddning icke förefanns. Hon tvekade ett ögonblick, men derpå rusade hon öfverbord, och nästan samtidigt med henne gjorde äfven styrmannen detsamma.

Han hade uppnått klippan, men fann att Anna icke varit lika lycklig; dock upptäckte han henne, der hon befann sig vid ett stenref blott ett par famnar ifrån klippan, dit vågor och vind fört henne. Hon var der i den ögonskenligaste fara, ty förstkommande större våg hade med säkerhet tagit henne med sig. Den unge styrmannen beslöt att med fara för eget lif rädda hennes, hvarföre han surrade en tross, den en af olyckskamraterne på klippan medtagit ifrån fartyget, kring sitt lif, lemnade dess andra ända till sina kamrater samt begaf sig simmande öfver till refvet.

Anna befann sig i ett verkligen hopplöst tillstånd, der hon låg uti stenracklet med armarne slutna om en af vågorna bearbetad hal och slipprig sten. Den raske norrmannen fattade henne om lifvet samt bringade henne jemte sig sjelf, med tillhjelp af trossen, öfver till klippan.

Detta arbete tog likväl hans krafter i anspråk, mera än den unge sjömannen hade kunnat beräkna, och då han redan lyckligt och väl hade fått Anna i säkerhet på klippan, just då kom den fasansfulla, svåra brottsjön, hvilken under ett förfärligt dån slog öfver de skeppsbrutnes tillflyktsort, så att skummet yrde mot skyn, fattade tag i den vid klippans rand befintlige utmattade styrmannen, hvilken icke egde nog styrka att der hålla sig fast, slog honom emot klipphällen samt förde honom under vildt gny med sig ned i det hemska djupet. I samma ögonblick hördes en åsklik skräll; den rasande vågen hade slagit det strandade fartyget i spillror, och den gamle timmermannen, hvilken då ännu icke lemnat detsamma, rönte dervid samma öde som den raske, uppoffrande styrmannen nyss förut.

Fem man af besättningen befunno sig nu jemte Anna på klippan; tvenne andra hade, likasom kaptenen, styrmannen och timmermannen, fått sin graf i djupet, under bemödandet att uppnå klippan.

Den nämnda jättestora och rasande vågen var den sista i sitt slag. Fram emot morgonen mojnade det småningom åter alldeles af, och solen steg så herrlig upp, badande sina strålar i de lugna, glittrande blå vågorna, hvilka kort förut i vildt uppror spridit omkring sig död och fasa.

En fiskare upptäckte fram på förmiddagen de skeppsbrutne der ute på klippan, och han förde dem till sitt närbelägna hemvist. Efter att i tvenne dagar ha rönt en synnerligen välvillig omvårdnad af fiskaren och hans hustru, yppade sig för Anna ett gynsamt tillfälle att med en estländsk kalkskuta, destinerad till Helsingfors, kunna återvända till hemmet.

De norske sjömännen qvarblefvo deremot hos fiskaren, afvaktande lägenhet att komma öfver till Reval, för att derstädes inför norske konsuln få afgifva sjöförklaring.

Ingen menniska hade i hemmet reda på hvart den vilda, egensinniga flickan tagit vägen. Visserligen gissade man att hon möjligen åtföljt kaptenen till Norge; till en sådan slutsats kunde dock icke fostermodern, den goda gumman Mattsson, komma, ty Anna hade ju ej vid sitt försvinnande tagit afsked af henne, hvilket hon antog att, trots den yra flickans

nyckfullhet och många fel för öfrigt, denna dock icke hade kunnat underlåta.

Den beskedliga gumman blef så innerligt glad, då hon sedan återigen fick se sin lilla spanjorska frisk och sund återvända efter någon veckas bortavaro, att hon ej ens kunde banna henne derför, och hon lät helt beskedligt, vid sin fråga hvar i all verlden flickan hållit hus så länge, afspisa sig med det icke mycket upplysande svaret: „Litet här och litet der.“

Efter det olyckliga äfventyret med den norske kaptenen begynte den vilda flickan på det mest passionerade sätt kasta sig in i nöjenas hvirfvel. Ingen danstillställning gafs å Skatudden, dervid icke hon var balens drottning, och mången ungersven gjorde hon dervid alldeles „yr i mössan“, hvilket på det högsta roade henne. Ingen af Skatuddens unga gossar tycktes dock på allvar finna nåd inför hennes ögon, fastän formliga bataljer utkämpades för hennes skull, då bland dem funnos sådana, hvilka trodde sig vara gynnade och återigen andra, hvilka antogo sig vara ändå något mera i gunst hos den vackra flickan. Men Anna gladde sig utaf hjertans grund öfver alla dessa „extra-blå-ögon“ och ansåg att de talrika plåsterlappar, hvilka de stackars gossarne med de ömkligaste miner buro, voro verkliga hederstecken, tillkomna genom hennes förvållande.

Finska sjöekipaget var nyss uppställdt och befann sig i sin glansperiod. Dess underbefäl samt medlemmarne vid musiken höllo alla år jultiden storartade „balungser“, dervid det gick „rysligt“ trefligt till.

En af de sistnämnda baltillställningarne hade fått namn, heder och värdighet af maskeradbal, en bal, der man fick se huru långt uppfinningsrikheten kunde sträcka sig, då det gällde att „klä ut sig.“ Gemenskapen vid flottan hade ju icke råd att lägga sig till några dyrbara, praktfulla kostymer, och derföre tog den ene sig helt enkelt för att vända ut och in på sin rock och sin mössa, hvilka persedlars foder merändels var brokigt, smetade på den ena sidan af nunan litet mönja och hvitlimmade den andra, och der hade man nu harlequinen lifslefvande framför sig; en annan vände en fårskinnspels afvig och roade sig med att trissa rundtomkring på alla fyra, och

ingen mäktade taga ifrån honom den inbillningen, att han opp och ut liknade en björn; en lång strykare till flottist hade iklädt sig fruntimmerskläder och tog sig sålunda kostymerad ut som en telegrafstolpe, vid hvilken blifvit fästad ett lager „gamle kleders“ från Narinken; sedan gafs här bondflickor och bondpojkar i parti, och dessa ändå uti alla möjliga och omöjliga nationaldrägter; ingen af dem behöfde för resten „göra sig till“ för att kunna bjuda på „bondfasoner.“

Balen var i full gång. Rök och dam gjorde att hela det hedervärda publikum framstod såsom idel dimfigurer, och de sömniga talgdankarne, som voro placerade här och der kring väggarne, brydde sig mindre om att sprida „upplysningens ljus“ omkring sig, men ändå mera att tippa talg i långa banor ned på de dansande.

Man höll just på med den välbekanta „svenska kadrillen.“ Bland de dansande kavaljererne fann man här en sjömansgosse, visserligen spenslig och liten, men vig och elastisk i sina rörelser. Han var klädd i den dåtida så smakfulla sjömansdrägten, hvilken bestod af blå benkläder, dito väst med blanka knappar samt blå tröja, en gul silkesduk, slagen i sjömansknut kring halsen, och blankhatt med fladdrande band på hufvudet. Flertalet af de dansande saknade mask för ansigtet, men den unge sjömannen var försedd med en sådan, och man gissade hit och dit hvem han egentligen kunde vara. Man tycktes dock allt mera blifva ense om, att det måste vara någon „riktig sjöman“, ty någon annan, mente man, hade ej kunnat föra sig så raskt och så oklanderligt i denna drägt.

Balens drottning var vid detta tillfälle en liten sötunge, hvilken hade anställning som kammarjungfru hos amiralens. Hon skulle föreställa något slags hofdam i sin fina sammetsmantilj med guldgaloner, hvilka sistnämnda med all säkerhet voro lössprättade ifrån amiralens galauniform. Man påstod att den hurtige qvartermästaren Brass „låg på kryss“ efter henne, och det var ju icke alls underligt, ty i sämre kölvatten hade han hittat på att segla. Brassen var äfven på balen, och det var just han, den hedersmannen, och ingen annan, hvilken trodde sig föreställa björn. Han hade nu skumpat med i ett par kadriljer, men hade fått varmt, gubben stackare, ty säge

hvad man vill om björnen, icke är den riktigt på sin plats i balsalongen. Just derföre hade äfven vår qvartermästar-björn föredragit att då och då göra en titt-in i den lilla skrubben i ändan af salongen, och underligt vardt att se huru Brassen, för hvarje gång han upprepade besöket i skrubben, fick sin björnfysionomi att taga sig allt nytrare och trefligare ut. Men bäst som han nu satt der i allsköns lugn och koxade omkring sig i salen, fick han sigte på sitt hjertegryn, lilla Fia, och han fick också se huru kärvänligt hon pratade och skrattade med den der „sjömansspolingen“ i blå tröjan. Det betydde icke någonting bra, det der, mente Brassen, och på den saken tyckte han att han gerna kunde behöfva någonting ifrån skrubben igen. Men då han åter stack sin breda nos ut derifrån, hvad var det väl han fick se? Jo, der satt helt vackert lilla Fia jemte sjömannen, den senare med armen lindad kring hennes veka lif. Nu begynte björnfysionomin antaga ett så bistert uttryck, att den ingalunda var god att åse. Men Brassen tyckte dock att han ännu behöfde en styrkare på saken, hvarföre han återigen lurfvade i väg till den kära skrubben, och här beslöt han nu att „rakt på skifvan preja an den förbannade sjöröfvaren“, hvilken tycktes ha god mening att slå honom „ur brädet.“ Åter utkommen i salen, såg han omkring sig åt alla väderstreck, men var numera icke i stånd att upptäcka hvarken lilla Fia eller sjömannen.

„Vid hundra miljoner maskar i våra brända skeppsskorpor! ha inte de uslingarne schappat sin väg. Åh, jag skall nog få fatt i det byket, det skall jag!“

Detta yttrade han med ett så hiskeligt rytande, att skogens verklige konung inte alls hade gjort det bättre.

Han begaf sig nu ut i korridoren, hvarest en mängd masker, i ändamål att svalka sig, promenerade af och till, under högljudt skratt och glam. Mycket riktigt fick han också lilla Fia och sjömannen i kikarn, der de gingo arm i arm och tycktes ha så förinnerligen roligt. Vild som en björn, men ändock något qvickare än en verklig sådan, rusade han i väg till det såta paret, under det han röt till, så att fönsterrutorna skallrade i kasernen:

„Ja-så, du, din spolvattenskryssare, vågar sätta kurs på min tjangs? . . . Jo, det ska' jag kölhala dig för!“

I och med detsamma han yttrade detta, tog han den lille sprattlande sjögasten i sina bastanta ramar samt hifvade denne med god fart ned för trapporna.

Nu blef det „buller i sumpen“, ty här fanns en hel mängd sjömanspojkar och äfven åtskilligt annat civilt folk, som icke kunde tåla att en s. k. „flottlapp“ eller kronans karl strafflöst skulle bryta hals och ben af en hurtig sjömansfyr. Flottisterne höllo naturligtvis ett å sin sida, och ett vildt slagsmål utspann sig. Tumultet tilltog, då det blef veterligt att den utkastade sjömansgossen var en qvinna och alls ingen ringare personlighet än Anna Halldén, Skatuddens vackraste flicka.

Från de vid väggen uppstaplade britsarne lösrycktes bräder och hvad annat man kunde använda såsom vapen. Talgdankarne släcktes och i mörkret blef ett virrvarr, dervid qvinnors skrik, svordomar samt hugg och slag blandade sig om hvarandra. Blod flöt redan i balsalen, i korridorer och i trapporna, då befälet, som omsider fått kännedom om kalabaliken, inryckte med patrull och gjorde slut på „klappabadet.“

Lifsfarligt lärer just icke någon blifvit sårad under handgemänget, men det påstods dock att mången, hvilken maskerat sig med lösnäsa, dervid förlorade denna tillika med en god del af sin derunder befintliga stationära nasus.

Annas lilla kärleksäfventyr med lilla Fia var egentliga anledningen till slagsmålet, detta besynnerliga äfventyr, hvilket den öfverdrifvet yra flickan inledde endast och allenast för att spela ett puts åt amiralens kammarjungfru, hvilken likasom Anna sjelf var mycket behagsjuk och som utomordentligt gerna såg sig fjesad af balens kavaljerer. Lilla Fia var verkligen halft om halft förlofvad med Brassen, men då hon såg att denne tycktes hysa större kärlek till skrubben och dess rara saker, än till henne, tyckte hon sig också vara i sin fulla rätt att låta kurtisera sig af någon annan så länge; och då hennes nya bekantskap, den hygglige sjömansgossen, dansade så gudomligt bra och var så innerligen rolig, var hon redan på vippen att flåta en stor, stor korg åt den stackars Brassen. Men just då råkade nyssbeskrifna uppträde inträffa, och Anna

vardt den som blef mest straffad för det puts hon ville spela kammarjungfrun. Vid fallet utför trapporna blef hennes ben afbrutet, och man förde henne till kasernens lasarett.

Här erhöll hon nu en särdeles god omvårdnad, men det visade sig dock, att benet icke mera kunde fås i sitt förra skick, utan fann man, att den unga flickan skulle komma att blifva halt för sina återstående lefnadsdagar, ja, man befarade att hon alldeles icke skulle blifva i stånd att röra sig utan krycka.

Då man meddelade henne detta, tycktes hon taga saken temmeligen lugnt, men då hon var ensam, gret och rasade hon samt bar sig åt som en vansinnig.

Det måste ju också kännas tungt nog, att befinna sig i sitt tjugonde år och eljest ega helsa, skönhet samt ett glädtigt, lifligt sinnelag, att med detsamma veta sig vara dömd till att icke kunna taga ett enda steg utan kryckans hjelp.

Finska flottans dåvarande läkare var en tysk, en gammal gubbe, hvilken var mycket stor som menniskovän, men mycket liten såsom läkare. Törhända hade äfven Annas ben kommit uti sitt förra skick, derest hon varit under en annan läkares behandling, men den gamle tyske doktorn hade på inga vilkor tillåtit hennes förflyttande ifrån lasarettet, der hon hade ett enskildt rum för sin räkning samt, som sagdt, för öfrigt åtnjöt den omsorgsfullaste vård. Han ville ensam bibringa henne läkarehjelp, den vänlige tysken, och hans ömhet för Anna, som till en början endast var en sådan, den hvar och en skänker en lidande medmenniska, hade småningom antagit en långt varmare och innerligare karakter. Anna, fåfäng såsom alltid, fann sig smickrad deraf och visade sig ingalunda likgiltig för hans ömhetsbetygelser, fastän hon dock inom sig sjelf skrattade åt „den fule, narraktige gubben.“

Då benet var i det närmaste läkt, skaffade han åt Anna ett par kryckor, som voro verkligen fint arbetade samt försedda med silfverbeslag, och med dessas hjelp kunde den unga flickan åter begynna röra sig omkring. Doktorn gjorde nästan dagligen uppvaktning i hennes hem, och då han var hindrad att komma sjelf, skickade han dit en sin förtrogne, en ung fältskär, för att höra åt huru hon befann sig, då och då medsändande små presenter till henne.

Den nämnde unge fältskären, hvilken var född någonstädes i Östersjöprovinserna, var en utomordentligt vacker karl, lång och ståtlig, samt egde för öfrigt ett särdeles nobelt sätt och skick. Han var, som sagdt, doktorns förtrogne och omhuldades af honom såsom hade han varit dennes egen son.

Snart uppstod dock ett förtroligare förhållande emellan de unga tu, än det som existerat emellan doktorn och Anna. Den unge fältskären bedrog på detta sätt sin faderlige vän, hvars fulla afsigt hade varit att gifta sig med den unga flickan.

Men ännu längre skulle denne fältskär gå på bedrägeriets väg. Han öfvertalade nemligen Anna att vara honom följaktig till hans hemort, och den tanklösa flickan, som ej ens i sitt lytta tillstånd förmådde beherrska den åter uppflammande äfventyrslustan, vardt snart med om saken.

En est-jala låg segelfärdig vid Fiskarhamnen, och med denna företogs färden öfver Finska viken.

Ett par dagar efter deras afresa, då doktorn återigen kom för att besöka Anna i hennes hem, lemnade fostermodern, som befann sig i stor ångest, honom det beskedet, att flickan icke varit synlig sedan fältskären för tvenne dagar tillbaka varit hos dem och då Anna i hans sällskap gått ut. Doktorn påminte sig nu äfven att fältskären icke heller på tvenne dagar varit synlig i lasarettet, och möjligheten af de ungas flykt låg för honom i öppen dag. Han förbannade inom sig sin oeftertänksamhet att begagna den unge mannen såsom budbärare emellan sig och Anna och han ångrade det oinskränkta förtroende han städse lemnat den gynnaren.

Samma dag, då han skulle öppna ett schatull, hvaruti han hade 2,000 rubel banko-assignationer förvarade, fann han schatullet vara uppbrutet samt penningarne äfvensom några värdepapper borttagna, och då han visste att fältskären hade reda på, hvarest han förvarade nyckeln till rummet vid de tillfällen, då han ej befann sig hemma, var han genast öfvertygad om att denne och ingen annan på ett så nedrigt sätt bestulit honom. Han anmälte saken för vederbörande polismyndigheter, hvilka också läto efterslå de båda flyktingarne öfverallt.

Icke långt ifrån staden Reval, på landsbygden, anträffade man slutligen den unga flickan, men såsom öfvergifven af sin

älskare. Denne hade, då han nog befarat efterspaningar, flytt vidare och lemnat henne i sticket, i nästan utblottadt tillstånd, ty hon befanns vid sitt anhållande inneha endast ett par rubel äfvensom de nämnda värdepappren.

Fältskären kunde man, trots de noggrannaste efterspaningar, icke få fatt på. Värdepappren, som öfverkommos hos Anna, gåfvo anledning till att hon blef ansedd som hans medbrottsling, hvarföre hon fasttogs och blef med fångskjuts hemförpassad, för att här insättas i häkte.

Dyrt fick den unga flickan sålunda plikta för sitt lättsinniga handlingssätt samt för sin oåterhållsamma lust för äfventyr.

Den åldriga fostermodern kunde icke se sin skatt, sitt älskade fosterbarn, i denna sorgliga belägenhet utan att gripas af en själsskakning, som lade henne på sjukbädden, derifrån hon icke mera skulle uppstiga. Man hade hört den beskedliga gumman göra sig de bittraste förebråelser öfver svaghet och slapphet hvad Annas uppfostran beträffade, ja, hon hade anklagat sig sjelf såsom varande enda orsaken till det inträffade.

Då fängelsets dörrar åter öppnades för Anna, hade hon icke mera någon fostermoder, till hvars kärleksfulla sköte hon hade kunnat fly. Gamle kapten Mattsson fanns visserligen ännu vid lif, men han var ute på en längre sjöresa, och på den tiden hyllade man icke ännu dessa filantropiska och menniskovänliga åsigter vis-à-vis den afstraffade, som i våra dagar göra sig gällande, utan blef den ur fängelset frigifna bemött med förakt och tillbakavisad ifrån all beröring med hela den öfriga menskligheten, utan fästadt afseende vid det brott, som gifvit anledning till fängslandet. Kanske, om någon antagit sig den olyckliga Anna, hon ännu kunnat räddas ur denna lastbarhetens dy, hvaruti hon redan nedsänkt tåspetsarne, men under nyssnämnda förhållanden vardt hon förlorad; hon nedsjönk också deruti allt djupare och djupare.

Efter att i många år ha fört ett lif, så vildt, så smutsigt, som ett sådant i de ruskigaste nästen någonsin kan framlefvas och hvarunder hon ingalunda var en obekant personlighet i polisens annaler, begynte hon på äldre dagar linka omkring med pepparkakskorgen på armen, ständigt befinnande sig i sitt lilla rus; icke sålde hon mycket, gudnås, utan tje-

nade pepparkaksaffären endast såsom en skylt, för att dermed desto bättre och friare kunna idka bettleriet.

Det påstods att mången gaf henne en skärf blott för att den ohyggligt fula gumman så fort som möjligt måtte komma ur hans åsyn, och dock hade just samma Anna Halldén en dag varit Skatuddens vackraste tärna.

Hon ville ej för någon omtala händelserna under sina ungdomsdagar. Endast några äldre personer, och bland desse gamle Ytterlin, kände till desamma.

Det var långt lidet på sommaraftonen, då gubben Ytterlin kom till slutet af historien om „Silfverkryckan.“

„Ja, ja, det är ju så, högmod går förfall; det der kan sägas både om mig och om henne“, yttrade han nu. Jag sku' ju också, jag enfaldiga stackare, i mina unga år flyga så högt som till att våga slå för henne, men se mig ville hon då durkt inte ha, fast jag var på vippen att ärfva halfvan i gården här och för resten var röd och hvit och vacker som ett bär . . . Det var en ilminationsqväll, som jag träffade henne i esplanaden, och då så bad hon mig följa hem sig . . och jäkeln hvad jag gjorde det gerna . . och då frågte jag henne hvad hon mente om den saken, att vi två sku' bli likasom ett par . . Jo, då skratta' hon mig midt opp i synet och sa' . . .“

Men nu var det Ytterlin som blef stum som en fisk. Han vände bort ansigtet och drog med rockärmen bort en tårperla, som vågade trilla ned längs den fårade kinden; derpå kastade han blicken uppåt, i riktning med den rostiga vindflöjeln på Lindholmska gårdens tak, drog en djup suck samt steg upp, och så sade han ett kort „god natt“ till mig, klifvande in i stugan.

Jag fick finna mig i mitt öde att ej få höra fortsättningen af gubbens enda, men tyvärr alldeles misslyckade frieri. Och det var ej heller värdt att en annan gång göra honom påmint derom, ty han talade icke ofta, och jag hörde honom heller aldrig mera nämna något om „Silfverkryckan.“

III.

Petter Skot.

Bruden ut! bruden ut! ropade man en afton utanför den åt flottans kasern vettande flygeln af „Kutterkojan“, der en skåde- och skriklysten hop Skatuddsboer samlats för att „se på bruden.“ Nöje och nojs bestods nog alla dagar å detta för sitt synnerligen glada lif beryktade ställe, men firandet af ett bröllop derstädes var dock någonting alldeles ovanligt, hvarföre det icke alls var underligt om så att säga hela Skatudden denna afton var på benen, för att blifva vittne till en dylik makalös händelse. Här såg man små parflar, som ännu icke lärt sig taga något vigtigt steg i lifvet, utan tillsvidare åtnöjde sig med den högtuppsatta platsen i mammas famn; här hade man en mängd unga, uppsluppna pojkar och flickor, hvilka roade

sig med att „slå kurtis“ samt att skratta sig mätta på brudens eller brudtärnornas bekostnad; här fanns också äldre, snusförnuftigt folk, som alls icke kunde begripa huru ungdomen nuförtiden var helt annorlunda än i deras ungdomsdagar; här såg man orkeslösa, vid grafvens rand stapplande menniskor, hvilka buro tungt på ett långt lifs erfarenheter, men som dock ännu tyckte sig orka med en till, då de ville erfara huru det riktigt skulle taga sig ut, när som gamle Skot, lustigkurren bland flottans trumslagare, skulle hålla bröllop; och bland desse sistnämnda befann sig äfven den originelle ryssgubben Kaminoff, han som öfverallt skulle vara med, och som hvarhelst han än gick eller befann sig roade sig med att öfverräkna sina rikedomar, utan att dock komma längre än till siffran hundra, hvarvid han belåtet slog käppen i marken och skrek högt sitt „tschtå!“ — samt begynte räkna om igen.

„*God dam!* Nu har bruden inte visat sig på bra länge... Hör ni, pojkar, om vi sku' ta' och klämma till ett skrål igen“, sade en katterdrejarpojke, som ibland brukade komma fram med en och annan engelsk eller spansk glosa, för att inbilla folk att han seglat längre vägar än emellan båthamnen och Sveaborg.

„Åh, hvad sku' det tjena till, ditt blockhufvud, när vi inte ändå ha Storskrikar-Nordström här, för se han ä' då maffen till att hurra, han“, utlät sig en annan dylik sjögast, som inte alls var längre kommen på sjömannabanen, fastän han plägade göra de mest ansträngande vridningar på kroppen, för att kunna åstadkomma „sjögång“, en öfverdängare för öfrigt, som ständigt gick med händerna i byxfickorna, under det han tuggade tobak „som en häst“, bara för att det skulle taga sig riktig „bussigt“ ut. „Men kors för tusan“, återtog den sistnämnde, „jo, jo, det ä' alldeles som man säger: när det talas om trollet, så kommer det. Titta dit, Kalle der kommer han. Jäkeln annagga! har han inte sig en hifvare som duger; ser du bara hur han girar.“

„Åh, prat, det ä' bara efterdyningarna af polismästarns femtikopek, sku' jag tro.“

„Polismästarn? . . . femtikopek? . . . *Punjeta hojo*, som spanjoren säger, hvad f—n ä' det du riktigt schpreichar för någonting?“

„Stopp och belägg! tror jag inte att du har kommit ifrån Sysmä i dag, din krabbsaltare, eftersom du inte tyckes ha reda på hvad som pratas om i hela vida verlden och på Skatudden med.“

„Sysmä, sa' du; nej, men från Drumsö kom jag just i dag på qvällningen. Som du vet, så dog morbror min, han som har varit fiskare der i så många Herrans år, och då så skickade moster-gumman bud på mig att jag sku' komma dit öfver på ett par veckor för att hjelpa till med fisket. Och för resten . .“

„För resten for du dit ut för hennes lintottshåriga flickas skull, *All right*, hvasah?“

„Åh, hvad pratar du, hon har ju inte läst fram sig ens ännu, och då sku' en gammal karl idas tjangsa till en sådan barnunge.“ Vid det vår bussige katterdrejare — hvilken redan uppnått den respektabla åldern af aderton år — yttrade detta, var det i förening med en högst uttrycksfull axelryckning, hvarföre den andre icke fann anledning att vidare bry honom vis-à-vis „barnungen.“ — „Men, hör på, Kalle, hvad var det du riktigt kläckte ur dig om Nordström och polismästarns femtikopek?“ frågade han nu.

„Jo, du, det råkade allt hända att polismästarn, gamle Klercker, som du vet, i går befann sig midt på salutorget, der han stod och kika' och kika kompassen rundt, utan att få sigte på någon enda käft af sitt trogna tjenstefolk, och då, ser du, råkade Nordström styra kurs dikt förbi honom och skrek till på sitt vanliga sjudundrande sätt: „Gud bevare nådig baron!“ så gamle herrn hoppa till likt en skrämd katt. Litet stram blef han, det ä' nog sant, men då han känner Nordström så förbaskadt bra, så lugna han sig ändå och frågade bara: „Hör du Storskrikare der, har du sett till någon af mitt folk, hvasah?“ — „Nej, det har jag min själ inte“, sa' Nordström. „Men, hör nu, hvad ger nådig baron mig, om jag helt geschvindt sku' trolla fram hela bundten med väggohyra *), sa' han. — „Du ska' få femti kopek silfver“, sa' Klercker; „ä' du

*) Vid tiden för här skildrade händelser hade poliskonstaplarne orangefärgad krage å schinellen äfvensom dylik kant kring mössan, och af denna anledning hade man gifvit dem det nämnda grofkorniga skällsnamnet.

nöjd dermed?“ — „Om jag ä’ nöjd?“ sa’ Nordström: „jo, det kan herr baron slå sig i backen på“, sa’ han, „för inte ä’ det alla dagar som polisen blusar på femtikopeksslantar heller; men för att mitt lilla hocus-pocus riktigt ska’ lyckas“, sa’ han, „så måste jag också få lof att ställa till ett litet skrål, ser baron, men utan att för den här gången behöfva plikta för oljud å gata“, sa’ han. — Klercker drog på mun och sa’ just ingenting alls, han, men Nordström klämde till ett värrigare skrål, ska’ du tro; och ifrån den lilla ölbodan, du vet, der nere i källarhalsen vid torget, utrusade ett dussin både hel- och halffulla polismenniskor. — „Ja-så, jag har mina gossar der?“ sa’ gamle Klercker, och så gaf han Nordström femti kopek, klappa’ honom på axeln, så dammet rök ur friskavajen och sa’ att den gamle storskrikaren var en förbannade bra karl. . . . Men se jag hade inte velat vara i de der andra syndarenas ställe, jag. . . Anamma och skär af! visar inte bruden sig igen, och vi ä’ så långt ifrån, så man durkt inte kan få annat än toppriggen i kikarn. . . . Ur vägen, torgoffkor! ur vägen tobaksenglar! vet ni inte ge rum åt sjöfolk, hvasah?“

De bussige sjömannen armbågade sig nu ända fram till Kutterkojans trappa, der bruden vid ljus och lampors sken just exponerade sig i förstugudörren. Hon var en ståtlig qvinna, men såg något karlavulen och stränge ut, hvad som åtminstone vid detta tillfälle icke riktigt klädde henne. Ur åskådarnes strupar höjde sig nu de väldigaste hurrarop, genljudande bland Skatuddens bergklackar och låga kojor, dervid Nordströms röst icke gjorde sig minst hörbar.

„Brudgummen ut! brudgummen ut!“ ropade man äfven, men fåfängt var det, ty han brydde sig icke om att visa sig, och de knorrande „siarena“ fingo icke skåda hans trefliga nuna på hela qvällen.

Men vi vilja som allra hastigast göra en titt-in i bröllopslokalen, för att se åt huru det egentligen förhåller sig med den så tillbakadragne brudgummen, sjelfvaste hedersknyffeln för i dag, trumslagaren och basfiolstrakteraren vid Finska flottan, Petter Skot.

Dansen pågår med lust och gamman i den något trånga lokalen. Yra, glädtiga par svänga om i den sirliga trestegs-

valsen: brudtärnor i styfkjortlar och nakna armar, unga flottister med söndagsförmiddagsminer och oljeglänsande tupéer. Madammer i sidenmantiljer och mössor med fladdrande band i skrikande färger „kläda väggarne“, under det de betydelsefullt runka på hufvudena och hviska sinsemellan om den mycket besynnerlige brudgummen och om den litet besynnerliga bruden; de tala om att det hade regnat på morgonen, och att det till följd af detta säkra tecken icke kunde blifva något lyckligt äktenskap af för det paret.

I ett litet rum ha musikanterne fått sig plats anvisad; desse utgöras af fyra flottister, som traktera fiol, klarinett, piccolaflöjt och basfiol. I basfiolstrakteraren igenkänna vi brudgummen sjelf. Aldrig förut har den gamla, spruckna basfiolen handterats så obarmhertigt enträget och med en sådan ifver som i qväll. Fnirr, fnurr, ratsch! ljuder det ifrån dess strängar och samtlige bröllopsgäster blicka med förvåning på den med stråken i sitt anletes svett arbetande brudgummen, hvilken visserligen i alla tider varit känd för att kunna „röra på spelet“ när det gällt, men som man ändå aldrig sett vid ett dylikt musikraseri som just nu, på hans egen bröllopsafton. Det jovialiska minspelet i hans breda anlete, de af glädje och sällhet strålande små ögonen med sina buskiga ögonbryn, den i purpur och gredelint skiftande väldiga näsan — allt detta skulle ha förlänat honom en förvillande likhet med den gudomlige gamle slarfven Bacchus, derest icke ett par krigiska och vid detta tillfälle båda vaxade och svärtade mustascher *) befunnit sig å den utstående öfverläppen.

Ett glas med den bruna romtoddyn står rykande på en stol bredvid vår treflige Petter Skot, och malicen vill påstå att han redan inmundigat ett halft dussin dylika portioner. Då man anmäler att „siarena“ nödvändigt vilja se honom, ler han så sällt och så godt samt säger endast: „Har inte tid, har inte tid“; då man säger att bruden önskar tala med honom, ser han förvånad på den som nu vågar framföra ett dylikt kuriöst ärende, skakar på hufvudet samt pekar med den ski-

*) Då nämnde gudomlighet framställes i bild, underlåter man vanligen att förse honom med mustascher.

nande näsan på basfiolen, derigenom tydligt nog framställande frågan: „Har jag tid med det?“ under det han med stråken gör sina driller och löpningar på basfiolen.

Ja, han är verkeligen den mest outtröttlige musiker man sett, ty då kamraterne sluta ett stycke, för att efter en stunds uppehåll åter begynna med ett annat, utför han dock under tiden de mest öronförderfvande solostycken eller, såsom han säger, „spelar pauserna med.“

Att bruden genom så ringa uppmärksamhet ifrån sin käre hälfts sida icke hade det synnerligen trefligt, kan man taga för gifvet, synnerligast som hon var hemma ifrån landsorten och icke ännu hunnit förvärfva sig några bekantskaper i Helsingfors. Man hade tyckt sig finna att hon redan innan vigseln försiggått varit missnöjd med att hennes käre Skot valt Kutterkojan och icke någon hyggligare lokal till att fira bröllop uti. Vare sig huru som helst med den saken, men ju längre det led med bröllopsfestligheten, desto mera förgrymmad tycktes bruden blifva, medan den musikaliske brudgummen blef allt öfverlyckligare, allt sällare, stundom klämmande till ett flatskratt, så vidlyftigt att den eljest i icke liten skala tilltagna munnen tycktes få lust att formera närmare bekantskap med öronen.

Plötsligt hördes en skräll ifrån rummet, der musiken befann sig. Det var Petter Skot, som efter det trettonde glaset i sällskap med sin kära basfiol damp i golfvet. Basfiolen gaf en sorglig afskedsklang ifrån sig och gick i bitar; Petter Skot gaf intet ljud ifrån sig, men det öfversälla uttrycket fanns allt ännu qvar i det glädjestrålande anletet, der han låg med armen ömt sluten kring basfiolens hals.

Det blef nu ett förhiskeligt virrvarr; en sprang att söka en fältskär, en annan sprang efter ett ämbar vatten, en tredje, som undersökt medicinsförrådet i ett hörnskåp, hemtade derifrån en flaska med dyfvelstrecksdroppar; en lång, tungfotad flottist trampade i viller-vallan en liten krigisk skräddare på liktåna, och denne som påstod att antagonisten gjort det der „med god flit“, hoppade upp och gaf flottisten en örfil; en stor del af gästerne traskade af och till, vridande händerna, under utropen „ack!“ och „voj!“ och en del omtänksamma

mammor, som voro försedda med djupa fickor, passade på att under allt detta samla åt sig för småttingarnes räkning allt hvad de tyckte att under „olyckan“ ändå skulle komma att gå förloradt samt begåfvo sig sedan hemåt, fullproppade som de voro med intressanta historier, ämnade att, efter nödig ansedda tillägg och kryddade med välsignelser och beskärmelser, följande dag serveras åt vännerna på torget.

Då fältskären kom, öppnade han genast en åder och gaf in åt Petter Skot en dosis olja och varm mjölk, hvilket allt hade det goda med sig, att denne småningom åter qvicknade till samt slog upp sina små, glada ögon. Några timmars sömn ansågs vidare behöflig för hans återbringande till krafter, och han fördes bort att taga sig en tupplur, under det de törstige gubbarne gjorde „kål“ på våtvarorna, hvarefter desse långt fram på morgonqvisten raglade hvar till sitt.

Men bruden var och förblef försvunnen. Man sökte henne öfverallt, utan att finna henne någonstädes.

Då vår treflige trumslagare och basfiolstrakterare fram på förmiddagen den påföljande dagen vaknade, var hans första känsla en hufvudvärk af skarpaste slag, för hvilken han ej ens hade „bot“ hemma, — samt hans första tanke återigen att han var gift, utan att dock ega någon hustru, den andra tanken att, när som han nu härnäst finge lust att draga till en drill på den kära basfiolen, han icke heller hade denna i behörigt skick.

Trots här beskrifna sorgliga omständigheter återkom Petter Skot till det glada humöret igen, och när nu en af hans tjenstekamrater fram på dagen kom för att se åt huru det stode till med vännen trumslagaren, fann han sin käre Skot sittande på sängkanten, med en våt näsduk lindad kring hufvudknoppen, men sjungande med temmeligen skroflig och omorgnad röst en glad bellmanian.

„Nå, min käre Flink, har du fått någon nys om hvar hustru min, den besynnerliga menniskan, kan hålla hus?“ sporde han den inträdande kamraten.

„Nej du, det har jag sannerligen inte“, svarade denne. „Och ändå ha vi snokat öfverallt, ska' du tro.“

„Behöfs inte . . aj, aj, de förbannade kopparslagaregesällerna! . . . Behöfs inte, säger jag; för enligt mina beräkningar så finns hon inte här i staden vid det här laget, det tror jag, det. . . Ha, ha, ha, ha! Vi kommo inte riktigt öfverens, ser du", sade han och skrattade så att tårarne kommo honom i ögonen. „Jo, du, redan häromdagen, då jag sa' till henne att vi sku' hålla bröllop i Kutterkojan, hade någon bestyrsam sqvallerkäring hviskat henne i örat . . . aj, aj, min arma hufvudknopp! fy tusan! . . hviskat henne i örat, ser du, att det inte sku' vara något bra ställe, det der, och hon ville promt inte ha bröllopet der, må du tro; men mutter, du vet, och jag ä' slägt på långt, mycket långt håll, och ser du, hon erbjöd åt mig lokalen gratis, och det var något, det. Och sedan så tyckte jag för resten som så, att det ändå borde vara jag som sku' föreställa herre på skutan, när som det redan så vackert och förståndigt står i hustaflan, att hustrun ska' vara sin man underdånig och att mannen ä' qvinnans hufvud . . . aj, aj, det fördömda hufvudet! . . Men vet du hvad min blifvande kära hälft då sa', jo du, hon satte knogarne i sidan se så här, och sa', att om hon inte fick sin vilja fram, så sku' hon i genaste momangen kippa i väg hem till morsgumman och farsgubben igen. . . Som du vet, Flink, så ä' jag en tusan till mästare i grannlåtsprat med fruntimren, och när som jag sedan kom fram med en mängd sötsaker och pussa henne på hand och var artig utaf bara katten, töfvade det inte heller länge innan hon ändå till slut gick in på att hålla bröllopet der jag ville ha det. Jo, du, hon hade nog skinn på näsan, må du tro, fastän hon för den gången lät öfvertala sig."

„I alla fall ska' jag säga dig, att det var en riktig schikan, den der paschasen som du ställde till i går qväll", sade Flinken, sträckande fram näfverdosan, sedan han först inrättat åt sig sjelf en ganska försvarlig „mullbänk" derutur. „Men se här har du dig en pris. Det är det bästa gendarmsnus som kan fås och det ska' klara opp skallen på dig. . . Som jag sa', du gjordé inte något som var bra i går afton."

„Ha, ha, ha, ha! Det vet jag förb—dt väl sjelf; men du känner ju till, att när som jag får den der spelsjukan på mig, då är det ackurat lika svårt att få mig att sluta spelet, som

det ä' att hejda en istadig, skenande häst, och, ser du, när jag spelar, så vill jag dricka, och när jag dricker, så blir jag tokig. Ha, ha, ha, ha! Någon sku' väl också roa opp bröllopsgästerne, vet jag; och när som bruden ändå hängde läpp och såg surmulen ut af bara håken, tänkte jag som så: Du, Petter, ska' vara glad i qväll, för det ä' förb—dt osäkert när du härnäst kan vara trerolig i hågen."

„Men hur' i all verlden kom du, en sådan sakramentskad spelorre som du är, på den virriga tanken att gifta dig?" frågade Flink.

„Jo, det ska' jag berätta dig, om du bara vill vara så förb—dt hygglig och ömsa ett friskare omslag på knoppen här. . . Så der ja; men kanske du ändå vrider litet bättre ur näsduken, så att inte vattnet rinner i synet på en, för eljest kunde det snart nog se ut som om gamle Skot sku' roa sig med att fälla tårar i enklingssorgen. Ha, ha, ha, ha! . . Bra så der. Tack vackert. . . Nåväl, du mins ju att vi på försommaren med vår kanonslup krejsade omkring och lodade här och der uppåt Bottniska viken och då, ser du, kommo vi också att dreja bi en god törn i Räfsö hamn, der vi mådde tjockt och hade landgång hvar eviga Guds dag. En afton hade de der en danstillställning, en såkallad sjömansbal, må du tro, och jag och ett par andra af våra guttar råkade också få vara med på ett hörn den gången. Der fanns vackra flickor i parti, må du tro, men en så sakralutadt dålig musik hade de, så jag inte i mina da'r hört maken; tänk dig bara, en fiol, som gnisslade värre än en rostig vindflöjel, och en harmonika, som kippade efter andan och ibland gnällde till, så det skar en ända in i själen, — och ingen basfiol, nej ackurat ingen basfiol! Jag frågade straxt, om det inte i hela trakten fanns en sådan och fick veta att en plankbokhållare nog hade en gammal basfiol, men att det der instrumentet saknade alla strängar, utom basen. Godt, sa' jag, basen den är hufvudsaken, och så hemtade man basfiolen och det riktigt i procession, må du tro. Nog gick det visst också an att dansa efter den der simpla musiken, som jag nyss omnämnde, men när som jag sedan drog till med mina grannaste driller på basfiolen, då först blef det riktigt luft i luckan, då blef det dans

utaf, må du tro. Och när jag se'n bjöd på en liten sololöpning emellan akterna, påstod man att det var så vackert, så det riktigt kunde gå till hjerterötterna hos folk, isynnerhet hos qvinfolket. . . Den raskaste flickan på dansen var Stina, må du tro. Hon kunde dansa som en docka och tog sig ut ackurat som en smäcker fregatt med välskurna segel, der hon seglade fram och åter i kadrillen. Litet kom jag att dricka, kan du tro, för det fördömda dammet slog en i halsen så man rent af ville storkna, och det der måste sköljas ner naturligtvis. Nå-ja, och hur det var, så blef jag litet kärlåten af mig och begynte prata ett och annat snick-snack med Stina, och under en tiominuters paus var allt klappadt och klart oss emellan. Kanonslupen sku' kila i väg följande dag och jag med den, och så blef det bestämdt att Stina i rappet sku' komma efter till Helsingfors. . . Jo, jo, så var det och så gick det, och der har du nu den historien. . . Se, så, langa nu hit en pris till; jag känner att den der förra gjorde riktigt godt i kalotten. . . Nog är det sant, att jag sku' kunna få Stina hit tillbaka, må du tro, men hvad i hundra par utslitna trumpinnar sku' det tjena till att tvinga en menniska till någonting som hon inte har lust med, då hon dertill har så dåligt minne, att hon alldeles kunde glömma bort hvad presten kort förut sa', att hustrun ska' öfvergifva fader och moder och blifva när sin man. Ha, ha, ha, ha! . . . Min själ, tror jag inte att man kryar till sig igen. Jag tycker hvad en liten „scharka" nu ska' komma väl till pass", fortsatte Petter Skot, under det han steg upp samt tog den våta näsduken ifrån hufvudet, bredande ut densamma öfver en stolkarm till torkning. „Åh, jag tycker redan att jag känner den fina doften af stekt nors från „Höga trappan" och att jag ser mutter sjelf så röd och trind stå vid glasskåpet och hälla „scharkan" full med malörtsdroppar. . . Se så, bror Flink, rätt nu är Petter Skot i sitt gamla esse igen. Har du lust, så kan du få vara med om en liten hufvudklarerare, för nog märker jag att det inte ä' riktigt väl beställdt med öfra våningen för dig heller, och inte ä' det värdt att stå och hänga läpp för den skull. Se så, naleva, krugom, marsch!

Petter Skot var alltså gift, — utan att ega någon hustru. Ett par år efter det nyssbeskrifna bröllopet sökte hans Stina likväl äktenskapsskilnad, emedan hon önskade gifta sig med någon Räfsö-bo, som troligen var mindre musikalisk af sig, men mera uppmärksam i öfrigt, än Skoten; och denne sistnämnde gick så hjertans gerna in på den saken, ja, man påstod att han denna afsägelse till ära höll en hejdundrande blusett hos mutter på „Höga trappan.“

Hans muntra lynne förnekade sig aldrig, utan ansågs han som ett slags muntrationsråd både af sina närmaste gelikar och äfven af befälet, och många putslustiga historier voro i svang om honom, af hvilka vi här vilja anföra ett par.

En dag, då Skot var på väg till kasernen, råkade han möta general R., hvilken kom derifrån, och Skot ställde sig i vederbörlig militärisk honnörsposition, tog af sig „schapkan“ — enligt den tidens sed — stampande med venstra foten i marken. Men nu råkade det finnas en träckputt just på samma plats, der trumslagaren så eftertryckligt stötte ned foten, och en god portion af välbekant Skatuddsdy haglade kring ögon och öron på generalen samt gjorde hans uniform lika grann som en af murarens vispel „prickad“ stenfot.

„Hvad är det för en tusan d—l, som bär sig så drumligt åt?“ röt generalen till.

„Hör till musiken, ers höghet“, sade Skot.

„Nå, hvad blåser du för slags instrument?“ frågade generalen.

„Trumma, ers höghet“, svarade Skot, och generalen gick skrattande sin väg.

Vid en mönstring med det kompani, hvartill Skot hörde, fann amiral S. att trumslagar Skot ej hade på sig de stöflar, hvilka dagen förut hade tilldelats honom likasom kompaniets öfriga manskap, utan hade han på fötterna ett par, som ingalunda saknade ventilation och hvarifrån stortåna nyfiket tittade ut i verlden. Efter mönstringen fick Skot befallning att infinna sig hos amiralen.

„Nå, hvarför hade du ej på dig de nya stöflarne, din fähund?“ frågade amiralen.

„Har supit upp dem, ers höghet“, sade Skot.

Amiralen, som var mycket sträng, men ändå mera skämtsam, sade skrattande:

„Nå, så hade du kunnat stjäla åt dig ett par andra.“

„Det sku' jag nog ha kunnat, ers höghet“, sade Skot.

Han fick befallning att gå, jemte en förmaning att icke härnäst visa sig med trasiga stöflar vid mönstringen. Utkommen i tamburen fick han sigte på amiralens stöflar, hvilka stodo der så fina och blanka att man hade kunnat spegla sig i dem. Skot tog stöflarne under armen och aflägsnade sig. Kort derpå saknade amiralen stöflarne, och han visste också genast att Skot ganska ordentligt begagnat sig af det på skämt gifna rådet, och man påstår att den putslustige trumslagaren äfven fick behålla dem.

IV.

Trogen kärlek.

Det var en herrlig söndagsmorgon i början af September. Endast en svag bris krusade den i solens strålar glittrande Kronbergsfjärden, men denna bris var dock tillräcklig att kunna i sakta mak drifva fram ett ståtligt barkskepp, hvilket hade alla sina glänsande hvita och välskurna segel tillsatta och som derföre erbjöd en högst imponerande, prydlig anblick. Rasslet vid ankarnes fällande och kommandoorden vid seglens nedtagande ljödo tydligt och klart i den lugna morgonen. En flink manöver, och likasom genom ett trollslag voro seglen nedtagna samt beslagna, och barkskeppet Hoppet låg der så tryggt och stilla, som om det ingalunda för blott en stund sedan varit stadt i full seglats hemåt, med en ganska ansenlig kaffelast från Rio.

Hoppets besättning bestod af idel unge, raske karlar, i hvilkas hurtiga, solbrända anleten glädje och munterhet fanns präglad. Icke var det ju underligt, om glädjen så tydligt gaf sig tillkänna hos dem, då ett helt år åter dansat om, sedan dessa senast haft hemmets knutar i sigte, och lika tydligt som glädjen uppenbarade sig, förmärktes hos enhvar en viss feberaktig otålighet; man invântade nemligen den efter framkomsten sedvanliga visitationen, som skulle försiggå innan någon landgång kunde ifrågakomma.

I de öfrige kamraternes uppsluppna munterhet och glam deltog icke en yngling, hvilken stod lutad emot relingen i lä, och som hade blicken så att säga fasthakad vid Skatuddens små kojor och ruckel. Det såg ut som om äfven hans tankar så helt och hållet varit fästade vid något särdeles intressant föremål derborta, då han ej det ringaste lät sig störas af kamraternes nog bullersamma gjädjeyttringar.

Ifrån dessa drömmerier i vaket tillstånd väcktes han dock genom att en hand med eftertryck lades på hans skullra, under det följande glädtiga utrop ljöd i hans öra:

„Hvad f—n står du der och filosoferar öfver? Undrar du kanske öfver att inte Skatudden allaredan blifvit slopad eller att den inte i sista påskas med sitt murkna rubb och stubb och hela sin käringbesättning för resten seglat af till Blåkulla? . . . Gud styrke våra vapen, sa' skräddarn, skyldra med pressjernet, tror jag inte det ser ut som om en störtsjö saltvatten sku' ha lust att spola ned längs klyfvarn på dig!“

„Wilhelm, vid detta tillfälle såg jag helst att du höll inne med sitt sladder“, sade den unge sjömannen, i det han med en förebrående blick vände sig till den skämtande kamraten, i hvilkens hela väsen endast gycklet och en den mest uppsluppna glädtighet uppenbarade sig.

„Du får lof att förlåta mig, Kalle; men du vet ju att jag har ett sådant fördömdt munläder, att jag ibland inte förstår att ta' in ref innan jag kör för högt upp i vind“, sade den unge gyckelmakaren, hvilken i grund och botten hade ett rent och godt hjerta, fastän han icke alltid förmådde beherrska sitt öfverdrifvet skämtsamma lynne. „Jag vet nog, att du inte kan ha de roligaste fundascher“, fortsatte han, „när som gubben

jemt och samt prejar an dig och nödvändigt vill att du ska' ta' hans jemmerligen fula och vindögda fosterdotter i släptåg. Men, vet du hvad jag sku' göra i ditt ställe? Jo, du, jag sku' helt enkelt gå in på saken, låta gubben hålla ett hejdundrande bröllop och sen sku' jag mycket lugnt stoppa hemgiften närmast hjertat i stortröjsfickan och helt hastigt och lustigt ställa kurs på Otaheiti, Nukahiva eller någon annan bra ankarplats derborta i de varma länderna; der sku' jag köpa mig ett plantage, ser du, och så sku' jag gifta mig med någon svart sötunge med ullperuk och bastanta, tjocka läppar, en sådan en, som man hvarken behöfde se rodna eller blekna af förargelse, om man inte alltid hade lust att dansa efter hennes pipa."

„Alltid är du framme med ditt raljeri, Wilhelm; men jag vill låta kölhala mig, om du ändå inte gjorde det jag är besluten att göra, om du till exempel hade en barndomsvän, med hvilken du vuxit upp tillsammans och som du af hjertat hölle af och åt hvilken du redan lofvat tro och kärlek. Så mycket känner jag dig, att jag vet att du åtminstone inte vore karl till att handla såsom du nyss sade."

„Jo, se du slår då alltid rätt på spikhufvudet", sade skämtaren mycket allvarligt. „Nog är jag en lättsinnig krabat, det är så säkert som att två gånger två gör fyra, men samvetet är ändå inte utaf gummi elasticum, skall jag säga dig. Alltnog, om jag råkade segla i ditt kölvatten, gjorde jag helt säkert så, som jag vet att du ämnar göra. Men inte ett dugg mer än hvad suggan begriper sig på kompassen förstår jag hvarför du ska' gå och se „mellankalkonisk" ut, då du nu har det så klappadt och klart för dig hvartåt du ska' vända bogen."

„Jag har inte heller ett enda ögonblick funderat om jag borde göra si eller så i denna sak, ty det löfte jag engång gifvit Malin kan jag ej bryta, om också verldens alla rikedomar lades för mina fötter. Men mitt sinne är nedstämdt vid tanken på, att jag genom mitt bestämda afslag nödgas djupt såra gubben, han, som ändå varit likasom i fars ställe för mig, och då jag vet att han endast vill mitt bästa."

„Ditt bästa, jo, jag tackar, jag! Kan man väl kalla det att göra en välgerning, då man bjuder till att splitsa ihop en

så ståtlig sjömansfyr, som du är, vid ett qvintyg, som — ta' mig allt hvad gastar och sjötroll heter! — ser lika bra ut som min mormorsgumma, då hon engång kommer till sina åtti år?" Den lefnadsglade sjömannen svängde derpå om på klacken och styrde kosan till skansen, under det han muntert hvisslade en amerikansk schåaremelodi.

Karl Strandblom vände åter blicken emot den kära Skatudden. Derborta i den låga gråa kojan med de hvita fönsterposterna, genom hvilkas små rutor morgonsolen som bäst gjorde sin trefliga påhelsning, i denna koja fanns hans moder, hon, som så länge och med otålighet väntat att få sluta den älskade sonen till sitt hjerta. Hans blick drog sig dock ofrivilligt derifrån till en annan trakt af Skatudden. Alldeles på yttersta udden, nära Lökholmen, befann sig en annan liten koja, på täckaste sätt inhägnad af syrén- och rönnträd, emellan hvilka ett grönskande torftak stack fram, och i denna koja bodde Malin, den unge sjömannens trofasta hjerte- och barndomsvän. Länge stod han sålunda med blicken fästad på denna kära plats, hvarest äfven hans tankar hamnat, tankar, som hvälfde sig kring framtida sälla dagar och på, huru han tusen gånger hellre såsom simpel matros och i fattiga omständigheter ville njuta af den lycka och sällhet han vid Malins sida väntade sig, än att gifta sig till penningar, men deremot ha ett hem, som han föreställde sig kallt och dystert. Sådan var just hans tankegång, då kaptenens röst plötsligen kallade honom ned i kajutan.

Der satt gubben Sjögren på sin bastanta sjökista, blaschande tappert på en äkta „Havanna." Hans breda, solbrända anlete var alldeles inhöljdt i rökmoln, men då dessa moln något skingrade sig, kunde man upptäcka ett så vänligt, hjertegodt uttryck uti detta samma anlete, då han vid Karl Strandbloms inträde yttrade:

„Nå, Kalle, stig du fram och sätt dig på kojsuden der." Han drog åter några förtviflade sluckar och bolmade fram rökmoln så tjocka, som kommo de från skorstenen på en engelsk lastbåt, och så fortsatte han: „Som du vet, Kalle, så ha vi hunnit till hamns igen; nå-ja, det är allt godt och väl med den saken, men gerna sku' jag se att du i nästa vår fanns

införd i mönsterrullan såsom välbeställd styrman på Hoppet. Det der kommer allt att gå som en dans, bara du nu ändteligen lofvar att gå in på mina vilkor. Ser du, jag har alltid haft likasom litet klockarkärlek till dig, pojke, och flickan, fosterdottern min, hon har också en god plats i hjertats nakterhus för dig. . . Jo, jaha, det är nu så, att hur man krejsar här på lifvets ocean, så hittar man till slut på att bli ett odugligt vrak, och derför har jag tänkt som så, att det borde vara just ni båda, som sku' ta' en slopad stackare på bogser för hans återstående seglats. För den der handräckningen kunde ni sedan få behålla hela lasten som god pris. Som du vet, pojke, så tycker jag inte om långa och breda tal och derför frågar jag dig nu: Vill du ha Lotten, fosterdottern min, till hustru?... Se så, sjung ut nu bara!"

„Kapten har alltid varit god emot mig och vill också nu mitt bästa, det vet jag bestämdt, men nu måste jag dock bekänna, att jag omöjligt kan fatta tycke för eller bli lycklig med mamsell Lotten, då jag dessutom redan lofvat Malin Ström tro och kärlek", sade den unge sjömannen i låg och dyster, men bestämd ton.

„Så-å, så-å, detta är tacken för att man lotsat dig fram i verlden och inte låtit fattigförsörjningen taga hand både om dig och mor din." Gubben steg upp och begynte vandra af och till, under det röken stod i hvirflar omkring honom och hans ansigte antog en allt bjertare rodnad. „Det är falskt, det är rent ut sagdt skojaraktigt handladt af dig, pojke, då du vet att Lotten håller af dig mer än af mig, mer än af någon kristen menniska och att hon trånar och lider haveri både till kropp och själ bara för din skull, otacksamme bedragare!"

„Kapten, otacksam kan jag visserligen kallas, men jag har ändå aldrig bedragit . . . ."

„Tig, säger jag!" röt kaptenen i vredesmod och slog sin bastanta näfve i bordsskifvan. „Ut med dig, och det på blanka minuten eller, vid alla afgrundsmakter, ska' jag inte låta dig, din ormafföda, smaka ändan, den du hittills sluppit, bara för att du så väl förstått att hissa skenhelighetsflaggen; ut, säger jag!"

Karl Strandblom, som ganska väl insåg, att några vidare förklaringar under kaptenens vredgade sinnesstämning icke kunde vinna gehör, gick med säkra steg, men med tungt hjerta åter upp på däck.

Tulltjenstemännen lade i och med detsamma till vid fartygets sida och visitationen försiggick i vederbörlig ordning. Aldrig hade de nämnde tjenstemännen funnit kapten Sjögren vid en så besynnerlig sinnesstämning som i dag. Han, den gemytlige gamle herrn, som vanligen höll ett hemkomstkalas, der det icke gick af med en och två flaskor äkta Oporto, utan der det merändels skulle vara dussinet fullt och dertill ännu „ett glas på fallrepet“ — han var denna gång surmulen som en den ruskigaste höstdag och bjöd knappast på en dryck vatten engång.

Då tulltjenstemännen lemnat fartyget, gjorde gubben Sjögren sig underrättad om, hvem som hade vaktturen ombord, och han tycktes bli mycket belåten, då han fick höra, att konstapelns eller Karl Strandbloms vakt stundade. Derpå befallde han fyra men i giggen, placerade sin tjocka lekamen i aktern af densamma samt lät ro sig i land.

Besättningen lemnade äfven straxt derpå fartyget, för att göra påhelsning uti hemmen, och så innerligt gerna hade Karl Strandblom varit dem följaktig, om ej vaktgöringen ombord hade hindrat honom derifrån. Begagnande sin sjökista såsom skrifbord, satt han nu der nere i skansen, skrifvande ett bref till Malin, det en af kamraterne lofvat frambefordra; men i detsamma visade muntergöken Wilhelm Trygg sitt glada anlete.

„Hvad ser jag, du sitter här och raspar ihop bref, i stället för att sätta alla segel till och styra kurs rätt på Skatudden? Kocken ligger der och väntar på att få sällskap i sin båt; se så, till väders och i land med dig!“

„Är du tokig! Vet du inte att jag har vakten.“

„Åhja, det vet jag lika bra som jag vet att gubben såg särdeles nyter ut, då han fick veta att det just var din vakttur; och bara för den skull vill jag, att du ska' i land. Jag öfvertar vakten i ditt ställe. . . . Jo, jo, lita på det, att om du också hittills varit gubbens gullgosse, så är det nu förbi med

de sötebrödsdagarne. Han är nog karl till att hylla den som engång kommit i smöret, men så kan han också vara full med djefvulstyg emot den han råkat bli gramse på, och derpå är Wille Trygg, bland andra, ett lefvande bevis. Kommer du ihåg, då jag första resan var ut som kajutvakt, hur jag en gång — bara utaf misstag, förstår du — råkade fälla litet risgräs i hans kaffe, efter hvilken beklagansvärda händelse gubben mådde som en hund, och kommer du ihåg att kock-f—n sedan gick med limstickan och påstod att jag hade gjort det der med god flit; ja, kommer du ihåg hur kniparn då dansade både morgon, middag och qväll, så det stod herrliga till, och hur gubben efter den betan bar agg till mig, så att det sku' ha varit stört omöjligt att i längden trampa samma plankor som han, om inte du hade funnits ombord och lagt dig ut för en stackare . . . . Men hvad f—n står jag här och håller låda för, då jag borde ha reda på att någon derborta på udden väntar dig och kanske sätter klippingen till af bara hjerteängslan!"

„Men har du då inte lust att sjelf gå i land?"

„Lust ja, det kunde allt hända, det; men jag tycker eljest som så, att det just kan vara detsamma om jag låter de arma fyrkarne rulla rundtom en dag förr eller en dag senare . . . Se så, jag har vakten, och dermed basta!"

„Du har gjort mig många tjenster, Wilhelm, och igen kommer jag att bli dig skyldig en", sade Karl Strandblom vid det han framtog ur kistan ett och hvarje småkram, ämnadt till hemkomstgåfvor åt Malin, hennes föräldrar och åt hans egen gamla moder.

„Tjenster, sa' du. Blir det fråga om skyldskap i den vägen, så tror jag nog att det blir jag som kommer att gå öfver styr, och det så det hurrar i tacklaget. — Undrar just hvar Wille Tryggs jordiska spillror sku' vara landdrifna vid det här laget, om inte du hade varit. Jag kommer bara i håg, när vi sist lågo i Rio, hur jag höll på att komma i klister i den der förb—de negermadammens kroghåla. De svarta hexorna narrade en stackare att ta' in en sådan laddning våtvaror, att jag var klar att gå till bottens, och sen de väl länsat fickorna på en, voro de just färdiga att vräka mig i en slask-

RÅF.
H·X·A·

brunn eller på någon annan sådan der mindre treflig ankarplats, då du till all lycka fick nys om huru det stod till med gossen och med några handfasta karlar kom mig till hjelp... Var detta kanhända inte någon tjenst, det der? Kommer du ihåg . . . ."

Wilhelm Trygg, som under detta sitt andragande varit sysselsatt med att tillverka sig ett slags cigarrett af lång indisk tobak och som vid denna sin förrättning suttit nedhukad framför sin kista, tittade nu först upp och fann sig vara ensam i skansen, och när han kom upp på däck, fick han se att Karl Strandblom med kockens lilla julle redan hunnit tillryggalägga halfva vägen emellan fartyget och Skatudden.

Vi vilja nu skynda honom i förväg och bedja läsaren jemte oss göra en påhelsning i Malins hem.

En riktig högtidsstämning tyckes denna söndagsmorgon råda i naturen. Den splitternya Nikolaikyrkans klockor ljuda klangfullt och vackert under den lugna morgonen, medan ryska kyrkornas både i staden och på Sveaborg låta höra sitt djupa, afmätta bom, bom, stundom öfvergående till ett det vildaste kling, klang, kling, klang, kling! eller, såsom man skämtande ville påstå, läto höra ett: „Kudrakoff och Jablakoff — Duldin, Duldin!" — Det högtidsklädda kyrkfolket rör sig längs Skatuddens smala gränder och stigar: gamla gummor i „styck och mössa", hvilka ha klädningar med puffärmar och hundratals rynkor, bära framför sig den kolossala psalmboken, kring hvilken den bländhvita näsduken så sirligt är viken, och vid deras sida vandra gubbarne med skyhöga cylinderhattar och med kapprockar, försedda med femton kragar. Barhufvade och barbenta pojkar meta löjor längs stränderna och kifvas om metmaskarne. Här och der bröstar sig en brokig tupp, omgifven af sitt lika brokiga harem, medan en och annan individ af det bökande, borstbeklädda slägtet gassar sig i solbaddet eller går på „fransk visit" i granngårdarne.

Såsom redan nämndes, låg den lilla koja, hvilken Malin jemte sina föräldrar bebodde, just vid sjelfva Lökholmsudden.

Malins far, skeppstimmermannen Ström, var icke egare till kojan, men hade på sätt och vis arrenderat densamma, då dess egare var bosatt på landsbygden, men Strömmens snygghets- och ordningssinne hade dock bringat åt kojan ett prydligare och trefligare utseende än man var van att finna hos kojorna på Skatudden. Rönnträden och syrénbuskarne hade äfven han jemte gumman för långa, långa tider tillbaka planterat, och när dessa befunno sig i blom och grönska, då tyckte de gamla att de redan här i jordelifvet hade försmak af paradisets herrligheter. Deras egentliga stolthet och glädje utgjorde dock den enda dottern, den vackra Malin, en tjuguårig tärna, som ännu aldrig åsamkat föräldrarne en mulen eller sorgtyngd dag, utan ständigt med sin glada sång och sitt oskuldsfulla qvitter kom dem att finna lifvets afton så solljus och behaglig.

Den fagra Malin sitter vid det öppna fönstret, derifrån hon skådar ut åt redden, hvarest barkskeppet Hoppet endast för någon timme tillbaka kastat ankar.

„Nu just lägger en båt ut ifrån „Hoppet“, och jag är säker på att det är Kalle, som kommer i land“, sade Malin, under det hon skyndade sig ut på trappan, derifrån hon tyckte sig ha en mera obehindrad utsigt, och nu stod hon der, hållande den lilla handen öfver ögonen, såsom skydd emot solstrålarne.

„Ske dig som du tror, flicka“, sade fadern, i det han steg upp från sin plats vid bordet, lade ifrån sig psalmboken och brillorna, trädande ur stugan ut på trappan. „Men jag har en annan tanke, jag, ska' du veta. Endera är det någonting på tok eller också har Kalle vakten ombord, ty annars sku' han nog ha följt med i kaptenens båt, det kan du lita på, eftersom han ändå är kapten Sjögrens riktiga ögonsten.“

„Ja men pappa ska' få se att det just är Kalle som kommer der. Se bara hur hurtigt det lider undan för honom; jag vill se den, som sköter åran med så vackra, jemna tag som han:

En hurtig sjöman sin åra vänder,
Så flinkt och säkert med vana händer,
Och för hans flicka ett nöje är
Att se hur pilsnabbt det framåt bär.“

„Gud signe dig, flicka, glad och munter, alldeles som grönsiskan derinne, har du i alla tider varit; måtte dina dagar aldrig nånsin falla sig tyngre", sade gubben, slätande med sina grofva, solbrända händer öfver dotterns blonda lockar. „Men se der ha vi morsgumman. Fargin regera! har inte hon en välstufvad laddning med nyheter i lastrummet, så vill jag vara skapad till en kräfta; se bara hvad för en vigtig och snusförnuftig min det gamla skrället har . . . . Gumma, se upp vackert, så att du inte skäggar fast med din gamla klyfvare", sade gubben, då han märkte att gumman i sin tankspriddhet icke observerade hvarken honom eller dottern, der de stodo på trappan.

„Herre min Skapare! der har jag jag ju er båda två . . Åh, ni sku' veta hvad jag har hört!" sade gumman då hon satte sig ned på trappan, för att hemta andan efter den ansträngande marschen . . . „Kära gubbe, vill du hemta mig en mugg vatten, men med tio droppar utaf Hoffmans, som du vet. . . . Tack, käre gubbe."

„Jag tror att mamma inte mår bra", sade Malin, slående armarne om moderns hals och oroligt blickande in i den gamlas ögon.

„Jo, jo, men, man kunde gå åt med mindre, kära barn. Men var inte rädd, pian min, jag känner mig styrkt igen. Hoffmansdroppar ä' ändå Hoffmansdroppar, ska' jag säga. Se så, mina vänner, nu ska' ni få veta hvad jag har hört berättas der nere i staden. Jo, ser ni, då jag gick till fiskbron för att se åt om man kunde komma sig till några färska abborpinnar och en tår god fil, som jag vet att Kalle ändå så mycket tycker om . . . . jo, jo, jag tänkte allt att vi sku' ha honom och Strandblomskan till middagsfremmande i dag, kantänka . . . men det är så, menniskan spår, men Gud rår! . . . Nå-ja, nere vid bron råkade jag träffa Lindgrens Janne, som ni vet, han som också var ute med Hoppet, och han berättade, kan någon tro! att Kalle Strandblom och kapten Sjögren skurit ihop i dag på morgonen, just för det att Kalle inte vill gå in på att gifta sig med mamsell Lotten, kaptenens fosterbarn . . . . Jo, jo, men, och Janne han sa', att gubben hade varit så vild, så vild och skrikit så att det ekat kring hela skeppet. Och

Kalle fick helt vackert lof att stanna qvar ombord, och det på sjelfvaste söndagen, fastän alla de andra kommo i land. Ja, jag säger det och sätter det till, att gamle Sjögren ändå är en gemen, en riktig otäcking till menniska!“ slöt gumman, torkande med förkládssnibben svettdropparne ifrån ansigtet.

„Kära gumma, han ville ju endast Kalles bästa, fast pojken är en utaf det der hederliga slaget, som inte sviker det löfte han engång gifvit den han håller kär; jo, jo, det är inte mången, ska' jag säga, som hade gjort såsom han. Derför kan du skatta dig lycklig, kära barn, att få till man en sådan präktig pojke. Pengar och gunst är visst bra att ha, men kanske kommer han ändå till rätta utan de der sakerna, ty det skall jag säga, att den inte alls är fattig, som har ett hjerta af guld. Men hvad ser jag? Du fäller tårar, flicka. Åh, inte är det värdt att gråta, kära barn, om du också inte får träffa honom i dag. I morgon slipper han i alla fall i land, det kan du lita på.“

„Det var inte för den skull tårarne trängde sig fram“, sade Malin, torkande bort ett par kristallperlor, som banat sig väg ned längs kinden; „men det känns så underligt, när jag tänker på, att Kalle ändå kunde ha det långt bättre, om han gifte sig med mamsell Sjögren, i stället för att ta' en sådan obetydlig flicka som jag.“

„Obetydlig, sa' du“, inföll modern häftigt. „Må vara, men det säger jag, att såsom Lotten är uppfostrad, att Guds långa dagen sitta och virka och knyppla spetsar och bara vänta att matbiten ska' bäras till mamselln, så förstår hon sig inte ett grand på hvad hushållsstök vill säga, medan du, flicka, kan koka, baka och byka och sy kläder åt dig sjelf och åt andra med, om det kniper, och det der är ingenting, det, kanske?“

„Se så, go' vänner, nu få vi höra mera nytt från Hoppet, för om mina gamla blinkfyrar inte bedraga mig, så styr den der sjömansgutten åt våra knutar till.“

Malin sprang upp, och när hon nu kastade blicken åt det af fadern angifna hållet, gaf hon till ett glädjerop — i nästa ögonblick låg hon i den käre barndomsvännens armar.

„Hvad var det jag sa', pappa, att roddarn, som vi sågo lägga ut ifrån Hoppet, inte kunde vara någon annan än Kalle?“

„Sku' tro det, och ändå vill man påstå att kärleken är blind, ha, ha, ha, ha! Välkommen hemåt, Kalle. Ser mans på bara, hur de pojkarne hiskeli fort bli karlar af . . . . Skägg på haken och brun som en mulatt; jo, jo, just så ska' en äkta sjöbuss ta' sig ut . . . Dag från dag blir du allt mera lik far din, den hedersmannen, det ska' jag säga. Han var också karl för sin hatt, han. Vi höllo tillsammans i tio år, som du vet, men aldrig såg jag en hurtigare båtsman och aldrig hade jag en bottenärligare backlagskamrat, än han. Se så, in med dig, pojke, att ta' ett famntag med gamla mutter. Du må tro att hon fick brådtom att få eld under kaffekajsa, när som hon såg skymten af dig.“

Snart satt det lilla sällskapet i förtroligt samspråk derinne kring bordet, hvarpå den rykande kaffeattiraljen befann sig. Gubben lagade, högtiden till ära, åt sig en liten „krånglare“ af kaffe och „skeppargrädde“, såsom han sade „för att smörja upp gångjernen i språklådan“, och Karl Strandblom fick helt omständligt redogöra för händelserna under resan och om sitt förhållande till kaptenen, m. m.

„Se så, Kalle, jag ser att mor din kommer; göm dig nu bakom väfstolen, för hon har inte reda på att du är i land, och vi ska' spela henne ett litet spas“, sade gumman Ström, och så skuffade hon honom med halft våld bakom väfstolen och dess mattväfnad.

„Se, god dag, god dag, Hedda; hur sku' du må i dag?“ sade madam Ström, då hon välkomnande gick emot den inträdande väninnan.

„Nå, man mår nu som gammalt folk ska' må: gikt och krämpor den ena dagen och den andra dagen krämpor och gikt; men hur står det till med er sjelfva här?“

„Bra nog, Gud ske lof; men stig då fram och sitt ner. Du kom alldeles i grefvens tid, ska' jag säga, för kaffetåren står bara och väntar på att bli förtärd.“

„Moster Strandblom, sitt då inte vid dörren. Se här i soffan är mosters plats.“

„Tack, snälla Malin, tack; det är inte så noga hvart en sitter för den den här momangen, för jag ska' snart gå igen. Ja, jag ska' säga er, att jag inte har någon ringaste ro, förrän jag riktigt får veta huru det hänger ihop med det der krakelet emellan Kalle och kapten Sjögren, hvarom man nu hör skrikas och talas öfverallt . . . . Aj, ändå! om ni sku' veta hur jag har bråkat och drömt de sista nätterna, bara om sjön och om silfverpengar, och det betyder alltid sjukdom eller annat ondt, lita på det. Herre Gud ändå, om jag hade den pojken här, så vore jag befriad ifrån en bra stor oro."

„Är det ingenting annat mamma önskar, så är han här", sade sonen, hvilken icke längre ville leka kurra-gömma med modern, utan rusade fram att omfamna den öfverraskade gumman.

Nu vardt glädjen högt i tak hos familjen Ström. Gubben bara „krånglade" och hans gumma var i så ifrigt samspråk med Strandblomskan, att hon lät abborstufningen bli vidbränd och lät katten äta upp pannkakssmeten. De unga tu sutto inbegripna i ett samspråk, hvars innehåll man genom det sälla, öfverlyckliga uttrycket i anleten och blickar nogsamt kunde gissa sig till.

Men bestörta, som om åskan hade slagit ned midt ibland dem, blefvo alla, då tvenne poliskonstaplar i sällskap med bokhållaren Grenman inträdde i stugan. Den sistnämnde personen var en lång, mycket mager och spinkig figur med rödt hår och iklädd en luggsliten, mycket illa åtgången kostym. Han gjorde en särdeles ceremoniös bugning, då han inträdde och med ett illparigt, smilande leende sade:

„God dag, kära vänner, god dag; ser jag rätt, så ha vi ju också unge Strandblom här. Välkommen hem igen, deháran. Och mutter Ström sen, hur lefver verlden med er, bra hoppas jag? Och lilla Malin, deháran, alltid lika vacker, röd och hvit som smultron och mjölk, hi, hi, hi, hi! . . . . Men apråpå, deháran, hör nu käre Ström, der i Sjögrenska gården har det ledsamma inträffat, att ifrån rummet åt gårdssidan, der ni just i går insatte en ny fönsterpost, deháran, har försvunnit ett par guld örhängen, som tillhört mamsell Lotten. Deháran, inte för det att någon misstänker er, käre Ström,

nej, Gud bevare derifrån, men, ser ni, jag har nu fått order, dehäran, att anställa visitering här; onödigt, onödigt, det vet jag nog, men, dehäran, som kapten sa' att då ingen annan fremmande person varit i det der rummet, så — ni förstår, dehäran, så är man illa tvungen att göra sin pligt. Jag ber allraödmjukast om förlåtelse för resten, men var så snäll, mutter lilla, och gif hit nycklarna till birongen der; dehäran, som jag sa', man måste göra sin pligt, och de här herrarne, som jag har med mig, måste, dehäran, öfvertygas om att en kan vara ärlig, fast en är fattig."

Familjen Ström och dess vänner voro alldeles handfallna.

Helt naturligt var gubben Ström den främste att taga humör i saken, då någonting så skamligt kunde ifrågakomma som att misstänka honom för stöld, han, som i alla sina dagar vandrat det rättas väg. Då nu visitationen begynte, rusade han upp, och det såg ut som om han haft lust att pröfva sina ännu kraftfulla armar genom att skicka den släte bokhållaren äfvensom polisens tjensteandar på dörren, men Karl Strandblom sprang i och med detsamma fram samt bad honom icke öfverila sig, då troligen endast något ledsamt misstag vore förhanden.

„Kära vänner, oroa er inte, dehäran; det är många, man misstänker här i verlden, till och med rikt, förnämt folk, ser ni, och visiteringar ske hos dem dagligdags, fast man meränd els kallar det de misstänkas för till politik. Nåja, dehäran, hvar och en har ju sin lilla politik för sig."

Under dylikt prat drog han ut den ena lådan efter den andra, vändande ut och in på dessas innehåll. Gumman Ström och Malin åsågo med ingalunda blida ögon detta huserande ibland deras ordningsfullt hoplagda effekter, men vågade ej invända något. Poliskonstaplarne tycktes äfven befinna sig i en allt annat än behaglig belägenhet, ty de stodo der och sågo mycket förlägna ut.

„Puh, puh! dehäran, det är ett fördömdt ledsamt göra, det här, go' vänner, men pligten, pligten, ser ni," sade Grenman, sedan han letat igenom lådorna i birongen, bordslådorna samt äfven undersökt en kista. „Nu återstår, dehäran, ännu

vinden häruppe, kontoret i farstun och lidret der på gården. Onödigt, onödigt, men, dehäran, om vi kanske ändå sku' se åt i det der kontoret och sen ge tusan i hela tutten, dehäran; eller hvad säga herrarne?"

Utan att likväl invänta svar på sin fråga, var han i ett nu i förstugan, tog upp kontorsdörren, hvilken ej var låst, utan endast försedd med en träklinka, hvarefter han begynte revidera ibland gubben Ströms timmermansverktyg, hvilka jemte ett och hvarje skräp voro placerade i kontoret.

„Hvad är här att undersöka? rakt ingenting. Verksaker och gamla paltor; onödigt, onödigt. Dehäran, här ha vi gubben Ströms matväska, tom naturligtvis. Här ha vi ett par handskar, dehäran, goda handskar, godt läder, åh-ja; men jag tror visst, att de ä' för stora åt gubben, för nog är jag karl till att ha labbar, hi, hi, hi, hi! men, dehäran, i de här tror jag att mina begge sku' kunna dansa hoppvals tillsammans."

Under detta resonnement hade han dragit den ena läderhandsken på sin hand, men nu skrek han plötsligt till:

„Hvad i hundra h—e är det här? Jag tycker det finnes någonting i handsktummen! . . . . dehäran, måste undersökas, måste undersökas . . . . Se på mina herrar . . . Kors, dehäran, ett litet paket; ser misstänkligt ut." Han vecklade upp det lilla paketet, och i allas anleten, utom i bokhållarens, förmärktes idel bestörtning och förvåning, då denne vecklade upp pappret och framtog derur ett par massiva guld örhängen.

„Dehäran, Ström, gamle man, det kunde jag ändå inte tro om er", sade bokhållaren i högtidlig tonart, vändande sig till den ännu ej ur sin förvåning komne gubben. „Som ni ser, mina herrar", fortsatte han, vändande sig till poliskonstaplarne, „så finnes det vi söka ändå här i huset, dehäran, för jag råkar känna igen nipperna, hvarför jag uppmanar er att göra er sorgliga pligt och ta' mannen der i fängsligt förvar. . . . Dehäran, jag ber om förlåtelse, mina vänner, men rättvisan måste ha sin gång."

„Det är ingen rättvisa ni för i släptåg, bokhållare", sade gubben Ström; „för det kan jag svära de heligaste eder på, att jag blankt inte har reda på huru det der guldkramet kun-

nat komma i mitt kontor. Hustru, och du flicka också, ni kunna inför Gud och vår Herre bedyra, att ni inte sett till det förr än nu. . . . Märk också det, bokhållare, att då en engång är så långt till åren kommen, som jag, och ingen kristen själ ännu behöft se snedt på en hvarken för den ena eller den andra saken, så borde man också vara befriad ifrån den här beskyllningen", sade gubben.

„Dehäran, men örhängena befunno sig ju i er ego, gamle man, eller vill ni kanske förneka, dehäran, att handskarne, som funnos i er egen verksaksback ä' era, eller påstå, att det der kontoret står till någon annan persons och icke till ert eget begagnande! Dehäran, jag ber så mycket om förlåtelse, men alltsammans ser misstänkligt ut, mycket misstänkligt, och pligten, kära vänner, pligten . . . ."

„Innan något fängslande kan försiggå, måste väl mamsell Sjögren först intyga att dessa verkligen ä' samma örhängen, dem hon förlorat", sade Karl Strandblom, hvilken ville vinna tid, för att derunder söka reda ut det misstag, som han antog ligga till grund för den ledsamma saken.

„Jag kan allra ödmjukast meddela unge Strandblom, dehäran, att då en fattig man, som gubben der, gömmer guldnipper i ett kontor i en läderhandske, redan detta, dehäran, inte ser annat än misstänkligt ut, och när dertill ett bättre fruntimmer, dehäran, råkat förlora just ett par dylika tingestar som de i handsken påträffade, och, dehäran, då ingen annan person än sjelfve egaren till handskarne satt sin fot i det rum, der stölden skett, dehäran, så hoppas jag att häktandet ingalunda kan kallas olagligt. Det är mycket ledsamt, mycket ledsamt, dehäran, men, mina herrar", sade han, vänd till poliskonstaplarne, „gören er pligt."

„Käre herr Grenman, ni gör ju oss alla olyckliga", sade gumman Ström under snyftningar. „Gubben är oskyldig, det veta vi alla, och ändå ska' han i häkte. Ack ändå!"

„Ack, pappa", sade dottern under tårar, slående sina armar om faderns hals. „Detta blir en olycka för oss, som vi under hela lifvet få kännas vid, ty om pappa nu också, som man kan hoppas, snart blir förklarad oskyldig och kommer

på fri fot igen, så har pappa ändå suttit i fängelse. Huu! Alla menniskor ska' peka finger åt oss och förakta oss."

„Säg inte så, Malin, ty det lofvar jag, att den som vågar se snedt på dig och dina föräldrar, ska' få med mig att göra, och jag ämnar ej heller ge mig någon ro, innan jag får farbror Ström till edert sköte igen", sade Karl med det för ungdomen egna sjelfförtroendet.

„Kära vänner, dehäran, jag ber så mycket om förlåtelse, men det är nu inte tid till så långa och breda tal, ska' jag säga, för man måste göra sin pligt, dehäran. Se så, gamle man, tag nu afsked af era kära anhöriga och följ sen vackert med rättvisans tjenare till ert nya logi."

Hvarje muskel i gubben Ströms väderbitna ansigte ryckte krampaktigt och tårarnes salta flod banade sig väg genom de djupa fårorna på hans kinder, då han under tystnad omfamnade de sina, hvilkas smärta gaf sig luft i högljudda snyftningar.

Det syntes tydligt att äfven de vid scener af hvarjehanda slag vane polismännen vid detta tillfälle voro djupt rörde och att en viss tvekan och försagdhet vunnit insteg hos dem, medan bokhållaren Grenman stod lutad mot dörrposten, svängande otåligt med hatten, under det att minspelet i hans magra, fräkniga ansigte vexlade om: ibland sågs der uttryckt ett så infernaliskt leende och ibland framställde det en grötmyndig, vigtig min.

„Dehäran, jag får väl lof att ännu engång påminna herrarne om pligten", utlät han sig slutligen, sättande hatten på hufvudet samt görande en af sina vanliga sirliga bugningar för poliskonstaplarne.

I och med detsamma slet sig också gubben Ström ur hustruns och dotterns armar och öfverlemnade sig med lugn resignation i polismännens händer. Tungt och smärtfullt måste det ha känts för den åldrige gråhårsmannen att på detta sätt och under sådana förhållanden nödgas lemna hemmet och de kära der; ja, det såg nästan ut som om han på den sist förflutna halftimmen ansenligt hade föråldrats.

För att göra läsaren närmare bekant med personligheter och tidigare förhållanden, hvilket är nödvändigt för fortgången af berättelsen, vilja vi förflytta oss något år tillbaka i tiden.

Malakias Grenman var då anställd som bokhållare vid en brädgård på Skatudden. Vid någon liten kaffebjudning derstädes hade han blifvit bekant med Malin Ström och var ifrån denna stund dödligt förälskad i henne. Med en efterhängsenhet utan like förföljde han den unga flickan, hvilken likväl redan med vänskapens och kärlekens band var fästad vid lekkamraten ifrån barnaåren, den hurtige sjömannen Karl Strandblom, som då var ute på seglats; och Malin kunde icke heller eljest tåla den släte, inställsamme bokhållaren, utan undvek honom allt hvad hon förmådde.

En vacker dag uppträdde han slutligen med ett formligt frieri, och när då Malin gaf honom ett snöpligt afslag, vände han sig till hennes far. Han begynte göra anspelningar på vissa „små besparingar“ — någonting ovanligt från hans sida, då han ständigt plägade beklaga sig öfver sin stora fattigdom, fastän det glunkades om att han ingalunda saknade detta verldens goda, som kallas penningar — samt förmenade att han tyckte sig finna, det en far ändå så mycket borde tänka på sin dotters bästa och, då tillfälle erbjöd sig, hellre lemna henne åt en person med „klingande“ utsigter, än att bringa henne i den olyckliga ställning, som ett giftermål med en „utfattig sjömansstackare“ erbjöde, blef gubben Ström het af sig, emedan han icke ville höra några förklenande insinuationer beträffande Karl Strandblom, och utan vidare krus skickade han den om en slik utgång af frieriet icke anande bokhållaren burdus på dörren.

Flat, som en af ett plötsligt duschbad öfverraskad katt, lomade han af, men svor att icke lemna den lidna oförrätten ohämnad.

Från platsen vid brädgården blef han snart derpå skild, emedan man behagade påstå att bokhållaren dref små oskyldiga smuggleriaffärer med de vid brädgårdsbryggan landande estgubbarne, ett påstående, mot hvilket Grenman sjelf naturligtvis ville protestera, påstående sig vara „lika oskyldig som det barn, hvilket föddes i går.“

Huru det var, behöfde kapten Sjögren ett bokförarebiträde äfvensom ett slags uppsyningsman vid ett påbegynt byggnadsföretag, hvilka tjenster äfven kunde förenas, och då Grenman var försedd med en flink och hal tunga, fick han platsen. Det var en smal sak för honom att snart svinga sig upp till ett helgon i kaptenens ögon, ja, det gick så långt, att den sistnämnde för en och hvar uppriktigt beklagade, att några obehagliga rykten kunnat komma i omlopp om en så ärlig och reel karl som bokhållaren Grenman.

Gubben Ström hade i många år seglat under kapten Sjögrens befäl, och blef, sedan han på gamla dagar öfvergifvit sjön, alltid använd i timmermansarbete af denne, och det förtröt gunstlingen Grenman ända in i själen, att den af honom hatade gamle Strömmen skulle ha fullt ut lika oinskränkt förtroende hos kaptenen som han, en sak, som icke kunde ändras, oaktadt han dagligen och stundligen gick och rufvade öfver, huru han blott kunde komma åt den gamle. Under kaptenens bortavaro hade han till en början försökt sig på att kujunera den gamle, men funnit att denne ännu kunde visa tänderna, när det gällde, samt drog sig vidare till minnes det kraftiga greppet vid den oförmodade resan utför Strömmens trappa vid ett visst tillfälle, hvarföre han fann en dylik taktik mindre på sin plats, väntande på tillfälle att på något annat sätt få sin hämndlystnad tillfredsställd.

Slutligen rann äfven den fixa idén upp i hans ränkfulla skalle, att han kunde låta någonting, som tillhörde kaptenen eller hans fosterdotter, försvinna och för stöld anklaga gubben Ström. Passligt tillfälle dertill gafs ej förrän dagen innan kaptenens hemkomst, då allt reparations- eller timmermansarbete på gården i öfrigt var slutfördt, men då en ny fönsterpost till mamsell Lottens rum ännu borde insättas. Han beordrade alltså gubben att verkställa detta arbete. Och vid ett tillfälle, då fosterdottern icke befann sig hemma samt gubben Ström i ett lider på gården var sysselsatt med hyfling, smög sig Grenman förmedelst en till dörren passande nyckel, den han skaffat sig, in i det nämnda rummet, tillgrep der ett par värdefulla örhängen, samt kom åter ut. Han upptäckte gubbens verksaksback i förstuguknuten; uti denna fann

han ett par läderhandskar, och då beslöt han att använda just dessa såsom gömställe för örhängena, emedan han räknade ut att, då gubben icke begagnade dessa annars än vintertid, denne icke heller skulle upptäcka hvad som var gömdt uti dem, innan den visitation skulle försiggå, hvilken Grenman så mycket gladde sig öfver att få anställa hos Strömmens, just i det hus, der han något år förut lidit nesa och smälek vid sitt frieri.

Han gnuggade händerna af förnöjelse öfver sitt lyckade påhitt, då han såg gamle Strömmen lugnt vandra hemåt, bärande med sig den verksaksback, hvaruti läderhandskarne och örhängena befunno sig.

Dagen derpå infann sig bokhållaren hos mamsell Lotten och frågade om hon möjligen saknade några af de effekter, som funnits i rummet, emedan han trodde att diverse småsaker äfven försvunnit ifrån ett lider på gården, för hvilket tillgrepp han trodde sig ha stark anledning att misstänka gubben Ström. Mamsellen blef förvånad öfver att en misstanke af detta slag åhvälfdes gamle Strömmen, som städse gjort sig känd för att vara en verklig hedersman. Men på bokhållarens enträgna uppmaning tog hon sig dock för att undersöka småsakerna, hvilka funnos på toiletten på birongen, och genast saknade hon der de dyrbara örhängen, hvilka hennes far för något år sedan förärat henne såsom namnsdagsgåfva.

„Hvad var det jag sa', dehäran?“ sade Grenman, och ett djefvulskt leende krusade de tunna läpparne.

„Men jag tror ändå inte att det är gubben Ström, som begått stölden; nej, det kan inte vara möjligt“, sade mamsellen i öfvertygad ton.

„Men betänk, dehäran, bästa mamsell Lotten, att någon annan menniska midt på ljusa dagen inte kunnat komma in i rummet, dehäran, synnerligast som mamsell Lotten hade nyckeln med sig. Dehäran, jag ber så mycket om förlåtelse, men vi ska' straxt tänka efter huru det gått till. Som mamsell vet, så hade han sin stege rest mot väggen upp till fönstret och var, dehäran, just sysselsatt med att uttaga den gamla förruttnade fönsterposten, då mamsell Lotten gick ut. Jo, jo, dehäran, då passade den skälmen på att knipa bort

nipperna. Lita på mina ord, mamsell Lotten, han är tjufven och ingen annan. Dehäran, det ska' visiteras, det ska' visiteras, och om han inte kommer inom lås och bom för nipperna, den der gamle kanaljen, så vill jag inte heta Malakias Grenman."

„Ska' den gamle mannen häktas? Ack, min Gud, hvilken olycka! — och hans hustru och hans dotter, tänk huru svårt det vore för dem! Nej, bäste Grenman, om också örhängena hittas hos honom, så ska' åtminstone polisen inte få veta deraf. Man kan ju förlåta den gamle mannen."

„Förlåta, sa' mamsell Lotten; jo, jag tackar, jag, dehäran, då sku' vi få fullt upp med tjufvar och skojare, om inte sådana der spetsbofvar fick sitt välförtjenta straff; jo, jo, dehäran, lita på mina ord, sådant läder ska' sådan smörja ha. I alla fall kan det ju anstå med saken, dehäran, tills kapten Sjögren kommer hem. Han ska' väl inte lägga fingrarne emellan, han, vill jag hoppas", mumlade han och aflägsnade sig, temmeligen förargad öfver att mamsellen skulle lägga sig ut för gamle Strömmen, hvilken han tyckte sig, liksom spindeln med flugan, redan ha i sina säkra klor.

Enligt yttrandet till mamsellen, litade Grenman på sin mästerligt hala och listiga tunga, hvarmed han hoppades kunna bringa kapten Sjögren till andra tankar i saken än de fosterdottern tycktes hysa.

Redan dagen efter det nyssanförda samtalet emellan mamsell Lotten och bokhållaren, kastade „Hoppet" ankar derute på redden och kapten Sjögren kom i land att omfamna sin mycket afgudade fosterdotter.

Den glädje och tillfredsställelse, hvilken vanligen förmärktes hos kaptenen vid hans återkomst till hemmet, var denna gång som bortblåst. Mången trodde att affärsmotgångar vore en orsak dertill, och till denna slutsats hade äfven hans fosterdotter kommit, emedan han underlät att berätta om det som tilldragit sig emellan honom och Karl Strandblom.

Bokhållaren Grenman hade likväl genast erhållit hum om huru det egentligen hängde ihop med saken, och i sitt ränkfulla sinne beslöt han att „smida medan jernet vore varmt.“

„Välkommen hem, herr kapten . . . Dehäran, hoppas att allt gått lyckligt och väl under resan“, sade Grenman i den släta och inställsamma tonart, som blott han var mästare i att åstadkomma.

„Nå, jag hoppas att allt är efter gammalt och att inga hafverier inträffat här under min bortavaro“, sade kaptenen, der han gick på gården och afsynade de reparationer, som senast blifvit verkställda.

„Jag ber så mycket om förlåtelse, herr kapten, men dehäran, en ledsam omständighet har ändå inträffat under reparationsstöket här, och det under de allra sista dagarne ännu till. Dehäran, har inte mamselln berättat för herr kapten något, om jag får lof att fråga?“

„Nej, det har hon inte. Af allt hvad här är gjordt, ser jag att Strömmen haft sin hand med, för jag har durkt inte sett ett noggrannare timmermansarbete än hans. Det har väl inte bara händt honom något? Har han kanske ramlat ned från ställningen eller eljest skadat sig?“

„Dehäran, nog rör det Strömmen alltid, det som här har inträffat, men, jag ber så mycket om förlåtelse, herr kapten, han har inte skadat sig, dehäran, nej, den kanaljen är nog frisk och kry, men . . . .“

„Kanaljen? hvad är det ni sladdrar, Grenman?“

„Jag ber så mycket om förlåtelse, men när har herr kapten förut hört mig prata i vädret?“ sade Grenman med väl spelad förtrytelse.

„Nå, så sjung då ut, menniska!“ sade kaptenen otåligt.

„Jo, det är nu på det viset, att mamsell Lottens dyrbara örhängen råkade bli bortstulna, och det är ingen annan än Strömmen som har knipit dem.“

„Nej, hör nu, om ni aldrig förr kläckt en lögn ur er, så gör ni det nu åtminstone, och det med besked, min bäste Grenman.“

Men nu var det Grenman som kom fram med de mest öfvertygande argumenter, till en del af samma slag som dem

han dagen förut serverat mamsell Lotten, men dessutom påspädda och kryddade med ett och hvarje annat, som sedan dess runnit upp i hans, hvad djefvulstyg beträffade, så uppfinningsrika hjerna.

Till allt detta yttrade kaptenen dock intet annat än ett tviflande „hm, hm.“

Med sina lurande blickar fixerade bokhållaren uttrycket i kaptenens anlete, för att deruti läsa hvad han möjligen hade att vänta sig, men kom troligen till ett mindre tillfredsställande resultat dervidlag, emedan han uppträdde med ett hittills opröfvadt vapen, under yttrandet:

„Den gamle skälmen Ström vågade häromdagen, dehäran, till och med komma fram med den gemena lögnen att herr kapten sku' bjuda till att med allt våld få Strandbloms Kalle till måg. Det är lögn, sa' jag, som herr kapten vet att, dehäran, alltid står på kaptens sida, dehäran. Men då begynte den gamle lismaren skratta och sa', dehäran, att det var rena sanningen, och att just han vore karl till att göra det äktenskapet om intet, dehäran, och i stället göra ett par af sin egen flicka och just samme unge Strandblom, och det midt för kapten Sjögrens långa, röda näsa. Jo, just de orden sa' han, dehäran, det kan jag ge min fattiga själ i pant på!“

Bokhållaren Grenman hade nu vidrört en sträng i kapten Sjögrens inre, som var högst ömtålig, och väl hade han räknat ut, att när ej annat mera hjelpte, anslå just denna.

„Ja-så, ja-så, den gamle sjöröfvaren seglar under sådan flagg?“ talade han till sig sjelf och gick uppretad fram och åter på gården. „Ja, så är det att tro godt om folk; fagra och släta visa de sig nog, då man har dem inom synhåll, men vänder man bara ryggen till, ha de också bums förändrat direktion. . . . Så var det ju med den der unge spolingen, som jag hade fattat tycke för, och så var det med den der gamle spjufvern, som jag hade så stort förtroende till. Ja, det är säkert, det, att man inte mera vet hvad och hvem man ska' tro här i verlden! . . . Den der Grenman tyckes likväl vara en pålitlig karl, för det ser sannerligen ut som han sku' vara färdig att hoppa till pöls för en, om det bara gällde.“

I det halfhöga samtal, kaptenen sålunda höll till sig sjelf, störtes han af bokhållarens inställsamma röst.

„Jag ber så mycket om förlåtelse, dehäran, men jag sku' bra gerna önska veta, dehäran, om herr kapten tillåter mig att med tillhjelp af ett par poliskonstaplar anställa en visitering, dehäran, hos Strömmens på Skatudden?“

„Ja, synd vore det visserligen med den gamle mannen och med hans anhöriga, om örhängena möjligen anträffades hos honom och polisen blandade sig i saken“, sade kaptenen, och han föll i djupa tankar. Efter några minuters begrundande, hvarunder ett allt bistrare och strängare uttryck, likasom åskmoln, utbredde sig öfver hans anlete, sade han dock kort och med bestämdhet i rösten: „Låt rättvisan ha sin gång!“ hvarpå han vände ryggen åt den med sakens utgång så innerligen nöjde bokhållaren samt styrde kosan till sitt rum.

Karl Strandblom qvarblef hos Malin och hennes moder för den återstående delen af den olycksdigra dagen. Han försökte nemligen bringa dessa den ringa tröst, som stod i hans förmåga att lemna; och om aftonen återvände han till „Hoppet“, sedan han först ledsagat sin moder till hennes hem.

Då kaptenen den följande dagen kom ombord, skyndade sig Karl Strandblom att uppsöka honom i kajutan. Den gamle sjöbjörnen var vid betydligt bättre humör än dagen förut, och då han nu fick sigte på den unge sjömannen, kastade han på honom en förvånad blick, frågande:

„Nå, har du kanske ångrat ditt gåriga afslag, pojke? Så mycket bättre. Jag är inte en af de der smulgråtarne, som under hela lifsseglatsen låta skutan behålla den ballast af förargelser de i ett hetlefradt ögonblick råkat ta' in. Nej, här har du tassen på det, pojke, att vi nog kunna bli vänner igen, om du bara vill hålla den kurs, som du vet att jag önskar.“

„Nej, kapten, jag sviker aldrig mitt löfte. Men jag kommer nu för att vädja till kaptens goda hjerta i en annan sak, en, som rör min blifvande svärfar, gamle Strömmen, som nu sitter häktad för ett brott, det *han* aldrig begått.“

„Ja-så, du sjunger den visan?“ sade kaptenen under åter påkommet dåligt humör. Men vet du då inte att polisen funnit tjufgodset i hans gömmor och att ingen annan fremmande person än just Strömmen haft tillträde till Lottas rum under den dag stölden begicks?“

„Det kan visserligen se besynnerligt ut med den der saken, men då timmerman Ström så pass länge seglat under kaptens kommando, tycker jag att kapten borde känna honom tillräckligt väl, så att han inte ens bordt misstänkas för stölden.“

„Man kan nuförtiden inte sätta tro till någon, inte till sin egen bror engång; jag har de sista tiderna mer än nog haft bevis derpå.“

„Men besinna, kapten, att gamle Strömmen har en hustru och en dotter, hvilka nu råkat i den djupaste olycka, utan att tala om gubben sjelf, som ej kan ha många dagar qvar, om inte fängelsets portar med det snaraste åter öppnas för honom. Kommer kapten ej mera ihåg det der tillfället, då timmerman Ström med fara för eget lif räddade kaptens i Engelska kanalen. Gör nu en återtjenst och rädda den gamle mannens lif, och kapten ska' derför bli välsignad både af honom sjelf likasom äfven af hans tacksamma anhöriga“, sade den unge sjömannen med bönfallande, af rörelse darrande stämma.

Tydligt nog förmärktes att många slags tankar trängde sig på kaptenen under unge Strandbloms tal, och den sistnämnde hyste redan de bästa förhoppningar om att lyckas beveka honom till gamle Ströms förmon, då kaptenen likväl yttrade:

„Saken har redan avancerat bra långt, pojke, men kunde väl ändå genom mitt förnekande af hela stölden ställas på annan poeng; men en sådan manöver gör man ej för intet, och då du tyckes uppbjuda allt för Strömmens frihet, så gå då också in på min önskan, som du vet, och gubben ska' redan i denna dag vara på fri fot.“

Karl Strandblom var i häpenheten öfver hvad som nyss gått öfver kaptenens läppar som förstummad, men slutligen sade han lugnt och kraftigt:

„Så lågsinnade beräkningar och vilkor hade jag inte väntat att få höra framställas af kapten. Det är till min förman

jag talar, men jag kan ej låta bli att säga, att han går skurkaktigt till väga!"

„Hvad i h—e säger du, pojke!" röt kaptenen till och rusade upp. Med detsamma sprang också Karl Strandblom uppför kajuttrappan, men hardt nära var det att en vattenkaraffin, som den rasande kaptenen slängde efter honom och hvilken slogs i bitar emot ledstången i trappan, hade träffat honom i hufvudet.

Der uppe på däck råkade han Wilhelm Trygg. Han bad denne uttaga hans innestående månadshyra, ombestyra hans afmönstring samt taga vård om sjökistan och öfriga effekter, emedan han icke mera ämnade sätta sin fot på „Hoppets" däck, åtminstone så länge kapten Sjögren var befälhafvare der.

Den tillgifne vännen gick gerna in på allt hvad Karl Strandblom önskade, och den sistnämnde rodde snart igen tillbaka till Skatudden, med sveda i hjertat och harm i själen öfver hvad han senast upplefvat der nere i kajutan på Hoppet.

Tvenne månader ha förflutit sedan ofvanbeskrifna händelser tilldrogo sig.

Man är således inne i den kulna, ruskiga November, och höststormarne pipa och hvina i knutarne, under det snöblandadt regn och isbark smattra mot fönsterrutorna. En ung sjöman, i hvilken vi igenkänna Karl Strandblom, ilar med snabba steg, påskyndade ytterligare genom den starka ostliga vinden, som ligger honom rakt i ryggen, längs Röös bana åt Rödbergen till. Sedan han uppnått en rad med kojor, tätt intill, der Skeppsdockan nuförtiden befinner sig, frågade han af en äldre qvinna, hvilken stod der med rödfrusna bara armar, sköljande golfmattor i en vattenputt, hvar det var som bokhållaren Grenman hade sin bostad.

„Ja-så, den stackarn", sade qvinnan; „det är just i den der lilla förfallna kojan, den der, från hvilken halfva farstuqvisten blåst bort och der fönsterrutorna ä' lappade med ålskinn och pertstickor . . . Ja-så, ja-så, det finns ändå någon som frågar efter den ynkliga stackarn", fortsatte hon under

det hon klappade vattnet ur mattorna, antagande att den unge sjömannen allt ännu stod qvar. Denne hade likväl redan hunnit till den anvisade lilla kojan, hvilken hade ett så förfallet och ruckligt utseende, att man kunde förvåna sig öfver att storm och oväder icke hade slopat den fullständigt; god början dertill tycktes dock redan vara gjord, då hälften af förstugan saknades, icke mer än två små rutor i de tvenne gluggaktiga fönstren voro hela, hvarjemte luckorna hängde och dängde blott på ett enda gångjern; torftaket hade till en god del förlorat sin beklädnad och af skorstenen på taket fanns knappast hälften qvar. Dörren hade så stora springor, att man deri knnat insticka fingrarne. Karl Strandblom drog på repet till en innanför dörren befintlig klinka, men denna öppnades dock icke derigenom, emedan dörren ytterligare var stängd förmedels en hake. Han bultade då på, och en gäll qvinnoröst frågade genast der inifrån: „Hvem är der?“

„Det är Karl Strandblom, som bokhållar Grenman hitkallat“, svarade denne.

Dörren öppnades och en mager, tarfligt klädd qvinna uppenbarade sig, hvilken vid hans inträde yttrade: „Det var då för väl att ni kom, ty bokhållaren der har inte lång tid qvar nu mera, och han vill ändå så gerna träffa er innan han reser. Men han tycks nu ändteligen ha fått en blund i ögonen. Ni må tro, han har inte sofvit ett dugg på de två sista dygnen . . . . Jo, jo, men, han blef allt något lugnare sedan han fick språka med de der poliskarlarne, som voro här i dag morgse och sedan han fick dem att skrifva under en sådan der papperslapp, som han bad mig gömma under dynan sin. . . . Skam till sägandes, är här så dammigt och ser så ut, så jag rakt inte vet hvar jag ska' be er sitta ner, för se bokhållaren tycker inte om städning, han; men slå er nu ner på sängkanten der, medan jag som hastigast skuttar att se efter barnen der hemma.“

Då Grenman fortfarande sof, egde Karl Strandblom godt tillfälle att skåda omkring sig i rummet, men aldrig hade han sett mera smuts och orenlighet hopad i en bostad, än hvad som visade sig här. Han hade visserligen sjelf blifvit uppfostrad i ett torftigt hem, men der hade den så värdefulla

renlighetsandan varit rådande. — De små, lappade rutorna tillåto endast helt obetydlig dager inträngа i rummet, men likväl så mycken, att blicken kunde fästa sig vid en stor, nedrökt och halft raserad spis, ett tak, svart af sot, dam och spindelväf, ett golf med tumstjock orenlighet och väggar med påklistrade, söndertrasade tidningsblad, å hvilka de vattufloder, som under regn och nederbörd störtat in genom det otäta taket, bildat bruna „vintergator.“ Möblemanget bestod af: en stol med tre ben, en gammal klappstol, hvilken här gjorde tjenst som bänk, ett matskåp utan dörrar, sammanfogadt af packlådsbräden, samt en starkt jernbeslagen kista med ett hänglås af väldiga dimensioner.

I sängen, under en mängd paltor och trasor, befann sig den aftärda gestalten af bokhållaren Grenman, ett offer som han var för en den exempellösaste snikenhet. Han hade nemligen vid tiden för tillträdandet af tjensten hos kapten Sjögren för en spottstyfver tillhandlat sig det ruckel, han bebodde och som redan då befunnits uti detta högst miserabla skick; men han hade troligen kommit att fästa sig vid kojan just derföre att denna hade ett så afskildt läge och blott innehöll ett enda rum, derigenom isolerande honom ifrån all slags beröring med grannarne, hvad som var hans högsta åstundan, emedan han dels var rädd för att nyfikna blickar kunde tränga sig till den jernbeslagna kistan samt dess innehåll, dels derföre att hans svaga sida, snålheten, den han visste att nog ändå utgjorde ämne för det allmänna pratet och skämtet kring Rödbergen och äfven annorstädes, icke till alla dess detaljer skulle blifva känd.

Som han ej nänts köpa ved att elda med och lokalen befann sig i det skick, att värmen ingalunda der var någon stadig gäst, lefde han här i ständig fukt, köld och drag; och då denna höst råkade vara en den kyligaste i mannaminne, inträffade det att bokhållaren-girigbuken en dag lade sig på sjukbädden.

Enstörigt, som han alltid hade lefvat, hunno flere dagar förgå, innan någon menniska erhöll kännedom om det tillstånd, hvaruti han befann sig, tills hans närmaste grannar slutligen började draga misstankar om att allt icke stode rätt

till med honom, då man icke på länge sett honom hvarken gå in eller ut. — Visserligen lärer han icke heller varit mycket i rörelse sedan hans tjenst hos kapten Sjögren med höstens inträde upphört, men man hade ändå nästan dagligen sett honom gå ut för att tillhandla sig det ringa matförråd han behöfde.

De personer, som sålunda begynt ana oråd, bultade slutligen på dörren, men då dessa bultningar voro fåfänga, bröt man upp dörren; och här befann sig den girige, liggande på sin säng i ett alldeles hopplöst tillstånd, förorsakadt dels af köld dels af svält. Han hade icke egt krafter nog att kunna stiga upp för att anlita det lilla matförråd, som fanns hemma, och han hade ej heller förmått påkalla grannarne till hjelp.

Sedan man hunnit öfvertyga sig om huru det egentligen stod till med den stackars girige, hade läkare genast anskaffats, och efter det styrkande och värmande läkemedel användts, hade man fått se honom något komma sig igen, men så medtagen befanns han dock vara, att läkaren förklarade allt hopp om hans vederfående ute. Den fattiga qvinnan, hvilken sjelfmant åtagit sig att vårda honom, hade ur sin medhafda psalmbok flitigt läst för honom, och derigenom hade det i snikenhet och ondska förhärdade hjertat allt mera uppmjuknat och blifvit tillgängligt äfven för ädlare känslor.

Karl Strandblom var till följd af det han här blifvit vittne till så upptagen af vemodsfulla tankar, att han icke märkte, att Grenman öppnade ögonen och att dennes matta blick var fästad på honom. En skrällande torrhosta drog den unge sjömannens uppmärksamhet till sjuklingen. Sedan denne hostat ut, sade han nu med afmätt, ansträngd röst:

„Det var bra . . . . unge Strandblom . . . att . . . ni kom“ . . . Hostan infann sig åter och plågade honom en god stund, tills en blandning af blod och slem kom öfver hans blånade läppar. „Se så der . . . . nu fick jag . . . lättare . . . Jag önskade . . . så gerna . . . träffa er . . . Strandblom . . . Jag är en stor . . . brottsling . . . Timmerman Ström är . . . oskyldig . . . Det var jag . . . som stal . . . örhängena . . . och . . . gömde dem . . . i handsken . . . af hämnd . . . Po-

lisen . . . känner till . . . rätta förhållandet . . . och Strömmen . . . är fri . . . men han kan . . . inte . . . förlåta mig.“

Han förmådde icke fortsätta. Läpparne rörde sig nog, men intet ljud kom öfver desamma.

Karl Strandblom bad honom icke vidare anstränga sig samt intalade honom den trösten, att han kunde vara säker om att timmermannen Ström nog förlät honom, då äfven den gode Guden förlåter den störste syndare, om denne blott visar sann ånger.

Efter en stund återvände krafterna och talförmågan något, och bokhållaren begynte åter:

„Då jag känner på mig . . . att jag inte . . . har många . . . minuter qvar, och för att . . . på något sätt . . . godtgöra . . . hvad Strömmen . . . och hans familj . . . fått lida . . . för min skull . . . vill jag . . . att dottern . . . Malin . . . blir egare . . . af det lilla . . . jag skrapat ihop . . . och som finnes . . . förvaradt . . . i kistan . . . Af pappret . . . under dynan . . . resten . . . Nyckeln . . . till kistan . . . i råtthålet . . . knuten . . . vid spiseln.

En hostattack följde nu, hvilken gjorde honom alldeles blå i ansigtet; sedan slumrade han in — för att icke mera uppvakna.

Karl Strandblom gick nu att uppsöka qvinnan, hvilken vårdat bokhållaren. Den goda gumman blef storligen förvånad öfver att döden infunnit sig så hastigt, hvarjemte hon bittert ångrade sig öfver att hon gått bort och icke till det sista fått bibringa honom den tröst hon meddelat honom ur psalmboken och den hon funnit vara af så afgörande god verkan för honom.

Då Karl Strandblom återkom till hemmet, fick han af modern höra att gamle Strömmen redan var frigifven. Nu tog han morsgumman med sig samt begaf sig till sitt andra hem, till de kära vännerna der.

Fröjden var nu ingalunda liten för dessa med vänskapens band så förenade familjer, och ej ett enda ord af förtrytelse eller ovilja påbördades den aflidne bokhållaren, hvilken dock varit orsak till så mycken sorg för hvar och en af dem, och icke minst för gubben Ström, hvars förut så raska, raka ge-

stalt under fängelsetiden blifvit framåtlutande och hvilkens grånade lockar på dessa tvenne månader blifvit hvita som snö.

Man rådslog nu om dag och tid för bokhållarens begrafning samt öfverenskom, att sträcka till med pengar, derest de medel icke räckte till för en anständig begrafning äfvensom till sköterskans ersättande, hvilka funnos förvarade i kistan. Man hoppades genom försäljning af kojan och bohaget sedermera få igen det utlagda. Man antog nemligen för gifvet, att blott några rublar, men icke någon större summa, kunde finnas i bokhållarens gömmor, då det enkla, beskedliga folket för ingen del kom på den tanken, att en menniska med ansenligare besparingar på detta sätt kunnat taga döden på sig genom de ytterligaste försakelser, genom köld och svält.

Ännu samma dag på eftermiddagen sågs gubben Ström jemte Karl Strandblom styra kosan till Grenmanska kojan.

Den beställsamma gamla qvinnan hade bestyrt om att den döde blifvit utburen i ett lider, och sjelf höll hon som bäst på med att städa inne i rummet, då de anlände.

„Se här är det der pappret, som bokhållaren redan i morgse sa' att unge Strandblom sku' ta' i förvar och som fanns under dynan der", sade qvinnan, då hon räckte åt den unge sjömannen ett sammanviket, gulnadt och subbigt papper.

Karl Strandblom hade icke fästat synnerligt afseende vid det nämnda pappret, hvarföre han alldeles glömt att söka rätt på detsamma, då han efter bokhållarens afsomnande begifvit sig derifrån. Nu vek han upp pappret och fann detsamma utgöra ett formenligen bevittnadt testamente, enligt hvilket qvinnan, hvilken skött den aflidne, skulle erhålla i arf kojan, bohaget och 50 rubel silfver; återstoden, 4,550 rubel silfver, skulle tillfalla jungfru Malin Ström såsom brudgåfva, derest hon blef gift med Karl Strandblom, med skyldighet derjemte för denne sistnämnde att draga försorg om testators anspråkslösa, kristliga begrafning.

Gubben Ström och Karl Strandblom voro icke litet öfverraskade. Man begynte nu leta rätt på nyckeln till kistan, hvad som ingalunda var någon lätt sak. Efter att ha tagit upp från råtthålet en myckenhet tegelstensbitar, sopor m. m., fick man ändå slutligen fatt på ett malätet ylle strumpskaft,

och deruti fann man sedan nyckeln, omvirad som den ytterligare var med en utsliten halsduk.

Då kistan öppnades, uppsteg derur en qväfvande, unken lukt. Öfverst uti densamma fann man en mängd trasiga och orena linnekläder, alldeles genommögliga. Sedan nu dessa borttagits, kom man till en samling defekta romaner samt gamla tidningsblad, och allra underst fanns slutligen en större blecklåda, hvaruti penningarne befunno sig. Dessa bestodo till största delen uti silfverrubel-stycken; något sedlar fanns äfven samt ganska mycket ärgigt kopparmynt.

Den aflidne hade sålunda under umbäranden och försakelser sammanskrapat denna jemförelsevis stora penningesumma, troligen i akt och mening att vid möjligen uppnådd sen ålder eller iråkad sjuklighet icke behöfva falla fattigvården eller den allmänna välgörenheten till last; men hans välbetänkta sparsamhetsifver hade dock urartat till en den mest passionerade snikenhet och snålhet, hvilken också slutligen kunde leda så långt, som dertill, att han kunde neka sig det allra nödvändigaste.

Dessa besparingar kommo likväl till nytta efter hans död, då Malin Ström och Karl Strandblom genom desamma blefvo försatta i tillfälle att tillösa sig en liten nätt gård, hvarest de jemte de gamla föräldrarne under åtnjutande af lycka och sällhet välsignade bokhållarens minne.

Till här tecknade bild ur Skatuddslifvet är numera icke något annat att tillägga, än att Karl Strandblom påföljande vår med glans tog sin styrmansexamen samt att de öfverlyckliga barndomsvännerna kort derpå firade sitt bröllop. Måhända torde någon af läsarinnorna sätta på sig en litet sötsur eller förtrytsam min, görande den anmärkningen, att det der bröllopet nog också hade tarfvat en beskrifning. Ber om förlåtelse! men då detsamma endast råkade blifva ett förmiddagsbröllop och, som bekant, bröllopsgäster i allmänhet

och fruntimmer isynnerhet icke ha särdeles smak för dylika, emedan det ju är „så innerligen tråkigt att nödgas göra stor toilett blott för ett par timmars nöje“, utom andra vedervärdigheter, som förmiddagsbröllopen kunna medföra, så våga vi taga oss friheten under denna „bild“ åter rista det gamla vanliga ordet „Slut“, troende oss dermed ha gjort en stor tjenst åt våra läsarinnor.

V.

Smuglarens dotter.

Det var en stormig Oktoberafton, en sådan, på hvilken otaliga varma böner gå öfver sjömannens och hans hemmavarande anhörigas läppar till Honom, som håller elementernas tyglar i sin hand. I vildt raseri vräkte sig de skyhöga vågorna emot stranden. Då månen stundom fick tillfälle att kasta en glimt fram undan de mörka, hotfulla molnmassorna, hvilka med blixtens hastighet deruppe jagade hvarandra, kunde man på Skatuddens sydvestra udde upptäcka en ensam mensklig varelse, en qvinna, hvilken befann sig på en utskjutande bergklack, upp till hvilken hvarje större våg stänkte sitt skum. Af den ifver, hvarmed hon blickade ut åt sjön, åt Gustafssvärds sund till, öfvertygades man om, att hon inväntade någon seglare från detta håll.

De oroliga skyarne ha saktat farten och småningom samlat sig der nere i vester, der de bildat en kompakt, mörk vägg, och månen kan återigen för en stund skåda ned ibland de skummande, oroliga vågorna samt med sitt sken gunstbenäget försätta oss i tillfälle att i den väntande på stranden få göra bekantskap med en ung, välvext och vacker flicka.

„Jaså, du tittar fram igen, din bleknos!“ hör man den unga flickan yttra, hvarvid hon kastar en förtrytsam blick

upp till den så lugnt nedblickande månen. „Jo, jo, det ska' väl gå så till, att far för din skull inte slipper undan tullsnokarnes klor . . . . . Men tyst, jag ser en karl vid brädgårdsplanket, och han rör sig hitåt! Hvem kan det vara? Åh, jag känner honom redan på gången; det är ju Figge Blom, tullvaktmästaren, som folket påstår att är kär öfver ögon och öron i mig. Nå-ja, det vore inte så dumt och kunde åtminstone för i afton komma väl till pass, ty det är sannerligen inte så illa att ibland ha vänner i viken. Men, tyst min mun, får du socker; han ginar ju sig rakt hit ut."

Vandraren, hvilken den unga flickan benämnde Figge Blom, närmade sig nu klipputsprånget. Det var en ståtlig ung man om några och tjugu år.

„God afton, Hanna. Hvad i all verlden tänker du på, som är ute i köld och blåst den här tiden på dagen?" frågade den unge tullvaktmästaren.

„Jag väntar just på dig, snälle Figge", sade den unga flickan i en den mest sockersöta tonart. „Ser du, jag trodde så fullt och fast att du var ute på kryss med jalan, och så har jag nu stått här i timtal och kikat och blickat efter dig, så ögonen ha varit på väg att få sig nattqvarter i abborriket."

„Hvad säger du, Hanna, har du verkeligen väntat på mig?" frågade tullvaktmästaren, fästande på den unga flickan en visserligen något tveksam, men dock tillika så kärleksdrucken blick. „Du håller således af mig, Hanna, och jag som bara trodde att styrman Lundberg sku' ligga mera i din håg, eftersom du på dansen hos Johanssons var tvär och elak emot mig, men glad och vänlig emot styrmannen."

„Prat, käre Figge. Ni karlar ä' då allihop ena tyranner, det måste jag säga. Om det nu faller en flicka in att skratta med hela munnen åt den ena, men bara med hälften åt den andra, vipps är den, som fått skrattet ur halfva munnen, färdig att hänga läpp, och så kan han gå der och suras och tjuras hela månaden efteråt! . . . . . Men du ska' tro att jag nu har något att be dig om, snälle Figge. Nå, säger du ja eller nej?"

„Jag säger genast ja till allt hvad du ber mig om, om det bara inte gäller någon försummelse i tjensten."

„Ja, men det är kanhända just någonting sådant som nu blir fråga om. Ser du, min snälle, söte Figge, jag sku' så hjertinnerligen gerna ha lust att roa mig litet i qväll, och det råkar nu hända att der är „joro“ *) hos Westerlings. Du följer ju med mig dit, inte sannt, snälle Figge?“

Den vackra blicken, den varma handtryckningen, i förening med det ljufva tonfall, hvilket den unga flickan inlade i sin röst, nu, då hon sökte vinna Figge Blom för sin plan — allt var så förföriskt, så frestande; men tullvaktmästaren vände dock helt kallsinnigt blicken ut åt sjön, drog sin hand ur Hannas samt sade med bestämdhet i rösten:

„Hanna, det der ska' du inte anhålla om i qväll, för jag har just nyss fått order att i natt knipa ett par smuglarebåtar, som ska' ha varit synliga i våra trakter i dag. Uppsyningsmannen är sjelf i land och på bröllop nu i qväll, och då är det jag, ser du, som har befälet på jalan; derför, min flicka lilla, får du allt lof att undvara mitt sällskap för den här gången.“

„Just det der svaret väntade jag också ifrån dig“, sade Hanna med väl spelad förtrytelse. „Om man sku' begära någonting omöjligt, då vore det en annan sak; men nu är det bara fråga om att göra mig sällskap på ett litet dansnöje, och detta kan du neka till. Fy, Figge! . . . . . Hvad de der smuglarne beträffa, så ska' jag berätta dig, att de nog hålla sig vackert undan. Ja, titta bara på de der molngubbarne, som stiga upp der i östan; snart är det mörkt som i säcken igen, och då vill jag se om inte smuglarne dra' dig och hela tullkodiljen vid näsan.“

„Men besinna, snälla Hanna, hvad allt som kan hända mig, om jag inte lyder order; det gäller helt enkelt tjenstens förlust, ingenting mer och ingenting mindre.“

„Ursäkter, ursäkter! . . . Fy, att du kan vara så stygg, Figge! Du säger att du håller af mig. Jo, pytt också! nog ser jag ändå att det der bara är sådant der löst prat, hvar-

*) Benämningen „joro“ hade sådana små danstillställningar, dervid jul- eller pantlekar förekommo och hvilka nöjen vanligen voro förenade med något litet lotteri.

med du kanske proppat öronen fulla för hundratals flickor förut.“ Hanna förde nu förkläds snibben till ögonen och fortsatte under snyftningar: „Här kan man i timtal stå i köld och blåst och vänta på att få råka dig, och när man sedan kommer fram med en den obetydligaste bön, kan du helt likgiltigt vända ryggen till och komma fram med en mängd slingerbultar . . . . . Adjö, Figge; jag går nu ensam till Westerlings. Kanske styrman Lundberg är angelägnare om att hålla mig sällskap der, än du.“

I Figge Bloms inre rådde nu en svår strid. Det var pligten å ena sidan och kärleken å den andra, hvilka här stredo om väldet, — och den sistnämnda kontrahenten skulle blifva segrare. Hanna hade hunnit aflägsna sig blott några få steg, då tullvaktmästaren skyndade efter henne, ropande: „Hanna, vänta då; du får inte gå ensam till Westerlings! Jag har tänkt närmare på saken; ser du, klockan är ju nu först åtta, och de kanaljerna smuglarne våga sig visst inte förrän midnattstiden emot land, och intill dess är jag till din tjenst. — Nå, är du nöjd nu?“

„Nöjd? Nå, men jag visste ju att du var den söte, snälle Figge, som inte har sin like i hela vida verlden. Du, din elake pojke der, som bara ville försöka om du kunde komma mig stackare till tårar. — Se så, raska på dig nu, så ä' vi hos Westerlings i rappet“, sade den unga flickan, då hon tog den så sälle och lycklige tullvaktmästaren stadigt i handen och drog honom med sig, likasom hade hon fruktat för att han möjligen ännu kunnat ångra sig.

Ett godt stycke ifrån Westerlings „mossbelupna hydda“ kunde man redan höra att det „joro“, som der försiggick, var i fullaste fart. I blandad kör ljöd derinifrån:

„När flickan skall hålla bröllop,
Hvem får då vara med? :,:
Hvarför icke du och hvarför icke jag;
Du är den enda jag håller kär.“

Allt detta ackompagnerades af ett stampande, hvilket hade förvillande likhet med det ljud slagorna lemna vid tröskning.

Då Hanna och tullvaktmästaren inträdde i den låga dam- och rökuppfyllda stugan, afslöts just den slängpolska, man hållit på med, och det ropades: „I ringen med Hanna, hon ska' dansa för två, eftersom hon har låtit vänta på sig!“ och det hjelpte icke att säga nej dervidlag. Nu vidtog sången återigen:

„Och skeppet seglar öfver hafvets blå,
Då lyfta vi våra ankar;
Det är så roligt att segla dit
Der vackra gossarne vanka.

Jag vet en gosse, som så hurtig är;
Han passar bäst för mitt sinne
Och all min kärlek jag till honom bär,
Om dygden vore derinne.

Och räck mig nu din snöhvita hand,
På det jag säker månde vara,
Och tro på mig och på ingen ann,
När som jag borta månde fara.

Dina begärliga ögon blå,
De ha gjort mina kinder våta;
Men ack, ack, ack, huru går det då,
När lilla vännen börjar gråta.

Ungersvennen lyfter på sin hatt
Och säger jungfrun adjö, godnatt!
Adjö, godnatt! min lilla skatt!
Du dansar nätt som en docka.“

Icke sjöng man efter noter, nej, bevars! men högt bjöd åtminstone hvar och en till att taga, och det efter bästa förmåga, så högt och så kraftigt, att de sotiga takbjelkarne nästan darrade.

Sjömanspojkarne med sin vaggande gång, sin „akterstagade“ hållning för resten och med munnarne på vid gafvel, höllo sången vid makt, och det på ett sjudundrande sätt. Flickorna trallade visserligen med, men deras röster hade i det allmänna skrålet ungefär samma betydelse som myggans surr i en plåtslagareverkstad.

Gubben Westerling sjelf, katterdrejaren, satt der i spiselvrån med pipsnuggan i munnen, trillande hop lottnummer eller niter, ty händelsen var den, att ett par „silfverljusstakar af messing“ skulle bortlottas i qväll. Lotten kostade bara 5 kopek, och sällskapet hade lyckan att bjudas på thévatten på köpet.

Kära hälften, gumman Westerling, stod vid spiseln, makande om samt blåsande på bränderna under thévattenskitteln, hvilket lilla hushållsbestyr hade förskaffat henne ett par de allra som näpnaste muschfläckar af sot, en på nästippen och en annan på högra kinden.

Dottern Agatha, hvilken redan var något till åren kommen eller hörde till de flickors antal, som redan råkat passera meridianen, hade tagit plats i spjelsoffan derborta i högsätet, hvarest hon befann sig i sällskap med en väninna af samma åldersklass. De nämnda damerna höllo just på med att diskutera frågan, hvilkendera af hjeltarne på „joro't“, styrmannen Lundberg eller Figge Blom, skulle komma att blifva Hannas kavaljer för aftonen, och de voro redan inne i en het dispyt, de beskedliga flickorna, dervid tungorna gingo rasande snabbt eller skramlade likt ärter på torra hudar, tills man ändteligen kom till det der stället uti visan, hvarest strofen „Så räck då hit din snöhvita hand“ etc. förekommer och der Hanna nödvändigt borde räcka handen åt den utkorade, för att sålunda föra honom in i ringen, — och se, det var Figge Blom, hvilken blef den af lyckan gynnade. Nu var den saken således afgjord, och det märkliga tilldrog sig nu, att de stridande flickorna i spjelsoffan på en och samma gång i ett klingande duo utropade: „Hvad var det jag sa'?“

Styrman Lundberg var till en början något grå på rivalen, men i en pantlek fick Hanna tillfälle att hviska honom ett par ord i örat, hvilket hade den verkan, att han begynte taga saken temligen lugnt och att man straxt derpå såg honom skynda ut ur stugan. Leken fortgick emellertid. Man „gömde ring“, och ständigt var tullvaktmästaren syndabocken dervidlag, ty då han ej hade ögon för något annat än för den vackra, skalkaktiga Hanna, fublade han sig så, att ringen alltid anträffades just hos honom, och detta gjorde att den

stackars gossen blef utsatt för en den skoningslösaste drift från de öfrige gossarnes och äfven ifrån flickornas sida.

Gumman vid spiseln hade nu théet i ordning, hvarföre hon framtog thékopparne ur det blåa glasskåpet. De utgjorde en brokig samling, dessa koppar: gula, blå, röda, med och utan öron, med och utan sprickor och kitt; men så hörde de ju också till ett hedervärdt gammalt pars hedervärda egendom, och det var något, det.

Just då gumman begynte servera det kaneldoftande och rykande théet, inträdde styrman Lundberg. Han drog fram ur stortröjsfickan ett krus, det han höll upp framför sig, yttrande glädtigt:

„Se så, go' vänner, nu ska' det inte drickas bara slaskigt thévatten här, det går Julle Lundberg i god för. Titta på kruset här, mina gossar; om det inte är äkta Jamaica, så vill jag låta kapa klyfvarn af mig . . . . Jo, ser ni, det är jag som blusar i qväll, och det är väl inte för mycket, då man om ett par dagar återigen ska' instufvas i skeppsskrofvet. Kom hit, Figge Blom, du din inpiskade tullsnok; jag vill hoppas att du inte fuktat dina torra läppar med maken till rom! . . . . Mutter lilla, litet mindre thévatten i gossarnes koppar, om jag får be . . . . Så der ja, bara till hälften, bara till hälften! . . . . Mutter har nog godt thé, det vill väl ingen kristen själ bestrida, men hvem rår för, att det ändå är något svagt för starka menniskor, sådana som vi sjömän, och derför så måste det splissas ut på det här viset . . . . Skål och gutår, mina vänner!"

Att uppträda på detta sätt ibland en mängd glada sjömansfyrar, var att handla som en äkta hederspascha, och den spendersamme styrmannen blef i blinken af sina vänner hissad upp till taket, till hvilket sistnämnda det olyckligtvis icke var högt nog, ty den firade styrmannen höll på att bli hängande med hufvudknoppen emellan ett brödspett och den sotiga takbjelken.

Figge Blom, tullvaktmästaren, ville vara „fin", som man säger, ty han kunde icke af de andra gossarne förmås till att „brygga i". Men när Hanna sade till honom, att han inte

borde visa sig „som en pojkmamsell“ och då hon dertill med sin behagliga, förföriska stämma sjöng:

„Gode gosse, glaset töm,
Gerna ser din flicka
Någon gång dig glad och öm
Ibland vänner dricka“,

tog äfven han till kruset och lät den bruna nektarn rinna i thékoppen.

Åter vidtog dansen och allt glädtigare och lifligare blef det, ju längre det drog ut på tiden.

Styrman Lundberg hade fått tullvaktmästaren att inmundiga tvenne koppar „thé — med skeppargrädde“ — och i den senare af dessa hade den förstnämnde, utan Figge Bloms vetskap, spädit på, så att Figge kom att grina värre än en frosspatient, den der tar in „china“, då han smuttade på den ljufliga drycken. Med den tredje koppen gick det på samma sätt; men när vår öfver öronen käre och nu så sälle tullvaktmästare hade „sett bottnet“ äfven på denna, då satt den stackaren vid bordet och hickade; allt gick rundt omkring för honom. Han försökte, kantänka, kasta kärliga blickar på Hanna, men se då råkade han få se den unga flickans gestalt mångdubblad, ja, i hundratals exemplar, och till slut såg han henne alldeles icke.

Efter att ha kastat en strålande, tacksam blick till styrman Lundberg samt erkänsamt och betydelsefullt tryckt hans hand, skyndade Hanna ut ur stugan ifrån det lifvade sällskapet der. Med snabba steg ilade hon ned emot stranden, och hennes steg blefvo yttermera bevingade, då hon redan på afstånd vid månens sken derborta upptäckte en farkost med den för henne välkända jaktriggen. Denna farkost låg förtöjd vid samma klipputsprång under brädgården, der den unga flickan någon stund förut haft sin observationsplats.

Ingen menniska syntes till å jakten, men då Hanna väl stigit in uti densamma, hördes en sträf röst ropa ifrån förruffen: „Hvem f—n är der?“ och i och med detsamma visade sig ett skäggigt, lurfvigt hufvud i en fönsterglugg å ruffbeklädnaden.

„Jaså, det är du, din odåga!“ utlät sig mannen med den stränga, sträfva rösten, i det han trädde ut ur ruffen. „Jo, du är minsann ett passligt utkik, det måste jag säga! Hade nu tullsnokarne, de tusingarne, bara vågat sig ut, så, besitta mig, hade de knipit oss som torackor, medan vi derborta lågo på kryss för refvade segel, väntande på din signal, du otäcka flickslyna!“

„Far, låt bli att vara stor i mun, innan ni ordentligt fått höra hur det egentligen hänger ihop med saken. Det kunde hända att jag ändå gjort er en tjenst, den ni inte ens kunnat drömma er till“, sade den unga flickan i en ton, hvaruti låg något hvad man kallar sturskhet, men också mycken bestämdhet; det märktes tydligt, att hon var van att bjuda hårdt mot hårdt. Och nu begynte hon redogöra för manövern med tullvaktmästaren Figge Blom.

Under det dottern förtäljde äfventyret hos Westerlings, samt omnämnde det puts hon spelat tullvaktmästaren, sågs ett tillfredsställelsens leende lägra sig på faderns väderbitna anlete, dervid han gnuggade sina jättestora labbar så det knakade i dem, och när hon slöt, kunde han icke tillbakahålla ett skrällande gapskratt, som nu i den tysta natten genljöd kring Skatudden.

„Präktig flicka, f—n så präktig flicka! Du bräs på far din, min tös, för det är min själ inte en och två gånger han dragit tullhajarne vid näsan, den gamle gossen. Ha, ha, ha, ha! . . . Och rask är du, såsom en flicka, hvilken härstammar från fria Åland, ska' vara, det är tusan anamma sant, det! Jo, jo, du ska' veta, att flickorna derborta inte heller sutto med händerna i kors, när som vi 1808 drefvo ryssen ifrån öarne; åhnej, och nog voro de också med på ett hörn, då vi knepo Neidthardten, ska' du veta.“

Den gamle sjöbjörnen och smuglaren Nylund hade en reslig, jättelik figur; han var försedd med ett yfvigt, något gråsprängdt skägg, och då han nu stod der, axelbred och med den slokiga sydvesten på hufvudet, kunde man fort nog göra sig den illusionen, att man hade framför sig en af förgångna tiders djerfve vikingar.

„Ja, vet du, flicka“, vidtog han åter och inskuffade i sitt breda gap en ny laddning tobak, „nog funderade jag så skock förbannadt öfver hvad det sku' betyda, att tulljalan låg förtöjd derborta vid Lökholmsgrundet på qvällsqvisten; men det visste jag förbannadt väl, att när den låg der, så voro också uppsyningsmannen och vaktmästaren i land. Med den lilla ekan rodde jag och Jonas, sakta och försigtigt som bara katten, om udden der och lade till vid jalans sida. Intet annat knysk eller kny hördes, förutom däckskarlens snarkande nere i ruffen. Vi kapade helt geschvindt fånglinan, ser du, och nu ligger jalan och drifver för nordosten, det vete tusan hvart. Ha, ha, ha, ha! . . . Se så, flicka, rättnu börjar det dagas igen och det finns ännu ett och hvarje kram på båtbottnet der, som ska' i land. Jonas och ryssens pojke ha redan kontat upp ett par svåra bördor och der ha vi gossarne redan tillbaka. Kanske få vi det som ännu är qvar af godset opp i ett hugg, eftersom vi nu ä' fyra. Du, flicka, tar sidenpacken, som ligger der under presenningen, och den orkar du nog med, för du är stark som en häst, hi, hi, hi, hi! . . . Nå, Jonas, hvarför sinkar du på hasorna der? Det är inte tid att promenera nu, sa' förra länsman, när elden satt i frackskörtena. Der har du en romkutting under hvardera armen och en shertingspacke på hvardera axeln; hoppas att det blir jemvigt af, det der. Se så, marsch pannkaka! . . . Och du sillstrypare, bodknodd, här har du din beskärda del; det är thé, „tschajo“, ser du, pojkspoling, sådant som ni ryssar ä' lika snåla efter som katten efter söt mjölk. Vänta litet, du orkar nog, din hjulbenta krabat, med en romkutting på köpet. Se så, gå nu, och helsa din herre, bodryssen, och säg honom, att han har mig deruppe i rappet och att han bara håller pengarna i beredskap och inte som vanligt räknar åt mig mindre än jag ska' ha, den kornjuden.“

Nu radade den kraftfulle smuglaren på sina egna väldiga skuldror några siden- och shertingspackor, tog en romkutting under hvardera armen, görande på detta sätt „rent hus“ i båten.

Härpå vidtog marschen upp: först genom ett hål i brädgårdsplanket, hvilket uppstått genom borttagandet af några

lösa bräder, derpå tog man kosan öfver brädgården, passerade återigen igenom en dylik öppning i planket på andra sidan om brädgården, och nu ginade man sig öfver gränden till den ryske handelsmannens bodlokal, hvartill inträde erhölls genom den inre eller gårdsvägen.

En liten fet och rund, men särdeles rörlig äldre man uppenbarade sig i förstugudörren. Han bar en lykta i handen, och då skenet ifrån denna föll på hans anlete, kunde man der för det första upptäcka en kolossal gurknäsa, inbäddad bland från öfre läppen utskjutande borstlika strån eller morrhår samt vidare ett par små, oroligt spelande ögon; å det rundletta ansigtet fanns för öfrigt ett så att säga stadigvarande leende, som äfven kunde hänföras till hvad man kallar „bondgrin“, men som, sammanfattadt med det klippska ögonspelet, också uttryckte falskhet och list.

„Goa afton, papa, kak ni mår? Likli resa, jo, jo! . . . . . Vasagos, vasagos, schnela papa, stiga in. A-a-a, vakra mamsel Hanna, goa afton, goa afton! . . . Wasilij, maltschik, skinda schtraks, hemta papa Njulund sup i schtora glas, du ferschtå? . . A-ha, sidenpacka, a-ha, shertingpacka“, sade han hviskande. „Rom bli schluts, miki bras, komma mera. Vasagos, vasagos! . . . Wasilij, maltschik, suckensij! Du inte ta' opp lucka. Ja tibeij!“

Wasilij, den knubbige, hjulbente bodpojken, skyndade sig nu att lyfta upp en till källaren hörande i golfvet befintlig omärklig lucka, och dit nere försvann nu den ena packen och den ena kuttingen efter den andra, medan handelsmannen stod med kritstycket i handen, dragande sina egendomliga matematiska tecken och streck på locket till en silltunna.

„No vot! Vasagos, papa Njulund, ras, dva, drej, tschetirit, pet, sches, tschem, vosem, devit! . . . . no, vasagos, ta' mot nie rublei.“

„Hvad f—n sladdrar ni, gamle durak? Tio rubel var ju öfverenskommet för hela tutten, och inte en kopek mindre. Ro hit med dem och det rakt på skifvan!“

„Tie rublei! Vasagos, ni vila ha mej fattik, schtackars man. Aj, aj, aj, aj! Tie rublei vara miki pengars; vasagos, nie rublei fjemti kopek!“

„Tio rubel och inte en kopek mindre, sa' jag!“ röt Nylund till och slog sin bastanta näfve så hårdt i disken, att vigterna, som befunno sig på densamma, rullade rundt omkring. „Om ni inte langar hit summan på kopeken, så skickar jag hit dem, som nog förstå att värdera lagret der nere, hvilket nog lär bestå af mångt och mycket annat än smuggelgods.“

„No, no, papa lila“, sade handelsmannen hviskande, „inte schkrikas, inte branitsa, inte stigg. Vasagos, om jak komma på polits, ni också komma på schtraff, vasagos! Hi, hi, hi, hi!.. No, no, sorovno, tie rublei, schtå dielatij, hva' ska' man geras? Vi vara vänners, miki goa vänners, — a schtå!“

Nylund tog nu emot penningarne och lät dem försvinna i sin rymliga västficka, medan den fjeskige och beställsamme handelsmannen åter fyllde „schtora glas“ med rom, det han med ett „vasagos!“ inbjöd far och dotter att smaka på. Och då den artige ryssen märkte att Hanna dervid ogillande skakade på hufvudet, kröp han, vig som en apa, upp på en stege och drog ned ifrån hyllan några glasburkar, hvaruti funnos prennikor af nog tvetydig färg och lika tvetydig ålder.

„A-a-a! lila mamsel, vasagos, goa prenniks, schka de varas?“

I detsamma hördes brandvakten utanför på gatan ropa så högljudt som hans sömniga stämma medgaf: „Klockan ä' två sla-a-a-a-gen!“ och handelsmannen fick en himmelens brådska att släcka lyktan, att ropa på Wasilij, det denne skulle stänga dörren, hvarpå han sjelf stassade af på tå in i bodkammaren, der han drog en nattmössa ned öfver öronen, på det att det skulle se ut som om han nyss vaknat upp ur sömnen, hvarpå han stack ut hufvudet genom fönstret, för att speja, om möjligen hela patrullen vore i rörelse. Men då det endast råkade vara en ensam, i sömnen vandrande brandvakt, drog han lugnt hufvudet tillbaka, återvändande till bodlokalen samt sade hviskande och med af skrämsel ännu darrande röst:

„Det vara bara brandvakts, inte farlig, goa folk“; och nu tände han åter eld på ljusstumpen i lyktan. „No, papa Njulund, när ni ska' resa igen, a-ah?“ frågade han mycket inställsamt af gamle Nylund.

„Jag ger f—n i att resa och våga lif och skuta för er skull, fördömde kornjude, när man ändå ska' ha så svårt att få de usla fyrkarne af er; och det säger jag, att ska' jag resa, så får ni också lof att punga ut tolf blanka silfverrublar, inte en kopek derunder, kom ihåg det!"

„Tolf rublei! Je-i Bohuh! Vasagos, jag inte stjäla pengarnas, hvart ska' man tas, aj, aj, aj, aj! Njet brat, njet brat!"

„Ja, då blir det inte heller någon affär af oss emellan. Kom, Hanna; det kan vara tid på att kryssa hemåt!"

„Vasagos, vänta lite, vänta lite; no bra, tolf rublei betalas, a ni far. Nästa vika — a schtå?"

„Nå-ja, tolf rubel kan vara bra att ha, men kom ihåg, intet knussel härnäst. Se så, praschaj nu!"

„Adjo, adjo, goa vän, likli resa! . . . Vänta lite, den här vägen, vasagos. Adjo! Adjo!"

Då den stackars tullvaktmästaren kom till redig sinnesstämning dagen efter nöjet hos Westerlings, låg den olyckliga belägenhet, han iråkat, klar som dagen för honom. Afskedet var färdigt, det visste han nog, och han var således utan den tjenst, uti hvilken han hade gjort sig känd såsom särdeles pålitlig och deruti han tillvunnit sig chefskapets bevågenhet. Ännu bittrare blef det förakt han hyste till sig sjelf, då han kom att tänka på, huru ruskigt han hade burit sig åt såsom Hannas kavaljer; ja, han trodde det vara omöjligt för en flicka att mera kunna hysa några ömmare känslor för en person, hvilken förgått sig på detta sätt. Han led de svåraste qval, sådana en olycklig, af sjelfförakt plågad älskare någonsin kan lida.

Öfveruppsyningsmannen, en fet och trind person, sådan som tullverkets goddagspiltar vanligen äro det, infann sig mycket riktigt hos Figge Blom och begynte med vigtig min och myndiga åthäfvor läsa lagen för den arme syndaren, hvarvid han meddelade denne, att hans afsked, och det „på grått papper", icke länge skulle låta vänta på sig.

Den stackars gossen klädde sig — dock icke i tullvaktmästareuniform, ty denna var nu för honom en kostym, för-

hatlig nog, då han i densamma spelat en rol med det mest fulländade fiasco; — härpå begaf han sig ut, hvarthän visste han icke. Alltnog, han ströfvade omkring med emot marken sänkta blickar och med armarne korslagda på ryggen, likasom hos en lifdömd, och han såg alldeles ut som en, den der sålt smöret och tappat pengarne. Huru det var, kom han att ställa stegen ned till hamnen. En prydlig amerikansk brigg låg färdig att gå till segels, och nu, nu fick den unge mannen plötsligen en fix idé. Han uppsökte kaptenen; och då han under visiteringsbesök å fartygen i hamnen plägat vara öfveruppsyningsmannen följaktig, hade han dervid inhemtat något af engelska språket, hvarföre han nu äfven för denne kunde framställa frågan, huruvida man möjligen behöfde förstärka besättningen å briggen. Kaptenen svarade genast „*yes*“, och när Figge Blom förklarade sig hugad att taga hyra, yttrade den lakoniske amerikanaren endast ett: „*Well!*“ — och så var den saken uppgjord.

Figge Blom vidtalade nu en bekant, som han fick sigte på vid hamnen, att denne skulle uppsöka hans moder samt meddela henne den helsning, att hennes käre Figge nu begaf sig till fjerran länder, emedan han så hade skämt ut sig i sin tjenst, att han icke mera täcktes visa ögonen för sina vänner och kamrater; — detta var hans sista helsning, och så for han.

Då Hanna Nylund fick höra huru det hade gått med den stackars Figge Blom samt om hans bortresa, skrattade hon till en början så hjertligt åt den „tokige pojken.“ Hennes unga hjerta var dock ännu ej så förhärdadt, att icke samvetets gnagande mask kunde skaffa sig tillträde till detsamma. Nu först, då hon ändteligen begynte tänka, kom hon att reflektera öfver alla de ädla, goda sidor, som funnos hos den unge tullvaktmästaren; hon tänkte sig äfven huru stor, huru himmelsvid den skilnad var, som fanns emellan honom och de öfrige gossarne ibland hennes bekanta. Ja, huru det var, upptäckte hon äfven i sitt inre en känsla, den hon förut icke gjort bekantskap med, denna känsla var den gryende kär-

lekens, och nu gjorde den sig plötsligt förnimbar hos henne. Ju mera hon tänkte på Figge Blom, dess mera anklagade hon sig, såsom varande upphofvet och orsaken till hans afresa. Den unga, förut så uppsluppna, yra flickan blef nu svårmodig och drömmande.

Fadern, den barske, gamle smuglaren, förvånade sig högeligen öfver sin karlavulna dotters „käringaktiga" beteende; men hans förvåning blef ändå större, då han en vacker dag meddelade henne, att han åter ämnade sig ut på en af sina vanliga expeditioner, och då hon med bestämdhet sade, att hon icke mera ämnade hålla utkik eller gifva några signaler vid hans återkomst.

„Och hvarför inte, om jag får fråga?" sporde fadern med en röst, som förebådade en stormby.

„Emedan det är synd och orätt", sade Hanna med samma bestämdhet och med samma lugn som förut.

Nu hördes gubben gifva ifrån sig ett skrällande flatskratt, som genljöd vida omkring, hvarpå han frågade med vredgad röst:

„I hvilka fördömda sirapsapostlars sällskap har du, din enfaldiga slyna, hållit till, då du täcks komma fram med dylikt pladder? . . . . Flicka, kom ihåg, att jag och ingen annan har att befalla öfver dig."

„Jag har aldrig förut glömt att jag är skyldig er lydnad, far, och kommer inte heller framdeles att göra det, men ni har endast att befalla öfver mig då det gäller att gå rätta, lofliga ärender, och dit hör ingalunda ert och bodryssens syndiga lurendrejande."

Den kraftfulle, barske fadern blef först likblek, men straxt derpå åter röd som en kokt kräfta, och handen, uti hvilken han hade den bordsknif, hvarmed han skar åt sig nytt bussförråd, darrade och slöt sig krampaktigt kring knifskaftet.

„Såå, såå, det ska' väl gå så långt, att dottern en vacker dag går och anger sin egen far. Ha, ha, ha, ha! En treflig historia; ett tacksamt barn, min själ! Är du inte det? Men bered dig på, ormunge, att om det går så långt att tullhajarne råka komma i din fars kölvatten, då gör han också med tillhjelp af sin gamla skälabössa processen kort, förstår du, hellre än att lemna sig lefvande i de hundarnes klor. . . . .

Vore du karl, flicka, om också sedan min egen enda son, fick du ingalunda ostraffadt kläcka ur dig sådant pladder, som det der mina öron nyss fingo höra! . . . . Redan i afton beger jag mig af dit öfver, som du vet, men Gud nåde dig, om du vågar föra omkring sqvaller rörande mina och ryssens affärer."

Den stränge fadern gick ut, och Hanna blef lemnad ensam, att reflektera öfver sitt öde att nu äfven blifva öfvergifven af sin fader — ty en förhoppning att lyckas förmå denne sträfve, oböjlige gubbe till att afstå ifrån det af henne nu så afskydda smugleriet, vågade hon ej ens intala sig, — och hon såg redan i andanom, hurusom en skyhög mur reste sig emellan fadern och henne. Tårarne fingo fritt lopp, och hon gret länge och väl, så länge, att hon trodde, det tårekällan alldeles skulle sinat ut; men den stackars flickan missräknade sig dervidlag, ty för hvarje gång hon såg fadern bereda sig till den farliga färden, gret hon, — och tårarne tröto dock aldrig.

Fem år förflyta icke hastigt och allraminst för menniskor, hvilka lida af själsqval. Dessa fem år voro också sekellånga för Hanna Nylund, och de hade så pröfvat henne, att hon, som förut var den mest blomstrande, friskaste och frodigaste bland Skatuddens unga flickor, hon gick nu som en skugga, aftärd och blek och med god början till en den hemskaste bland sjukdomar, lungsoten — allt till följd af de själslidanden hon under denna tid fått vidkännas.

Hennes sorg och skrupler öfver att Figge Blom genom hennes förvållande lemnade moder och hem, för att i fremmande land gå okända öden till mötes, ökades, då på flere år ingen enda underrättelse förspordes ifrån honom och då man allmänt antog, att han icke mera hörde till de lefvandes antal. Dertill kom faderns frånstötande uppförande emot henne samt grämelsen öfver att fortfarande se honom i utöfning af den farliga smuglerihandteringen.

Svårare, bittrare skulle hennes sorg dock blifva, ty det beklagliga slut, som hon så länge anat att en gång skulle komma att blifva följden af den gamle faderns i orätta ärender före-

tagna resor, uteblef icke heller. Det föregående årets höst hade varit rik på svåra stormar, hvilka bäddat en för tidig graf uti det hemska djupet åt mången bra karl. En af dessa ovädersnätter, då den modige gamle sjöbjörnen återvändt med sin laddning kontrabandsvaror för den ryske handelsmannens räkning, hade han under uppkommen snötjocka tagit orätt kurs och blef med sin båt slungad på ett undervattensref, der farkosten gick i spillror och dervid den gamle smuglaren jemte lasten gick till botten.

Fadern hade varit mycket hård, nästan omenskligt sträng emot Hanna, men han var ju ändock hennes far och enda stöd, sedan modern redan i dotterns spädaste ålder gått till en bättre verld, hvarföre den unga flickans saknad var stor nog och verkade uppskakande både på hennes kropp och själ, synnerligast som hans död inträffade så hastigt och under nog beklagliga omständigheter.

Det var nu åter vår och man var inne i Maj månad. Gräset och smörblommorna frodades så, att man nästan kunde höra hurusom de växte, och böljorna nere vid stranden rullade åter fria och glädtiga emot land, frambärande till de i tiders tid besköljda klipporna och till de glattslipade stenarne sitt vänliga „tack för sist!“

Det vackra vädret hade äfven lockat Hanna Nylund utom den åldriga kojans fyra väggar, och hon företog nu sin vanliga promenad dit ned till klipputsprånget invid brädgården, just till samma plats, hvarest hon en Oktober-afton för mera än fem år tillbaka sammanträffat med Figge Blom, vid hvilket tillfälle hon företagit sig att spela en ränkfull komedi, den hon sedermera så bittert fått ångra.

Åter stod hon der, låtande blicken slö och likgiltig, men efter gammal vana, glida öfver de för solens strålar glittrande vågorna. Hvad fanns då här att betrakta?

Derborta, midt för Blekholmen, rörde sig en vefbåt, en farkost, hvilken innan ångslupsperioden hade inträdt spelade en nog vigtig rol såsom fortskaffningsmedel på sjön. Icke gick det särdeles snabbt undan för dessa qvasi-ångbåtar, det kan man nogsamt göra sig en föreställning om, då de finnas, som påstå, att en enkel färd med vefbåt emellan Kajsaniemi

och Thölö upptog den lilla nätta tiden af en half dag, inbegripet den tid, hvilken gick förlorad genom att det tillkrånglade „maskineriet“ då och då råkade komma i olag. Nå-ja, alla inrättningar, äfven de mest praktiska och nyttiga, ha sina belackare, hvarföre man icke heller får sätta tro till allt hvad som pratas till vefbåtarnes nackdel. — Den vefbåt, hvilken här så nyss omnämndes och som var föremål för Hanna Nylunds blickar, var hyrd af ett litet knyt- och korgparti, hvilket hade funnit „stugan för trång“, troende att kaffet skulle smaka mycket bättre i det gröna; och der reste de nu, nöjda och glada i hågen, och de kommo visst icke att tänka annat, än att deras farkost gjorde en rasande god fart. Och vi bortskämda nutidsmenniskor tycka oss icke komma fort nog fram, fastän vi ha ångbåtar, de der tillryggalägga miltal i timmen, och litet till!

Der gled den af arrestanter fullbesatta Sveaborgska „kattern“ i sakta mak fram, släpande efter sig en pråm, hvilken äfven var fullastad med samhällets olycksbarn eller dessa Finlands galérslafvar, såsom de äfven kunde kallas. Man hade nyss påbörjat uppmuddringen och byggandet af Skatuddskanalen, och detta arbete utfördes af desse arrestanter, hvilka dagligen fram- och återsläpades emellan Sveaborg och staden. „Kattern“ och pråmen med den lefvande lasten utgjorde en mörk molnfläck på den eljest så leende och af herrlig vårstämning belysta taflan.

Fiskarbåtar i mängd kryssade in till hamns och en del af dessa voro „bemannade“ blott med en enda gammal skärigumma, hvilken helt lugnt stickade på sin strumpa, på samma gång äfven skötande både skot och roder.

Der vid kajen nära varfvet lågo ett par saltsläpande Cadiz-farare, och mustiga hifvaresånger ljödo derifrån, ackompagnerade af klubbans dofva slag emot salthemtarens botten.

Men ett stycke ut, der midtemot Ryssholmen, låg en brigg, hvilken verkeligen kunde kallas till en prydnad för allt hvad kofferdifarkoster heter. Tacklaget var så smakfullt och i så symmetrisk, behaglig ordning, och allt i öfrigt så bländande fint putsadt och fejadt; de här och der befintliga messingsbeslagen glänste i solskenet, hvarföre man kunde an-

taga att den prydliga, smäckra skutan vore en furstlig lustkutter, derest den icke presenterat sig såsom ganska svårt lastad och om icke det amerikanska stjernbaneret svajat deruppe ifrån gaffeln. Man behöfver icke precis vara sjöman, för att blifva beundrare af en prydligt byggd, välriggad farkost, ty dess så att säga majestätiska hållning, der densamma ligger omfamnad af det blå elementet, speglande sina behagfulla former i dess glittrande böljor, är egnad att imponera äfven på den likgiltigt betraktande „landtkrabban.“

Hanna Nylunds ögon hade svårt att skilja sig ifrån den ståtliga briggen, efter det hon en gång kommit att fästa dem vid densamma. Och då hon nu stod der, njutande af den behagliga anblicken, närmade sig henne en sjömanshustru, en af hennes grannar, yttrande:

„Jag ser att Hanna betraktar briggen derborta. Jo, jo, men, det är allt en skuta, som tål att kikas på. Och så fint och städadt folk der finns ombord sedan. Sjelfvaste kocken, som är en riktig neger, är, besitta mig, blank och hvit i brickan som bara håken. Skada bara att han inte kan bli hvit i synet med, men det som är medfödt, går inte bort i tvätten, gunås så visst! . . . . Kan Hanna tänka sig, att andre styrmannen på skutan kan prata svenska? Nog är han Svergesbo eller Norrman, det är då säkert, för han bryter så förunderligt när han talar. Si han var hem till oss tidigt i morgse, för di vill' koka i vår stuga, *) ser hon, och han är så artig och vacker, så man riktigt kan bli flat för honom. Fargin regera! ha vi inte dem här i rappet! Ser hon, Hanna, den der hvita båten med blåa randen, den der, som sticker i väg så att forssen står i fören, den är just ifrån briggen, den, och de sätta visst i land här. Adjö med henne; nu måste jag skynda hemåt, för att laga litet i ordning tills de komma.“ Och nu rusade den pratsamma gumman i språngmarsch till sitt hem.

*) Vid tidpunkten för här skildrade händelser fanns på samma plats, der det nuvarande kokhuset står, ett gammalt träruckel, hvarest i hamnen liggande farkoster egde utföra sina köksbestyr, men då detta kokhus var inredt i nog inskränkt skala, kom man vanligen i land på Skatudden, der det mot en ringa tribut, hvilken merändels utbetaltes *in natura*, tilläts att än här och än der i stugorna koka och steka bäst man gitte.

Båten närmade sig stranden. Hanna hade ämnat draga sig tillbaka, men en besynnerlig, oförklarlig makt fjettrade henne vid den plats, der hon stod, och hon blef qvar.

Vid styret i slupens akter satt en ung man, hvilken var något elegantare klädd än de öfrige sjögastarne i slupen och hvilken Hanna derföre gissningsvis antog vara den af sjömanshustrun omnämnda andre styrmannen. Han bestod sig yfvigt, ljusbrunt kindskägg och för öfrigt hade han ett tillitsfullt, godhjertadt ansigtsuttryck. När båten lade till, gaf han några order åt roddarne, hvarpå han jemte den svarte kocken steg i land. Han såg så allvarlig och tankfull ut, der han stannade på stranden, kastande mönstrande blickar omkring sig öfverallt. Så kom han äfven att skåda åt det håll, der Hanna befann sig. Deras blickar möttes, och ett utrop af öfverraskning gick på en och samma gång öfver hvarderas läppar. De hade igenkänt hvarandra. Den manlige, stolte styrmannen från amerikanska briggen var ju icke heller någon annan än vår sedan gammalt bekante tullvaktmästare, Figge Blom.

De hade mycket att säga hvarandra, de unga tu, medan negern stod der, gapande med munnen på vid gafvel, så att de hvita tandraderna lyste fram undan hans tjocka läppar.

Figge Blom förtäljde nu, hurusom han kommit att fara bort, djupt föraktande sig sjelf och såsom han trodde föraktad af hela menskligheten på hemorten, hurusom han efter åtskilliga äfventyr kommit till det fartyg, på hvilket han nu innehade plats som andre styrman, hurusom han der blifvit på det mest omhuldande sätt bemött af kaptenen, ett bemötande, som blifvit allt innerligare ju längre han seglat under dennes befäl, så att han äfven under senaste vinter på den frikostige kaptenens bekostnad i Liverpool kunnat taga styrmansexamen. Kaptenen egde hälften uti briggen och var en mycket förmögen man.

Detta allt berättade han, medan de stodo der på stranden, och så talte han äfven om, att hans afsigt hade varit att icke för någon annan än för sin gamla moder yppa hvem han var, ty han hade fullt och fast antagit att Hanna under dessa fem års förlopp valt sig en annan hjertevän, så fjesad som han visste att hon dock tillförene var.

Nog hade han äfven med framgång kunnat spela rolen af fremling, då han både till gestalt och utseende var så fullständigt förändrad, men det inträffade dock att Hanna, med den oförklarliga skarpsynthet, som ibland är kärleken egen, nästan ögonblickligen igenkände honom.

Hanna meddelade honom allt hvad som tilldragit sig sedan den olycksdigra aftonen, då de voro tillsammans på Westerlings „joro“; och den unge mannen rördes nästan till tårar, då han fick höra huru djupt den stackars flickan ångrat det hon obetänksamt nog varit vållande till, och då han fick höra huru mycket hon sedan lidit, hvaruppå äfven hennes aftärda gestalt utgjorde ett lika tydligt som sorgligt vittnesbörd. Sedan hon slutat, blickade Figge Blom henne trofast in i ögonen, vid det han sporde:

„Hanna, har du mod och lust att öfverge hemmet här och såsom min hustru åtfölja mig till Amerika? Jag vill tro, att det mildare klimatet derborta skall göra dig fullkomligt frisk igen.“

Den unga flickan brast ut i gråt. Hon frågade, huru han kunde anse henne värd en hustrus plats vid sin sida, då hon handlat så ränkfullt och lågsinnadt emot honom.

„Kära Hanna“, sade den unge styrmannen, „jag har ju egentligen ingenting förlorat på det der lilla äfventyret, hvartill min egen karaktärssvaghet ändå hufvudsakligen var skulden; tvärtom är jag mycket nöjd med min nuvarande lott och trifs så bra ibland frie yankes, så att jag långt hellre tjenstgör såsom den simplaste matros på vår ståtliga „California“, än som vaktmästare vid tullverket i Finland, om jag också der hade en öfveruppsyningsmansplats i kikarn . . . . Hanna, du har varit som en den ömmaste dotter för min moder, ja, hon berättade mig nog, då jag i morgse stack mig in till gumman som allra hastigast, hurusom du ständigt varit uppmärksam emot henne samt försett henne med mångt och mycket, det hon ej ens vågat önska sig, och huru du, fastän med sveda i eget hjerta, uppbjudit allt för att trösta henne i saknaden efter mig. Ja, Hanna, blif hennes verkliga dotter! . . . Inte sannt, du förskjuter ju inte en olycklig flykting och en stackars fremling?“

Han slog sin arm om hennes lif; hon såg upp till honom, och i den strålande, men tillika tåromhöljda blicken, kunde hennes Figge läsa ett svar, mera ömt, mera hängifvet än det som tusende ord kunna tolka.

Till de goda Skatuddsboernes oerhörda förundran förelystes det i kyrkan den påföljande söndagen för amerikanske undersåten styrmannen Fredrik Blom och fiskaredottern Johanna Nylund, och dagen derpå vigdes de i närvaro endast af Figges moder, kaptenen och förste styrmannen ifrån den amerikanska briggen samt ett par af Hannas barndomsvänner. Allt detta skedde så brådstörtadt, emedan en återstående del af briggens last var bestämd för Kronstadt och emedan kaptenen för Figge Bloms skull redan i tvenne dagar uppehållit sig i Helsingfors utöfver den bestämda tiden.

Dagen efter bröllopet afseglade briggen California, och Hanna lemnade nöjd och glad vid sin återfunne högt älskade Figges sida den hembygd, der hon sett mången glad, men också mången mulen dag gry.

Figge önskade att hans moder skulle vara honom och Hanna följaktig till Amerika, men den gamla skakade blott på hufvudet och menade, att hon icke kunde ha så många år qvar att lefva och så tyckte hon, att hon helst ändå, när tiden vore inne, ville hvila vid salig gubbens sida på kyrkogården i Helsingfors.

VI.

Barndomsvännerna.

Då Skatuddens husmödrar för vidpass två à tre tiotal af år tillbaka sommartid voro nödsakade att ställa till „stortvätt“, utrustades vanligen en expedition till Högholmen. På denna holmes vestra strand, nära intill vattenbrynet, funnos nemligen då och finnas ännu i våra dagar tvenne källådror, hvilkas särdeles klara och lena vatten alltid utgjort omtänksamma husmödrars odelade förtjusning; dertill hade man här så vackra, vidsträckta gräslindor, likasom enkom afsedda för blekning och torkning af byket, och vidare fanns det de behändigaste små kaffekök i hvarje bergsskrefva. Dock företogs färden hit ut ingalunda ensamt i renlighetens intresse; nej, bevars, den betraktades äfven såsom ett slags lustfärd ut i det gröna.

Madam Holmström råkade nu till exempel en vacker qväll ställa kosan upp till berget invid Stjelpbänken, och fastän den beskedliga madammen var en amper och så prosaisk hvardagsmenniska, att ingen af hennes hedervärda medsystrar kunde vara det mera än hon, uppstod dock hos henne en viss poetisk känsla, vid det hon fick se solen sända sina afskedsstrålar utöfver sjö och land, för att långsamt sänka sig

ned bland guld- och purpurskimrande skyar, och då hon fick se hurusom återskenet deraf förlänade åt Högholmens träd och buskar en den herrligaste färgprakt, der de speglade sig uti norra hamnens lugna vatten. Det der var ju en vacker tafla nog, och huru kunde väl madam Holmström åskåda den, utan att en längtan skulle uppstå hos henne att få färdas öfver den spegelblanka fjärden dit bort till Högholmens gräsmattor, barrdoft och rara vattenkällor? Hon begaf sig också tvärt på saken till madam Strömholm med förfrågan, om icke denna tyckte som hon, att det nu ändå vore bäst att ställa till stortvätt, medan vädret var så fint och galant. — Hvad var väl naturligare än att Strömholmskan skulle vara med om den saken, eftersom det på sätt och vis ändå var en stor ära för henne att få företaga en dylik färd i sällskap med sjelfva madam Holmström, hon som ibland fick heta fru, hade egen gård samt gick klädd i hatt och sidenmantilj om sön- och helgedag.

„Hjertandes, kära madam — fru Holmström sku' jag säga", sade Strömholmskan genast, så hjertinnerligen glad öfver besöket; „jag hade allt tänkt på samma sak, jag också, men utan sällskap, bevars, hvad sku' det väl kunna vara för ett nöje att fara dit ut. Men eftersom madam — fru Holmström sku' jag säga — vill ha en till sällskap, hjertandes, så är jag nu färdig att resa af på eviga momangen . . Kasch, katta, bort från soffan med dig, ser du inte, ditt gemena kräk, att fru Holmström är här! . . Var så god och sitt, frun lilla, medan jag värmer opp kaffetåren."

De goda madammerna slogo härpå sina kloka hufvuden ihop och höllo en längre djupsinnig konferens rörande ingenting mer och ingenting mindre än hvad slags „trakterning" skulle medföras på lustfärden, och så blef det öfverenskommet att kaffe, grädde och sockerskorpor skulle blifva det hufvudsakligaste, och litet „malörtsdroppar" kunde ju inte heller skada att ha med sig, ifall vädret råkade slå om och blifva ruskigt eller fuktigt af sig.

Följande morgon, innan solen hunnit kasta nattmössan af sig, voro madammerna redan på halfva vägen åt Högholmen till.

Så der ungefär gick det till på den tiden att arrangera lustfärder till denna holme. Nu tillgår det äfven lätt, mycket lättare till och med, men också mycket lättsinnigare, — om man så får uttrycka sig, hvarföre de förstnämnda lustfärdernas enkla, oskyldiga beskaffenhet äfvensom den omständigheten att nyttan vid desamma var förenad med nöjet, gjorde att dessa kunde ställas utom all jemförelse med de nutida, mindre välkända Högholmsfärderna.

En klar och vacker sommarmorgon sågs en farkost, som hade samma storlek och mycken likhet med våra skäriboers skötbåtar, närma sig stranden vid Högholmens vestra sida. Båten var „bemannad“ med tvenne bedagade madammer, en yngling om nitton år, samt en flicksnärta, som såg sin sjuttonde sommar. Farkosten var så svårt lastad, att blott en handsbredd af suden befann sig ofvan vattenbrynet, och lasten bestod af några större klädknyten, en jättestor bykgryta och öfverst på hela herrligheten fanns ett par bykbunkar, hvilkas tre par ben voro riktade upp emot det blåa himlahvalfvet.

Men då vattnet för tillfället var mycket lågt och båten ganska svårt lastad, hände det icke bättre, än att densamma plötsligt stannade på grund, då man kommit så nära stranden att man blott var ett par famnar ifrån land.

„Jag gissade allt det der, jag“, sade madam Gröhn, hvilken tycktes vara den, som förde kommandot på skutan. „Om ni, Fagerholmska, inte hade varit envis som en bock och nödvändigt ville ha oss att lägga till här, så hade jag nog vetat af en bättre landningsplats, jag, lita på det.“

Madam Gröhn tycktes vara mycket ledsen öfver missödet, och hennes lilla rundletta anlete blef purpurrödt, hvilken rodnad yttermera förhöjdes, då hon af alla krafter arbetade med åran under försöket att få båten flott.

„Inte kan jag väl rå för att vattnet i dag är lägre än vanligt“, sade Fagerholmskan temligen förtrytsamt; „och för resten kan väl hvar och en förnuftig menniska förstå, att det inte går an att landa milslånga vägar ifrån der man ändå äm-

nar byka. Jo, jo, men, det är inte första gången en är på bykfärd till Högholmen, ska' jag säga henne, madam Gröhn!"

„Och troligen inte första gången ni seglar på grund heller", sade madam Gröhn mycket spetsigt.

Fagerholmskan, som häraf blef uppbragt till det yttersta, ja, nästan topprasande, tycktes just ha för afsigt att betala madam Gröhn med samma slags mynt, men då hördes plötsligt ett plumsande i vattnet för-ut. „Herre Jess!" skrek hon nu; „pojken har fallit i sjön!"

„Åhnej, mamma, var lugn, jag har bara hoppat dit", tröstade denne, der han med uppvikta byxor vadade i vattnet, under ifriga ansträngningar att förmedelst halande i fånglinan få den tunga båten att röra sig.

„Så mycken raskhet hade man inte väntat af en skräddare", gycklade den unga flickan, hvilken missödet icke vidare bekom, än att hon tycktes ha roligt åt hela kalaset. „Men några brödkakor får du allt ännu äta, det ska' jag säga dig, Gustaf, innan du blir stark nog att dra' en båt, sådan som denna, ifrån grund . . Se dit mor!" fortfor hon, efter det hon blickat ut öfver norra hamnen; „sannerligen kommer den der skeppsslupen som om den vore efterskickad till att hjelpa oss i land, och misstar jag mig inte alltför mycket, så är den ifrån „Anna Gustafva", som ligger segelfärdig der nära Tschetschulins brädgård, och då är naturligtvis också Fridolf med. Tänk så roligt!"

Madam Gröhn tog på sig en högst allvarlig, förnumstig min, satte åran ifrån sig och drog fram ur kjortelfickan en snusdosa, hvarur hon först bjöd Fagerholmskan på en försoningspris, innan hennes egen lilla runda näsa derur erhöll sin beskärda del. Derpå vände hon sig till dottern, yttrande mycket högtidligt:

„Barn, inte är det alls värdt att du går och har Fridolf Lindh i tankarna. Han är visserligen din småkusin, det är nog sant, det, men när man hör hur' han, så pojkspoling han ännu är, lefver till der ute i hamnarna så det är både synd och skam deråt, kan man väl inte annat än be Gud bevara en ifrån en sådan odåga."

Den gladlynta flickan tycktes alldeles icke ha lust att lyssna till moderns så högtidliga och allvarliga utgjutelser, utan voro hennes tankar och blickar fortfarande fästade vid slupen, som allt mera närmade sig stället för detta lilla missöde till sjöss.

Sjömännen, hvilka befunno sig i den nämnda skeppsslupen, fingo mycket roligt, då de hunno helt nära Högholmen och blefvo vittnen till de stackars gummornas sorglustiga belägenhet; men då Fridolf Lindh, hvilken mycket riktigt äfven var med, såg sin kära moster och den vackra lilla kusinen vara deltagare uti olyckan, skyndade han jemte sina kamrater till deras bistånd, och i nästa ögonblick låg den stora båten så nära till stranden, att de goda madammerna fullkomligt torrskodda lyckades komma i land. Tvättbunkar, korgar, knyten, kaffepannor och grytor voro äfven ögonblickligen och innan madammerna ens hunnit tänka på dessa sina effekter, af de raske sjömännen langade på det torra, för hvilken tjenst de varmaste tacksägelser äfvensom löftet om det allra raraste kaffe nu kommo desse till del.

Då sjömännen aflägsnade sig, för att fylla de medhafda vattenfaten med det präktiga Högholms-vattnet, sprang Clara genast till sin moder, slog sina armar om dennas hals, yttrande jollrande och skälmskt:

„Nå, mamma lilla, vill du ännu påstå att Fridolf är en odåga? . . Om jag ska' säga sanningen, så tycker jag inte ett dugg mera om honom, än om hvilken annan gosse som helst, vet mamma, men se han är ju så hurtig och rask, så man bara derför måste hålla af honom. . . Ack, om jag vore gosse ändå, ja, det säger jag, då sku' det inte ges en raskare sjömansgutt än jag, det kan mamma lita på!"

„Se så, se så, inte passar det sig för en anständig flicka att stå och sladdra på det der viset. Det är mycket bättre att du ser efter om spånorna brinna under kaffepannan; och när vattnet börjar koka, hör du det, mamsell Snipitossa, så ska' du komma ihåg att du sätter mera kaffe och mindre cikoria i än vanligt, för sjöfolk ä' ändå vana vid godt och starkt kaffe, må du veta. Jag och Fagerholmskan ska' under tiden bära vatten i bykgrytan."

Lätt på foten, som en liten elfva, ilade den unga flickan öfver den i den tidiga morgonen af otaliga daggperlor ännu glittrande gräsmattan till en bergklack, uti hvilken fanns en urholkning, som var likasom enkom afsedd till kaffekök. Men icke fick hon många minuter i ostörd ro lyssna till vattnets puttrande, der det kokade i den blanka pannan, ty kusin Fridolf hade fått sigte på henne och nu ville han naturligtvis vara artig och hjelpa henne att blåsa på spånorna samt att samla torra qvistar, på det att kaffet fortare måtte bli färdigt, hvilket allt den unga flickan fann vara temmeligen onödigt, då det ju redan höll på att koka. Nu slog han sig ned bredvid henne, frågande:

„Säg, Clara, du tycker väl allt ännu lika mycket om mig som förr?“ — hvilken fråga han framkastade i likgiltig tonart och likasom i förbigående samt sände henne dessutom en blick, hvaruti kunde läsas: det der vet jag nog förut, kära barn, men jag frågar nu bara — för roskull.

„Har jag nånsin sagt att jag tycker om dig?“ frågade Clara i sin tur; hon tycktes bli litet stött öfver Fridolfs besynnerliga myndiga och tvärsäkra uppträdande i en fråga sådan som denna. „Och hvarför sku' jag väl tycka mer om dig än om någon annan?“ tillade hon vidare.

„Åhå, ser man på näbbgäddan! Nog är det bäst att du tar in segel, flicka lilla, för du kan ändå vara stolt på dig att ha till hjertevän en pojke sådan som Fridolf Lindh, en gutt, ser du, som flickorna varit likasom galna efter öfverallt derborta; . . jo, jo, man hade allt att välja bland både svarta, bruna, röda och hvita, ska' du veta.“

„Nå, så hade du kunnat ta' dig en svart, brun, röd eller hvit, hellre än att komma hem och storskryta för mig om hvad som du möjligen kunnat ha“, svarade Clara, som icke ens brydde sig om att se upp till den skrytsamme kusinen, utan endast sysslade med kaffepannan.

Gustaf Fagerholm hade närmat sig de kaffekokande och gnabbande kusinerna. Ett drömmande, svårmodigt uttryck fanns lägradt öfver den unge gossens drag, men att han för tillfället ändå icke helt och hållet befann sig i drömmarnes verld, kunde man märka deraf, att för hvarje gång Clara ytt-

rade något, ett glädjeskimmer sågs lifva hans eljest nästan stela anletsdrag.

„Åh, se der ha vi skräddaren!“ utropade Fridolf muntert, då han såg Gustaf närma sig. „Hvem har skickat dig ifrån verkstadsbordet hit ut?“ . . . Vid hundra miljoner taljor och block, det ä' ju klart som bläck, att du kommit hit för att sällskapa med de andra getterna och bockarne på holmen, ha, ha, ha, ha! är det inte sant det, hvasah?“

Då dessa smädelser nådde Gustafs öron, ryckte det till i alla hans lemmar och leder och en bjert rodnad gjöt sig öfver hans eljest bleka kinder. En enda blick, den Clara sände honom, var dock tillräcklig att åter bringa honom till samma beskedliga lugn, hvilket förut varit förherrskande hos honom.

„Fy, Fridolf, hur kan du vara så elak emot Gustaf, en af dina bäste vänner och forna lekkamrater. Vet du, så bär sig inte någon äkta sjöman åt, det ska' jag berätta dig.“

„Jaså, du vill snusa opp mig, du, din myggstackare? Men hur tror du att en äkta sjöman ska' kunna låta bli att drifva skoj, då han ser en sådan ynkrygg inför vår Herre, som en skräddare ändå är. Du har väl hört visan:

Det gläder mig af hjertans grund,
Att femton skräddare väga ett pund
Med sax och vax och nål och tråd,
Pressjern vid sidan och syring på!“

All denna elakhet var mer än den känsliga unga flickan förmådde höra. Hon begynte gråta. Den till det yttersta djupt sårade Gustaf skyndade dock genast att trösta henne, bedjande henne för all del icke bry sig om Fridolfs spektakelmakeri, emedan han icke heller sjelf tog det värre än såsom blott ett raljeri, utan all elak mening.

„Nå, hvad står på här?“ hördes madam Gröhn i detsamma fråga, då hon närmade sig gruppen vid kaffeköket. Nå, nu måste jag säga att ni ä' topprasande, barn; att låta elden slockna under kaffepannan, och hvad ser jag, kaffet inte ens isatt! Nej, nog ä' ni förryckta, det är så säkert som att ni borde ha ett ordentligt kok stryk hvarendaen! . . . Och du är tårögd, precis som du sku' ha skalat lök, flicka. Att ni inte

skäms, pojkar, att retas med flickungen! . . Sku' jag nu göra rätt, vet ni, så sku' jag ta' er hvardera i luggen och löddra om er i bykbunken så det sku' stå herrliga till . . . Se så, hjelp's nu åt att blåsa på stickorna under pannan, så att man kan få den arma kaffetåren färdig en gång, för jag är törstig med besked, må ni veta."

Kaffet blef ändteligen färdigt, och nu togos kopparne och sockerskorporna fram samt placerades på den gröna gräsmattan, hvilken för tillfället fick göra tjenst som bord. „Anna Gustafvas" besättning fick äfven vara med på ett hörn, och de hurtige gossarne slogo sig utan krus ned i gröngräset, väntande på turen att blifva serverade med den doftande nektarn. De goda madammerna hade egentligen icke påräknat så mycket fremmande kring kaffepannan, hvarföre de icke medtagit mera än fyra par koppar, och här hade man ändå hela dussinet med munnar, och derföre måste nu serveringen försiggå efter tur, laget rundt kring kaffepannan.

Att stämningen var lifvad i laget, behöfver väl icke sägas, ty madammerna Gröhn och Fagerholm voro kända för att kunna ha „mun på skaft" när det gällde.

„Har ni hört, go' vänner, ett sådant lyckadt svar gamle Stormbom gaf kommerserådet i går vid påmönstringen?" frågade madam Gröhn. — „Ja, ja, smågrina du bara, Fridolf, pojkstöfvel der, men jag ska' säga dig, att det inte alls är käringprat, jag kommer fram med nu, för det var syster min, fru Glans, som talte om historien, och se hon hade hört den af gubben sin, hon. Jo, ser ni, när som kommerserådet frågade Stormbom, hur det kom sig till att den gamle slagsbulten återigen var försedd med „blåa ögon", svarade den lurifaxen: „Det är medfödt, herr kommerseråd". Och då blef det ett hiskeligt skratt af i sjömanshuset, må ni tro. Men inte ljög han heller, den gamle kanaljen, för hans gamla blinkfyrar ä' verkligen lika blåa som himlahvalfvet der öfver trädtopparna."

„En sådan spektakelmakare har Stormbom alltid varit", vidtog madam Fagerholm, sedan hon och det öfriga sällskapet skrattat ut på den omtalades bekostnad. „Jag kommer bara ihåg, då han var en dylik pojkslyngel som Gustaf och Fridolf der, hur han sku' till att fria till mig, den valpen —

till mig, Skatuddens blomster, som man kantänka den tiden fick heta, jo, jo, men", — madam Fagerholm jemkade härvid helt kokett om halsdukssnibbarne, tog på sig en sockersöt min, som skulle föreställa älskvärd, och fortsatte: „Men jag sku' ha brytt mig om en sådan en, jag! Nog fick han gå och sucka och pusta, den stackarn, och det hela långa vintern ändå. En vacker dag på våren kom han igen styrandes till vår gård och såg så hemsk ut i synet, så en kunnat bli spökrädd för honom. Och så begärde han att få höra mitt sista ord, emedan han, om jag inte gaf honom ja, var fast besluten att dränka sig. Ni må tro, godt folk, att jag blef ängslig till sinnes, när jag fick höra det der, och hardt nära var det också att jag i skrämseln hade gifvit honom det svaret han önskade, men då så kom jag att tänka på, att jag nyss förut lofvat tro och kärlek åt salig Fagerholm, och inte ville jag heller för allt i verlden bryta det löftet. Jag sa' nej, och Stormbom gick bort lika hemsk att skåda som han kommit. Dagen derpå hittades hans gamla kavaj och hans blankhatt i sjön der nere under Wickholms. Alla menniskor trodde bara att han drunknat, och jag stackare ville gå åt af de bittraste samvetsförebråelser. Men på hösten, kan ni tänka er det, godt folk, var han lifslefvande synlig igen, för då kom han hem med samma holländare, med hvilken han så der i fluxen tagit hyra och rest ut på våren. Och se'n så skrattade den kanaljen åt hela kalaset, fastän han hade lagat mig sorgsen i hågen, narrat polisen i rörelse och annat godt folk att dragga efter liket."

Många dylika historier förtäljdes, under det första koppen, andra koppen samt till sist „den lilla påtåren" inmundigades.

Fridolf var åter i bästa förstånd och vänskap med både Clara och Gustaf, ty fallet var, att de alla tre ännu voro så nära denna lyckliga period, barndomens, då det går lika lätt och behändigt att komma ifrån vänskap till ovänskap eller tvärtom, som då man under en seglats kommer att göra en s. k. „kovändning."

Då „Anna Gustafvas" besättning var klar att återvända, föreslog Fridolf Lindh att Clara och Gustaf skulle göra honom sällskap till briggen, för att se huru fin densamma var

putsad och fejad för den förestående utresan. Detta var ett förslag, som för hvardera af dem var välkommet nog; men hvad skulle väl Claras morsgumma säga om den saken? Den unga flickan beslöt dock att göra ett försök med en bön derom, och hon nalkades modern, hvilken redan höll på att byka så tvållöddret stänkte upp till trädtopparne.

„Jaså, du är der, flickan min, men hvarför är det som du riktigt dänger omkring här, om man får lof att fråga. Bättre sku' det vara, om du tog dig för att gnugga upp far dins manischkor och dina egna kragar och underärmar, för det kramet måste väl mamsellen orka med. Lita på det, inte fick mor din heller vid din ålder spela herrskap när som det sku' arbetas; nej, du, jag hade en mor, jag, som gaf mig med våta byktrasan kring öronen, om jag inte var flitig nog och bykte på så bloden stod ut från fingerknogarne."

„Åh, mamma, jag ska' nog byka så flitigt, så, bara jag nu får fara med Gustaf och Fridolf ut på sjön till briggen", sade den unga flickan bönfallande. Mamma kan inte tro hvad det ska' vara fint på „Anna Gustafva", ja, så fint, att man ännu aldrig sett på maken."

„Åhå, flicka; tror du mor din alls inte vet hvad som passar och hvad som inte passar sig? Hur tror du väl att det sku' gå an för dig, en ensam flicksqvätta, att bege dig till briggen i sällskap med en hop unga karlar; då, jag tackar, jag, blefve nog både du och jag en visa för hela Skatudden, lita på det."

„Nej, vet mamma, ingen menniska kan ha att anmärka något, när som Fridolf är vår slägtinge och det ändå är mycket brukligt att fara ombord att helsa på anhöriga. För resten är det bara hyggligt folk på briggen. Mamma såg ju huru tjenstvilliga de allesamman voro till att hjelpa oss i land".

„Ja, ja, det är nog sant, det, men så blefvo de också hederligt trakterade, ska' jag säga, och det med det allra raraste kaffe", sade modern mycket sjelfförnöjdt.

„Men mamma, tänk om vi genom kaptenen på briggen, han som ändå är en så hjertans beskedlig karl, kunde få höra något om „Dygden" och om pappa. Tänk hur roligt det vore!" sade Clara, som nog visste att modern skulle blifva

medgörligare, då det blefve fråga om den otåligt hemväntade båtsman Gröhn, ifrån hvilken man på långa tider icke haft någon underrättelse.

„Ja, Gud gifve att man fick höra någonting från gubben stackare“, sade madam Gröhn med en djup suck. „Du må fara, barn, men kom ihåg, att du inte dröjer borta hela dagen ändå.“

„Adjö, mamma, jag ska' visst inte dröja länge“, sade Clara, och med ett muntert språng var hon nere vid skeppsslupen hos Gustaf och Fridolf, hvilka blefvo synnerligen glade, då de fingo höra att hon fått lof att medfölja.

Nu fastgjordes Gustafs och Claras båt vid skeppsslupen, och så togs den förstnämnda båten i släptåg, för att ha densamma i beredskap för återfärden.

Briggen Anna Gustafva låg nästan segelklar för en resa till Liverpool med trälast. Man hade målat tvenne rader „kanonportar“ å den yttre beklädnaden och inom relingen var allt hållet i hvitt, med ljusröda lister, och på detta vis upputsadt tog fartyget sig riktigt propert ut, der det låg förankradt några famnar ifrån brädgårdsbryggan. Skeppsslupen lade till vid briggens sida, och Gustaf och Fridolf erbjödo sig att hjelpa Clara uppför fallrepstrappan, men den unga flickan afböjde detta, bevisande, då hon tog ett hurtigt språng uppför densamma, att det ingalunda var första gången hon på detta sätt beträdde ett fartygs däck.

Kaptenen var icke ombord för tillfället och Fridolf Lindh förde med styrmannens tillåtelse sitt fremmande omkring öfverallt på briggen.

Den stillsamme, drömmande Gustaf Fagerholm var i och med detsamma han satte foten på „Anna Gustafvas“ däck som blefven en helt annan menniska. Allt, ja tillochmed de allra obetydligaste saker, voro här föremål för hans lifliga intresse och uppmärksamhet. Än kunde han en lång stund stå och betrakta kompassen vid nakterhuset, än fick han tag i en spak och tog sig före att försöka densamma vid gångspelet, än undersökte han ginor och ändar på det allra noggrannaste.

Huru kom det sig då till, att ett dylikt intresse för sjöväsendet så der plötsligt och så lifligt kunde uppstå hos denne stillsamme yngling, hvilken ändock egnat sig åt det förvekligande skräddareyrket?

Hans fader, en af de dugligaste, oförvägnaste sjömän som någonsin trampat ett fartygs däck, hade haft lyckan med sig på många färder, och just derföre var han så nöjd med sin lott och med sjömanslifvet, att han en dag beslöt, det hans äldste son, hvilken var vidpass fyra år äldre än Gustaf, äfven skulle bli sjöman, hvarföre han tog den då fjortonårige sonen med sig ut såsom kajutvakt på samma fartyg, der han sjelf var anställd som lättmatros. Det var på senhösten, och de begåfvo sig ut på vinterresa, men hunno dock icke längre än till Bogskär, då en svår snöstorm uppstod, hvilken bräckte master och rår samt slutligen slungade skutan på grund. Fagerholm jemte hans son samt tvenne matroser lyckades få storbåten klar för att rädda sig uti densamma, men hunno icke medtaga några lifsförnödenheter ifrån fartyget. Sjön gick hög och vågorna vräkte in i båten, hvilken de nästan stelfrusne sjömännen hade all möda att hålla så mycket läns, att den icke skulle sjunka. I tvenne dagars tid blefvo de arma menniskorna kastade omkring bland de rasande vågorna, då de slutligen blefvo observerade från en förbiseglande holländsk koff. Men då hade den fjortonårige kajutvakten af ansträngning, köld och svält redan slumrat af i sin faders armar, och den starke, käcke lättmatrosen Fagerholm var, då man fick honom upp på holländarens däck, så bruten till sin helsa, att han några timmar derefter drog sitt sista andetag, sedan han dock hunnit anmoda sina olyckskamrater att till hans hustru och barn i hemmet framföra en sista helsning, jemte den bön till hustrun, att hon icke måtte tillåta Gustaf, den yngre sonen, beträda samma vanskliga bana, hvilken hade ändat tvenne för henne så dyrbara lif.

Gustaf blef två år derefter af den sörjande och i knappa omständigheter varande modern satt i lära hos en skräddare, hvarest han hade det ganska bra. Men hans håg låg dock så hängifvet och så uteslutande åt ett annat håll, åt hafvet, att sorgen öfver att icke få blifva sjöman begynte undergräfva

hans helsa och gjorde honom till en melankolisk drömmare. Han var nu utlärd eller välbeställd gesäll. Han hade tagit sig en månads ledighet, innan han skulle begifva sig till Petersburg, der en hans farbroder var „sin egen“ och hvilken slägtinge önskade få sin brorson hos sig såsom tillskärare.

Vi lemnade senast Gustaf Fagerholm i ifrigt bestyr med att taga reda på „Anna Gustafvas“ toilettartiklar eller den s. k. sjödugliga utstyrseln. En blick uppåt rårna ingaf honom äfven tanken, att en icke så oäfven utsigt deruppifrån kunde stå till buds, och så tog han sig för att längs vanterna bege sig „till väders.“

Fridolf Lindh såg detta, och så begynte han storskratta, ty det komiskt försigtiga sätt, på hvilket vår skräddare gick till väga vid uppklättrandet, måtte ha tagit sig särdeles löjligt ut i en sjömans ögon.

„Nej, se bara på den der krabbans ben, hur de ä' krokiga som sprättbågar! ha, ha, ha, ha! han tycker sig visst äntra upp på verkstadsbordet, det skrynkebenet. Kom ner tillbaka, Gustaf, så ska' jag visa dig hur det går till att sno af till väders.“

Då Gustaf fann sig vara föremål för åtlöje dernere, följde han Fridolfs råd samt begynte äntra nedåt igen, hvilket dock icke alls gick skickligare till än vid uppstigandet.

Nu sprang Fridolf, vig som en katt, upp i vanterna, och han var redan nära att nå fockrån, då han råkade slinta, gaf till ett skri och föll rygglänges ned i sjön, efter att först ha slagit sidan emot vanterna nere vid bastingeringen.

Briggens besättning befann sig för tillfället nere i skansen, sysselsättande sig med att „dra en spader“; Gustaf och Clara voro de enda, som funnos ofvan däck och hvilka råkade blifva vittnen till den sorgliga händelsen. Beslut och handling voro ett för Gustaf i detta ögonblick. Som han var skicklig simmare, betänkte han sig icke utan klädde rocken samt stöflarne af sig, hvarpå han sprang upp på relingen, derifrån han just i och med detsamma fick se Fridolf Lindhs hufvud höja sig ur vattnet. Han störtade sig nu i sjön; och det var verkeligen hög tid för Gustaf att fatta tag i den unge sjömannens hår, ty denne höll åter på att sjunka, eme-

dan det slag, han vid fallet erhållit, fullkomligt bedöfvat honom. På Claras tillrop hade Fridolfs kamrater skyndat upp ifrån skansen, och desse voro nu behjelplige att få den drunknande och dess räddare upp ur det våta, hvilket icke föll sig synnerligen svårt, då skeppsslupen, likasom den andra båten, befunno sig just på samma sida af briggen, der Fridolf „gått öfverbord."

Det räckte icke länge innan man åter fick lif i den unge sjömannen, efter det man fört honom till hans koj, afklädt honom samt gnidit hans lemmar med bränvin. Då han efter återvaknandet till besinning fick veta att det var Gustaf som räddade hans lif, kastade han på denne en tårhöljd, men vänfast blick, varmt tryckande sin räddares hand.

Då Gustaf och Clara funno att Fridolf åter var kry och att han numera endast behöfde en stärkande sömn, togo de afsked af honom samt styrde kosan tillbaka till Högholmen.

Det ville icke bli någon resa af för „Anna Gustafva." Kaptenen sjuknade in, i hvilken sjukdom visste man precis inte, men elaka tungor ville påstå att denna härledde sig af att gubben en qväll gått till kojs efter att ha druckit endast fyra glas toddy, medan han ändå vanligen plägade inmundiga sina styfva sex. Det måtte nu ha varit huru som helst med anledningen till sjukdomen, men summan af saken var den, att kaptenen var sjuk och att „Anna Gustafva" allt ännu låg och speglade sin glänsande promenaddrägt i norra hamnens lugna vatten.

Under denna tid hade våra unge vänner, Gustaf och Fridolf, tillfälle att ofta råka hvarandra, och lika litet som det ville bli någon resa af till Liverpool för „Anna Gustafva", lika litet ville det bli allvar af Gustafs uppvaktning hos käre farbror i Petersburg, ty sedan den dagen, då Gustaf räddade Fridolf från att drunkna, blef vänskapsbandet emellan de begge ynglingarne allt fastare tillknutet, hvilket var egnadt att väcka förundran, då Fridolf med sin obeständiga, vindflöjelartade karakter aldrig tillförene med verklig förtrolig

vänskap fästat sig vid någon. Nu kunde det dock skönjas, att äfven på botten af detta hjerta fanns en det godas källa, hittills hämmad, men som blott behöfde ett vänskapsprof, liknande det Gustaf visat, för att engång komma till utlopp.

Det nämnda profvet på mod och rådighet hade äfven höjt Gustaf i Claras ögon. Hon hade hittills varit van att betrakta Fridolf Lindh såsom ett mönster för allt hvad sjömän heter, och just derföre hade hon korat denne till sin riddare — på lek naturligtvis —; men efter färden till briggen och efter den händelse som der timade, kunde hon icke låta bli att skänka Gustaf en odelad beundran, och derefter kom hon äfven att fråga sig sjelf, hvar hennes ögon ända hittills varit, eftersom de icke upptäckt alla hans goda egenskaper, huru ståtlig och vacker han var, han, den smärte ynglingen med det fina bleka anletet och det bruna lockiga håret. Kusin Fridolf var en storskrytande, egenkär och inbilsk person, liten till vexten och med ett det hvardagligaste utseende i verlden — så att, hvad just detta utseende beträffade, så kunde han alldeles icke ställas i jemnbredd med Gustaf.

Sådana voro de reflexioner, den unga flickan nu kom att göra. Men så kom hon händelsevis att tänka på en omständighet, som återigen något fördunklade Gustaf i hennes ögon — hon kom att tänka på, att han icke var sjöman, idealet uti hennes drömmar, utan att han var — skräddare — huu! hon ryste till vid tanken på att så verkligen var fallet.

I alla fall tyckte Gustaf sig finna, att han numera egde ett litet företräde framför Fridolf i Claras hjerta. En förälskad skräddare är icke ett grand annorlunda än hvarje annan ungersven, den der tror sig vara gynnad af den tillbedda: han ser i hvarje, ja, i den allra minsta småsak, sitt företräde framför rivalen. Så var äfven fallet med Gustaf. Han tyckte att Clara med all säkerhet höll hans, just hans hand, i fulla fyra sekunder uti sin, när som de råkade helsa på hvarandra, medan Fridolf stackare ej bevärdigades med mer än en eller tvenne sekunder vid en dylik helsningsceremoni. Han trodde, att den skälmska lilla gropen i den unga flickans kind vardt dubbelt djupare då hon skrattade och skämtade med honom, än då det gällde någon annan. Så

långt kan skarpsyntheten — eller kanske rättare inbilskheten — gå i kärleksväg. Dock trodde han sig, till sin djupa grämelse, kunna läsa i hennes tankar, att ett hinder ännu förelåg, hvilket likasom höll henne något på afstånd ifrån honom, och mycket riktigt trodde han hindret bestå deruti, att han olyckligtvis råkade vara skräddare.

Fridolf Lindh såg ingenting, misstänkte ingenting, ty hans egenkärlek och dryga tvärsäkerhet tillät honom icke att falla på tanken att han möjligen i Gustaf kunde ega en rival, utan hördes han vidt och bredt orda om, huru han en vacker dag skulle taga styrmansexamen med glans och att han då äfven sinnesatt sig att bereda Clara den höga äran och den afundsvärda lyckan att få blifva styrmansfru.

Kaptenen tillfrisknade ändteligen, och så hände det att han en dag förklarade briggen vara segelklar. Men just då, när som knappast något vidare återstod än kommandot att lätta och gå till segels, blef det anmäldt att briggens jungman föregående dag råkat i slagsmål, derunder han tillfogat en rysk soldat så svåra kroppsskador, att ringa hopp om dennes vederfående förefanns, hvarföre man funnit för godt att inmana nämnde jungman i häkte. Briggens besättning var ej större än nödvändigt var för resan, hvarföre en annan jungman med det skyndsammaste skulle anskaffas. Kaptenen frågade derföre af manskapet, huruvida någon händelsevis hade en rask karl att rekommendera till den ifrågavarande platsen. Fridolf Lindh steg genast fram, sägande sig visserligen ha en att föreslå, men att han likväl icke med säkerhet visste om denne vore hugad att taga hyra på briggen, en sak som han dock erbjöd sig att genast taga reda på.

„Och hvem är den tusan d—n, som inte vill ta' employ under mitt befäl och på en galeja, så proper som Anna Gustafva?“ frågade kaptenen, hvilken visste sig vara på det fördelaktigaste känd af allt hvad sjöfolk heter, bara för sin gemytlighet och genom den sällsynta godhet, hvarmed han städse bemött sin besättning.

„Det är en min barndomsvän“, sade Fridolf; „han är — han är — visserligen utlärd skräddare“, tillade han förläget stammande.

„Hvad f—n säger du? Utlärd skräddare! Fy, tusan!“ sade kaptenen, och i sin afsky för skräddaren glömde sig den kände renlighetsvännen ända derhän, att han spottade ut en väldig buss på det fint bonade däcket invid kajutan; härpå vände han ryggen åt Gustafs förespråkare, beredande sig på att åter knalla af ned i kajutan.

Fridolf lät dock icke detta tillfälle att få framhålla Gustafs meriter gå sig ur händerna, utan menade han tro på, att fastän det nog råkade förhålla sig så, att hans barndomsvän var skräddare, denne dock egt en far, som varit en duglig sjöman. Han förtäljde för kaptenen, hurusom sonen vid ett visst ögonblick icke heller burit sig precist åt som en skräddare. Detta intygade dessutom hela besättningen, på hvilken den nyssantydda behjertade handlingen äfven hade gjort ett det fördelaktigaste intryck. Kaptenens anlete klarnade, och han sparkade undan bussen, tog ur dosan en annan, som icke gaf den förra efter i storlek, lät denna försvinna innanför den högröda venstra kinden, samt yttrade:

„Ja-så, ja-så, det är då Fagerholms pojke? . . Kände fadern . . bra sjöman, men dog ihjäl sig . . . rådde inte för det, stackars karl. . . . . Få hit pojken, så ska' vi se hvad han duger till.“

Detta lät Fridolf icke säga sig tvenne gånger. Snabb som en afskjuten pil satte han i väg ifrån briggen, och med andan i halsgropen, som man säger, kom han till Gustafs hem.

Gustaf råkade likväl icke vara hemma för tillfället och modern trodde att han möjligen gått till Gröhns. Familjen Gröhn bodde blott ett stenkast derifrån, och Fridolf rusade åter i väg. När han inträdde på den för honom välkända gården, der hans lilla kusin hade sitt hemvist, fick han genast sigte på Clara och Gustaf, der de sutto på en gungplanka, helt förtroligt samspråkande.

Detta förtroliga tête-à-tête, som han här blef vittne till, var likväl icke egnadt att rubba Fridolfs sjelftillit, ännu mindre att bereda insteg för svartsjukans demoner i hans trygga själ — att reflektera öfver något sådant hade han nu dessutom icke heller tid, ty då han närmade sig vännerna på gungplankan, skyndade han sig genast att utropa:

„Se så, Gustaf, stufva nu in allt hvad du eger och har och gör dig klar att segla, ty, ser du, jag har rekommenderat dig till platsen efter vår jungman, den der göken, som polisen anammade i går afton, och gubben vill nu promt tala med dig.“

En bjert rodnad lägrade sig öfver de bleka dragen och en glimt af glädje var för ett ögonblick synlig på Gustafs anlete, men detta också blott för ett ögonblick, ty helt plötsligt återvände den vanliga färgen och det dystra, lidande uttrycket inställde sig igen, och dyster ljöd hans röst då han yttrade:

„Fridolf, du känner ju till hvad min faders sista helsning innebar, den han sände min mor ifrån det norska fartyget, innan han drog sin sista suck?“

„Det känner jag för rasande väl, då jag hört det både ifrån dina egna och ifrån din mors läppar, men, vid allt hvad ändar och rundhult heter! det säger jag dig, att om far din sku' se hur du småningom trår bort och blir blek och beskedlig, torr och mager som en soltorkad stockfisk, så sku' han bara säga så här: till sjöss med dig, pojke, inte är du skapt för landbacken, du!“

Gustaf försjönk i djupa tankar, och blicken gled öfver föremålen i hans närmaste grannskap, den gled äfven förbi byggnadsknuten — och der bortom denna såg han ju en del af södra hamnen, så blå, så silfverglittrande; der föll hans öga på ett stort barkskepp med svällande segel, hvilket samma dag återvändt från Ostindien. Tänk hvilka storartade taflor som upprullats för de lycklige sjömän, som utgjort dess besättning under den långa resan! Flaggen med de tre färgerna bredde ut sig från gaffeln, vimpeln sväfvade i behagliga böjningar deruppe på stormasttoppen, allt framstälde sig ju så friskt, så liffullt och så oemotståndligt frestande, isynnerhet för en person, hvilken likasom han med hängifvenhet fästat sig vid sjön och det fria, friska sjömanslifvet.

Det var som om denna behagliga tafla eller som om de friska fläktarne från hamnen derborta hade egt förmåga att bortjaga molnen ifrån Gustafs panna, ty anletet vardt åter klarnadt, då han vände sig till Fridolf med frågan:

„Hvad tror du väl att min mor sku' säga, om hon fick höra att jag hade mening att fara ut till sjöss?"

„Naturligtvis kommer morsgumman att lipa en och annan vers till en början, men när hon se'n får tid att närmare begrunda saken, kommer hon att finna den paschasen vida bättre än den der, att en vacker dag få se dig lägga näsan i vädret eller „ske ut" helt simpelt, och det bara derför att du inte fått bli det, som Gud och vår Herre bestämt dig till."

„Och du, Clara, hvad råder du mig till?" frågade Gustaf, tagande den unga flickans hand i sin, skådande henne in i ögonen.

„Jag råder dig ingalunda till att motsätta dig din aflidne faders sista önskan, Gustaf, men så gerna, så innerligen gerna såg jag ändå dig vara en hurtig sjöman."

„Tack för de orden Clara; nu har jag bestämt mig, och det jag gör, gör jag för din skull!" Den senaste meningen yttrade han hviskande, under det han ömt tryckte Claras hand. „Fridolf, här har du mig nu. Men jag kan naturligtvis inte följa med dig, innan min mor fått veta hvad jag ämnar företa' mig. Stackars min mor, hon kommer inte att ta' saken lätt, ska' jag säga."

Gustaf ilade nu att meddela sig med modern, hvilken mycket riktigt begynte jemra och beklaga sig öfver sin, som hon sade, mycket „otacksamme son", under det den ena störtsjön af tårar aflöste den andra.

„Jag kunde nog gissa att så sku' gå genom ditt idkeliga flyg och fläng till briggen", sade gumman, snyftande. „Ja, den Fridolf Lindh, den Fridolf Lindh, det är hans upptåg alltihop (snyftning). Han har narrat dig att inte ens estumera en döende fars sista heliga önskan (snyftning). Tro mig Gustaf, det går aldrig väl för dig, om du inte lyder mitt råd och öfverger alla tankar på den förskräckliga sjön" (snyftningar och en ny störtsjö af tårar).

Gustaf var dock bestämd. Det sved nog i hans hjerta, då han såg sin moders tårar och hörde henne jemra sig, men han hoppades dock på, att den goda gumman snart skulle låta trösta sig.

Han var fort nog klar för resan, ty han hade just i dessa dagar packat in för färden till morbrodern i Petersburg. Afskedet ifrån modern var smärtsamt, och då han såg huru sorgen alldeles öfvervältigade henne, var det hardt nära att hans ömhet för den gamla ändå hade besegrat reslusten, men han erinrade sig då, att han redan gifvit sitt löfte — och hvad skulle för öfrigt Clara tänka om en slik vankelmodighet?

Då han kom för att säga denna sin barndomsvän farväl, såg han tvenne klara tårar bana sig väg utför hennes kinder.

Han tyckte att han nu i afskedets stund hade så mycket att säga henne och äfven för Clara tycktes ett och hvarje ligga på hjertat och på tungan, men ingendera kunde komma sig för att säga något, utan stodo de der, under tystnad blickande in i hvarandras ögon.

Claras moder, hvilken inträdde, afbröt slutligen deras stumma tête-à-tête, som törhända eljest hade räckt länge nog. Gustaf fann det nu äfven vara på tiden att begifva sig af till briggen, och då han vid porten ännu vexlade en sista handtryckning med den tårögda barndomsvännen, smög denna i hans hand en liten trekantig breflapp, den hon bad honom öppna först då briggen befunne sig långt bortom Finlands kuster.

Då den nybakade jungmannen infann sig på briggen, välkomnades han hjertligt och med de kraftigaste handslag af hvarenda en bland manskapet, ty der fanns ej någon ombord, utom kaptenen, den han icke var bekant med. Äfven denne sistnämnde tog honom vänligt i handen, fixerade honom från topp till tå, slog honom kraftigt på skullran, yttrande:

„F—n så fint skinn på pojken . . . Syns nog att nålen och pressjernet inte ge tillräcklig motion . . Men vänta, pojke, bara du kommer till väders engång och blir kringklappad af en frifräsande vind under en styfvare bramsegelskultje, jo, jo, och litet emellan öfverspolad med saltvatten, så vill jag hoppas att färgen blir en annan och att huden garfvas på skräddaren! . . . Din sjökista kan du langa ner i skansen, och har du inte skaffat än, pojke, så se åt, om kocken har någonting qvar, som duger stufva in“.

Gustaf var alltså välbeställd jungman på briggen Anna Gustafva, med hvilken han nu företog sin första sjöresa, hvilken gällde staden Liverpool i England.

Den snällseglande briggen gjorde god fart och dertill bidrog hufvudsakligen den jemna, gynsamma vinden, hvilken höll uti utan att synnerligen gira hvarken hit eller dit, så att det nära nog såg ut som om kaptenen hade gjort ackord med vindarnes herrskare om en foglig vind för hela resan.

Besättningen utgjordes af idel glada själar, ända ifrån den torrolige gamle skeppstimmermannen Jakobsson, kallad Jakob Lustig, till den frökenaktige, spinkige kajutvakten, hvilken hade oturen att vara briggens driftkukku, — och en sådan måste ju nödvändigt finnas på hvarje fartyg.

Denne sistnämnde yngling hade stått i en af stadens galanterivarubodar, men en vacker dag hade man sett honom kasta alnstickan under disken och tygpacken i knuten. Han hade händelsevis kommit att läsa i en sjöroman den vackra och rörande historien om en handelsexpedit, hvilken begifvit sig ut till sjöss och som under många de sällsammaste äfventyr samlat guld i sådan mängd, att han dermed kunnat lasta de största skepp. Denne lyckans gunstling hade sedermera slagit sig i ro derborta i Westindien, der han tillhandlat sig de vidsträcktaste plantager, förmält sig med en visserligen något för mörklett, men himmelskt skön prinsessa, — hvilken han naturligtvis också hade tillhandlat sig, — och nu lefde han de sällaste dagar derborta i värmens förlofvade land, der han beqvämt hvilade i sin guldstickade hängmatta, hvilken af de skönaste slafvinnor sattes i en behagligt gungande rörelse, under det att hans vackra, svarta prinsessa lullade honom till sömns med de herrligaste sånger, sådana himmelens englar knappast kunna bjuda på bättre. — Det der var ju någonting rasande vackert, någonting som verkligen var egnadt att slå an på en bodknodd, som visserligen hade sina 10 rubel i månaden och fritt upp, men som också derför fick stå bakom disken i drag och i dam till kl. 9—10 på aftonen, då han ändteligen kunde komma sig till en tarflig qvällsvard och sedan få krypa till sängs, för att der blifva så eftertryckligt som möjligt sparkad af sängkamraten, hvilken

olyckligtvis gick i dansskola och naturligtvis endast drömde om hoppvals samt om „två steg fram och två tillbaka.“

Han hade svårt, den stackars gossen, att lemna bort ett inrotadt snobberi, som alldeles icke öfverensstämde med bruket om skeppsbord. Så skulle han nödvändigt hvarje morgon göra stor toilett — och detta innan han ens fått kaptenens kaffe i ordning — dervid insmörjande sig med pommador och essencer, af hvilka goda saker han egde hela batterier i sin kista; sedan skulle naglarne putsas med ytterlig noggrannhet, stöflarne skulle blankas, så de glänste i kapp med den glittrande vågen och till sist skulle halsduken knytas i en den mest konstmässiga rosett. Alla dessa små bestyr drogo naturligtvis nog mycket ut på tiden, och fastän kaptenen var en stor vän af ordning och renlighet samt mycket godmodig för öfrigt, kunde han ej i längden tåla herr kajutvaktens snobberi, utan lofvade han den stackars gossen en helt annan smörjelse, än denne var van vid, hvilket hugnesamma löfte hade det goda med sig, att denne åtminstone underlät att blanka stöflarne och att han helt och hållet lemnade halsduken och dess sirliga rosett åt sitt öde.

En herrlig Augusti-afton se vi briggen Anna Gustafva länsa undan med fulla segel och för en god „sladare“.

Kaptenen sitter nere i kajutan och pejlar det andra grogg-glaset i ordningen, under det att solen kastar en afskedsblick ned genom öppningen till kajutan. En af dessa odygdiga, lekfulla strålar är näsvis nog att placera sig rakt på kaptenens glänsande näsa, öfver hvilken — i förbigående sagdt — den gynnaren Bacchus roat sig med att spinna det grannaste turkiska garn. Kaptenen finner solens påhelsning något besvärlig, hvarföre han flyttar sig något åt sidan, men kommer då att placera sig alldeles midt emot en liten spegel, hvilken hänger på motsatta sidan om kajutan. Den gamle sjöbjörnen har icke på bra länge kommit att skåda sitt eget jag på så der nära håll i en spegel, och nu finner han med ens att han blifvit gammal och grå. Han företager sig nu att räkna ut, huru många år han egentligen kunde ha på nacken.

„Stopp och belägg!“ utropar han plötsligt. „Vi ha ju i dag den 2 Augusti och således är det min födelsedag, det vill säga min sextionde födelsedag, och det just på pricken ändå . . . Skål, gamle Pelle, måtte du blomstra! . . . Styrman, ohoj!“ . . .

Styrmannen infann sig på kaptenens kallelse.

„Hör nu på, min käre Strandberg, helt nyss kom jag, ser han, underfund med att min sextionde födelsedag håller på att länsa undan för mig . . Väl segladt, inte sant? . . Nu sku' jag gerna se att folket fick sig en glad afton. Styrman förstår ju, det ska' ta's utaf min egen äkta Jamaica . . Finns väl inte så många krus qvar af den sorten, gissar jag, men man kan väl vid tillfälle komma sig till en ny laddning igen. När nu styrman har undanstökadt deruppe, så stick sig se'n hit ned på en törn. Vädret är ju vackert och med seglatsen går det nu som att lappa vantar i månsken.“

Snart syntes en rykande rombål uppe på backen, och de glade sjöbussarne stodo blott och väntade på styrmannens kommando: „klart att hurra!“ Detta kommando lät äfven höra sig, och ur ett dussin kraftfulla strupar höjdes ett tiofaldigt „Hip, hip, hurraa!“ för den präktige kaptenen, hvilket kom den sextioårige hedersgubben der nere i kajutan att småmysa af sann förnöjelse.

Sedan ett par tre klunkar gått den gamla bepröfvade vägen nedför struparne, kom språklådan i gång. Man pratade om äfventyr under föregående sjöresor, om glada dryckesgillen samt om vackra fiickor och galanta kärleksäfventyr här och der i hamnarne.

„Hör nu på, gossar, hvar och en annan har i qväll lättat på hjertats ballast och bjudit på någon historia, men det har inte Jakob Lustig. Hvad tunnor tusan går åt karlen i dag, som ser tråkig ut, ungefär som om han vid sista skaffningen hade råkat svälja gaffeln tillika med köttbiten!“ sade en af backlaget.

„Åh, prat du, han ämnar gå in i nykterheten, bli baptist, methodist eller hvad f—n det sattyget heter“, inföll en annan.

„Skål och gutår, Jakob Lustig! inte ska' du se ledsen ut", sade båtsmannen, en jemnårig med timmermannen, hvilken gick och gällde för denne sistnämndes förtrognaste och bäste vän. „Jag ser att du för onödig ballast, gamle gutt; langa du den rakt i synet på pojkspolingarne, för, ser du, allt gods, som går öfver gammalt folks läppar, innebär ändå en fingervisning och en lärdom för ungdomen. Jag gissar att det är någon hågkomst från dina pojkvalpsdagar, som kommer ditt gamla skrof att kränga. Men ta' du dig bara en klunk och öppna på näbben, gamle kamrat, så ska' du, ta mig tusan, få se att seglatsen går i en bättre direktion."

Jakob Lustig fattade porslinsmuggen vid örat, förde densamma till läpparne, och han tog den icke derifrån förr än han skådat dess botten.

„Du gissade rätt, båtsman, förbannadt rätt; den 2 Augusti är verkligen en hågkomstdag också för mig, en hågkomstdag, den jag inte kommer att glömma så länge lifshanken sitter qvar", sade timmermannen, då han satte muggen ifrån sig. „Ni ska' veta, go' vänner, att just i dag för trettio år tillbaka hade gamle Jakobsson kunnat vara en rik karl och en lycklig karl, om han inte vid ett visst tillfälle hade regerats af en sakramentskadt stor portion stolthet och en fördömd fåfänga . . Båtsman, kommer du ihåg „Najaden"; du nickar, — sku' tro att du inte glömt den skutan; jo, jo, det var en sicken en, som höll sina modiga 500 läster och sköt en sådan brinnande fart, så ni pojkar hade blifvit yra i hufvudknopparne, om ni bara hade sett på, när hon la' i väg. . . Håll-an, konstapel der. Langa hit litet af den der våtvaran, för ni ska' veta, gossar, att en blir torr i strupen af att hålla tal . . Muggen full, konstapel . . Ollreit! . . Stopp kapten, sjön ä' slut, sa' förra styrman, satte skutan på land . . Skål, pojkar! . . Jaha, hvart var det som jag slutade nu igen? . . Jo, rätt så, jag talte ju om „Najaden". Jag var lättmatros den tiden och en f—n så lättsinnig matros, må ni veta . . Vi lågo i Hull, som är en sakramentskadt bra ort med sina många porterkrogar och sina trefliga sjömansklubbar. Jag och konstapeln Glans, — du kände ju Wille Glans, båtsman, — vi båda begåfvo oss ut på en liten girning en qvällsqvist,

och så kommo vi att hamna hos Old-mutter, en fördömdt treflig gumma, som höll krog och som var en sådan sakralutadt skicklig spysionomist eller fysionomist, hur det heter på tyska nu igen; — käringen kunde se på nunan hvad för en landsman hvarendaen käft af hennes kunder var. En sådan inslipad kanalje var den gumman. Men hon hade en dotter, den trefliga gumman, som var en sötnos, sådan jag aldrig sett maken.“ Några suckar, djupa som vindpustarne under en stormig höstnatt, följde här, och Jakob Lustig fortsatte: „Ja, nog var hon en den propraste skuta man kunde se; rund och välformad i hvalfvet — fyllig bog och en rosenrasande vacker galjon, — ett hår, förbanna mig, fullt opp lika långt och dejeligt som sjelfvaste sjöjungfruns. Jag blef tokig i henne i första blinken. Mary märkte nog också mina kärliga blickar, och när som vi blefvo riktigt på tumanhand med hvarandra, drog jag till med all den engelska jag kunde; -- hon förstod mig nog, den sötungen, — och den tredje qvällen fick jag ifrån hennes egna läppar höra att hon var fullt ut lika pinkär i mig som jag i henne. Anamma det snuset! hvad vi voro för ena lyckliga ostar — i hela sex qvällar. Men när jag den sjunde qvällen, glad i hågen och med förlofningsringen i västfickan, klef in till Mary, ser jag henne sitta bredvid en lång räkel till sergeant. Den kanaljen hade lindat armen kring hennes lif och såg så oförskämdt lycklig ut, att jag inte kunde styra mig, utan bums rusade karlen i kragen. Ett värre slagsmål hade uppstått, om inte Old-mutter och hennes dotter hade kommit emellan. De försökte visst förklara sig, de stackars qvinnorna, men se jag föraktade dem så i grund, jag, att jag tvärt vände ryggtaflan till och ställde kosan till „Najaden“, der jag lade mig i min koj och begynte utösa förbannelser öfver allt hvad qvinntyg heter, men ändå mest öfver det engelska. Dagen derpå kom Glansen med ett kärvänligt bud ifrån Mary. Flickan stackarn helsade och sa', att hon var på det högsta otröstlig öfver mitt besynnerliga uppträdande och brådstörtade försvinnande föregående qväll. Hon hade nog gissat, den sötungen, att det var sergeantens närvaro, som bragte mig till en sådan fördömdt hetsig sinnesstämning, men när som sergeanten var hennes köttsliga kusin, så mente hon,

att jag inte hade bordt ta' saken ifrån någon värre sida. Och så skickade hon mig den ömma helsningen, att jag sku' vara så hjertans välkommen hos henne samma qväll. Men hvem som ändå inte gick dit, det var jag, det; dertill var jag för stolt på mig, kantänka. Vi seglade kort derpå hemåt igen och jag gick miste om en den grannaste hustru och om Old-mutters blanka engelska pund . . Skål, gossar! vi ska' blöta på litet igen, för jag får alltid halsbränningar bara jag tänker på den der affären . . Ett par år derefter råkade vi åter ligga i Hull, och då roade det mig att höra åt huru det kunde stå till med Old-mutter och med hennes sötunge till dotter. Då erfor jag, att gumman sjelf „skett ut" eller lunkat af till sina fäder, att sergeanten var gift med Mary och att han, den sabeldansarn, fått ärfva gummans pengar, värdshusrörelse och hela tutten. Ni må tro, go' vänner, att det sved i själen att få höra allt det der. — Jo, ser ni, så inpiskadt korkad kan en karl också vara, att han inte förstår att gripa äpplet, fast det hänger och dänger midt för näsan på honom, utan låter fyrfotingarna få det, när som det engång faller ned från trädet . . Der har ni min historia, go' vänner. Vän båtsman, hvad säger du om'en?"

„Jag säger bara att det inte är ett dugg att lita på qvinfolkets historier om sådana der kusiner. Slägten är värst, sa' räfven om röda hund. Jag ska' dessutom berätta er hur det hände en min kamrat vid ett dylikt tillfälle . . ."

„Nej, båtsman, den historien spara vi på", sade konstapeln Fridolf Lindh. „Men nu, gossar, ska' vi ha Spelorren fram att sjunga en stump. Du Sjöberg, som inte tycker om annat än vaggvisor och Zion-sånger, kan ställa dig vid rodret i hans ställe."

„Spelorren fram, Spelorren fram!" ropades nu i chorus, och i samma ögonblick klef en hurtig yngling fram från akterdäck och gjorde sig genast, förmedelst fuktande af strupen, i ordning att begynna sjunga. Denne yngling hade i tiden varit gymnasist och nu innehade han lättmatros-employ hos „Anna Gustafva." Han hade god röst och ett välförsedt förråd af visstumpar, den glade gossen, hvarföre han också var mycket afhållen af besättningen. Troligen var benämningen

„Spelorren“ en hänsyftning på hans egenskap af sångare och muntergök ombord.

„Nå, hvad ska' jag sjunga?“ frågade han nu. „Vill ni ha visor med kärlek eller utan kärlek?“

„Och det frågar Spelorren, likasom han sku' kunna drilla fram en enda visa, deri det inte förekommer „kärlek“ och „smälek“, „hjerta“ och „smärta“ och tusan vet hvad för annat krimskrams“, sade den gamle timmermannen buttert.

„Nu ska' det vara en med kärlek“, sade Fridolf, som i egenskap af konstapel tyckte sig ha något att befalla under styrmannens frånvaro. Kanske flög hans tanke, då ordet kärlek nämndes, hän till en liten koja på Skatudden, der en liten kusin befann sig. Att Gustafs tankar tagit denna kosa, det kunde man se af det drömmande uttryck, som åter lägrat sig öfver hans anlete.

Nu drog Spelorren till:

„Skjut ut, min båt, med foglig vind
Allt öfver vikens klara vatten,
Så obemärkt som skogens hind
Ses löpa i den mörka natten; —
Min flicka re'n på fjerran strand
Mig vinkar med sin hvita hand.

Hon länge väntat, hjertat slår
Oroligt inom barmens galler
Och ifrån ögat saknad'ns tår,
På kindens friska rosor faller; —
Flyg derför, milda vestanvind,
Kyss tåren från min flickas kind!

Fritt spänn der ut ditt vingepar,
Min lilla båt, jag vill dig följa
Så flinkt som skogens fogel far;
Skjut på, skjut på, du höga bölja. —
O, det är ljuft att sitta så
Och gunga fram på vågen blå.

O, det är ljuft att sitta så
Och gunga fram i tysta qvällen,
Att tänka på sin trogna mö,
Som sitter väntande på hällen

Och speglar sina lockars svall
I vågens leende kristall.

Lys, måne, lys din kända stråt,
J, klara stjernor, blicken neder,
Att Necken ej min lilla båt
Till sig i djupets dalar leder,
Så skall jag glad en annan gång
Af hjertat sjunga er en sång."

„Bravo, Spelorre, du ä' då mästare på ditt instrument, du!" — „Spelorren ska' stämma instrumentet! Se här är någonting, som kan hålla pipan klar." — „Nu ska' det vara en munter visa, inte sannt, gossar?" — hördes de gladlynte sjömännen sorla om hvarandra, sedan de fått höra Spelorrens första sång.

Spelorren begynte åter:

„En sjöman har sin flicka kär,
För Sing: salijo!
I hvarje hamn han trogen är
För aj, Filigo!
(Kör:) För Sing: salijo, för aj, Filigo!

En sjöman har sin flaska kär
För Sing: salijo!
I hvarje hamn den dyrkas plär
För aj, Filigo!
(Kör:) För Sing: salijo, för aj, Filigo

En sjöman har sin skuta kär
För Sing: salijo!
Den hemmets härd för honom är
För aj, Filigo!
(Kör:) För Sing: salijo, för aj, Filigo!"

Slutrefrängen till hvarje vers utfördes af hjertans lust och verkligen bullrande kraftigt af den lifvade kören. Man sjöng sången da-capo, och sedan sista tonerna af denna förklingat, utfordrades båtsmannens historia.

„Nåväl, kamraten, den jag redan omnämnde", började båtsmannen, „råkade på en dans i Amsterdam bli pin verliebt,

som tysken säger, i en vältacklad sömmerska. Han hade bjudit henne och en landtkrabba, som hon kallade sin söta kusin, på rödvin, så hela månadshyran strök veck, och så gjorde han sin kärleksförklaring, och det i flygande fläng, må ni tro. Dagen derpå kom han med ring i fickan — precist som du, timmerman — till hennes bostad, såsom det hette, och der befann sig också söta kusinen, för att bevittna förlofningsakten, kantänka. De bytte ringar, kamraten min och flickan, och så dracks förlofningsskålen; men det vete tusan hvad de vräkte i karlen för sattyg, summan af saken var den, att han blef blixtfull i en handvändning och somnade in så tungt, att han sof som en stock, den syndapalten. När gossen vaknade följande morgon, var han hvimmelkantig af bara f—n, men hastigt klarnade det opp för honom igen, och då kom han ihåg att han var förlofvad karl, men han såg, besynnerligt nog, ändå inte till hvarken brudsmula eller kusin. Han sku' nu dra' fram klockan, bevars, för att se hur länge han sofvit, men se den var då allaredan sin kos; han kände efter sin plånbok; den var borta, och fyrkarne med naturligtvis. Förlofningsringen den satt ändå qvar på fingret, — ändock någon tröst i bedröfvelsen! tänkte den kärlekssjuka menniskan, — men när han närmare kom att betrakta klenoden, såg han blanka messingen hånfullt grina emot sig. Han slog sig för hufvudknoppen, ref sig i tupén och rusade i väg för att få tag i egaren till lokalen. Då blef han underrättad om att rummet, hvari han tillbringat natten, stod ledigt för tillfälligt uthyrande och att ett ungt fruntimmer hyrt lägenheten just för den natten. Nu först hade han klappadt och klart för sig, hur sakramenskadt fint han låtit lura sig, den stackars gossen . . . Nå, timmerman, hvad säger du om den kusinshistorien?"

Timmermannen skakade på sin lurfviga peruk och mente tro på, att Mary ändå inte kunnat vara en sådan flicka, som den der sömmerskan i Amsterdam, och så mente f. d. knodden med, ty han hade redan öfvergifvit alla ljufva förhoppningar på en svart prinsessa, men trodde sig komma att må lika bra med en värdshusvärdinnas vackra dotter och en värdshusvärdinnas vackra fyrkar.

Några glada sånger uppstämdes ännu och ett hjertligt hurra höjdes såsom tack för kaptenens frikostighet, hvarpå den ena efter den andra knallade af till kojs, efter en muntert tillbringad afton.

Natten var utomordentligt vacker. Månen spred sitt silfverskimmer öfver det vidsträckta blå elementet, på hvilket briggen Anna Gustafva för en laber bris stäfvade fram. Fridolf Lindh hade hundvakten och Gustaf hade beslutit att för en stund hålla honom sällskap.

„Du är inte riktigt till humörs, Gustaf", sade Fridolf, som var något lifvad efter blusetten. „Se på mig, är jag inte glad som en bofink och lätt till sinnes som en stensqvätta. Sku' du vara kär, vore det inte att undra öfver, om du gick och hängde läpp. Jag är kär ser du, men är lika gladlynt för det."

„Nu kom du just in på ett kapitel, Fridolf, som passar sig för en sak, den jag önskar i förtroende språka med dig om."

„Nå, har man hört på den marvattenskryssarn, som är kär öfver ögon och öron och som inte förut har nämnt ett halft ord derom åt mig. Jo, du är god, du. Men nu kan man väl få veta hvad tjängsen är för en ljus fogel?"

„Har du nånsin med allvarliga tankar varit fästad vid någon flicka?" frågade Gustaf och såg forskande Fridolf in i ögonen.

„Du menar om jag varit kär som en månskensriddare eller gått och suckat och pustat och sett hängfärdig ut. Nej, så pass Virmolin har jag inte ännu varit och kommer heller aldrig att bli det. Jag är kär på annat vis, jag, eller håller helt enkelt af en flicka, som jag har funnit vara en smula bättre än någon annan bland fruntimmersskräpet, och henne ämnar jag, ta mig nitton par hakar! gifta mig med, när som jag dertill får råd och lägenhet. Nog borde du ha gissat, att flickan jag menar inte är någon annan än Clara, småkusin min."

Detta svar tycktes icke vara välkommet för Gustaf. Han blef som förstummad och hans blickar irrade utan mål, än upp i det af månen belysta tacklaget, än utöfver vattenytan. Slutligen sade han:

„Jag har nog sett, att du roat dig med att slå för Clara, men har ändå hittills trott det vara ett utaf dina vanliga gyckelspel och att du lika litet hållit af henne som hon af dig.“

„Hvad f—n är det du pratar, ditt blockhufvud! håller inte Clara af mig? Ha, ha, ha, ha! nu tänkte du dra' till med en hvassare skepparhistoria, och då är du bara jungman ännu, gosse lilla!“

„Jag har allvar med det jag säger, Fridolf. Clara har mig kär och ingen annan.“

„Nej, nu yrar du, jungman, eller också har kaptens traktering gått dig för mycket i skallen. Men det säger jag och Fridolf Lindh med, att Clara inte ett dugg lär bry sig hvarken om dig eller någon annan gök, ty, ser du, hon litar på mig och jag på henne, och dermed basta! . . Det är visserligen så, att jag ännu inte fått höra någonting bestämdt från hennes egna läppar, men flickan är blyg af sig; hon har nog svårt att hålla tal, när som det rör sådana affärer.“

„Fridolf, tro hvad jag säger: Clara har aldrig hållit af någon annan än mig. Du har ingifvit dig sjelf falska förhoppningar.“

„Huru vill du bevisa hvad du nu kläcker fram?“ frågade Fridolf, plötsligt upprusande.

„Du är min barndomsvän, Fridolf, och vid allt hvad heligt är, kan jag försäkra dig, att jag ingalunda velat såra dig eller med lömskhet ställa mig i vägen för dig, ty du ska' veta, att fastän jag redan länge innerligt älskat Clara, hade jag långt för detta med blödande hjerta rest ur hennes åsyn, om jag vetat att du på allvar höll af henne. Just i afskedsstunden i förra veckan erforo vi att vi hade hvarandra kära, och den här biljetten lemnade hon i min hand, då jag sade henne farväl. Se här en lock af hennes hår, och se här har du det bevis du fordrar.“

Otåligt röck Fridolf den lilla hopvikta biljetten ur Gustafs hand. Månen sken icke tillfyllest klart, för att låta brefvets innehåll framstå läsligt nog, utan sökte han sig till lanternan vid ratten. Han fann blott en enda rad på papperslappen, men denna rad var af stor och på det högsta nedslående betydelse för honom, då den var skrifven med Claras

egen handstil samt innehöll de trenne betydelsefulla orden: „*Din i döden!*“

Han kastade breflappen framför Gustafs fötter, hvarefter han under tystnad begynte vandra fram och åter på däcket. Det var förvånansvärdt att det raseri, hvilket likasom tycktes koka inom honom, ändå icke kom till egentligt utbrott; dock kunde dess tillvaro nog förmärkas genom tändernas gnisslande och den fart, hvarmed han rörde sig af och till på däcket.

Trenne skilda gånger försökte Gustaf tilltala honom, men intet svar följde och ingen uppmärksamhet lemnades till det han hade att andraga. Och då Gustaf slutligen fann det vara omöjligt att för tillfället lyckas blidka Fridolf eller eljest få honom resonligt stämd, gick han, sorgsen i hågen, att uppsöka sin koj, icke för att han trodde sig, vid den upprörda sinnesstämning, hvaruti äfven han nu befann sig, få någon sömn, men hans allt annat än behagliga belägenhet gentemot den djupt sårade vännen tvang honom att aflägsna sig ur dennes åsyn. Gustaf förebrådde nog sig sjelf, för att han denna qväll hade stört den liflige vännens friska, glädtiga humör, men å andra sidan tyckte han att det dock var bra som det var, eller att det ledsamma förhållandet nu blifvit vidrördt, då det ändock någon gång framdeles skulle blifvit det.

Då Fridolf blef allena, gaf hans vrede sig luft i en oräknelig mängd eder och förbannelser samt i ett oredigt mummel, hvarur bland annat framgick, att han nog hade lust att kasta Gustaf öfverbord, men att en omständighet dock höll honom tillbaka derifrån, den, att Gustaf räddat hans lif.

„Anna Gustafvas“ resa fortgick under gynsamma vindar och ett i allo godt väder. Vid passerandet af Öresund togs lots ombord och resan fortsattes åter, tills briggen anlände till Helsingör, der man kastade ankar på redden, emedan kaptenen per post ville meddela sig med rederiet i hemmet. Åter lättades ankar, och just då man pejlade Lindesnäs fyr på norska kusten, uppstod tjocka. Resan kunde emellertid fortsättas, då man hade „klart spad“ derute i Nordsjön. — Men plötsligt, klockan kunde då vara vidpass 5 på morgonen, upp-

stod en dyning, en dylik, som plägar uppkomma efter stark storm. Likväl hade väderleken de senaste dagarne varit den herrligaste man kunde tänka sig, hvarföre denna naturföreteelse vid detta tillfälle var nog förvånansvärd. Vinden hade fullständigt mojnat af och tjockan äfven skingrat sig, men sjön häfde sig, brusade och lät likasom djupa suckar höras.

Vare sig att trälasten var illa stufvad och att densamma under skutans våldsamma krängning skiftat och derigenom förorsakat skada å det gamla fartygsskrofvet eller att läcka af andra orsaker uppstått, alltnog, det tillkännagafs nu, att briggen sprungit läck, hvarföre största delen af besättningen genast beordrades till pumparne. Arbetet gick raskt, men vattnet visade ingen benägenhet till minskning.

Gustaf fick här försöka ett arbete, som ingalunda är ett af sjömannens lättaste. Vid hans sida arbetade Fridolf med en ifver och en uthållighet, som var förvånansvärd; han ville kanske derigenom söka skingra qvalen i sitt inre. — De båda barndomsvännerne hade icke sedan natten efter kaptenens födelsedagskalas talat med hvarandra. Gustaf hade nog sökt anledning dertill, men ej hugnats med någon uppmärksamhet. Der stodo de nu sida vid sida under rastlöst arbete, men utan att vexla ett enda ord med hvarandra.

En orkanby, hvars gny och fräsande hördes en god stund innan den som storm urladdade sig, uppstack nu äfven, till råga på olyckan. Kaptenen gaf visserligen genast order att minska segel, men innan detta hann verkställas, voro redan större delen af seglen rifna i trasor och master och rår delvis splittrade och bräckta.

I nästa ögonblick rusade sjön öfver briggen, bortspolande både roder och nakterhus. Rodergängaren, samme unge lättmatros, hvilken af kamraterne kallades Spelorren, blef härunder spolad öfverbord; han var således det rasande elementets första rof. Denna död och förstörelse bringande orkan kom så blixtsnabbt, snabbare än som kan beskrifvas, öfver briggen och dess arma besättning, så att desse menniskor knappast hunno bereda sig på den hemska döden i vågorna.

En ny störtsjö följde, och denna var dubbelt våldsammare och större än dess föregångare. Härvid spolades nu alla,

hvilka ännu icke hunnit surra sig fast vid tacklaget, öfverbord; bland dem befann sig äfven jungmannen Gustaf Fagerholm.

Gustaf var en god simmare, men här ibland de skyhöga vågorna, af hvilka den ena höjde honom högt upp på sin fradgande kam, medan den andra återigen slungade honom ned i det hvirflande djupet, skulle han icke förmått hålla länge ut, derest han ej fått fatt uti en rundhultsspira, som bortförts ifrån briggen och hvilken nu ganska väl höll honom uppe vid vattenytan. — Der han nu låg, krampaktigt hållande sig fast vid spiran, nåddes hans öra af ett ljud, hvilket kunde förliknas vid en jättes suck. Det var briggen „Anna Gustafvas“ dödsrossling: den tredje störtsjön, som tjutande och brusande gått öfver den gamla, med vidpass trettio läster ballast försedda skutan, hade bräckt allt hvad knän och spant heter samt fyllt den med vatten; och briggen gick sålunda till botten med de olycklige, som möjligen ännu kunnat befinna sig qvar å densamma.

Vid det att Gustaf troget höll fast om sin spira och jemte denna slängdes hit och dit af vågorna, hvilka emellertid redan begynt lugna sig något, märkte han att spirans ena ända började sänka sig nedåt. Han öppnade sina af saltvatten styfnade ögonlock, och nu såg han ett hufvud höja sig upp ur vågen vid spirans ena ända. Och detta hufvud, nu såg han det, var icke någon annans än Fridolf Lindhs. Den raske sjömannen hade äfven spolats öfverbord från briggen, och under simningen hade han nu fått fatt i samma spira, vid hvilken Gustaf höll sig fast. Men nu började spiran sänka sig under de begge sjömännens förenade tyngd — den bar en, men sjönk med tvenne. Fridolf märkte till först huru det stod till; han höjde rösten, som var hes och svag af utmattning och ansträngning, samt ropade till Gustaf: „Jag förlåter dig! . . Helsa Clara!“ -- härpå lemnade han spiran — och återigen bäddades en hurtig sjömans graf på hafvets botten.

Gustaf gjorde en rörelse, för att fatta uti barndomsvännen, men denna handräckning kom för sent och hade icke heller varit till annan båtnad än den, att de tillsamman och i hvarandras armar fått skåda döden i ögat.

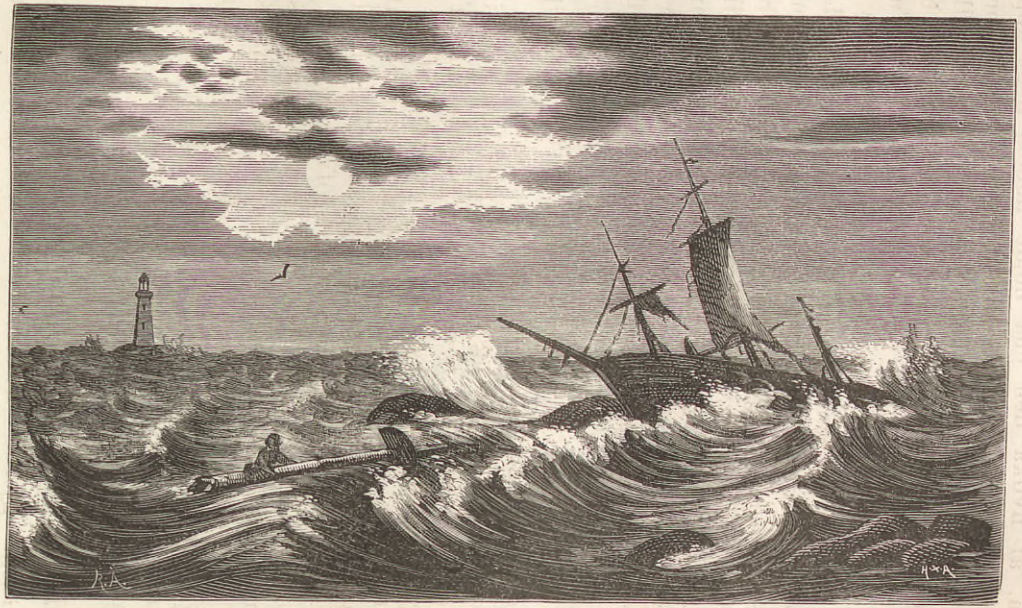

Gustaf visste att han icke mera hade någon räddning att hoppas på. I det nästan dvallika tillstånd, hvaruti han befann sig, kom det för honom, att den hopplösa belägenhet och den död som nu förestod honom, var ett straff, det han åhvälft sig genom att ha motsatt sig sin döende faders sista önskan, och för att han icke lyssnat till sin moders välmenande råd. Han ryste in i själen, när han vidare betänkte, hurusom nu äfven genom hans förvållande så många oskyldiga menniskor drabbats af en för tidig död.

Han var icke så litet fördomsfull, den drömmande ynglingen, och nu, med döden för ögonen, kunde han komma äfven till en dylik slutsats.

Stormen hade fullständigt bedarrat. Visserligen häfde sig vågorna ännu och ett afmätt eller, om man så får kalla det, högtidligt brus lät höra sig. Gustafs krafter aftogo småningom och småningom. Han försökte påminna sig en bön af dem hans moder lärt honom så många, men det var som om allt skulle befunnit sig i ett virrvarr i hans arma hjerna. Han kunde knappast mera bedja. Redan begynte hans fingrar domna, och han ämnade just, likasom Fridolf Lindh, med Claras namn på sina läppar öfverlemna sig åt djupet, då han plötsligt tyckte sig höra röster helt nära och trodde sig förnimma det egendomliga, dofva, sqvalpande ljud, som uppstår då vågorna spela emot ett under segel varande fartygs bog och sidor. Han antog, att detta allt blott vore en villa, ett foster af hans förvirrade hjerna; men en tross, hvilken i detsamma kastades öfver honom, skafde derunder hans hals och skullra, hvarföre den smärta, han derigenom fick vidkännas, åter väckte honom till besinning. Det var som om ett nytt lif hade upptändts hos honom i och med detsamma det var klart för honom att menniskor funnos i närheten, och då han nu dertill tyckte sig förnimma, att desse fogade anstalt till hans räddande.

Han öppnade sina ögon och såg att han befann sig blott ett par famnar ifrån sidan till en störrre farkost, hvilken här brassat back, tydligen för att söka rädda honom. Med ett för hans belägenhet nog förvånansvärdt kraftigt tag fattade han nu uti den tross, man stack ut åt honom, och sålunda blef han ett

tu tre förmedelst denna inhalad till fartygets sida. Man tillropade honom på norska att göra ett försök att bringa den ögla, som fanns å trossens ända, kring lifvet; han gjorde äfven detta försök, men lyckades ej, emedan hans krafter icke mera medgåfvo detta. En stormlejdare firades nu ned ifrån fartyget, och en matros äntrade ned till vattenytan på denna. Med tillhjelp af den redan omnämnda trossen och Gustafs egna svaga krafter lyckades det för den käcke norrmannen att få Gustaf upp längs lejdaren, och han vardt räddad.

De vänlige norrmännen hade genast i ordning för den skeppsbrutne en mugg glödgad rom samt en beqväm koj. Vår uttröttade jungman somnade genast in och sof godt i runda 14 timmar. Det var ej mera skaff-dags, då han vaknade, men man hade likväl hållit en dugtig back ärter varma för hans räkning.

Han blef kallad till kaptenen, en äkta sjöman både till skick och till fason, och för denne fick han nu afgifva en omständlig berättelse om „Anna Gustafvas“ haveri.

Barkskeppet Brigitta, hemmahörande i Bergen, var stadt på hvalfiskfångst-färd till Grönland. Barken hade nog också haft känning af orkanen, men stark och nyss bygd såsom den var, hade densamma sluppit kalaset med några sönderrifna segel och delvis splittrade stänger och rår.

Gustaf, hvilken skulle haft tillfälle att åter komma åt hemtrakten genom att gå ombord på någon af de seglare, som prejades an under färden — bland andra äfven ett par finska skutor — föredrog dock att lyssna till det anbud den norske kaptenen gjorde honom, att taga employ hos „Brigitta“, för att följa med på hvalfiskfångst-färden; han biföll dertill hufvudsakligen af den orsak, att han önskade gå vidare på sjömannabanan, af hvilken man dock kunde tycka att han allaredan bordt fått sitt lystmäte; men detta var likväl icke fallet. Han höll småningom på att åter glömma sina så nyss utståndna lidanden, då lifvet ombord på hvalfiskfångaren var så fullkomligt i hans smak, och just derföre skulle han nu icke för allt i verlden velat afstå ifrån en längre sjöresa med den ståtliga „Brigitta“.

Han beslöt att från första hamn, som anlöptes, meddela rederiet om „Anna Gustafvas“ skeppsbrott och om sina olyckskamraters sorgliga öde, dervid äfven Clara och hans moder skulle erhålla underrättelse om hans räddning. — Dessa underrättelser afsändes äfven, men utan att likväl komma fram till ort som vederbordt.

Tre år ha flutit hän med tidens ström. Det är åter sommar och man är inne i Augusti månad.

Öfver kanalbron, hvilken förenar halfön Skatudden med den öfriga delen af staden Helsingfors, framskrider långsamt och högtidligt en begrafningsprocession. Likkistan är hvit samt alldeles öfverhöljd med blommor och grönt.

Der uti droschkan, som följer närmast efter likvagnen, sitter vid sidan af presten en äldre sjöman, uti hvars väderbitna anletsdrag sorgen satt sin dystra stämpel, och i den droschka, som dernäst följer, befinna sig tvenne ålderstigna qvinnor, af hvilka den ena söker stödja den andra, då hon gråter bittert och tyckes vara alldeles nedtyngd af sorg. De öfrige i processionen deltagande personerne utgöras af snyggt klädde sjömän med deras hustrur äfvensom några unga flickor, hvilka medföra friska blombuketter.

Just då detta sorgetåg skred förbi kejserliga palatset, sågs en mörkhyad sjöman, hvilken ämnade passera förbi processionen för att gå åt Skatudden till, plötsligt stanna och ett ögonblick förbli stående orörlig som en bildstod, under det hans blickar voro som fastvuxna vid den hvita likkistan; derpå tycktes han ändra kosa, och nu följde han tätt efter liktåget. Stora tårar tillrade utför hans solbrända kinder och det såg ut som om han skulle haft mycket svårt att följa tåget åt, fastän detta rörde sig nog långsamt fram. Likvagnen stannade vid kyrkogårdsporten, derifrån sex unge sjömän buro kistan till grafven. Den gamle sjömannen hade svårt att hålla sin åldriga maka uppe, ty hon var nästan tillintetgjord af sorg, då hon såg den blomstersmyckade kistan sänkas ned.

Då presten hade slutat sin förrättning och med de trenne skoflarne mull invigt den döda till den sista hvilan och då

slägtingar och vänner redan sändt en sista blick ned i grafven, framträdde samme sjöman, hvilken vi sett till fots åtfölja processionen; och då äfven han nu skådade dit ned, gret han som ett barn, och den kraftfulla gestalten skakades märkbart. Trenne gånger tog han handen full med mull, som han sakta lät falla ned på kistan, under det han halfhögt och med darrande stämma yttrade: „Farväl, Clara! *Din i döden!*“

Dessa uttryck af sorg och saknad, som yttrade sig hos denne fremling, väckte förvåning hos begrafningsgästerne; större vardt dock förvåningen, när man straxt derpå såg sig om efter fremlingen och fann honom vara spårlöst försvunnen.

Läsaren har törhända redan gissat, att det var liket efter Clara Gröhn, vi sett bäddas ned i kyrkogårdens mull.

Den unga flickan hade icke haft någon glad dag alltsedan „Anna Gustafva“ afseglade; och då månader och år sedan förgingo, utan att någon underrättelse anlände ifrån briggen hvarken till rederiet eller till besättningens anförvandter och man allmänt begynte tro på briggens totala förolyckande, — då led den stackars flickan de bittraste qval, ty Gustafs ord: „för din skull, Clara“, ljödo ständigt som en dödsringning i hennes öron. Fadern hemkom ifrån sin långvariga sjöresa, hvilket till någon ringa grad och för någon tid var af upplifvande inverkan för henne, ty han berättade för den kära dottern, hurusom det ofta händt, att fartyg totalt förolyckats, men att det ändå inträffat att besättningarne från desamma mången gång på det förunderligaste sätt blifvit räddade, och hon lyssnade och hon hoppades.

En kopp-epidemi spred sig i staden och ett bland offren för den hemska sjukdomen blef Clara, hvars klena kroppskonstitution af oro och sorg blifvit ytterligt försvagad, så att sjukdomen nästan ögonblickligen hade döden till följd.

Vi ha varit i tillfälle att se, huru nedtyngda af sorg hennes gamla föräldrar voro, då de ledsagade det enda barnet till grafven. Vi ha äfven sett hurusom madam Fagerholm under färden till kyrkogården sökte stödja den aflidnas gråtande moder, medan hennes eget hjerta var nästan brustet af

sorg, under pröfningar så hårda som de någonsin kunnat drabba en menniska, då hon till först förlorat maken och den äldre sonen samt sedermera genom ett oblidt ödes skickelser äfven såg sin „ålderdomströst“, såsom hon kallade Gustaf, begifva sig ut på det farliga elementet — för att icke mera återvända.

Då gumman Fagerholm mot aftonen med sin begrafningskringla på armen trädde in i sin lilla, ensliga bostad, fann hon till sin öfverraskning på sitt bord en vacker plånbok. Den förvånade gumman öppnade denna, — efter lång tvekan naturligtvis, — och hon upptäckte uti densamma en större summa penningar i ett för henne främmande myntslag. Hon hade råkat glömma fönstret litet på glänt och genom detta hade plånboken hit inpraktiserats — men af hvem? detta var en fråga, hvilken åtminstone af gumman Fagerholm icke kunde besvaras. Hon stack plånboken i kjortelfickan, och så begaf hon sig tillbaka till makarne Gröhn, för att meddela dem hvad som inträffat under hennes bortavaro.

Gamle Gröhn sade genast: „Der har fremlingen vid Claras graf haft sin hand med i spelet. — Och hvad sku' ni säga derom, mor Fagerholm, om den der besynnerliga menniskan hade varit er egen son?“

„Nej, hvad säger ni, Gröhn, sku' det ha kunnat vara min Gustaf, det? Omöjligt, kære vän, pojken var ju blek och klen, han, medan fremlingen på kyrkogården hade alldeles mörk hy, var skäggig och ändå något gröfre till vexten . . Nej, nej, säg inte det, jag sku' inte ha känt igen min Gustaf, jag?“

„Låt mig se plånboken, Fagerholmska“, sade Gröhn, som tycktes ha sin tanke för sig. Fagerholmskan lemnade honom plånboken och han begynte räkna sedlarne samt fann att hela summan, som befann sig uti densamma, utgjorde 200 dollars i amerikanskt mynt. Nu undersökte han äfven plånbokens öfriga afdelningar och upptäckte slutligen ett papper, hvilket troligen blifvit qvarglömdt och som befanns vara ett kontrakt, upprättadt emellan ett guldletningsbolag, jemte dess „rules“ eller reglor. Bland bolagsmännens namnunderskrifter fann Gröhn äfven ett, vid hvilket han fästade synnerlig uppmärksamhet — här fanns nemligen den något förvrängda namnteckningen „Gustave Fathercolm.“ — „Här, Fagerholmska, har

ni beviset på, att sonen er är vid lif och finns i farvattnet", sade Gröhn, hvarpå han begynte läsa upp det engelska kontraktet för de förvånade gummorna, som naturligtvis ej förstodo något annat deraf än det förvrängda namnet.

„Nå, du min skapare! att den pojken ändå är vid lif", utbrast gumman Fagerholm, som numera vardt öfvertygad om att det varit sonen och ingen annan som praktiserat plånboken in på hennes bord. „Ack ändå", fortsatte hon i sin glädje-yra, „att Clara barnet inte kunde få lefva. Tänk, tänk, hvad de båda hade kunnat bli lyckliga! . . . Men jag kan ändå inte begripa, kära vänner, hvarför pojken inte har sökt upp mig, utan kommer som en annan vildbasare, slänger plånboken på bordet och försvinner som rök i rymden; — ja, säg mig det, hur det kan hänga ihop med den saken", sade gumman något misslynt.

„Han kommer väl, han kommer väl, bara ni väntar, kära mor", tröstade gamle Gröhn.

Men vänta fick vår goda Fagerholmska; ja, hon väntade allt ännu, då döden några år efteråt öfverraskade henne, der hon satt på bergklacken med den skumma blicken riktad ut åt sjön. Årligen hade hon fått sig tillsänd en nätt penningesumma, på ungefär samma mystiska sätt som hon erhållit plånboken; men någon vidare underrättelse hade ej försports från Gustaf, än den, att en finsk sjöman, hvilken återvändt från S:t Francisco, derstädes hört omtalas att i Californien, nära staden Stockton, skulle varit bosatt en mycket rik finne eller svensk, med namnet Fagerholm, en man i sina bästa år, som efter åtskilliga äfventyr hamnat på denna ort, der han under guldletning haft lycka med sig. Det berättades äfven, att denne person, som sedan allmänt antogs vara Gustaf, derstädes lefde som en enstöring, jemte det han uppträdde som en varmhjertad vän till alla fattiga och hjelpbehöfvande.

VII.

„Tassige Sektern."

Dag ut och dag in sågs han vanka kring stadens stränder med metspöet öfver axeln och den lilla metmaskburken i handen. Här och der kastade han äfven ut refven i det grunda strandvattnet, och då en pigg, munter löja lät narra sig att fastna på kroken, sågs en glädjestråle för ett ögonblick lifva hans skrumpna, tärda anletsdrag. Utan förbarmande skar han sedan den sprattlande löjan i tu, fästade stjertdelen på kroken samt kastade åter ut refven. Aldrig sågs han likväl draga upp en af dessa större fiskar, för hvilkas fångande detta bete egentligen var afsedt, utan höllo piggar, löjor och små glada mörter en rolig dans kring flötet och betet; men den enträgne metaren förlorade icke tålamodet för det, om han också för ombytes skull flyttade sig ifrån det ena metstället till det andra.

Vid den tid, vi gjorde „Tassige Sekterns" bekantskap, såg han ut att befinna sig i åldersperioden emellan 50 och 60 år, men det påstods att han då ännu ej hunnit längre än till ett par och fyratio. De få glesa hårtestar, hvilka hängde ned på hans rockkrage, voro redan grånade, och då han lyftade på den bredkulliga tschinovniksmössan, strålade ett det

klaraste månsken ned ifrån hans hjessa. Hela gestalten var för öfrigt krokig och temmeligen framåtböjd, en omständighet, som kunde komma en att rikta tanken och blicken på framfarna tider och dagar, då han som välbeställd tjensteman var nödd och tvungen till dessa ytterst underdåniga bugningar, till detta djupa, inställsamma kryperi, hvilket då, likasom äfven i våra dagar, varit och är en nödvändig sak för dem, som önska komma framåt på tjenstemannabanan. — Vår kanslist hade dock icke kroknat eller grånat genom dylikt underdånigt nit i tjensten. Hans fjät på den nämnda banan hade, tyvärr, upphört efter endast ett eller annat års tjensteutöfning.

Men huru kom det sig till, att han så tidigt lemnat tjensten, att han så tidigt föråldrats och att hans jordiska stofthydda nu framstod i ett så förfallet och så skröpligt skick? Hvilka sorger och qval hade kunnat träffa honom så djupt, att de förmått omtöckna äfven den dyrbaraste af de gåfvor, menniskan af Skaparen erhållit — förnuftets?

För att besvara dessa frågor äfvensom för att kunna lemna en tydlig bild af hans sorgliga lefnadssaga, skola vi återvända till en tidpunkt, då kanslisten Sköldström såsom tjugutvåårig tjensteman såg lifvet le emot sig i rosenskimmer, och då han gjorde sig de djerfvaste framtidsförhoppningar, allt under det han „glad såsom fogeln i morgonstunden“ — likasom det står i visan — tuggade på kronans kaka, hvilken dock plär vara hård nog för det slags tjenstemän, de der ännu råka befinna sig på rangklassens lägsta trappsteg. — Ja, just till denna tidpunkt förflytta vi oss nu, då vi taga oss friheten i all ödmjukhet inbjuda våra ärade läsare och läsarinnor till en liten promenad under en ovanligt vacker Oktober-eftermiddag året 183*.

Betrakta då den der ståtlige unge mannen, hvilken just nu utträder ur senatsborgen! Vacker är han som sjelfve kärleksguden, med en vext och hållning fullt ut lika prydlig som hos hvilken konstnärligt uppstoppad gardeslöjtnant som helst. Men det gifves ännu hos honom ett något, som långt mer än det fördelaktiga utseendet i öfrigt är värdt beundran, ett *något*, som kunde komma en att utropa: Se der, godt folk, der vandrar ju det lifslefvande exemplet på sann förnöjsamhet! —

och detta något är ju ändå ingenting annat än ett det mest oskyldiga, godmodiga leende, ett leende, som ej är af det flyktiga, ombytliga slaget, nyckfullt som April månads sol; ej heller är det ett sådant slags smil, det man kan iakttaga hos tillgjorda eller hos en del lomhörda personer, de der skratta åt qvickheter, dem de alls icke hört eller också alls icke begripit, — nej, leendet, det vi finna i den unge mannens drag, strålar af både känsla och hjerta, af någonting så godt, så tilltalande, att en trumpen tvärvigg eller en bedröfvad stackare vid anblicken deraf kunde känna sig vederqvickt och det ända in i själen.

Med pappersrullen under armen vandrar vår gladlynte kanslist framåt längs Alexandersgatan, gnolande på en munter visstump. Han stannar vid ett tvåvånings trähus, tar ett språng och är snart uppe, icke i första eller andra våningen, nej, bevars, i dessas eleganta gemak bo ju presidenter och annat fint-fint folk, hvilka i kanslisten Sköldströms tanke dock höra till de mindre högtuppsatte, emedan de icke, likasom han, bebo en vindskammare just vid takåsen och så nära himlens blå som möjligt.

Vindsrummet är ej större, gu'nås, än att vår liflige kanslist på hyggligt vis kan vända sig rundt om i detsamma, men allt är dock rätt nätt och städadt härinne, ja precis som i en liten jungfrubur. Vid det lilla, halfrunda fönstret står ju till och med en blomhylla, på hvilken murgrön slingrar sig bland Pelargonier, Fuchsior m. fl. lefvande växter, och i ett par dricksglas på byrån ser man till och med friska, skönt doftande blombuketter — allt idel rara saker, de der minsann ingalunda stå att anträffa i hvarje ungkarls boning.

Nå-ja, men så är ju också den hygglige kanslisten Sköldström så hjertinnerligen afhållen af sin lilla snälla värdinna, en fattig officersenka, som lefver af en liten pension och af att hålla rum för herrar. Men hvilken mor med fyra giftasvuxna, förhoppningsfulla döttrar bjuder väl icke till att göra lifvet så ljuft och behagligt som möjligt för en stackars föräldralös ungkarl, synnerligast då denne till på köpet råkar vara lika älskvärd och lika hygglig som vår kanslist är det.

Inkommen i sin bostad, finner Emil Sköldström på sitt bord en breflapp, hvilken han skyndar sig att öppna. Icke är det något kärleksbref, det känner han genast på doften, som har synnerligt syskontycke med tobak och tjära. Efter första ögonkastet på breflappen lifvas de äfven eljest glada dragen af ett strålande, solljust glädjeskimmer, och han ger till ett utrop, sådant som plär undslippa en blott vid någon särdeles angenäm öfverraskning.

„Å-å-h! det var då trefligt! det måste jag säga. Tusan så roligt ska' det bli att igen få träffa den göken!“ säger han, gnuggande händerna af förnöjelse.

Medan han ännu en gång genomögnar de få raderna på papperslappen, öppnas dörren och hans värdinna, fru Wiik, inträder.

„Här lär ha varit någon och sökt mig, min bästa fru Wiik?“ sporde kanslisten vid hennes inträde.

„Ja-ha, och det för endast tio minuter tillbaka. Jag tyckte den der personen såg ut som en sjöman eller någonting dylikt“, svarade frun.

„Rätt gissadt, fru Wiik“, sade kanslisten; „en sjöman är han och en äkta sjöbjörn till på köpet. Frun ska' veta, att man kan bli rasande gladt öfverraskad, när som den gynnaren åter uppträder lifslefvande, efter att ha varit spårlöst försvunnen i hela fyra års tid.“

„Kors i alla dagar! Var det der den unge styrmannen, om hvilken herr Sköldström så många gånger berättat för oss?“ frågade frun och slog ihop sina knubbiga händer.

„Jo, just den äfventyraren var det. Jag tänker nu bara på, hur roligt det ska' bli att igen få råka den präktige pojken.“

Gladt svängde han om på klacken, och icke var det alls långt ifrån att han hade fattat den lilla runda frun om lifvet och i glädjeyran tagit sig en sväng äfven med henne. Härefter kastade han paletån öfver axlarne samt begaf sig, temmeligen högljudt trallande, utför trapporna, lemnande fru Wiik sysselsatt med att vattna blommorna. Dervid småpratade den goda frun ungefär se så här till sig sjelf:

„Hygglig är den der gossen, det är visst och sannt, det. Och nog tyckes han hålla af den han engång fattat tycke för.

Gud gifve bara, att den der vänskapen också sträckte sig längre, än blott till de der manspersons-bekantskaperna. Hå, hå, ja, ja! Hilda flickan vore en passlig hustru för honom, det kan nu inte betviflas, ty hon är ju så allvarlig och så omtänksam, medan han är liflig och yr — jo, jo, det duger inte precis att ett äkta par har likadant sinnelag och sätt heller; nej, för allt i verlden! . . . . Och Emmi se'n; ja, hon blir en bra hustru. Tänk hvad hon skrifver snällt, den rara flickan! och se hon kunde ju vara honom till en god hjelp vid hans skrifarbete; ja, de passa väl ändå bäst för hvarandra, de båda! . . . . Ack, han sjunger ju så gudomligt nätt, vår hygglige kanslist, och jag kan då aldrig förglömma, hur Mimmi, det söta barnet, i julast sjöng en vacker duett tillsammans med honom, och hur hon spelte guitarr, ack ändå, så ypperligt! — den flickan är ett musikgeni, en riktig näktergal, när som det bär an. Och tänk bara, ett äkta par som sjunger duetter och som musicerar, ack ändå! de njuta af himmelrikets fröjder redan här på jorden. Ja, se de båda äro då som klippta och skurna för hvarandra! . . . . Jag hör att Fanny liten slår socker derinne . . . . Ja, se den flickan blir då en riktig hushållsmenniska, ska' jag säga. Hon syr, hon stryker, hon kan också tillaga mat; herr Sköldström sade en gång, att Fanny är ett så vackert namn, och om jag inte misstager mig alltför mycket, så har jag tyckt mig märka att vår herr kanslist ibland kastar vissa ömma blickar på det rara barnet, som då alltid så blygt och så nätt slår ned ögonen . . . . Ja, ja, Gud välsigne barnen, nog ä' de ju bra allesamman!“ sade hon med en suck, straxt derpå tilläggande: „Men nog tror jag ändå att Fanny och herr Sköldström bli ett par med tiden!“

Men nu lemna vi fru Wiik åt sina blommor och sina giftermålsfunderingar å döttrarnas vägnar, och så åtfölja vi vår glädjedruckne kanslist, der han med skyndsamma, fjäderlätta steg kilar i väg åt Skatudden till. Ett stycke bortom kanalbron viker han in på en gård, balanserar fram öfver ett par bräder, utan hvilka sistnämnda det varit snart sagdt omöjligt att komma öfver den vattenfyllda gårdsplanen. Anländ till trappan, gör han en nödtvungen bugning, för att kunna passera igenom den låga förstugudörren.

Glada röster ljuda emot honom då han öppnar dörren, och vid hans inträde kryssar en skäggig sjömansfigur fram till honom, kramande vänskapsfullt men så kraftigt vår unge kanslists hand, att denne är på väg att gifva ifrån sig ett rop af smärta.

„God dag, Emil! Helsningar utifrån! Nå, hur lefver verlden med dig nuförtiden?“ sade sjömannen, i det han drog kanslisten Sköldström ned på en stol vid bordet. Härefter begynte han presentera öfrige i rummet befintlige personer, hvilket skedde temmeligen rakt fram, utan alla utsökta, framläspade artigheter, eller så här ungefär:

„Här har du styrman Fager, f—n så präktig pojke, fast han sjunger Haul the bowline lika illa som en kråka, . . . och här ser du igen en gutt, som förstår sig på att dansa Saylor Boy och det midt på stormasttoppen, om det kniper; det är Kalle Wiger, konstapel för resten. . . . Titta på den der svartmuskige gossen med äkta yanke-skägg. Du tror kanske att det är en sjöbjörn af argaste slag. Tvärtom, sa' han som trilla' utför trapporna; — han är bokhållare på Heidenstrauchs kontor, den der göken, och inte en bit mera sjöman än hans salig mamma var det. Jo, jo, skenet bedrar, sa' förre flintskallige länsman, när som de togo honom för domar'n sjelf. . . . Och här go' vänner, ser ni en pennfäktare, som en gång kommit sig till namnet Emil Sköldström. Fingrar som strumpstickor och en hy och ett skinn lika hvitt och mjukt som på ett par äkta engelskt skinns byxor . . . Aj, för tusan! Du har blifvit utan glas, gosse lilla, men du kan ju ta' mitt så länge, medan jag klunkar ur flaskan. Gutår! . . . De här gubbarne ha bråkat med mig om att få höra någonting af hvad de tro att jag upplefvat under min fyraåriga bortavaro. Men, ser du, vän Emil, jag ville ändå skjuta upp med den saken tills jag såg att också du var med i laget. Och om ni inte ha något deremot, go' vänner, så ska' jag sjunga ur skägget och det just nu i blinken.“

Medan styrman Fock så orerade, kom kanslisten Sköldström att kasta blicken ut genom fönsterrutan, och ett ofrivilligt utrop, uttryckande både förvåning, beundran och hänryckning, gick öfver hans läppar. På motsatta sidan af den

smala gränden stod en ung flicka, hvilken tycktes befinna sig uti en egendomligt brydsam belägenhet. En stor vattenpöl hade genom ett störtregn under den föregående natten bildat sig just vid porten, derifrån hon ämnade sig ut, och nu stod hon der, villrådig, huru hon egentligen skulle bära sig åt, för att kunna torrskodd komma ut på gatan och till det torra.

Underligt var det ej heller om vår liflige kanslist blef så i hög grad frapperad vid åsynen af den unga flickan; man kunde nästan antaga henne vara ett öfverjordiskt väsen, så oförlikneligt skön var hon: mörka, blixtrande ögon, näsa af grekisk form och en hy, hvit och skär som alabastern. Det glänsande svarta håret böljade ned undan en liten ljusröd sidenduk, hvilken var hopfästad sålunda, att den bildade ett slags mössa, som helt nätt och kokett betäckte bakre delen af hufvudet. Till vexten var hon klen och späd, ja, eterisk som en liten elfva.

Som sagdt, blef den unge kanslisten alldeles hänryckt, då hans ögon föllo på den bildsköna flickan vid porten der midtemot.

„Hvad hon är vacker! . . . Se bara, go' herrar, hon är ju riktigt en liten engel!“ sade han, under det han närmade sig så nära intill fönstret, att hans anlete nästan kom i beröring med rutan.

„Engel, sa' du?“ utlät sig styrman Fock. „Vore hon det, sku' hon, min själ, sträcka på vingarne och segla öfver träckputten, så det sku' stå herrliga till, eller hvad tro ni om den saken, gossar?“

„En engel är hon inte, men f—n så vacker ändå“, sade bokhållaren hos Heidenstrauchs, strykande sig om yankeskägget . . . „Ja, nog är hon den vackraste judinna jag har sett.“

„Judinna!“ utropade hela laget, och den, hvilken dervid uttryckte den största förvåning, var kanslisten.

„Ja, det kan ni lita på, go' vänner“, fortfor bokhållaren. „Vänta litet, ha vi inte också hennes farsgubbe der lifslefvande? Jo, minsann, titta på gubben Abraham, hur han kommer konkande med ett par plankor, en under hvardera armen . . . . Se så der ja, nu kan ju det lilla judebarnet slippa fram utan att behöfva väta tassarne.“

Den vackra judinnan trippade nu lätt och behagfullt öfver de af fadern utlagda plankorna, gladt nickande åt denne, der han stod i porten, blickande efter dottern ända till dess att hon vid grändens krökning försvann ur synhåll.

„Den der gubben har schaber", sade bokhållaren. „Synd bara att han ska' höra till det der sakramentskade judpacket, eljest kunde man ju försöka sin lycka hos flickan."

Någonting vidare yttrades nu ej om den vackra judinnan. Kansliston Sköldström tycktes dock, efter det han sett henne, ha blifvit något förstämd och tankspridd af sig.

„Skål, gossar!" sade styrman Fock, tagande en väldig klunk ur flaskan . . „Nej, men se på pennfäktaren, gubbar; har inte judinnan gjort honom yr i kalotten, så vill jag, tusan anamma, ske ut med allt hvad seglats heter! Ha, ha, ha ha! du ser ju ut, gosse lilla, ackurat som kocken på barken „Batavia", efter det han blef dömd att ensam äta upp hela backlagets ärtranson."

„Seså, berätta nu historien om kocksyndaren, så är du en hederspascha, bror Fock. Jag ska' säga dig, att när som du berättar någonting, så hör jag på dig med lika stort nöje som jag i pojkåren hörde far min berätta om Lunkentuss och Hobersgubben", sade den af gästerne, hvilken blifvit presenterad såsom styrman Fager.

„Ja, berätta, berätta", instämde äfven de andra.

„Låt gå då! Jag tror det nu kan vara två år sedan jag hade employ på amerikanska barken „Batavia", destinerad från Pensacola till Hull", började styrman Fock. „Ni må tro, att man var i brokigt sällskap den gången: här fanns portugiser, spanjorer, italienare, tyskar, engelsmän, negrer och kineser ombord på barken — hela tutten ett slödder, det jag inte sett maken. Kocken var en beskedlig stackare, en tysk, som hade olyckan att aldrig få ärterna tillagade i besättningens smak; men inte var det ju den lättaste sak heller, när som engelsmännen ville ha dem lösa och mosiga, medan italienarne tyckte mera om dem såsom hårda: spanjorerne ville ha för mycket hvitlök i dem, och jag för min del fann dem aldrig vara tillräckligt saltade. Men en dag råkade kocken få ärterna så stört förbannadt bottenbrända, så att knappast någon ibland

det randiga sällskapet ville smaka på dem. Då hölls skeppsråd på backen, och en galgfogel till spanjor föreslog att kockens straff borde bestå deri, att han sku' tvingas till att äta upp backlagets alla ransoner eller innehållet från en kittel, go' vänner, som vanligen brukade förslå åt ett helt tjog matfriska gastar. Nästan enhälligt blef det der förslaget antaget, fastän jag för min del hellre hade sett den arme stackaren dragen öfver spelet och „kattad“ med en knipare af skarpaste sorten. Ni må tro, att den arme tysken blef modfälld, då han hörde domen afkunnas. Ingen pardon hade han här att vänta, den stackaren. Hvart han såg, lyste emot honom hotfulla, bistra och djefvulska blickar, och en och annan af hans kära kamrater förde äfven på ett visst betecknande sätt handen till knifven eller dolken uti bältet, — och befälet fann för godt att inte blanda sig i saken . . . Jag tyckte nog synd om tysken, jag, men ni må tro, go' vänner, inte vågade jag fördenskull ens med en min förråda mitt deltagande för honom. Åhnej, man hade inte då varit säker för att vid första passliga tillfälle komma sig till en bit blankt stål i kroppen . . . Alltnog, kocken tog för sig och begynte äta, noga bevakad som han var af spanjoren, den f—n, just den der som föreslagit straffet; hans andre väktare var en kroknäst portugis. Matfrisk var gossen nog, skam att säga annat om tysken! men det ska' ni veta, att inte förde han många skedblad till munnen, innan det begynte gå allt långsammare och långsammare för honom, och innan tio minuter dansat undan, så var det stopp! — och gossen var också färdig att bogseras till kojs. I sina djefvulska skallar hade plågoandarne räknat ut saken så, att kocken, då han fått sofva en törn, sedan borde vara färdig att fortsätta arbetet vid ärtkitteln igen, hvarför de lemnade honom att, såsom de trodde, i god ro vederqvicka sig. I sin koj led den arme tysken likväl de förfärligaste plågor, och snart såg jag honom som en vansinnig springa rundtom på däcket, under de vederstygligaste grimacer. Då trodde de sakramentskade ohängda blodhundarne att han var färdig till skaffning, och så ville de ta' fatt honom, för att tvinga skeden i hans hand; men under det portugisen förföljde den arme stackaren, såg jag tysken taga ett

språng upp till relingen, för att derifrån hufvudstupa störta sig i sjön. Rodergängaren såg i och med detsamma en bred blodstrimma i kölvattnet, och straxt derpå fick han sigte på hufvudknoppen af en haj — och kockens slut ha ni nu inte svårt att gissa er till, go' vänner. Det blodtörstiga byket ombord på barken bekymrade sig likväl alls inte mera derom, än om kaptenens hundracka hade gått till pöls såsom föda åt hajarne."

Styrman Fock förtäljde ännu vidare en och annan dylik historie, vittnande om besättningens barbariska råhet på dessa amerikanska fartyg, der folket, likasom å barken „Batavia", var sammanrafsadt från verldens alla håll och kanter.

Tiden hade härunder lidit emot midnatt, och de glade vännerne begynte en efter annan bryta upp. Kanslisten Sköldström hade qvarblifvit till sist, emedan han ännu hade ett och hvarje att enskildt afhandla med vännen Fock. Och sålunda sutto de begge vännerne der i runda två timmars tid under förtroligt prat och glam, hvarvid ur minnets gömmor framdrogos händelser och äfventyr, upplefvade under de lyckliga pojkåren.

När Emil Sköldström ändteligen bröt upp, var klockan redan två på morgonen. Vid det han på hemvägen passerade förbi den port, hvarifrån han sett den utomordentligt vackra judinnan utträda, stannade han, tankfullt betraktande den låga koja, deruti han visste att hon hade sin bostad.

Höstnatten var ruskig och kall, och den unge kanslisten kände att han begynte frysa, hvarföre han åter tog några steg för att fortsätta vägen hemåt, men just då nåddes hans öra af röster, hvilka i låg, hviskande ton hördes samtala med hvarandra, och då ljudet tydligen tycktes komma ifrån den gård, der juden och hans dotter bodde, var han nyfiken att erfara hvilka de samtalande kunde vara. Han drog sig nu åt sidan, in uti en portgång snedt emot den nyssnämnda gården, och många sekunder hade han icke befunnit sig här, innan han fick se tvenne gestalter träda ut ur porten samt stanna under ett åt gatan vettande fönster, hvilket tillhörde den nämnda kojan. Han såg nu hurusom den ene personen reste en stege emot väggen samt huru denne sedan tog plats på

stegen, sålunda nående upp till de i form af ett hjerta utskurna hålen i de tillslutna fönsterluckorna, derifrån ett svagt ljussken utträngde. Observationen tycktes likväl icke ha utfallit till fullkomlig belåtenhet för den nyfikne, ty han steg åter småsvärjande ned ifrån stegen samt begynte med kamraten föra ett ifrigt samtal, försigtigt hviskande såsom förut. Den ene tog sedan stegen öfver skullran, och så begåfvo de sig återigen tillsamman in på gården.

Kanslistens nyfikenhet, som stegrats genom hvad han senast fått skåda, tvang honom att ytterligare skaffa sig reda på hvad desse mystiske personer kunde ha i sinnet. Han kände de obehagligaste fross-skakningar genomila kroppen och tänderna skallrade i hans mun, ty han var på långt när icke ekiperad för en dylik rekognoscering i nattkylan. Men de nämnde personernes uppträdande här föreföll honom i hög grad misstänkligt, och den tanken smög sig på honom, att den sköna judinnan möjligen kunde sväfva i någon fara, och just af denna anledning var han nu också fast besluten att icke uppsöka sin varma säng i sin lilla vindskammare, innan han lyckats öfvertyga sig om, i hvad slags ärende desse personer egentligen voro stadde.

Sakta smög han sig samma väg, som han sett desse taga. Dock, han såg nu ej ens skymten af dem, då han inträdde på gården, och villrådig stod han der, småningom troende att allt hvad han sett endast varit en synvilla. Men då hörde han åter en hviskning, och detta icke långt ifrån sig, hvarföre han fann för godt att draga sig tillbaka bakom byggnadsknuten. Han fann nu att personerne i fråga måtte ha varit inne i kojans förstuga, eftersom han vid inträdet på gården förlorat dem ur sigte; men nu, nu åtminstone voro de icke mera derinne, det visste han, ty han var dem för tillfället så nära, att han kunde uppfånga ett och annat ord af deras lågt förda samtal, utan att likväl kunna se dem eller sjelf blifva bemärkt, då han erhållit en särdeles god observationsplats här bak byggnadsknuten.

„Farstudörren var inte svår att få opp, för haken lyfte jag af med knifbladet", hördes den ene yttra; „men värre

tycks det vara med den andra dörren, som inte ens dyrkarna vill ta' opp."

„Åh, du har dyrkar, som inte duga i h—e heller; låt mig bara komma fram med mina, så ska' du få se på annat! Judens pengar ska' vi ha, om vi också sku' med naglarna måstas rifva ner det här fördömda rucklet!" sade den andre i förtretad ton.

Kanslisten Sköldström hade af detta samtal alldeles klart för sig, att ett brott här var på väg att försiggå. Han begynte nu öfvertänka, huru han egentligen borde bära sig åt för att kunna hindra dess verkställande. Någon patrull eller brandvakt visste han att det vore svårt att få tag i nu, då desse skyddsenglar efter vanligheten troligen tupplurade på någon bergklack eller på någon bodtrappa. Tog han sig åter före att väcka grannarne eller att tillkalla vännen styrman Fock, kunde tjufvarne, — eftersom han af deras samtal funnit att de redan hade förstugudörren öppnad, — under tiden hinna praktisera sig in till de sofvande och der utföra det dåd de hade i sinnet, innan hjelp hunne anlända. Om han åter ensam gjorde ett försök att smyga sig öfver dem, blefve han säkert välkomnad med blanka vapen, och då han för tillfället sjelf var alldeles obeväpnad, skulle han säkert komma att dervidlag draga det kortare strået. Fönstren åt gatsidan voro belägna för högt uppe eller fullkomligt omöjliga att nå utan stege. Men nu erinrade han sig plötsligt, att han äfven vid kojans portgångsända observerat ett fönster, hvilket i anseende till markens lutning befann sig något lägre ned, och ifrån detta samma fönster var han ju aflägsnad endast några få steg.

Här fann han nu också luckorna tillskrufvade, men vid första bultning på en af dessa, hördes dock en röst derinifrån fråga: „Hvem är det som bultar der?"

„Tjufvar hålla på att bryta in sig hos er!" sade kanslisten, med munnen intill luckans springa.

Men knappt hade han hunnit gifva detta temligen lågmälda varningsrop ifrån sig, innan snabba steg hördes närma sig portgången och stället der han befann sig. I samma ögonblick såg han äfven en person blixtsnabbt ila förbi sig ut på

gatan, medan en annan stannade, höjde en väldig påk och måttade ett kraftigt slag öfver den derpå oförberedde kanslistens skullra och hufvud.

Den mordiske tjufven hade smugit sig in på och gifvit kanslisten detta slag så hastigt, att denne ej ens hunnit vända sig om, efter det han hört de flyendes steg närma sig. Slaget, som på sätt och vis tilldelades honom i förbifarten, var likväl så säkert och så kraftigt måttadt, att Emil Sköldström i liflöst tillstånd nedsjönk på marken invid porten.

Fjorton dagar äro förlidna sedan nyss beskrifna nattliga uppträde egde rum.

I judens bostad, dit vi nu vilja införa läsaren, herrskar en dyster stämning och en graflik tystnad. Gubben Abraham sitter vid fönstret, der han har en uppslagen hebreisk bok framför sig. Man kunde säga om denne jude, att han ser bra ut med det långa, ned på bröstet gående svarta skägget och det knottriga svarta håret. Men för tillfället ser han särdeles förkrossad och lidande ut; han suckar djupt, då han slår boken igen och stiger upp från bordet.

I detsamma träder hans dotter, det vackra barnet, ut ur ett inre rum. Äfven hon är bedröfvad och tyckes ha gråtit, ty ännu ser man en tår glänsa i ögat.

„Nå, Rebecka, guldögat mitt, hur är det med den sjuke herrn; ha vi hopp om att få hålla honom vid lif?“ hviskade fadern på israelit-tyska till den utträdande dottern.

„Ack, far, läkaren påstår att det ännu räcker en half timme, innan med bestämdhet kan sägas, huruvida han blir till lifs eller ej“, sade dottern sorgset.

„Abrahams, Isaks och Jakobs Gud låte den unge mannen få lefva, så att jag, arme man, må få hembära honom en innerlig tack för att han frälsat mig och min dotter ur mördares händer, och för att han räddat åt mig det lilla jag skrapat ihop för mitt lifs afton!“ bad gubben andäktigt och med tårar i ögonen.

Under djup tystnad sutto fadern och dottern der, otåligt väntande att den betydelsefulla halftimmen skulle lida till slut.

Nu öppnades dörren, och läkaren — en af stadens skickligaste på sin tid — trädde ut ur sjukrummet. Gubben Abraham reste sig och skyndade emot läkaren.

„Schnelle, gute herrn professor, säga fort, kan den junge herrn blife lefende?“ frågade han med tysk-svensk brytning.

„Ja, krisen är nu öfver“, sade läkaren; „den unge mannen kommer att lefva, men jag fruktar för, att hjerninflammationen ändå kommer att lemna spår efter sig, spår som kunna vara af mer än sorglig art.“

„O, Abrahams, Isaks und Jakobs Gott vare lofad! Han lefa, jak få tacka den junge herrn; jak få bära den herrn på min hender! . . . . Rebecka, i morgon det vara sabbath; gå, flicka, i den synagoga und prise Gott!“ sade juden, hvilken alls icke fästat sig vid slutmeningen af läkarens senaste yttrande.

Den gamle mannens glädje var så sann och af så rörande beskaffenhet, att äfven läkaren kände sig vek om hjertat, då han såg de sällsamma känsloutbrotten. Den gamle mannen tycktes verkligen brinna af otålighet att få komma in till den sjuke, hvilket dock läkaren strängt afböjde, emedan patienten ännu vore för svag och nu behöfde ro.

Läkaren aflägsnade sig, med löfte att vara tillbaka om en half timme, då han förmodade att den sjuke redan vore vaken.

Derinne i det lilla, låga rummet, som utgjorde juden Abrahams s. k. „det allra heligaste“, låg kanslisten Sköldström i en med röda sparlakan omgifven säng. — En underlig sammangyttring af både elegans och torftighet var rådande i detta rum, ty möblemanget och här befintliga öfriga grannlåter företedde en oordning af egendomligaste slag. Här sågs t. ex. en dyrbar byrå med bastanta silfverhandtag och beslag — en qvarlefva från den gråa forntiden — sida vid sida med en omålad spjelsoffa, uti hvars rosiga öfverdrag tidens tand högst obarmhertigt farit fram; här stod en länstol, som i tiden varit utsatt för ett benbrott, nu helt tryggt lutande sin tagelstinna

lekamen emot en elegant fåtölj med det finaste schaggöfverdrag; — af stolar fanns här för resten en ifrån hvarje kyrksocken, — här åter ett spelbord med perlemorinfattningar, hvilket nästan dignade under bördan af en gulnad, dammig gipsbyst, som numera egde endast halfva näsan i behåll och blott två tredjedelar haka; denna byst hade fått till sällskap en sprucken vas, en guitarr utan strängar samt ett sockerskrin. Oljemålningar hängde här i zig-zag kring väggarne, men hvad som dessa egentligen någon gång förestält, var nu mer än svårt att säga, då rök och dam under tidernas lopp förvandlat dem till formliga skuggbilder.

Inom de röda sparlakanens hägnad låg den förut så lefnadsglade kanslisten, nu en trogen bild af lefnadströttheten och svårmodet. På denna halfva månad hade den unge mannen affallit ända till oigenkännelighet. Nu just öppnar han ögonen och låter den matta, men förvåning uttryckande blicken glida omkring uti rummet.

Då sväfvar den vackra judinnan tyst och försigtigt in samt nalkas sjukbädden. Hon vill på sin faders befallning se åt, om den sjuke möjligen önskade blifva betjenad med något. Den sjukes blickar fästa sig vid henne, och dessa ögon, som nyss förut sett så matta och slappa ut, äro i ett nu förvandlade till eld och låga. Men i dessa flammande blickar, dem han sänder den unga judinnan, ligger någonting så vildt, någonting verkligen demoniskt hemskt, hvilket gör att judinnan förfärad drager sig tillbaka emot dörren. Den sjuke reser sig nu i sittande ställning upp i sängen, sträcker armarne ut emot henne, utropande med lidelsefull stämma:

„Det är således inte en dröm, att du är min, du hulda engel, eftersom du är nära mig äfven då jag är vaken! . . . . Jag ser ju nu, att vi, just vi båda, äro de lyckligaste menniskor, som finnas . . . . O, huru ljufligt att i ditt sällskap få vandra i Paradisets lustgårdar, der evig lycka väntar oss! . . Du drar dig tillbaka, du vill lemna mig! Nej, nej, himmelska flicka, skjut mig inte ifrån din himmel ned i afgrunden! . . . afgrunden! . . . huu!“

Den unga judinnan, hvilken förfärad dragit sig emot dörren, vardt alldeles uppskakad vid detta yrselutbrott. Lä-

karen, som i och med detsamma återvände, för att göra sig underrättad om patientens befinnande, kunde redan ifrån det yttre rummet höra hvad denne under yrseln talade, och han skakade betänksamt på hufvudet, då han inträdde. Osammanhängande, vildt flödade orden ur den sjukes mun, och yrseln och ordsvallet fortfor ända tills denne fullkomligt utmattad åter nedsjönk på sitt läger.

Läkaren hade redan under de föregående yrselattackerna trott sig kommit underfund med, att icke blott det bedöfvande påkslaget varit orsak till den unge mannens långvariga tankeoreda, utan att äfven något för hjertat och själen gemensamt lidande samverkat härtill. Efter detta senaste utbrott blef han yttermera styrkt i denna sin förmodan, och han förbjöd på det strängaste den unga judinnan att beträda patientens rum.

Dag ifrån dag tilltogo kanslisten Sköldströms kroppskrafter och man kunde snart säga att han var fullkomligt återställd. Så såg det nemligen ut; men det gafs vissa ögonblick, då den mörka, dystra blicken och hans oroliga, stundom nog besynnerliga gester och åtbörder läto ana någonting helt annat.

Han vidtog åter med tjensten på kansliet, men man fann snart, att han icke mera kunde sköta en dylik befattning, då tankspriddheten och tungsintheten dervidlag lade nog svåra hinder i vägen. Den godhjertade juden Abraham tillät honom ej mera lemna det hem, han hos denne förvärfvat sig och hvaraf han äfven genom de inträdda sorgliga omständigheterna nog var i behof, och ett förhållande, fullkomligt lika ömt som emellan en far och en son, uppstod småningom emellan denne israelit och den unge, beklagansvärde kanslisten.

Dottern Rebecka hade, medan kanslisten ännu låg sjuk, rest till Wiborg, för att der ingå en förut aftalad äktenskapsförbindelse med en slägting och trosförvandt. — Kanslisten hade nog i början frågat efter henne, men småningom qvarstod den tjusande uppenbarelsen för hans dunkla minne i lika

otydlig skepnad som alla de bilder, hvilka sväfvat för honom under feberyrselns mörka stunder.

Så gick tiden och så försvunno åren, under det att juden Abrahams svarta skägg småningom förvandlades till snöhvitt, hvarigenom gubben erhöll ett det mest patriarkaliska utseende, medan kanslisten Sköldströms resliga gestalt böjdes mot jorden och hans gång blef staplande och skral. Gamle Abraham hade dragit sig ur affärerna i „gamle kläders“, och procenteriet utgjorde numera hans enda inkomstkälla; hans sysselsättning var för öfrigt att läsa i någon af sina hebreiska skrifter, medan vännen kanslisten under sommartid med sitt metspö lunkade kring stadens stränder och under vintern satt i hemmet, der han på beställning skref rörande kärleksbref för dem af Skatuddens flickor, hvilka ville per post språka med hjertevännen, men hade svårt att sjelfva „lägga ihop“ bref.

Under utöfvandet af denna sistnämnda sysselsättning och i allsköns lugn slöts äfven kanslisten Sköldströms lif. Han somnade nemligen in på stolen, der han satt, med ett halffärdigt bref framför sig — och „Tassige Sektern“, såsom han allmänt af Skatuddsboerne benämndes, fanns icke mer.

Gubben Abraham höll på att gå åt af sorg; han upphörde nu alldeles med procenteriet och stängde in sig med sina böcker och sina som det sades temligen ansenliga penningesummor; och en dag något år derpå hade äfven han vandrat all verldens väg.

Orätt nog, ville mången påstå att „Tassige Sekterns“ olycka och virrighet uppstått till följd af ett ytterst lättsinnigt lif, det han i tidigare dagar skulle fört, ett påstående, som dock grundat sig endast och allenast på lös förmodan, emedan endast några få personer egde verklig kännedom om hans sorgliga lifshistoria. Och för att framställa hans lefnadsbild i dess rätta dager, ha vi här bland bilderna ur Skatuddslifvet äfven velat inrymma en plats för honom.

VIII.

„Julstjerne-gudinnan.“

Man har blott ett par dagar qvar till julen, och kallt är det så det riktigt „smäller i knutarne.“ En isande nordan blåser och snön sjunger under fötterna sitt ljudeligaste knirr knarr, knirr knarr — en sång, som isynnerhet ljuder klar, då köldgraderna närma sig tjugutalet.

En ung flicka ses med snabba steg skynda åt Skatudden till. Brådtom tyckes hon ha, men detta är ju ej att undra öfver, då hennes klädedrägt synes vara nog litet lämpad efter årstidens fordringar — en tunn bomullsklädning, en sliten yllesshavl, hvilken betäcker både hufvud och skullra — se der den torftiga drägt, hvaruti den unga flickan är klädd under en vinterdag, som bjuder på 18 graders köld. Händerna har hon invecklade uti shavlen och det magra men verkligen täcka anletet är alldeles eldrödt genom nordanvindens isande fläktar. Nu stannar hon invid en af Skatuddens små kojor, märkvärdig i sitt slag, derföre att denna koja en gång af ålderdomssvaghet hotat att ramla, men lyckligtvis åter af någon barmhertig menniska förhjelpts till bättre omständigheter, derigenom att man försett densamma med ett par väldiga stöttor, och sålunda utrustad tar den sig ut som en lemlästad, grånad veteran, den der finner sitt säkra stöd i de oumbärliga kryckorna.

De lappade, små fönstergluggarne äro försedda med tumstjock is, häntydande på att värmen icke är någon bofast gäst derinne uti kojan.

Den unga flickan drar på klinkbandet till dörren, och nu är hon inne i förstugan, der hon under en matta letar rätt på nyckeln till stugans dörr.

Då hon inträder, höres någon med matt men vänlig stämma yttra:

„Är du redan tillbaka, min flicka? . . . . Jag väntade dig inte ännu . . . . Nå, hur gick det? . . . . Finnes det ännu någon barmhertig menniska, någon, som vill räcka oss en hjelpsam hand?"

Den talande, som befann sig i en säng invid spiseln, visade ett tärdt och afmagradt ansigte med blåa läppar och djupt insjunkna ögon. Hon tycktes tala med yttersta ansträngning och drog för hvarje ord djupt efter andan.

Den unga flickan framtog ur kjortelfickan en medikamentsflaska, den hon satte ifrån sig på spiselkransen; derpå tog hon shavlen af sina skuldror, svepande denna ömt och omsorgsfullt kring den sjuka. „Menniskorna äro sig alla lika, mamma", började hon, icke utan en viss bitterhet i rösten. „Först var jag hos lagmanskan. Jag berättade för henne hurusom mamma sjuknade in efter stortvätten i deras kalla, dragiga tvättstuga, och så talte jag om att doktorn varit här och skrifvit recept till droppar, men att vi inte ha pengar att lösa dem med, och så bad jag så vackert om att hon sku' hjelpa oss . . . ." — här afbröts dottern af häftiga snyftningar — „men då snäste lagmanskan till mig och sa' att det bara är lättjan, som är skuld till mammas sjukdom, „ty", sa' hon, „om din mor sku' ha varit flitig, hade hon arbetat sig varm, och då hade hon också kunnat få byket ifrån sig på två dagar, men nu räckte det ju i fulla fyra, och derigenom var det ju alls inte underligt om hon kom att förkyla sig" . . . Så grym och elak kunde lagmanskan vara, och mamma som ändock varit känd i hela staden för sin raskhet vid bykbunken", sade dottern, under det ymniga tårar runno utför hennes kinder.

„Barn, barn, visa aldrig bitterhet emot dina medmenniskor“, förmanade den sjuka. „Det är ju så, att en fin fru inte kan ha så noga reda på huru lång tid sådant arbete tål. . . . Nå, du var väl också hos handelsmannens? . . . Hur mådde den unga frun der?“

„Jo, nog tycktes hon må bra. Men det var så jemnt att hon kände igen mig, och så är det ändå inte mer än två år se'n hon bodde hos oss, när som hon var utan tjenst och var lika fattig som vi. Då jag nämnde om mammas sjukdom, mente hon, att det nog var ledsamt med den saken, men när som jag sedan bad henne vara så god och lemna oss det hon blef skyldig, då hon bodde här, sa' hon att hon inte blifvit oss skyldig så mycket som en kopek engång, och så ropade hon på mannen och bad honom hjelpa till att köra ut tiggarslynan. . . . O, det var rysligt att höra det ordet, ska' mamma tro! Jag vet inte huru jag kom ifrån de stygga menniskorna, men med lätt hjerta var det åtminstone ej.“

„Ja, kära barn, otack är verldens lön . . . I välgångens dagar glömmer man så lätt sina fattiga vänner. . . . Men jag ser att du ändå kunnat skaffa hem medicin ifrån apotheket; hvem gaf dig pengar dertill?“

„Nå, ser mamma, när som jag med tunga steg vandrade hemåt igen och redan hade hunnit till kanalbron, mötte jag Emil Blomroos. Han berättade mig, att han och några andra gossar ämnade gå med julstjernan och frågade om jag sku' ha lust att följa med såsom stjerngudinna . . . . .“

„Hvad! Huru vågade den odågan komma fram med en dylik fråga till dig?“ sade den sjuka med som det tycktes plötsligt återvunnen styrka i rösten.

„Ja, nog gjorde han den frågan, och jag . . . . .“

„Du sa' väl genast, att de kunde söka sig gudinna bland gatstrykerskor och inte vända sig till hyggliga flickor med en dylik anhållan.“

„Mamma vet ju att jag bär afsky för stjernpojkarne och deras kringstrykande lif; men då han sa' att det flyter in så ymnigt med pengar på en enda afton och då han erbjöd mig femti kopek genast, kunde jag inte neka att gå med dem om sjelfva julaftonen, ty jag tänkte som så, att jag med de

der pengarne kunde lyckas få dig frisk och rask igen, mamma lilla . . . . Förlåt mig, att jag denna gång handlat utan att rådfråga dig förut."

„Flicka, flicka, hvad ska' väl folket säga, då de få se dig, den sedigaste af Skatuddens alla flickor, stryka omkring och sjunga i sällskap med en hop vilda sjömanspojkar . . . . Ack ändå, till hvad allt kan väl fattigdom och sjukdom leda!" sade den bekymrade modern under djupa suckar.

Den unga flickan begynte nu samla ihop några vedstickor, som lågo invid spiseln, och hon hade just hunnit få eld på en näfverbit, då någon bultade på förstugudörren.

„Öppna bara, Hilda, det är säkert någon af grannarne, som kommer för att se åt huru det står till med mig", sade den sjuka, då hon observerade dotterns tveksamma, frågande blick.

Hilda öppnade dörren. Mycket riktigt befanns den inträdande vara en af deras närmaste grannar, en sjöformanshustru, hvilkens goda hjerta ofta manat henne att besöka den af sjukdom och fattigdom så svårt hemsökta lilla familjen, hvarvid hon sällan underlät att medföra ett och hvarje, det hon af sitt eget ringa förråd kunde dela med sig.

„God afton härinne. Det är allt ännu på skrala sidan med er, ser jag", sade den inträdande grannqvinnan, närmande sig till spiseln och framtagande undan shavlen ett med ylledukar väl omlindadt stenkrus. „Här har ni litet malörtskaffe, som är starkt och godt, ty det är inte så mycket som en ringaste doft cikorie uti det. Se så, Hilda, var nu snäll och låt kruset en liten momang stå nära elden . . . . så der ja . . . Jo, jo, inte har jag långt hemifrån och hit, gunås, men när kölden är så välsignadt bister som i dag, så kan kaffetåren nog ha hunnit svalna under vägen. Men, kors i alla tider, hvad ni har fallit af på ett par dagar, kära madam Hägg", sade den välvilliga grannqvinnan, då hon placerade sig på stolen invid sängen och med ömt deltagande betraktade den sjuka . . . „Jo, jo, det är ett svårt kors som vår Herre lägger på en, då han ta'r bort krafterna . . Se så, Hilda lilla, nu tror jag det är bäst att du tar bort kruset ur spiseln. Det här malörtskaffet, ska' jag säga, är tusen gånger bättre än alla doktorns mediciner och dekokter, om

man bara förtär det så hett som man nånsin kan . . . . Se så der, Hilda, hjelp nu din mor att få opp hufvudet ifrån dynan, så ska' jag servera kaffet."

„Tack ska' ni ha, tack ska' ni ha", sade den sjuka; hvad det är roligt att se, att det ändå finnes någon, som kommer ihåg en."

„Men hör nu, kära madam Hägg, har ni alls ingenting hört om den engelske kaptenen och hans son?" frågade grannqvinnan nu.

„Nej ingenting, ingenting. Det lär väl inte ha gått lyckligt för dem och de ä' säkert döda båda två . . . Ack, jag har fällt många bittra tårar, då jag tänkt på William, den rara gossen, som jag så kunde hålla af, ackurat som han sku' ha varit mitt eget barn."

„Nå-ja, är det väl underligt om ni fästade er vid pojken, då ni fostrade opp honom ända ifrån det han var en fyra års pys, tills han närapå var fullvuxna karlen? . . . . Men vet ni hvad? — då jag i dag på förmiddagen var nere till staden för att handla några småsaker till julklappar åt barnen, såg jag en så fin, fin herreman, som opp och ut liknade er William, bara att den der herrn hade litet manligare utseende och skick, förstås. Han gick der nära högvakten och tittade hit och dit omkring sig . . . Ser ni, jag stod just och talte med Strömstenskan om de hiskeligt dyra tiderna och om de förskräckliga utskylderna, men, om ni tror det eller inte, så hade jag bra svårt att få mina ögon ifrån den der herremannen, det är visst och sannt, det."

„Mamma, tänk bara om det kunde ha varit William, min lekkamrat och fosterbror. O, hvad det sku' vara roligt att få råka honom igen! Men nej, det var inte han, det kunde inte ha varit han, ty om William hade anländt till Helsingfors, sku' han nog till allra först ha uppsökt oss", sade Hilda i en tonart, hastigt öfvergående ifrån en den glädtigaste till en mycket sorgsen.

„Svårt hade han också haft att få reda på oss, kära barn, ty du ska' komma ihåg att vi bodde i Kronohagen vid den tiden, då han med sin far reste ifrån oss . . . . Men vi ska' inte tänka oss ens att det kunde ha varit William, ty när

som han nu inte skrifvit en enda rad och inte heller eljest låtit höra af sig på fyra runda år, kan man inte gerna tro att han sku' kunna vara här som fallen ifrån skyarna och det midt i smällkalla vintern . . . Nej, nej, kära barn, en aning säger mig, att den gossen inte mera hör till de lefvandes antal“, sade den sjuka, under det att tårarne runno ned för de afmagrade kinderna.

„Se så, madam Hägg, blif nu inte sorgsen i hågen, ty det är högst skadligt för er, det . . Vet ni, Koppar-Maja i Bjelanovskins badstuga, hon som är klokare än en riktig doktor, hon säger alltid, att ju mera en menniska grämer sig öfver någonting under sjukdomen, desto krassligare blir hon . . . Men se här, tag nu en liten påtår och låt Hilda flickan sedan täcka väl öfver er, så ska' ni få se, att ni somnar in som ett godt barn och vaknar opp en god bit kryare än ni nu är.“

Och så hjelptes grannqvinnan och Hilda åt att pyssla om den sjuka, hvarefter den förstnämnda önskade „godnatt“ och begaf sig till sitt hem.

Hilda framtog nu ur byrålådan en hvit klädning, densamma som hon varit iklädd på konfirmationsdagen för fyra år sedan. Nu skulle den hvita klädningen åter komma till användning, då hon såsom „julstjerne-gudinna“ ämnade sjunga ihop penningar, de der — som hon ju så fullt och fast trodde — nog skulle komma att förhjelpa modern till helsa och krafter igen. — Många ljufva minnen ifrån lyckligare dagar trädde fram, under det hon vid skenet från brasan afprofvade och noga granskade klädningen.

För fyra år tillbaka var ju allt så annorlunda för den unga flickan och för hennes omgifning. Vid den tiden lefde ännu hennes far, den raske lättmatrosen Hägg, och då bodde de så nätt och så trefligt i en gård invid Kronohagsstranden; och då fanns äfven den käre fosterbrodern qvar uti hemmet.

Så satt nu den unga flickan der invid spiseln, i moderns gamla skinnbeklädda länstol, allt ännu hållande den hvita klädningen öfver sina armar. Värmen ifrån spiseln, skymningen i rummet och det drömmande tillstånd, hvaruti de framträdande hågkomsterna försatt henne — allt var ju af så sömngifvande beskaffenhet, och den unga flickans ögonloc

slöto sig småningom och hon slumrade in i ljufva drömmar om lyckliga framfarna dagar. Skönt är att helst kunna *drömma* om fröjd och lycka, då lifvet i verkligheten icke har mycket att bjuda oss deraf. Det ljufva leendet i den unga flickans anletsdrag, läpparnes öppnande som till en hviskning — allt detta gaf äfven en häntydning till, att hon i drömmen befann sig långt, långt borta ifrån det dystra sjukrummet, borta ifrån all medvetenhet om bekymmer och fattigdom.

Hon var icke äldre än tjugu år, den vackra Hilda Hägg, men hon hade redan hunnit göra bekantskap med hvad man kallar lifvets vedervärdigheter. Fadern, hvilken redligt och oförtrutet i åratal plöjt vågen, hade icke af sin knappa „hyra" kunnat lägga undan något, utan voro hans hustru och hans dotter försatta i en ganska bekymmersam belägenhet, då han på våren för tre år tillbaka drunknade, under det han öfver den svaga isen skulle begifva sig ut till det i hamnen liggande fartyg, der han var påmönstrad för en förestående sjöresa. — Modern var dock en rask qvinna, och hon begynte hurtigt sitt arbete vid bykbunken, och Hilda, klen och späd ännu, sökte samt fann anställning uti en tobaksfabrik, der den unga flickan ändå icke härdade länge ut, då tobaksdammet, nicotingiftet och den i öfrigt ohelsosamma atmosferen i fabrikslokalen begynte försvaga hennes helsa på ett verkligen betänkligt sätt. Hon lyckades då erhålla enställning såsom kammarjungfru hos ett riktigt fint friherrligt herrskap med mycket, mycket gamla anor och många, många nya skulder, men som det oaktadt lefde på stor fot och höll sig med mera än ett halft dussin tjenare. Hildas uppgift der i huset bestod uti att passa upp unga fröken, en pjoskigt uppfostrad, sentimental modedocka, som kunde dåna af femton gånger efter hvarandra om marrong-nålen vid hårklädandet endast kom att snudda vid det fina skinnet. Dock hade Hilda så lätta dagar i detta hus och var i tillfälle att ganska ofta besöka modern i hemmet. Denna såg sin Hilda glad och lycklig och fröjdade sig af hjertat deröfver. Men så märkte hon en dag, att dottern alldeles hade förändrat sätt och sinnelag, att glädjen icke mera strålade ur de vackra blå ögonen, att skrattet icke mera klingade lika fritt och otvunget öfver hennes läppar,

utan förmärkte modern att en och annan tår smög sig fram ur den unga flickans ögon och att en viss sorgbundenhet hade fått makt öfver henne. Och på moderns uppfordran berättade Hilda, huru vidrig, huru outhärdlig tjensten i det friherrliga huset på den sista tiden blifvit för henne. — Unge baronen, hvilken var löjtnant vid något kejserligt garde, hade kommit på besök i hemmet, och då den unge mannen råkade vara en af de lättsinnigaste, en af de mest förhärdade rouéer man någonsin kan tänka sig, dröjde det icke heller länge innan han vidtog med sin gamla taktik samt begynte på ett det hänsynslösaste sätt förfölja den unga flickan. Då Hildas moder erfor detta, gret hon af förtrytelse, och hon förbjöd sin dotter att vidare sätta sin fot inom den friherrliga familjens dörrar. Och så var den unga flickan åter utan tjenst. Hon höll just på att erhålla en sådan i egenskap af uppasserska hos ett par gamla mamseller, men just då råkade modern insjukna, och hvem om icke hon skulle vårda den gamla?

Det finnes väl knappast någon Helsingforsbo, som icke påminner sig den förut så allmänna plägseden att förevisa julstjernan, ty ännu för några år tillbaka såg man en och annan trupp af dessa kringströfvande, skrålande „stjernpojkar" under julhelgen göra besök i husen. Bland ungdomen på Skatudden florerade detta bruk mer än annorstädes. Här fanns ju en mängd sjömanspojkar, som icke gått ut på vinterresa och som sålunda ville skaffa sig en liten extra förtjenst; ja, man såg till och med fullvuxne karlar stryka omkring på detta sätt, ty detta egendomliga tiggeri lärer varit ganska inkomstbringande. Och det var ju så lätt att komma till heder och värdighet af skådespelare af denna kategori, ty talangen var vanligen medfödd och kostymen kunde just icke någon vara i saknad af, då en dylik aktör blott behöfde begagna sin skjorta som ytterplagg och sedan sätta en pappershatt på hufvudet, för att kunna uppträda till och med inför det mest lysande publikum.

Der hade man ju konung Herodes med sin guldpapperskrona, sin röda kolt samt den oumbärliga träsabeln, en dylik

matador, som icke så litet krånade sig med sina förmedelst bränd kork åstadkomna väldiga mustascher; der hade man också konungen af Morialand, vanligen „Murre“ kallad, hvilken stordignitär naturligtvis var svart i synen som en kolbärare, men det oaktadt äfven bar guldkrona på hufvudet; der hade man konung Herodes' knektar, i röda, hvita och blå koltar, höga papperskaskar och med hemska „träpalatscher“ vid sidan. Desse krigsmän sågo alltid mycket afskrämmande och martialiske ut, der de rullade ögon alldeles mästerligt och framröto sina repliker med de väldigaste thordönsstämmor. Sedan hade man också en gudinna, hvartill alltid valdes någon ung flicka med fördelaktigt utseende, men som ändå hufvudsakligen skulle vara utrustad med god sångröst. Hon bar vanligen hvit klädning och hade en blomsterkrans kring lockarne. Ett träd, måladt på papper, hörde vidare till hennes theatraliska reqvisita och kom till begagnande vid ett tillfälle, det vi här närmare komma att beskrifva.

Det är att antaga, att den af stjernpojkarne utförda „gudomliga komedin“ ursprungligen egt sitt lilla poetiska värde, också den, och detta isynnerhet om densamma utförts af välljudande, klara barnröster, såsom troligen äfven i tidernas tid varit fallet; men i det bedröfliga skick och på det grofkorniga sätt, på hvilket densamma utfördes af Skatuddens sjömanspojkar, af stadens fabriksarbetare, ja till och med af gardessoldater, med skrällande eller hesa basröster och med de vildaste, vådligaste gester, var intrycket af en dylik föreställning också allt annat än af tilltalande eller uppbygglig beskaffenhet.

Ur „en gammal stjernpojkes samlingar“ ha vi varit i tillfälle att uppteckna hela detta religiösa opus, alldeles sådant det utfördes vid tidpunkten för vår berättelse; och för att gifva läsaren ett begrepp om dess kuriösa, ja så att säga tragikomiska halt, vilja vi här så tydligt som möjligt framställa en dylik „stjernpojks-representation.“

Då man med stjernan nalkades det boningshus, hvilket man ämnade „hemsöka“, steg en af knektarne in, för att höra åt „om herrskapet önskade skåda stjernan från Österlandet.“ Fick han ett bifallande svar, intågade hela truppen,

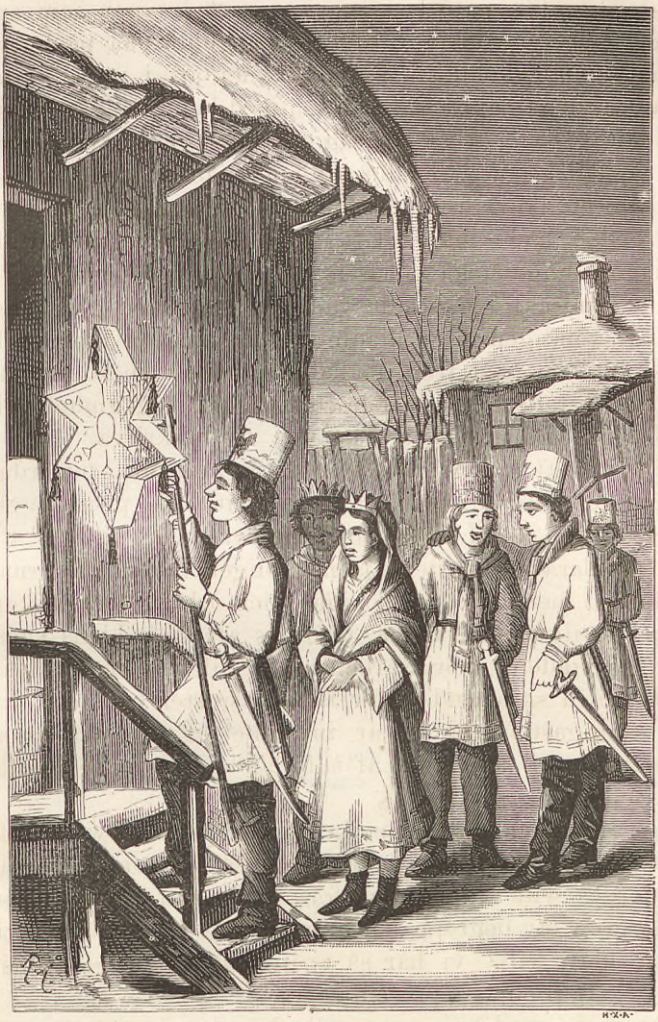

ställande sig i halfcirkel kring stjernan, under det följande sånger utfördes:

Kör N:o 1.

Ett barn är född i Bethlehem
På denna dag, allt efter Guds nåd och välbehag,
Och blott af gunst och nåde oss alla här till hjelp och tröst,
Ty Frälsaren från all våde gör verlden återlöst.
O, himmelske Gud, låt oss begå och fira så vår julefest,
Att Herren sjelf må bli vår gäst.

Kör N:o 2.

De herdar de vakade öfver sin hjord
På marken der de lågo.
Då fingo de höra Guds englars röst
Och Guds klarhet der de sågo. —
Vi både eder alla stor glädje och fröjd,
Ty en jungfru har född sitt barn förnöjd
I Bethlehem i Judiska landet,
I båd' fattigdom, köld och elände.
Så kommo tillbedjare löpande. tre,
Och ville den nyssfödde konungen se
Och offrade rökelse, myrrha åt Gud
Att det helga barnet månd' blifva hos Gud,
Vår Herre och Skapare käre.

Kör N:o 3.

Vi få önska herrskapet en fröjdefull jul!
Från alla de olyckor bevare oss Gud. —
Hanen han slog sina vingar ihop
Allt uppå Kristi födelsetimma,
Och konung Herodes han satt uppå sin thron,
All sorg tycktes honom försvinna.

Nu stiger Herodes med konungslig värdighet fram samt gör „stora gesten"; en af knektarne skyndar att ställa fram en stol, som naturligtvis skall föreställa den konungsliga thronen, och så öppnar konungen munnen, talar och säger:

Herodes: Min knekt!

Knekten (med rullbas). Hvad befaller ers majestät?

Herodes: Kan du säga mig hvarest Kristus är född?

Knekten: I Bethlehem, i Bethlehem, i det judiska landet.

Herodes: Kan du också säga mig hvilka de tre män äro, som ha kommit till mitt rike?

KNEKTEN: De äro de tre vise männen, som ha kommit ifrån Österlandet för att tillbedja den nyfödde judakonungen.

HERODES (mycket pompöst): Här sitter jag, en herre och konung, på min thron: min makt sträcker sig vida. Sadlen min gångare grå, till Bethlehem skall du, min tjenare, rida. Hämnas vill jag på de tre vise män, som om makten med mig strida.

KNEKTEN (drager sitt svärd, rullar rysligt med ögonen och ser verkeligen blodtörstig ut): Jag, konung Herodes' trotjenare, för sann, bär jag palasch i min hand och baljan vid min venstra sida. På min konung Herodes' befallning vill jag mot de tre vise männen och mot den nyfödde judakonungen strida. (Han stiger nu ut i förstugan eller i ett angränsande rum och Herodes jemte alla öfriga uppstämma följande egendomliga och rafflande krigssång, hvilken har någon aflägsen likhet med den Wagnerska framtidsmusiken:)

Kör N:o 4.

Kejsarens ära vi frambära
Och med våra vapen i hand
Vår mildaste kejsare försvara kan. :,:
Triheijumvej, fallera!

När trummorna skramla
Och skottena ramla,
Gå vi till gevär.
Mot fienden vilja vi gå, vi gå
Marschera, strapsera gå på, gå på. :,:
Triheijumvej, fallera!

När allt är slutadt,
Fienden stupad,
Gå vi hem i fred och i ro,
Hvar hem till sin flicka han går, han går,
En kyss och ett famntag han får, han får. :,:
Triheijumvej, fallera!

Under denna brumkör svänga de krigiske knektarne sina träsablar, slående desamma mot hvarandra. Den knekt, som fått det hedrande uppdraget att resa till Bethlehem, för att göra den nyfödde judakonungen ett hufvud kortare, återvän-

der nu, allt ännu hållande det blodbesudlade, dragna svärdet i handen.

KNEKTEN (temmeligen skrytsamt och budföriskt): Nu är jag tillbakakommen, min herre och konung; tro för sann, ej finnes min like. Jag har nu varit i fremmande land och stridit med de tre vise männen. För sann, deras ben har jag krossat, barnet funnit och dess hjerta genomstungit. Och som vittnesbörd bär jag blod på min hvassa palaschudd.

HERODES (mycket nedlåtande): Tack, tack, min trotjenare; jag vill dig väl belöna.

Det sotsvarta majestätet ifrån Morialand, som hittills helt blygsamt hållit sig bakom de öfriga, uppträder nu.

KONUNGEN AF MORIALAND: God afton, herre och konung!

HERODES (något förbluffad): Hvar äst du kommen ifrån och ho äst du så svart?

KONUNGEN AF MORIALAND (med värdighet): Äst jag svart, så äst jag dock känd som en herre och konung af Morialand!

HERODES (topprasande): Om du är känd som en herre och konung af Morialand, så måste du dock falla på dina knän och tillbedja mig!

KONUNGEN AF MORIALAND (helt obstinat:) Min knekt faller i mitt ställe.

HERODES (allt mera förgrymmad): Du måste det sjelf göra, eller ock skall du döden dö.

KONUNGEN AF MORIALAND (drager sin blanka trädolk): Icke så länge jag dolk eger!

Den tappre konungen af Morialand har dock oturen att blifva afväpnad af konung Herodes' hjeltemodige knektar, hvilka på ett nesligt, verkeligen förödmjukande sätt tvinga den stackaren att knäfalla, och då skrålas följande jubelkör:

Kör N:o 5.

Ack se nu på den moriske kung,
Hur han Herodes tillbedja må. :,:

HERODES (nådigt nickande åt sin svarta kollega): Du har min nåd!

Så här långt ha vi ju ändå något litet haft att göra med stjernan i Bethlehem, men så blir det nu också bums

slut med den herrligheten, när som kören efter Herodes' nådebetygelse faller in med följande småtrefliga herdeqväde, som troligen förskrifver sig från Gustaf III:s theatraliska tid:

Kör N:o 6.

Skull' Venus med sin makt
Med alla hjertan råda,
Då skulle mången man
Af kärlek stå i våda.
Skull' Venus med sin makt
Med allas hjertan rå,
Då skulle mången man
Af kärlek snart förgå.

Exempel gifves här
Rätt snarliga på stunden,
Då konungen han gick
Till gudinnan uti lunden;
Hon då till skogen sprang
Bland vilda djur och björn
Och hennes lilla fot
Blef stött på ris och törn.

Men se här ha vi ändteligen gudinnans entrée. Slutet af roligheten är också säkerligen hopkomponeradt blott för att den der värda damen icke skall nödgas lysa genom sin frånvaro.

Gudinnans solo:

Ack, fader, om du vill
En kung för floden vara,
Så hjelp din dotter nu
En gång från ulfvars skara.
Härefter följer en,
Som länge följt mig har;
Ack, fader, skynda dig,
Tag mig i ditt försvar.

Allt under det gudinnan sjunger, upprullar hon ett „skogsparti i långa banor", hvarpå dock endast ett enda rosenutpyntadt träd är till finnandes, och då hon slutat sången, uppstämmer kören följande:

Kör N:o 7.

Gudinnan hade ej sitt lilla tal fulländat,
Förrän hon till ett träd på stunden blef förvandlad,
Och hennes fagra fot blef rot, dess armar grenar gröna
Och hennes vackra hår blef blad och blommor sköna.
Konungen gick till trädet och derpå händer lade,
Tog trädet i sin famn och smekte det och sade:
Du månd' ge mig en kyss; — han kysste trädet i sin famn,
Men trädet böjde sig tillbaka af och an.
Och efter du nu ej min käresta vill vara,
Ett träd du vara skall i alla dina dagar;
Och utanför mitt slott skall du till prydnad stå
Och mången tapper man skall kransar af dig få.

Och nu återstår blott stjerndragarens särdeles upplysande harang till den högt ärade publiken:

STJERNDRAGAREN:

Kan herrskapet förmoda och förstå
Hvad detta helga verket syftar uppå? —
Finns det pengar till öl så mycket vi önska dricka,
Om ej, så gå vi till källarn, pantsätta vår flicka.

HERODES (lemnande thronen). Sjungom nu, mina gossar!

Kör N:o 8.

Öl och vin dricka vi gerna,
Litet ljus i vår stjerna,
Mycket pengar i vår pung.
Litet snus åt vår svarta kung.

Tack för gåfvan, den vi fick,
Den gick lustigt neder;
Först i hand och sen i mun
Och så i alla leder.
Hafven tack, eder skänk
Skall bli hos Gud i betänk,
Hos Gud i betänk. — Godnatt!

Men råkade det hända, att recetten icke utföll så rundlig, som man egentligen förespeglat sig, eller att den alldeles uteblef, då fanns äfven en afskedsstump i beredskap, hvilken lydde så här:

Ack, det var en usel koja,
Söndriga fönster och brutna lås,
Icke hade de ljus att tända
Ingen styfver i sitt bås.
Här på er höna och fjäder på er katt
Och dermed vi be' om en djeflig godnatt.

Just ett dylikt präktigt sammelsurium var det, som de s. k. stjernpojkarne under sina „hemsökelser" här och der i husen bjödo på, och troligen skulle stjernan ifrån Österlandet ännu i närvarande dagar sprida sitt ljus kring våra bygder, derest icke polisen — som, inom parenthes sagdt, aldrig kunnat räknas till stjernpojkarnes beundrare, — slutligen gifvit dem det förnuftiga rådet att ställa det der ljuset under ena skäppo.

Julaftonen var nu inne. Redan glimmade julljusen ifrån de stora ståtliga husen i staden, likasom äfven ifrån Skatuddskojornas små fönstergluggar, och de personer, som man såg i rörelse utomhus, hade nu alla så brådtom, der de beställsamt ilade förbi hvarandra. Öfver „Hamnens backe" sågs en trupp stjernpojkar tåga af nedåt staden. De hade sina ytterplagg löst slängda öfver axlarne, och de granna kaskarne, gehängen och det öfriga guldglittret lyste och glimmade till och med i de dåtida bedröfliga oljelyktornas sken. Konung Herodes, en lång räkel, hvilken seglat till sjös såsom jungman och allmänt kallades „Skyskrapan" *), traskade i spetsen, och tätt i hälarne på honom följde „Murre", hvilken hade svårt att hinna med, då han råkade vara hjulbent och äfven i öfrigt försedd med alltför korta fortskaffningsredskap. De tvenne konungslige stordignitärerne tycktes befinna sig i ifrigt samspråk rörande hofstaten och civillistan eller höllo på att kalkylera öfver det pekuniära resultat, man hade att påräkna för aftonen.

---

*) Äfven benämningen på den högst upp befintliga råen å ett fartygs master.

„Men jag säger dig, Skyskrapa, att det inte kan finnas en schangtilare gudinna än den som vi ha, ty hon ser då ut som en riktig mamsell och sjunger så vackert som en riktig kanarjefogel", yttrade Murre helt enthusiastiskt. „Du ska' få se, att det kommer att regna slantar i afton, som gryn i en rysslaffka."

„Prat, du har henne inte ännu", sade Herodes med en axelryckning. Tänk om hon sku' „flöjta" för oss och vi sku' bli utan gudinna! Då är det ditt fel, du hjulbenta putifnask, ty du har hela dagen sagt, att när som den flickan lofvar något, så håller hon också ord."

„Det gör hon säkert. Hon lofvade sammanträffa med oss vid kanalbron . . . . . och bedra' mig inte mina blinkfyrar, så är det bestämdt hon, som redan står derborta vid broändan . . . . Ska' vi slå vad, hvasah?"

Murre hade rätt. Hilda Hägg hade redan en god qvart timme der vid bron inväntat sällskapet, till hvilket hon skulle ansluta sig, och hon frös, den stackars flickan, så att tänderna skallrade i munnen.

„Hvad du var snäll, Hilda, som kom", sade Murre så hjertinnerligen sockersött, ty äfven han gjorde någon gång en förtviflad ansträngning till att vara artig.

„Sku' jag inte komma, då jag lofvade?" sade Hilda, och så vandrade hon under tystnad framåt med de andra.

„Nå, gossar, hvar någonstans tro ni att vi ska' helsa på till först?" frågade Herodes, hvilken, likasom nutidens regenter, ändå ibland fick lof att rätta sig efter sina undersåters önskningar.

„Jag vet", sade konungens lifdrabant och knekt; „vi ska' gå till „Lyktan", ty der] vankades ansenligt med schaber i fjol julas, och det kan vara bra att börja kampanjen så schangtilt som möjligt, hi, hi, hi, hi!"

Värdshuset „Lyktan", som fanns invid Salutorget, var på den tiden en mycket besökt restauration af det ordinära slaget.

Det var således å detta ställe, som man till allra först skulle ega lyckan att få skåda stjernan ifrån Österlandet. — Då stjernpojkarne inträdde i tamburen, skyndade ett par jublande kypargossar att anmäla deras ankomst. Ljusen i

den med allehanda granna sirater och bilder samt med toffsar smyckade stjernan tändes, ytterplaggen bortsattes och sällskapet tågade in under buller och nojs.

Vid borden i restaurationslokalen sutto politiserande, kannstöpande, glammande gäster med rykande toddyglas för näsan. De voro nästan allesamman värnlöse gamle ungkarlar, hvilka i sina glädjetoma hem saknade, utom mångt och mycket annat godt, skinkan, lutfisken och gröten, och hvilka derföre — stackars karlar! — voro nödsakade att äfven denna afton „äta ute.“ Många af dem hörde till stamgästernes kohort och voro fördenskull af den artige värden inbjudne till jultoddy och julmat, — denna afton utan att den kontanta erkänslan behöfde komma i fråga. — Äfven åtskillige resande såg man här: svartmuskige handelsagenter från det östra grannlandet och storskräflande profryttare från „das grosse Vaterland.“

Vid stjernpojkarnes inträde sparades det ingalunda på skämtsamma glosor och på anspelningar i ett och annat afseende, och då föreställningen begynte, var en den muntraste stämning rådande i restaurationslokalen.

Hilda hade skyggt och blygt hållit sig bakom sina medspelande så länge hon icke sjelf behöfde vara med i elden. Men hennes entrée inföll dock slutligen, och hon trädde darrande fram, med blicken sänkt emot golfvet. Hon var utomordentligt skön, sådan hon uppenbarade sig i detta ögonblick. Värmen i rummet, den för henne främmande omgifningen och de upprymde gästernes nojs — allt detta utgjorde orsak till att en den friskaste, skäraste rodnad spred sig öfver de bildsköna anletsdragen, ännu yttermera förhöjande dessas fägring. Ett sorl af öfverraskning gick öfver gästernes läppar, då den unga flickan, rädd och skälfvande, trädde fram; men då hon med silfverklar stämma sjöng sitt solo:

„Ack fader, om du vill
En kung för floden vara,
Så hjelp din dotter nu
En gång från ulfvars skara“,

då tycktes de muntre värdshuskunderne med ens blifva försatte i stum hänryckning, och då hon slöt sin visa, gåfvo de

sitt bifall tillkänna förmedelst skallande applåder, på detta vis ej ens tagande hänsyn till föreställningens „religiösa“ art.

I ett litet rum på sidan om sjelfva buffetten hade en ung man slagit sig ned. Att han var någon sjöfarande, märktes tydligt af det hurtiga i hela hans sätt och hållning, likasom äfven af den fina blå sjömansdrägten. Under det stjernpojkarnes föreställning föregick, hade han suttit qvar på sin plats derinne, ifrigt upptagen såsom det tycktes med genomögnandet af ett tidningsblad; men då gudinnans sång ljöd, kastade han ögonblickligen ifrån sig tidningen, lyssnande uppmärksamt till den vackra rösten. Sedan sprang han upp, ställande sig vid dörren, hvilken ledde till buffetten. Hans blickar sökte och funno den unga sångerskan. Ett utrop af glad öfverraskning gick öfver hans läppar, och man såg tydligt huru stor lust han visade att midt under sången närma sig henne; men situationen för tillfället och förhållandena i öfrigt höllo honom dock tillbaka. Han stod nu der, stödande sig emot dörrposten, och denna hänryckning var i sanning talande, med hvilken han tycktes följa den unga flickans alla rörelser.

Gudinnans sång är slutad, men hennes medspelande ha ännu någon sångstump att föredraga. Under tiden kastar hon en nyfiken, något skygg blick omkring i rummet. Anleten, strålande af välmåga och lefnadsglädje, le emot henne hvart hon än ser. Men nu nå hennes ögon äfven dörren, invid hvilken den unge sjömannen befinner sig. Deras blickar mötas. „William!“ utropar hon halfhögt, och från dörren derborta hör hon det, undertryckta utropet: „Hilda!“ Hennes första rörelse tyckes vara att skynda emot honom, men hon besinnar sig; hon för sina händer till det upphettade ansigtet, och midt under föreställningens sista afdelning smyger hon ut ur rummet.

Allt detta hade den unge sjömannen observerat, och nu ilar äfven han, men en annan väg, ut till tamburen. Och här finner han nu den unga flickan sysselsatt med att leta rätt på en shawl och en hufvudduk der ibland stjernpojkarnes ytterplagg, under det hon snyftande och ångestfullt

säger till sig sjelf: „Hvarför, hvarför sku' jag lofva att vara med om detta?“

„Hilda, jag får då ändteligen råka dig!“ säger den unge sjömannen mycket glädtigt och med en lindrig engelsk brytning.

Hon ser upp, men slår åter ned de af tårar omtöcknade ögonen och säger:

„Ack ändå, hvarför sku' du få se mig såsom gudinna, William? O, hvad det gör mig djupt förlägen inför dig!“ Och hon skyndar sig att svepa den tillrättakomna shawlen omkring sig.

„Hvarför, frågar du; jo, helt enkelt derför att jag i annat fall ännu i några dagar hade nödgats leta igenom alla vinklar och vrår af staden, för att engång finna rätt på dig. Men hur mår min fostermor? . . . Hon är väl frisk?“

„Nej, hon är sjuk“, sade Hilda med beklämd röst . . . „Men se så, nu sluta de derinne! O, hur ska' jag väl slippa härifrån, utan att behöfva råka det der sällskapet?“

„Vänta, jag vet! gå du nu in i rummet der så länge, så ska' jag låta kyparn säga dem, då de utträda, att du hastigt blifvit sjuk och skyndat hem . . . Se så, stig på bara; det finnes ingen menniska derinne.“

Då gudinnans försvinnande inträffade under nojset vid pågående föreställning, kom man icke att genast lägga märke dertill, men icke litet förbluffade blefvo stjernpojkarne, då de kommo ut i tamburen och funno sin gudinna vara bortflugen. Herodes var naturligtvis mest förgrymmad, och yttrade hotfullt, att Murre nog skulle komma att „få sota“ för kalaset. Man hade fått in rundligt med pengar redan på detta första ställe, och Herodes, likasom de andra, insåg nog att man hufvudsakligast hade att tacka den vackra gudinnan derför. — I alla fall styrdes kosan återigen till en annan marknad, der man fick beqväma sig uti att visa stjernan utan någon gudinna såsom lockbete.

Med snabba steg skyndade Hilda hemåt, åtföljd som hon var af den återfunne fosterbrodern.

En slägtinge till madam Hägg hade infunnit sig för att tillbringa julqvällen hos den sjuka, och denna hade högtiden till ära tändt upp eld på tvenne ljus, hvilka samma dag jemte

ett och hvarje smått och godt hade dithemtats af tvenne „föreningsfruar.“ Den muntra brasan, som sprakade i spiseln, gjorde sitt till att i förening med ljusen sprida trefnad i det torftiga rummet.

Den gamla qvinnan sitter invid spiseln, hållande madam Häggs stora psalmbok i famnen, derur hon för den sjuka läser en julpsalm. Men nu bultar någon på dörren.

„Jag undrar hvem det kan vara“, säger madam Hägg. „Men andra än välsinnade menniskor röra sig väl inte ute på en fridens afton sådan som denna.“

Dörren öppnades af den gamla qvinnan, och in skyndar Hilda, förande den unge sjömannen vid handen.

„Mamma, här hemtar jag julfröjden med mig“, säger den unga flickan jublande. „Känner mamma inte igen honom? . . . Det är ju William!“

„Herre, jag tackar dig!“ är den fromma qvinnans första ord, då hon igenkänner den unge mannen. „Och jag som begråtit dig som död, min William . . . Ja, ja, Herrans vägar äro underbara!“

„Men du är mycket sjuk, min mor. Visst talade Hilda under vägen om ditt tillstånd, men jag kunde ändå inte tro att jag sku' få se dig så der dålig“, sade fostersonen, hvilken tagit plats invid sängen och nu med ömt deltagande betraktade den moderliga vännens tärda anlete.

Det är skralt med mig, William, men vi ska' hoppas att den, som pålagt sjukdomen, åter visar sig nådig och ger krafterna tillbaka“, sade den sjuka förtröstansfullt. — „Alltså ha vi dig nu här igen“, fortsatte hon, och så manlig du har blifvit under dessa år. Ja, ingen sku' kunna tro att du nu endast är tjugufyra år fyllda, men sjön föråldrar, sjön föråldrar. Ack, att salig Häggen lefde och fick se dig så der ståtlig! Men han gick bort, han. Du bekom väl vårt bref, som omnämnde hans sorgliga ändalykt?“

„Det gjorde jag nog“, sade den unge mannen med sorgsen stämma, „och min egen återfunne far gick ungefär samma öde till mötes.“

„Hvad, är din far också död? Och jag som i glädjen öfver att få se dig inte ens kommit ihåg att fråga efter ho-

nom! Så, så, han är död! . . . Ja, William, mångahanda ä' pröfningarne i lifvet!"

Hilda var under detta samtal sysselsatt med att iordningställa ett litet thébord, och när nu thékopparne stodo der färdigt islagna och rykande, sade hon: „Se så, nu ska' vi dricka thé, och sedan hoppas jag att du, William, inte har något emot att omtala hvad allting du upplefvat sedan du for ifrån oss."

Théet dracks nästan under tystnad, ty de nyss berörda sorgliga omständigheterna hade så att säga utbredt en viss förstämning ibland det lilla sällskapet.

Innan vi låta den unge sjömannen meddela något om de händelser, han upplefvat under de fyra år han varit aflägsnad ifrån den lilla, för honom så kär vordna familjen, gå vi honom i förväg, då vi önska lemna läsaren upplysning om, huru det kom sig, att han blifvit uppfostrad hos den fattiga sjömansfamiljen i Finland, medan han egde qvar i lifvet en i synnerligen goda omständigheter varande fader derborta i England. — Och just derföre måste vi nu förflytta oss omkring tjugu år tillbaka i tiden.

Det var i November månad. Köld, storm och oväder hade nästan oafbrutet herrskat i ett par veckors tid, hvarföre äfven stränderna här och der längs Finlands kuster rikligen „välsignats" med vrak och spillror efter förolyckade fartyg.

Bland förrädiska, farliga ställen att passera i ett dylikt svårt höstväder var det s. k. Kallbåda grundet äfvensom stenrefven i dess närhet, hvilkas blotta namn utgjorde en fasa för sjömännen, ty det kunde verkeligen betraktas såsom en synnerligen lycklig omständighet, om icke det fartyg gått förloradt, hvilket under nyssnämnda ogynsamma förhållanden råkat komma i närheten af refven.

Just under den mest ihållande snötjocka och storm var det som det engelska barkskeppet „Britannia" stötte på nära Kallbåda. Såsom det oftast är fallet med de engelske fartygsbefälhafvarne, hade äfven kaptenen å „Britannia" sin familj

ombord. Familjen utgjordes af hans hustru och en fyra år gammal son.

Under den starka stormen och den svåra sjögången blef det engelska fartyget nästan utan föregående påhuggning slungadt in på refven. Då det nu begynte visa tecken att remna i sina fogningar, skyndade sig kaptenen att klargöra och bemanna storbåten, deri äfven beredande plats för sin hustru och sin son. Med verkeligen heroiskt sjömannamod, såsom det en käck befälhafvare vid ett dylikt tillfälle egnar och anstår, beslöt han att sjelf qvarblifva på fartyget så länge några af dess spanter ännu sutto tillsamman.

Styrmannen och de fyra matroserne, hvilka jemte kaptenens familj befunno sig i storbåten, kunde hvarken begagna sig af segel eller årar i den starka stormen, utan krängde och svängde farkosten omkring på det rytande, uppretade elementet, och för att undgå att blifva bortspolade af vågorna, voro alla i båten befintlige nödsakade att så att säga hålla sig fast med händer och tänder. Kaptenens hustru hade insvept sin lilla Willy i täcken och filtar samt sålunda surrat fast gossen vid ett af toften i båten. Hon var en modig qvinna, denna sjömanshustru, och hon lät ej ett enda ögonblick den qvinliga svagheten framskymta.

Isande kallt var det, och hvarje våg, som sköljde öfver de arma varelserna, bildade ett allt tjockare islager öfver deras klädedrägt. Då kom en större våg, en af dessa skyhöga, som med väldigt sus och brus ohejdadt rullar fram och som eger förmåga att bringa till och med de största farkoster i qvaf. Den kom, och den slungade „Britannias" storbåt upp på sin högsta fragdkam och straxt derpå sänkte den densamma åter ned i det hvirflande, skummande djupet. Ur detta hemska djup slungades den sedan mot höjden, men denna gång med kölen uppåt. — Och den tjutande nordanvinden, accompagnerad af vågornas brus, der dessa hvälfde sig öfver bränningarne, sjöng dödssången öfver en modig sjömanshustru och öfver skeppsbåtens raska besättning. Båten slungades vidare och upp på stenrefven, alldeles invid sidan af barkskeppet.

Kaptenen och tvenne matroser befunno sig fortfarande qvar å det redan närapå i tu remnade fartyget, som af vå-

gorna var lyftadt nästan upp på det torra. Trenne af olyckskamraterne hade inför deras ögon spolats bort af vågorna.

Natten, den hemskaste delen af dygnet för uti nöd stadde menskliga varelser, inföll emellertid och bredde sin svarta slöja öfver det vredgade hafvet. Så fingo de nästan stelfrusne skeppsbrutne utan hopp om räddning taga emot den hemska gästen, fastsurrade som de voro vid fartygsrelingen.

Efter natt följer morgon, och en dylik grydde sent omsider äfven nu, men af de å „Britannias“ vrak qvarblifne var det blott kaptenen, som i detta lifvet kunde skåda öfvergången ifrån natt till dag; de tvenne andre olyckskamraterne hängde fortfarande qvar i sina surrningar, men lifvet var allaredan flyktadt — de stackars menniskorna hade icke uthärdat den kalla, fasansfulla Novembernattens vedermödor.

Ju längre det led mot morgonen, desto mera afstannade ovädret, och småningom höjde sig solen upp emot det klarblå himlahvalfvet. Och solen var det, som med sina varma, vänliga strålar väckte den engelske kaptenen ur den domning, hvari köld och oväder försatt honom. Han egde dock knappast förmåga att öppna de af istappar behängda ögonlocken.

Då förnam han ljudet af menniskoröster. Tvenne fiskare från Pörtö fiskläge, hvilka kände till Kallbåda och dess förrädiska stenref, hade vid morgonens inbrott skyndsamt begifvit sig hit ut, för att se åt, om de möjligen kunde blifva i tillfälle att bispringa någon olycklig fartygsbesättning.

Genom de beprófvade medel, som af fiskargubbarne användes, lyckades man sedermera få kaptenen så pass återställd, att han kunde transporteras i fiskarbåten. Då man lemnade vraket, kastade kaptenen en sista afskedsblick till detta, och dervid föllo äfven hans ögon på storbåten, hvaruti dessa, de käraste han egt, hustrun och sonen, hade lemnat fartyget; denna båt låg nu der, af vågorna uppvräkt — deras öde, som befunnit sig i båten, låg ju för honom i öppen dag — en smärtfull syn för den eljest svårt prófvade mannen.

Samma dag emot middagen seglade fregattskeppet „Toivo“ på endast några kabellängders afstånd ifrån de farliga refven.

Hos alla, hvilka befunno sig på däck, uppkom, vid det man nalkades olycksstället, en viss beklämning, eller en sådan vemodsfull känsla, hvilken sällan underlåter att inställa sig vid passerandet af en plats, der olyckan och der döden nyligen gjort en plötslig påhelsning.

Matrosen Hägg, hvilken befann sig vid styrbordsrelingen, sysselsatt med att fastgöra några löpande ändar vid nagelbänken, vände sig nu till den i närheten af och till vandrande styrmannen, med frågan:

„Hvad säger styrman, månne man sku' få gubben att kommendera „brassa back!“ en törn, så att ett par af oss kunde gå dit öfver till vraket? Hvem vet, det kunde allt hända, att inte alla ändå ha gått till bottens.“

„Jag gick just och funderade på samma sak“, sade styrmannen. „Försöka duger. Laga du bara jollen klar, nog svarar jag alltid för att vi få kaptenens samtycke.“

Straxt derpå var Häggen jemte en hans kamrat på väg till vraket. Detta hade redan fullständigt itudelats och det fanns således ingen möjlighet för sjömännen att torrskodde besöka detsamma. De ämnade just stiga i jollen, för att återvända till sitt fartyg, då Häggen fick sigte på „Britannias“ i land drifna storbåt.

„Det ser ut att vara en präktig båt, den der, och jag kan nog gissa att några också försökt att rädda det fattiga lifvet i den. Af bokstäfverna i akterstäfven kunna vi ju få reda på hvad skutan egentligen haft för namn. Kom, så ska' vi titta efter, jungman!“

Båten var målad mörkgrön och i akterstäfven stod med tydliga hvita bokstäfver: „Britannia. Shields.“

„Således en engländare“, sade Häggen, under det han noga undersökte båtens konstruktion. „Stackars menniskor, stackars menniskor!“ fortsatte han. „Man ser tydligt att skutan också haft qvinnfolk ombord, för här finns ju i båten hela bundten med filtar och täcken . . . . Titta hit, jungman! Hvad kan det här vara? . . . Nå, du min skapare, ha de inte fastsurrat ett barn här vid förtoftet! . . . Stackars pys! En så vacker en, som inte hunnit få sig stort mera än fyra år på nacken ännu . . . Hm, jungman, tror du att ett stendödt

barn kan vara så der rödt i skinnet?“ orerade Häggen, blefven mycket fundersam, der han stod och betraktade det i en mängd yllepersedlar inlindade barnet. Nej, vars, jag säger att den här jollgasten inte ännu är framme och afger sjöförklaring för vår Herre! . . . Hm. Oll reit! Passa på, jungman, och qvicka tag nu, så ä' vi i rappet ombord igen, och der ska' vi se, om inte styrman, som är en half läkare, kan få lif i pojken.“

Jungmannen tog till årarne och rodde „för brinnkära lifvet“ tillbaka till fregatten, medan Häggen satt i jollens akter, hållande den uti de nedisade filtarne insvepte gossen i sina armar.

Då de kommo ombord, begynte man genast med experimentet att återkalla det stelfrusna barnet till lifvet. Styrmannen råkade verkligen vara ganska förfaren i den enklare läkekonsten, och specielt uti fall, liknande det nu ifrågakomna, hade han mången gång lyckats förvånansvärdt bra. Snart fick det utanför styrmannens hytt sig skockande manskapet genom Häggen veta, att barnets puls åter begynt att slå samt att den lille redan andades.

Han kom sig åter, den lille engelsmannen. Genom att ha varit fastsurrad vid båttoftet, hade han således undgått döden i vågorna, och detta änskönt båten derunder gjort de svåraste svängningar rundtom, innan densamma blef kastad upp på land, — och genom att på omsorgsfullaste sätt ha varit ombonad med filtar och täcken, hade icke heller kölden helt och hållet kunnat utsläcka lifsgnistan hos honom.

Fregattskeppet „Toivo“ kastade snart ankar på Helsingfors redd, och då blef det fråga om, hvem som egentligen skulle antaga sig hittebarnet William, ett namn som var det enda, den lille kunde uttala och hvarmed han försökte göra begripligt att hans mor och far äfven benämnt honom. Häggen tog till ordet och sade:

„Jag tycker, att knappast någon annan än jag har rättighet till det der strandgodset, då jag ändå råkar vara den egentlige bergaren . . . Nog gifte jag mig i fjol vid det här laget, och det kunde allt hända att gumman derhemma redan har någon att hjelpa sig vid grötbacken, men der som en pojkfyr har matbiten, finns väl också något öfrigt för en till.“

Och dervid blef det. — När Häggen sedan begaf sig i land, tog han så ömt, som man af en dylik sjöbjörn knappast kunnat vänta det, fostersonen i sina armar, styrande kosan till det kära hemmet.

Hemkommen, hade hans rara gumma ett vidpass två månader gammalt „blomster" att presentera för honom, hvilket gjorde den barnkäre sjöbussen icke så litet nyter; och han hade återigen en fyra års pilt att framvisa, hvilkens ömkliga historia kom den ömhjertade qvinnan att fälla en mängd tårar.

Sålunda kom den engelske sjökaptenens son att blifva uppfostrad af Häggska familjen, medan fadern, som begagnat sig af första lägenhet att komma öfver till England, fortfarande var i den tro, att sonen jemte modern fått sin graf på hafvets botten.

De båda makarna Hägg hade all heder af gossen, ty ett mera välartadt barn kunde knappast förefinnas. Gossen erhöll behjelplig skolundervisning, men kommen till vidpass fjorton års ålder begynte hans håg mer och mer leka åt sjön.

„Som du vill, pojke", sade Häggen en dag. „Far din var troligen en stydig sjöbuss; bli du en likadan . . . Känner till att du redan vid fyra års ålder stod på dig som en karl. — Tala med mor, att hon stufvar in ditt pick och pack, så ska' jag höra åt hos gubben, om han inte vill påmönstra dig som kajutvakt, hellre än den der mjölkfingrade prestvalpen, som vi fingo oss på halsen i går."

Och en hurtig sjöman blef det också med tiden af Häggens fosterson.

Så vardt han tjugu år gammal och hade employ som konstapel ombord å barken „Finland", hvarest äfven fosterfadern fungerade såsom båtsman, då det hände sig att barken i stark tjocka derute i Nordsjön en dag blef påseglad af en engelsk brigg. Briggen led icke någon skada dervid, men barken blef så svårt ramponerad, att den begynte intaga vatten. Skutan höll sig dock, i anseende till lastens beskaffenhet, fortfarande i flytande tillstånd; men dess befäl och besättning hade vid olyckstillfället genast rusat öfver till briggen.

Den engelske kaptenen var en gammal, vänlig man, hvilken visade sig mycket bedröfvad öfver det inträffade. Men ett

ännu mera sorgset uttryck fick hans anlete, då han kom att fästa sina blickar vid skeppet „Finlands“ unge konstapel: ja, det tycktes verkligen som om han endast med svårighet kunde vända den svårmodiga blicken ifrån William. Då han sedan träffade kaptenen ifrån den finska barken, frågade han ifrigt efter konstapelns namn. Han fick veta detta, äfvensom att den unge mannen benämndes med det Häggska familjenamnet, då han var båtsmannens fosterson. Vidare meddelade kaptenen från den finska barken alla omständigheter vid Williams räddande för tjugu år tillbaka, dem han mången gång hört Häggen förtälja för backlaget på skutan. Allt åhörde den engelske kaptenen med nästan återhållen andedrägt, derefver uttryckande lika mycken förvåning som glad öfverraskning. Och så sprang han plötsligt fram till den i hög grad förbluffade konstapeln, omfamnande denne, under utropet:

„Mina ögon bedrogo mig således inte? du är den son jag förlorade vid hafveriet på finska kusten! Det kan ej heller gifvas ett trognare porträtt af din stackars mor, än det du sjelf är . . . Jaså, det var då således ni, båtsman, som räddade gossen vid det der tillfället och det är ni, som sedan fostrat upp honom?“ yttrade han, då han fick fatt på gamle Häggen . . . „Allt det der tackar jag er för och lofvar att aldrig glömma hvad ni gjort för William.“

Häggen, som något litet förstod engelska, men alls icke kunde uttrycka sig på detta språk, stod der och skrapade med foten, bugande sig gång efter annan, utan att riktigt begripa hvarom fråga var.

William fick snart klart för sig, att den engelske kaptenen verkligen var hans fader. Glädjen var naturligtvis stor å ömse sidor. Men man såg nog att gamle Häggen vardt något misslynt öfver denna nya sakernas vändning, ty han insåg att deras vägar härefter också fullkomligt skulle komma att skiljas, och han höll ju af denne yngling lika mycket som dennes egen återfunne fader kunde göra det. Dock fröjdade det tillika hans gamla hjerta, att han kunde lemna William ifrån sig såsom en rättskaffens, i gudsfruktan och goda seder uppfostrad yngling.

Då påseglingen hade försiggått straxt utanför Dover, erhölls ganska snabb assistens från Ramsgate, och „Finland" inlöpte till hamns att reparera, medan den engelska briggen, som var destinerad just till samma ort och ställe, äfven der lossade sin last.

Det föll sig litet svårt för „Finlands" kapten att undvara den präktige konstapeln, men han kunde ju ej annat än lemna sitt bifall, då den engelske kaptenen åstundade att få sonen afmönstrad, synnerligast som denne sistnämnde åtagit sig att skaffa en hurtig karl i sitt ställe.

Skeppet „Finland" var nu ändteligen segelklart för hemfärden. William tog afsked af fosterfadern, med löftet att påföljande vår jemte sin far göra påhelsning i det kära hemmet i Finland. Gubben Hägg drog med tröjärmen bort en tår från den väderbitna kinden, jemte det han endast yttrade: „Ett hvad jag säger dig, pojke, är: haf Gud för ögonen och segla alltid under rättsinnighetens flagg . . . . Adjö med dig!" Under hela hemresan var gubben sedan modstulen och ordkarg eller tog sig ut som en, den der kommit till det kinkiga rönet, att tobaksransonen i förtid „skett ut."

„Nå, William, få vi snart höra huru det gått för dig sedan du skiljdes vid min far i Ramsgate?" frågade Hilda, då fosterbrodern fortfarande satt der vid julbrasan så tyst och så tankfull.

„Nå-ja, det är snart berättadt", sade han. „Som ni vet, kom jag till mitt eget, rätta hem, och der var det fint nog och propert; men ni må likväl inte tro att jag derför trifdes der lika bra som jag hade gjort det här hos er, nej, det gjorde jag inte. Och när då min far begaf sig ut till sjöss igen, måste han också taga mig med sig. Så seglade vi i två år tillsammans, utan att under den tiden erhålla sådana frakter, som hade fogat att vår kosa sku' ha ställts åt dessa trakter till, och min far önskade dessutom att jag sku' ha min styrmansexamen undanstökad derförinnan. En sådan examen tog jag också i Liverpool. Och så for jag ut på min första resa såsom styrman, under min fars kommando, men,

vet ni, denna resa sku' bli så hemsk och så sorglig, att jag ännu ryser, då jag tänker derpå . . . Alltnog, vi voro destinerade till Messina och kommo lyckligt och väl fram. Vi hade redan lossat lasten och voro alldeles klara att åter gå till segels, då min far blef tvungen att fara i land, för att der sammanträffa med en affärsman. Jag stannade qvar ombord, emedan besättningen haft landgångsdag och vid återkomsten visat sig vara vid något lifvad sinnesstämning. Men aftonen förflöt och natten likaså, utan att jag såg min far återvända; jag blef orolig och begynte tänka, det han möjligen hastigt insjuknat, hvarföre jag tidigt påföljande morgon begaf mig i land, för att uppsöka honom. Jag tog genast vägen till den der affärsmannens hus, der jag fick höra att min far vid mörkrets inbrott under den föregående qvällen begifvit sig bort. Man berättade äfven att han hade bort vara i besittning af en större penningesumma. På det högsta orolig, styrde jag nu åter kosan till närmaste poliskontor, och, tänk er, just då jag inträder, instiger jemte mig en polisman, som anmäler, att man på morgonen funnit en äldre herreman mördad och plundrad der nere vid kajen. Ni kunna ju föreställa er det, att denna polismannens rapport skulle vara af uppskakande verkan på mig, ty jag anade genast att den mördade inte var någon annan än min far. Jag följde emellertid med polismannen till obduktionshuset, dit man fört liket, och der fann jag mycket riktigt min fars sargade, vanställda lik. Det var smärtsamt att veta honom på ett så grymt sätt ha ljutit döden, denne far, som jag för så kort tid tillbaka återfunnit och med hvars kärleksfulla omsorger och faderliga ömhet jag redan hunnit vänja mig. — Engelske konsuln, för hvilken jag oförtöfvadt anmälde händelsen, bistod mig vänskapsfullt med råd och dåd, först och främst beträffande min fars begrafvande och sedermera inför domstolen . . . Jaså, jag lär inte ännu ha kommit att omnämna, att mördaren, en f. d. militär, blef gripen kort efter sitt fasansfulla dåd och att han inställdes för domstolen, der han slutligen bekände, att han den nämnda aftonen befunnit sig utanför fönstret till ett vexelkontor, dit han äfven sett min far inträda. Den stora penningesumma,

som han då sett denne omhänderha, hade frestat honom och ingifvit honom den djefvulska tanken, att mörda den gamle mannen. Enligt landets lagar blef mördaren afrättad straxt efter det jag lemnat orten. — Jag förde alltså briggen lyckligt och väl hem, men hemkommen, ska' ni veta att jag ej hade så litet hufvudbry med att reda ut min fars affärer. En af mina slägtingar kom mig dervid till hjelp, och när allt var klart, funno vi att min far hade samlat en ganska ansenlig förmögenhet . . . Jag lemnade nu allt i denne slägtinges händer och företog resan hit till er. Men ni må tro, att jag fick leta efter er, sedan jag anländt till staden; ja, jag begynte redan misströsta, huruvida ni mera vore vid lif, då jag lyckligtvis beslöt mig för att tillbringa julaftonen på „Lyktan“, och här var det stjernan från Österlandet, som kom för att lotsa mig i rätt direktion. Jag är nu här. Men en sak kan jag inte få klar för mig, och det är det besynnerliga uti, att ni ej bekommit de bref, hvilka både jag och min far ha sändt er. En sjökapten, en god vän till min aflidne far, hvilken årligen gjorde resor hitåt, hade åtagit sig att öfverbringa brefven, och jag mins ändå ganska väl, att i det första brefvet, som min far afsände med honom, fanns innesluten en vängåfva i penningar.“

„Ledsamt var det nog att de der brefven inte kommo oss tillhanda; men vi ha ju dig sjelf här nu igen, och det är det bästa af allt“, sade madam Hägg. „Stackars gosse, du har inte haft det för rart du heller, ska' jag säga.“

„Men kan du gissa, hvad jag egentligen hade i sinnet, då jag företog resan hit?“ frågade William, kastande en blick, full af ömhet, till Hilda.

„Hvad annat än att helsa på vänner och bekanta!“ sade den unga flickan. „Se det var då någon konst att gissa, det.“

„Nej, men det var ändå inte allenast detta nöje jag ville bereda mig, utan hade jag tänkt få din mor och dig öfvertalade till att lemna Finland, för att komma öfver till Shields och bosätta er hos mig. Tror ni att det sku' kunna gå för sig?“

„Käre gosse“, sade den sjuka med af rörelse darrande röst; „jag vet nog att det är af fullaste välmening du före-

slår det der; men, ser du, sku' jag också vara frisk och rask, som jag hoppas att jag blir med tiden igen, så går det ändå inte an att en mor med sin dotter på det der viset stryker på foten, och det i sällskap med en ung man . . . Jo, jo, låt mig bara tala till punkt och pricka . . . . du ska' besinna, käre William, att du inte är någon pojkspoling numera."

En paus inträdde. Man såg tydligt att den unge sjömannen ännu hade något på hjertat, det han af idel förlägenhet tycktes ha så svårt att komma fram med. Rodnande och förläget stammande yttrade han till slut:

„Men då . . . . . men då . . . . . då sku det väl gå an . . . . . om jag gifte mig med Hilda?"

Efter detta andragande vågade han knappast se upp, utan afvaktade han med mot golfvet sänkta blickar hvad som komma skulle.

Äfven Hilda rodnade och stirrade tankfullt in i elden.

„Har du också, käre William, tänkt efter hurudant vigtigt steg du har mening att ta'?" sporde madam Hägg. „Tror du dig kunna älska Hilda i nöd och lust, och vet du väl om hon alls håller af dig tillbaka?" .

Det var för många frågor att besvara för den äfven eljest ordfattige William. Och en paus inträdde åter.

„Jag kan ej lefva utan henne", sade han slutligen med mycken fasthet i rösten och som det tycktes med helt plötsligt vunnen frimodighet. — „Under dessa fyra år har ingen dag förgått, utan att jag har tänkt på henne".

„Hm, jaså", sade gumman Hägg. „Du kan då vända dig till Hilda och fråga henne, om hon vill ha dig . . . Jag lemnar nu saken i era egna och i den gode Gudens händer."

William närmade sig Hilda, som allt ännu satt och stirrade in i spiseln, likasom sökte hon ur de egendomliga formationerna uti glöden utforska, huruvida framtiden verkligen hade att erbjuda henne så mycken sällhet och lycka, som hon såsom Williams maka tänkte sig.

„Hilda", hviskade William, tagande hennes hand i sin, „sku' du tycka om att bära en sådan här liten ring på det der fingret?" — Han lät en ur västfickan framtagen ring glida ned på hennes finger, — detta utan någon protest från den unga

flickans sida. „Får ringen bli qvar der, Hilda?“ frågade han vidare.

Ett nästan ljudlöst „ja“ gick öfver hennes läppar, och så såg hon upp till honom med en blick, hvaruti glädje, sällhet och löftet om trofast kärlek på ett så vackert sätt gaf sig uttryck.

Denna julqväll, som såg ut att blifva af glädjefattigaste slag för den lilla familjen, slöts sålunda under de allra lyckligaste omständigheter, dervid framtiden så strålande skön log emot de unga tu.

William lät ifrån „Lyktan“ hemta de delikataste anrättningar för qvällsmåltiden. „Julklapper“ saknades ej heller, då han medfört ganska värdefulla sådana ifrån England. Och ingenstädes kunde en julqväll firas på ett fridfullare sätt än här i den lilla torftiga stugan; men så var det också idel rena, ädla hjertan som klappade härinne, fröjdande sig åt den inträdande högtiden.

Omsorgsfull läkarevård, kraftig och sund föda samt den numera inträdda behagliga sinnesfriden och trefnaden gjorde allt sitt till, och madam Hägg kunde inom kort lemna sjuksängen. William hyrde då en beqväm och treflig bostad åt den lilla familjen, och så tillbringade han dagligen några lyckliga timmar hos sin fästmö och sin fostermor.

I Maj månad försiggick Hildas och Williams bröllop, och med första sjölägenhet reste de nygifta, åtföljda af modern, till Williams hem i Shields.

Endast några få sjöresor företog William efter det han tagat sjökaptensexamen. Han etablerade sig nemligen såsom handlande i Shields och gjorde här de briljantaste affärer, så att han efter några års förlopp ansågs vara en af stadens rikaste män. Lyckan tycktes vara honom bevågen i allt — och familjelyckan ingalunda till minsta grad. En skara små „gudinnor“ och „stjernpojkar“ trallade snart sina muntra visor för ett par lyckliga makar och för mormorsgumman, hvilken till och med fått lof att lära sig engelska på gamla dagar.

IX.

Enslingen i „Kråknästet.“

Den lilla kojan låg så nära strandbredden, att man vid högt vatten och under svårare sjögång kunde hysa en allvarsam fruktan för, att de emot dess väggar svallande vågorna skulle taga densamma med sig ut till djupet; men oaktadt dess lutande ställning och dess farliga läge i öfrigt hade den dock stått der i dagar och tider, trotsande både vind och vågor.

Kojan var, som sagdt, liten, grå och lutande, men dess ende innevånare, gubben Sund, stod också i fullaste harmoni till denna sin bostad. Liten hade gubben visserligen icke varit till vexten, men af ålder och bekymmer hade han så att säga krupit in i sig sjelf; grå var han, ända ifrån de osmorda sjöstöflarne och friskavajen till de stripiga hårtestar, som undan „oilskins“-sydvesten fladdrade för vinden, men framåtböjd och lutande var han, och detta kanske i ännu större grad än det gamla „kråknästet“ vid stranden.

Enslingen i „kråknästet“, som han kallades af sina grannar, förde ett det strängaste eremitlif. På tjugu år hade man icke hört honom meddela sig med någon, på tjugu år hade man icke sett honom umgås med någon. Skälmstycksfulla,

såsom pojkar alltid äro, underläto icke heller vi Skatuddspojkar att — på behörigt afstånd, förstås — tillsända den originelle gubben epitetet „Gamla Kråkan"; men icke ens då hade han ett bannande ord att bestraffa oss med, utan sände han oss i stället undan de buskiga ögonbrynen en mycket sträng blick, hvilken hade den makt och verkan, att vi en annan gång läto den gamle ostördt passera. I rysslaffkan, der han hvarje söndagsmorgon gjorde sina ingalunda i stort tilltagna uppköp för veckan, visste man mycket väl hvad som för hans räkning skulle instufvas i det grå papperet och i den spruckna stenkrukan, och detta utan att han ens med ett enda ord behöfde antyda derom.

Man påstod, att gubben egde något „på kistbottnen", och antagligt var det, att han lefde af besparingar från framfarna dagar, emedan den fiskerihandtering, han bedref, var af en så anspråkslös beskaffenhet, att den jemt och nätt försåg honom sjelf med fisk för måltiderna. Dock tycktes han ständigt vara i verksamhet; än satt han i solbaddet på en sten invid trappan, ifrigt sysselsatt med att reparera näten, än väntade han der i ekstocken, med metspöet i handen, tålmodigt på napp, än passade han på, då vinden dertill var gynsam, att infånga ved och spånor, som vågorna hemtade till land, hvilka strandfynd han reste mot „kråknästets" väggar till torkning. Under vintern låg han likt björnen i sitt ide, utan att visa sig oftare, än då han öfver isen traskade till sina methål der ute på Kronbergsfjerden, eller då han om söndagsmorgonen besökte rysslaffkan. I kyrkan gick han aldrig, och de fromma gummorna på Skatudden fördömde honom samt och synnerligen för hans „hedniska ogudaktighet"; men den nötta gamla bibeln, hvilken ständigt låg uppslagen der inne på fönsterbrädet, och psalmboken, som låg der bredvid, vittnade ändå om, att gubben anlitade dessa tröste- och vederqvickelsekällor — kanhända något oftare, än hans skenfromma antagonister sjelfva gjorde det.

Såsom redan nämndes, hade man i omkring tjugu års tid sett och lärt känna enslingen i „Kråknästet" just sådan vi här framställt honom för läsaren. Många voro de historier, som funnos i omlopp om honom, deraf sådana både sanno-

och osannolika. Än påstod man, att han i sina yngre dagar skulle varit en stor missdådare, hvilken lagens arm i anseende till bristande bevis ändå icke kunnat nå, än ville man tro, att olyckliga familjeförhållanden skulle gjort honom till en enstöring för lifvets höstdagar. Nog af, man skakade i allmänhet på hufvudet, ryckte på axlarne och mente tro på, att det ändå icke var riktigt som det skulle vara med enslingen och hans originella uppträdande.

Men så sjuknade han in. Det var i Augusti månad, och då man nu under någon veckas tid hvarken fann honom sysselsatt vid noten eller såg honom begifva sig ut i sin ekstock, tog man sig slutligen för, att der inne i kråknästet se efter, huru det egentligen skulle stå till med den gamle enslingen. Och här låg han på sin sjukbädd — på sitt dödsläger.

Mina föräldrar, hvilka voro hans närmaste grannar, råkade händelsevis göra ett besök hos honom, och dervid funno de honom i detta hopplösa tillstånd. De mottogos med en redan skum, men vänlig blick och med orden: „Slut med hvissla . . . . Jag vandrar nu hem, som ni ser . . . . Tack, för att ni kom att se efter mig!“ — Så mycket hade den gamle säkert ej på långa, långa tider talat, men de der orden voro också de sista, ty ett par timmar derefter somnade han af, lika lugnt och stilla, som hans lif under senare tider framflutit.

Det såg alldeles ut, som om det just då också varit hög tid för den gamle enslingen att vandra hädan, ty hans besparingar befunnos ha smultit ihop, så att endast några rubel i bankoassignationer återstodo, hvilka jemt och nätt hunno till att på anständigt vis skaffa honom till grafven.

„Då Gud ta'r själen, nog infinna sig arfvingarne“, heter det. Så äfven här. Knappt var begrafningen undanstökad, förr än slägtingar infunno sig både här och der ifrån. Alla hade de litat på ryktet, som sagt, att gamle Sund skulle varit „rik som sjelfvaste Hobergsgubben“. Temligen snopna blefvo de dock, då de funno sig bedragne i sina ljufva illusioner. Det enkla bohaget och det gamla „kråknästet“ var det enda, som återstod för dem att dela emellan sig.

Jag råkade händelsevis vara närvarande, då desse arfvingar hade bouppteckning efter den aflidne. Alla vinklar och

vrår undersöktes af dem på det noggrannaste; fick man tag i en gammal stöfvel, skulle den vändas femton gånger ut och in; på den gamla friskavajen och den nötta lädervästen sprättade man upp fodret — allt för att undersöka, om den förborgade skatten ändå icke till slut skulle komma fram i dagen.

Under i yttersta grad dåligt humör slängde nu desse arfvingar den aflidnes tarfliga effekter hit och dit, så att dammet rök om dem, och från flere än en mun förnams knotet öfver, att deras snåle slägtinge icke samlat annat än skräp i sina gömmor.

En gammal småkusin från landet, som tycktes finna sig i större grad besviken i sina förhoppningar än de öfriga, och som länge och väl undersökt hans bokförråd, letande, bläddrande, vändande hvarje blad för sig, under det svaga hopp, att hon der skulle finna sedlar instuckna såsom bokmärken, kastade slutligen i största förtrytelse en mängd af dessa gamla böcker och papper ut genom det öppna fönstret.

Der låg nu på gräslindan i broderlig endrägt en hop gamla almanackor, drömböcker, husläkaren m. fl. nyttiga och nöjsamma gamla luntor. Jag slog mig i ro i gröngräset och begynte bläddra i de med förakt bortkastade böckerna, deraf en, försedd med bastant läderband, genast väckte hos mig ett synnerligt intresse. „Allt hvad som är tryckt, är sant“, hette det förr i tiden, men fastän nu denna bok var skrifven, och detta med en ingalunda vårdad handstil, på groft, gråaktigt papper och med ett bläck, som under tidernas lopp blifvit så ljusbrunt, att det nödvändigt erfordrades ett par dylika unga, nyfikna pojkögon, som mina, för att kunna taga reda på något deruti, blef jag genast så förtjust i den gamla luntan, att jag icke mera på några vilkor hade velat skilja mig ifrån densamma. Jag tog mod till mig, närmande mig till småkusinen, hvilken som bäst var sysselsatt med att uti handen helt djupsinnigt pröfva vigten hos en bucklig och ergig kaffepanna. Jag bockade så artigt som möjligt och frågade, om jag kunde få behålla den der gamla boken såsom ett minne af gubben Sund. En hvass blick sköt fram ur den ledsna småkusinens ögonpar, troligen med anledning deraf, att jag, djerft nog, vågat afbryta hennes djupsinniga funderingar, och

utan att säga något, röck hon mycket häftigt boken ur min hand. Jag höll redan på att tänka mig densamma såsom förlorad för mig, då hon, efter det hon kastat en flyktig blick i boken, finnande deri idel „slipstenar“ för hennes ögon, slängde boken till mig, föraktfullt yttrande:

„Tag du skräpet, pojkvalp, och — slit med helsan!“

Lycklig och nöjd öfver att nu ega detta minne af den underlige gubben Sund, sprang jag, snabb som en afskjuten pil, emot hemmet, likasom hade jag fruktat för, att småkusinen möjligen kunnat ångra sig och vore efter mig i hack och häl, för att återfordra den dyrbara skatten.

Den gamla luntan innehöll ett slags dagboksanteckningar, påbegynta af gubben Sund ungefär fyratio år före hans död, men ordentligt eller dag för dag fortsatta blott i tio år. Anteckningar funnos visserligen äfven från senare år, men dessa tycktes vara sådana tillfälliga annotationer, dem han kommit att göra, då han af en händelse fått boken i sin hand, eller då han genom desamma åter velat lefva sig in uti framfarna dagars minnen och händelser.

Handstilen var, som sagdt, ingalunda den bäst läsliga, ortografin och satsbygnaden icke heller den mest mönstergiltiga, men med sådant intresse studerade jag de förbleknade penndragen, att jag inom kort kände innehållet i denna bok bättre än jag kände min katekes. Otydligheterna och de halfva meningarne lärde jag mig ifylla och förstå med fantasins och gissningsförmågans hjelp, och sålunda låg enslingens i „kråknästet“ historia alldeles sådan för mig, som jag nu här bland bilderna ur Skatuddslifvet vill framställa densamma för läsaren.

Det såg riktigt festligt ut i hamnen. Alla fartyg voro på propraste sätt riggade med vimplar och flaggor, ja, ända ifrån den minsta jakt vid fiskbron till det stora barkskeppet der ute på redden voro smyckade på detta för ögat så täcka, behagliga sätt. Men så skulle också den stora kapprodden försiggå i dag, en kapprodd med slupar från samtliga i hamnen liggande fartyg, denna regatta, som mycket väl kunnat

kallas en internationell sådan, då uti densamma skulle deltaga hurtige roddare af olika nationaliteter, ty i Helsingfors' hamn fanns för tillfället finska, svenska, norska, danska, tyska, holländska, engelska och kanske ännu flera andra nationers fartyg.

Det är en utomordentligt vacker Juli-eftermiddag. Klockan är nu 4, och klockan 5 skall kapprodden taga sin början. Man ser redan med sjömän bemannade skeppsslupar glänsande och smidiga sakta röra sig af och till på hamnen, färdiga att på gifven signal kila af, och der uppe på Ulrikasborgsberget ha] en mängd skådelystna samlat sig, de der vandra af och till eller, sittande i förtroliga grupper på bergklackarne, njuta af det herrliga vädret, den trefliga anblicken af hamnen och de festligt prydda fartygen, af staden och dess i grönt klädda omgifningar.

Ifrån barkskeppet Emilia väntar man på signal att få „lägga ut", ty prisdomarne äro samlade här, och deras lätta gigg ligger äfven färdig vid fartygets sida, bemannad med i blå tröjor och blankhattar klädde matroser. Det gäller för de täflande att, sedan Emilias styrbordslåring passerats, ro ut österom Långörn till båken samt att sedan återvända genom Gustafssvärds sund till barkskeppet, der roddtiden antecknas.

En del af prisdomarne, de, som der ute skola öfvervaka fullföljandet af rodden, stiga nu i giggen; signalen ljuder, och för kraftiga årtag glider den ena slupen efter den andra ut förbi Blekholmen, förbi Långörn, öfver den i det närmaste spegellugna sjön.

Vi skola förflytta oss ombord på Emilia, en vacker skuta, som eges af kapten Sjöbladh från Lovisa. Kaptenen, hvilken tillhör prisdomarnes antal, sitter för tillfället ibland de öfrige invid kajutkappen, förnumstigt betraktande listan med anteckningarne för afgångstiden. Gubbarne göra djupsinniga kalkulationer rörande snabbheten hos de i täflingen deltagande sluparne, medan de ingalunda glömma att fukta läpparne ur de vinflaskor, som glimma i solskenet på skailightet.

Äfven ett sällskap unga damer finnes för tillfället ombord och ibland dem kaptenens dotter, hvilken erhållit utmärkelsen och uppdraget att utdela kapproddsprisen. De unga damerna äro för ögonblicket sysselsatta med att betrakta dessa

prydliga pjeser, hvilka utgöras af, första priset: en förgyld silfverbägare, det andra: en marinkikare och det tredje: en sjöskumspipa.

Rödblommiga, täcka varelser äro de unga damerna allesamman, men priset för skönhet och behag måste ovilkorligen tilldelas kapten Sjöbladhs dotter. Hon är liten till vexten, så liten och så klen, att man kunde antaga henne ännu befinna sig uti barnaåren; och ändå har hon allaredan skådat sin nittonde sommar. Der finnes liljans oskuldsfulla hvithet öfver kinderna, och på hennes läppar ser man rosens yppigaste färgprakt. Denna hjertegodhet, som finnes preglad i de regelbundna, vackra anletsdragen, den ljufva blicken ur de milda, blå ögonen — allt hos henne är så tilldragande, så fullt af behag och grace, att man mycket väl kunde framställa henne såsom ett mönster för qvinlig skönhet.

„Få se, hur han kommer att se ut, åt hvilken du får ge första priset i dag?“ säger en af damerna. „Jag spår, att det blir en vacker finsk gosse . . . . Ja, ja, skratta ni bara, men ni ska' veta, att mina förutsägelser alltid pläga gå i fullbordan.“

„Jag säger, att det blir en lång, mager tysk“, säger en annan.

„Och jag, att det blir en rödskäggig engelsman“, säger en tredje.

„Och jag, att det blir en skorrande dansk“, säger en fjerde.

„Åh, fy då! Men kan ni gissa er, hvad jag sku' önska att det vore för en? Jo, vet ni, flickor, just en rask norsk gutt önskar jag åt Eva, och en sådan blir det också! . . . . . Men af hvilken nation ville du sjelf att han vore?“ frågade en femte af de unga flickorna.

En liten purpursky steg upp på hvardera kinden, hvarest nu äfven tvenne de täckaste gropar tydligare än eljest uppenbarade sig, då Eva Sjöbladh skälmskt och glädtigt yttrade:

„En finne önskar jag att det vore, ty jag har alls ingen lust att gå öfver ån att hemta vatten . . . . Men se der! Nu återvända sluparne redan.“

Den ena efter den andra af de i täflingen deltagande sluparne sågs verkligen glida in till hamnen, denna gång

öster om Blekholmen, närmande sig barkskeppet. Det är sexton skeppsslupar, som täfla om de trenne prisen. Tiden antecknas af de allvarlige kaptensgubbarne, hvilka, då de märka att någon af sluparne „stuckit värre fart", deraf få en välkommen anledning att återigen tömma en skål för densamma.

Nu ha alla slupar passerat Emilia och tiden för färden är för hvar och en af dem antecknad. Prisdomarne uträkna nu resultatet. Kapten Sjöbladh stiger fram till relingen vid fallrepstrappan, dit nu äfven hans vackra dotter skyndar, klängande sig fast vid faderns arm. Med sin väldiga basstämma ropar han:

„Nummer tre har vunnit första priset, som utgöres af en förgylld silfverpokal . . . . . Nummer tre, ohoj! . . . . Såå, han är redan här . . . . . Lägg till vid sidan, . . . så der! . . . Båtföraren kommer upp för att ta' emot priset."

Efter en flink, väl utförd manöver, låg nu slupen, som varit den snabbaste under dagens kapprodd, invid Emilias fallrepstrappa. Å slupens akterspegel kunde man läsa namnet „Hoppet", hvilket namn det fartyg bar, hvartill slupen hörde. Det såg alldeles ut, som om de raske roddarne varit för tillfället utvaldt folk, ty en båtbesättning om sju stycken mera hurtige sjömän än desse, kunde man knappast få skåda; alla tillhörde dock briggen Hoppet, som blott för ett par dagar tillbaka hemkommit från en två-årig sjöresa.

Den ståtligaste af de unge männen var slupstyrmannen, om hvilken man godt kunde säga, att han var en den „grannaste karl", som någonsin visat sig på ett fartygs däck. Högvext och reslig var han lik stormasten på briggen, hvarjemte han var mörklockig och försedd med ett ganska väl utbildadt yankeskägg, hvilket alldeles ypperligt klädde det välformade anletet; men hans ögon, de voro dock något att se på. Stora och svarta som natten, kunde de i vissa ögonblick framställa någonting tränfullt, drömmande, men äfven plötsligt öfvergå till eld och låga, och vid dylika tillfällen voro dessa ögon verkligen tjusande, om också tillika demoniskt hemska.

Ledigt och behagfullt sprang den unge sjömannen upp för fallrepstrappan.

Här stodo nu prisdomarne, här befunno sig äfven alla de unga damerna och i midten af den af detta sällskap bildade halfcirkeln befann sig äfven den vackra Eva Sjöbladh. Sedan den unge sjömannen uppnått relingen, stannade han, och här framför sig finnande alla dessa prisdomare och alla dessa damer, hvilkas blickar naturligtvis för tillfället voro fästade på honom, uppsteg en förlägenhetens rodnad på hans kinder, och i hans blickar, då de nu irrade omkring ibland församlingen här uppe, märktes för tillfället det tränfulla uttrycket.

„Slupen n:o tre, tillhörig briggen Hoppet, har på kortaste tid tillryggalagt den för täflingsrodden bestämda sträckan, och dess raska besättning har således gjort sig väl förtjent af första priset, hvarför nämnda pris härmedelst öfverlemnas till dess skicklige båtförare", ljöd kapten Sjöbladhs röst, och på en vink af fadern öfverräckte hans dotter silfverbägaren till den unge sjömannen, hvilken djupt bugande emottog densamma. Men nu först kom han att fästa blicken på den vackra, späda varelsen framför sig, blott en enda blick, men det var en af dessa tjusningsfulla, allt beherrskande blickar, som just ur dessa ögon stundom plägade skjuta fram.

Då ljöd åter kapten Sjöbladhs röst, vid det han uppmanade besättningarne å de i hamnen af och till glidande farkosterna till ett hurra för första pristagarne. Denna uppmaning behöfde icke uttalas tvenne gånger, ty det var som om man redan länge väntat på ett dylikt tillfälle att få utbringa desse en hyllning, då i och med detsamma ett kraftigt, långt utdraget hurra hördes höja sig ur hundradetals strupar, hvaraf ekot ljöd från strand till strand.

Albert Sund — så hette den unge båtföraren, som vi nyss sett mottaga första priset ur Eva Sjöbladhs hand — var redan nere hos de lycklige kamraterne i slupen, och nu lyftade han artigt på hatten, satte sig vid rodret, och så bar det åter af till briggen, hvilken låg derute på redden.

Andra priset tillföll slupen n:o 8, tillhörig norska barkskeppet „Navigator", och det tredje slupen n:o 11 från engelska briggen „Lady Ann." Samma ceremoni vid prisutdelnin-

gen och samma ljudeliga hurrarop förekommo äfven för besättningarne uti dessa slupar.

Länge, efter det prisutdelningen hade försiggått, rörde sig roddbåtar och slupar med glänsande hvita segel på hamnen. Uti många af dessa slupar fanns äfven det täcka könet representeradt, och deras brokiga parasoller, deras ljusa sommardrägter togo sig synnerligen väl ut, der de uti de lätta små sluparne gledo fram på det mörka blå vattnet, lyssnande än till en dragharmonikas toner från något af fartygen, än till en glädtig sjömanssång från ett annat.

Men vi skola återvända till våra damer ombord hos hafsfrun Emilia. Prisdomaregubbarne sitta fortfarande qvar der uppe på däck, numera sysselsatte med att bedöma och profva, hvad som ännu finnes qvar af det icke så obetydliga flaskbatteriet på skailightet. Af de unga damerna se vi nu endast Eva Sjöbladh äfvensom hennes tillgifnaste väninna, Mimmi Blom, uppe på däcket, de öfriga ha företagit en inspektionsresa till kaptenens eleganta kajuta.

„Jag tror att liten Eva har ledsamt efter de rara saker, hon nyss fick lof att dela bort, eftersom hon ser så fundersam ut", säger väninnan. „Nå, nå, trösta dig, liten vän, bägaren och första priset tilldelades ju ändå en finsk gosse, såsom du sjelf önskade det, och en sådan vacker gosse sedan! . . . . Ack, Evi lilla, vet du, jag har aldrig förr sett en så vacker karl, som den der unge sjömannen!"

„Tyckte du det?" sporde Eva, under det hon tankfullt blickade ut åt sjön. „Mimmi, gif mig din arm, så gå vi att sätta oss der borta akter om nakterhuset."

„Akter om nakterhuset! Ser man på bara, du talar ju alldeles som en äkta sjöbjörn, Evi lilla! Men hur tror du att jag ska' förstå det der sjömansspråket? . . . . Här har du emellertid min arm; jag följer med dig, hvart du än behagar föra mig."

„Betraktade du riktigt noggrant den unge mannen, hvilken bekom första priset?" frågade Eva, sedan de båda väninnorna uppnått den antydda platsen.

„Noggrant? Nej inte alls noggrannare, än att jag kunde finna, att han såg bra ut, och för att märka det der, behöfdes minsann inte något förstoringsglas."

„Men hans blick då, hvad menar du om den?“ frågade Eva åter, under det hon tankfullt hopvecklade sin lilla spetsnäsduk, för att genast derpå släta ut den igen.

„Inte brydde jag mig om att söka efter hans blickar, du lilla fjolla. Stora ögon fann jag visst att han hade, och svarta voro de med, och det riktigt som sot ändå“, svarade väninnan glädtigt.

En liten paus uppstod nu i samtalet, hvarefter Eva åter frågade:

„Mimmi, råkade du, då du senast helsade på hos oss i Lovisa, få se den der gamla ziguenerskan, hvilken bodde i det förfallna rucklet ett stycke utom staden?“

„Nej, men jag hörde henne omtalas både af dig och af din mor . . . . . Nå, hur kommer du just nu att tänka på den der gamla spåqvinnan?“

„Emedan hon en gång förutsagt mitt lifs öden“, svarade Eva i dyster ton.

Ett friskt klingande skratt gick öfver den glada väninnans läppar. Derpå yttrade hon, skådande in i Evas klara ögon:

„Hvad? tror du verkligen på dylikt dumt skrock? . . . Nej, nu skämtar du visst, Evi lilla.“

„Du kan visst finna de besynnerligt, att jag sätter tro till hvad den gamla ziguenerskan har sagt, men jag ska' berätta dig, på hvilka grunder jag nu ytterligare finner hennes förutsägelser värda tillit. — Jag var femton år gammal, då jag jemte ett par andra flickor en gång gjorde en promenad utom staden, och då vi nådde spåqvinnans koja, föreslog någon af sällskapet, att vi borde låta spå oss. Men vi voro alla lika rädda för att beträda tröskeln till den der mystiska kojan, och huru vi nu stodo der tvekande, stack den gamla ziguenerskan plötsligt ut sitt hufvud genom fönstret; hon blickade så vänligt och uppmuntrande till oss samt frågade: „Ni önska visst veta, hvad stjernorna bestämt åt er här i lifvet, mina små mamseller? Det der kan jag säga er, utan att ni ens behöfva träda öfver min tröskel . . . . . Se så, gifven mig edra händer ett ögonblick.“ Och så sträckte hon sin magra, bara arm ut ifrån fönstret, fick fatt uti min hand

till allra först, och så begynte hon läsa ur mitt ödes bok. Mångt och mycket har också redan inträffat af det hon förutspådde, och — kan du tänka dig? — hon beskref min blifvande mans utseende just sådant jag fann det hos den unge sjömannen, om hvilken nyss var fråga . . . . . Ack, jag kommer ju så tydligt ihåg, hurudana hon beskref hans ögon — mörka, drömmande, eldfulla, strålande . . . . Jag har mången gång skrattat åt ziguenerskans prat den der gången, men, vet du, Mimmi, det måste bestämdt gifvas personer, hvilka kunna se, hvad ödet har att bjuda deras medmenniskor."

„Du har ju blifvit riktigt dyster till sinnes, Eva, och jag kan inte förstå hvarför", sade den gladlynta väninnan. „Det kan ju hända, att den unge sjömannen en vacker dag tagit både styrmans- och skepparexamen och sedan kommer för att bocka sig för dig såsom friare, och då vore du väl ett litet troll, om du sku' ge korgen åt honom. Minsann vore ni inte ett vackert par, ni båda! Jo, jag säger med Tegnér:

— — — Det starka är det sköna värdt;
De begge passa för hvarannan,
Som hjelmen passar sig för pannan."

„Men, Mimmi", sade Eva, och hon tycktes ha svårt att fortsätta; „men — jag kommer att bli olyckligt gift. Jag får genom min blifvande man lida mycket — mycket."

„Nå, men snälla, lilla Evi, huru kan man vara så barnslig att sätta tro till hvad en sådan der gammal hexa pratat?" sade Mimmi Blom, ömt läggande sin arm kring den dystert tankfulla väninnans lif.

I detsamma hördes glada röster i deras närhet. Det var de öfriga unga damerna, som kommo för att leta rätt på Mimmi och Eva.

„Jo, ni ä' just ett par präktiga flickor, som ta' er för att rymma undan till alla möjliga vinklar och vrår", sade en af damerna i förebrående ton.

„De ha visst utbytt hjertehemligheter, efter som de dragit sig så långt afsides från oss andra. Kan väl gissa, att Mimmi tagit kadetten till nåder igen. Lycka till! . . . . Snart få vi förlofningskalas, flickor", skämtade en annan.

„Till straff för att du rymt undan oss, Eva, så ska' jag berätta dig, att vi nu ämna bege oss ifrån dig och den värda fru Emilia . . . . Nej, nej, här hjelpa inga böner . . . . Se så, flickor, fort i båten! Allas vår onkel väntar otåligt på att få ro oss i land . . . . Adjö, Evi lilla, tack för mycket trefligt! . . . Hvad? jag ser en daggdroppe i ditt öga. Ännu har daggen inte fallit, lilla vän, och inte ska' du vara pjoskig nog att begråta vår afresa; vi träffas ju i morgon der hemma hos oss. Adjö med dig!"

De unga, yra flickorna blefvo nu förda i land af kapten Lagerman, som af dem benämndes „allas vår onkel", och jemte hvilken de äfven anländt dit ut till „Emilia."

Vår lilla Eva blef således allena med sina tankar på hvad framtiden egentligen skulle bära i skötet, och dessa tankar voro icke af gladaste art. Alldeles ensam var hon icke på fartyget, ty fadern satt ju allt ännu der uppe på däck, förtäljande skepparhistorier för ett halft dussin tacksamme, lifvade åhörare hvilka läto den ena skrattsalfvan aflösa den andra. Men i kajutan, dit den unga flickan tagit sin tillflykt, der var hon ensam med sina drömmar.

Två år och tre månader ha tilländalupit, sedan vi voro i tillfälle att åskåda den nyss beskrifna kapprodden i Helsingfors' hamn.

Barkskeppet Emilia ligger der ute på redden, färdigt att bittida påföljande morgon göra en resa till Spanien. Det är en mörk, ruskig höstafton. Ett gnisslande, hvinande ljud höres, då vinden ihärdigt arbetar ibland fartygets tackel och tåg, och vågornas entoniga plask mot fartygets sidor, der det gungande rider för sina ankaren, blandar sig med höststormens tunga; djupa suckar.

Vid fartyget finnes en segelbåt fastgjord, hvaruti en äldre karl befinner sig, hvilken tyckes vara fullt upptagen af att förmedelst båtshaken hindra den lätta, af vågorna fram och åter kastade segelslupen ifrån att komma i alltför nära beröring med „Emilias" gröna sida.

Der uppe på däck vandrar kapten Sjöbladh oroligt af och till, med händerna instuckna i stortröjsfickorna och kragen dragen upp öfver öronen, då han finner Oktober-aftonen ganska kall. Nu synes en späd, mycket väl ombonad qvinlig varelse träda ut ur kajutan. Då kaptenen får sigte på den unga qvinnan, skyndar han emot henne, sägande mycket ömt:

„Jag tror ändå, att det är bäst, att du beger dig i land, Eva liten, då det ser ut, som om det fördömda vädret alldeles inte sku' ha lust att mojna af till natten. Blomqvist väntar allt ännu med slupen, och jag kan lugnt lemna dig i hans vård, ty den karlen sköter roder och skot i ett svårare väder än det här. Gerna hade jag följt med dig i land, men här finns ännu ett och hvarje att dona med, innan vi ä' klara att lätta ankar . . . . . Ja, adjö med dig, mitt barn; var nu bara vid godt mod, flicka, och glöm inte att iaktta' allt det jag lagt dig på hjertat. Förtro dig till tant Christine, som till din egen mor, ty hon har heligt lofvat att vara för dig i moders ställe. Gråt ej, min stumpa lilla, det är ju inte första gången far din reser ifrån dig, och vill Gud, så har du ju mig tillbaka vid första öppet vatten i vår."

Den unga flickan, som slagit armarne kring faderns hals, lutar sig snyftande emot hans bröst, och hon tyckes ha mycket tungt och svårt att lemna detta för henne så kära stöd.

„Det har aldrig förut förefallit mig så ledsamt att nödgas taga afsked af dig, såsom det kännes nu", säger hon, sorgset blickande in i sin faders ögon.

„Ja, flicka, du har förut egt en mor att sluta dig till, då jag lemnat dig; men nu är den goda själen borta . . . . Trösta dig dock, och kom ihåg, att du är en sjömans dotter, hos hvilken vankelmodet aldrig får svalla öfver . . . . Adjö med dig! . . . . Helsa tant Christine . . . . Blomqvist, ohoj! . . . . Tag emot flickan här och kom ihåg, att jag anförtrott i din vård en dyrbar last, som du i välbehållet skick måste bringa i land."

En afskedskyss, en öm omfamning, och fader och dotter voro åtskiljda, hvarefter slupen, styrd af den gamle båtsmannen Blomqvists starka arm, stäfvade hän mot staden.

Med full säkerhet kan icke sägas, om det var den kalla blåsten, som pressade vatten ur den härdade kaptenens öga, der han stod på Emilias däck och blickade efter slupen, eller om en viss hjertevarm känsla manat fram någonting hvad man kallar tårar uti dessa ögon — allt nog, något dylikt var det, som den gula silkesnäsduken uppfångade derutur.

Sjön gick hög, då och då stänkande skum in uti slupen, hvilken tycktes glida lätt och behagligt fram öfver vågen, likt den snabba fiskmåsen. Farkosten nalkades redan staden och befann sig midtför Skatuddens sydostliga udde, då den gamle sjömannen vände sig till sin passagerare, hvilken han såg lemna toftet, der hon suttit, sökande en sittplats på ballasten å båtbottnet.

„Är mamsell rädd af sig, efter som hon skiftar plats?“ frågade han.

„Nej, men jag fryser“, sade Eva, verkligen skakande af köld.

„Ja, ja, inte är det qvinfolksväder i qväll heller, det ska' Gud veta“, sade den gamle, under det han fastgjorde skotet vid styrbordsknapen. Han hade, påpassligt såsom i ett dylikt väder är nödvändigt, hela tiden suttit med storsegelskotet i handen; men nu tyckte han sig behöfva en buss i kylan, hvarföre han för ett ögonblick lemnade skotet ifrån sig. Men just under detta enda ögonblick, då han ur kavajfickan framletar tobaksrullen, inträffar ett af dessa vindkast, en af dessa plötsliga stormbyar, som under ojemn blåst alltid äro att frukta och som kunna bringa den oaktsamme seglaren till en säker undergång.

Stormbyn kom, pressande sig emot det hårdt tillskotade seglet; det knakade och brakade i masten, sjön hvälfde på, och i samma ögonblick låg slupen kantrad, med kölen uppåt.

Gubben Blomqvist hade ej fått tid att förmedelst knifven kapa skotet, hvad som varit hans första ingifvelse, då stormbyn öfverraskade dem; men han förlorade icke fattningen derföre, ty i samma ögonblick, som slupen kantrade, fattade han den af skrämsel redan halfdöda unga flickan i sina armar, beredd att sålunda försöka simmande uppnå den ganska nära belägna Skatuddsstranden. Om också den unga

flickan var späd och klen och således en ingalunda tung börda, var det icke någon lätt sak för den gamle att jemte henne i det höga vågsvallet arbeta sig fram, och redan begynte krafterna svika honom, då han plötsligt kände fast botten under fötterna. Han hade lyckats nå ett undervattensgrund, som fanns några famnar ifrån land.

Der han nu stod, nådde honom vattnet ända upp till armarne, på hvilka han försökte hålla sin dyrbara börda så högt och så försigtigt som var möjligt, på det att vattnet icke skulle öfverspola denna. Härunder ropade han så högt, han förmådde, på hjelp ifrån land, men stormens tjut och dån, vågornas brus och sqvalp tycktes öfverrösta den olycklige gamle mannen. Bördan blef tung, och trots den ytterligaste ansträngning af den eljest ganska kraftfulle sjömannen, sänkte sig hans armar mer och mer. Men nu ljuda årslag alldeles nära; han ropar åter. En farkost nalkas, den gungar fram på vågorna och närmar sig honom.

„Hitåt, hitåt!“ ropar den gamle med redan något hes röst. „Se så, vänd sidan till . . . . . Så der . . . . . Var nu beskedlig och tag emot mamsellen, som har minst lif af oss båda.“

Ett par starka armar fatta uti den unga flickan, som fortfarande är utan medvetande, och hon blir nu förflyttad uti den så i hög tid anlända båten. Gubben Blomqvist bringas härefter i sin tur upp ur det kalla vattnet, dervid han tacksamt uttalar en välsignelse öfver både båt och räddare.

„Hvad ser jag, det är ju konstapel Sund?“ säger han. „Det var galant, att du kom till vår hjelp, präktige pojke, och i sista efsingen var det, det måste jag säga. Vänta, gif mig den andra åran, kanske jag ännu har krafter qvar att handtera den, för du ska' veta, att det gäller lifsgnistan för det här qvinfolket.“

Den raske, unge sjömannen brydde sig likväl icke om gubben Blomqvists anbud, utan bragte ensam förmedelst några kraftiga årtag båten i land.

„Hvem är fruntimret der?“ frågade den unge sjömannen hviskande.

„Hvem hon är, — jo, just kapten Sjöbladhs engel till dotter. Men här är ingen tid att förlora med prat. Dumt att det der barnets slägtinge ska' bo så långt härifrån, ända i Kronohagen . . . . Aha, nu vet jag! — hvad säger du, om vi sku' föra mamsellen hem till din morsgumma; ni ha ju två rum och bo som herrskap, och det alldeles här i närheten ändå?"

„Ja — men sku' det också passa sig?" frågade Albert Sund något tviflande.

„Passa mig hit och passa mig dit", smågrälade den gamle sjöbussen. „Här kan nu inte vara fråga om hvad som passar sig, då döden sitter i faggorna hos flickebarnet, begriper du inte det, pojke? . . . . Se så, du har unga, starka armar, tag du och bär henne, men försigtigt, förstår du?"

Albert Sund tog den unga afdomnade flickan på sina armar. Någon uppmaning till försigtighet hade här alldeles icke varit nödig, ty så varligt och vackert bar han henne, som hade hon varit ett sjukt, litet barn, och med skyndsamma steg ilade han med sin börda till det närbelägna hemmet. Klockan kunde vara omkring tio på aftonen, och hans mor satt ännu uppe, inväntande sonens hemkomst.

Den unge sjömannen hade i dessa dagar återvändt från en sjöresa med „Hoppet" och han ämnade för vintern blifva „landtkrabba", emedan han hade för afsigt att taga styrmansexamen. Under denna afton hade han varit på besök hos en kamrat i staden, och vid det han nalkats sin icke långt från stranden belägna bostad, hade han genom stormens dån tyckt sig höra nödrop ut ifrån sjön, hvarföre han genast skyndat mot stranden, skjutit ut en der befintlig liten julle och rott åt det håll, derifrån han tyckte att nödropen ljödo. Som vi sett, kom han just i lagom tid, för att lyckas rädda de båda nödställda.

Då han nu med den nästan liflösa unga flickan på sina armar inträdde till modern, slog denna händerna tillsamman af öfverraskning och skrämsel. Hon antog till en början, att den bleka, afstelnade flickan redan vore ett lik, men då hon snart fann, att så ändå icke var fallet, skyndade hon

sig att framskaffa medel, egnade att återväcka denna ifrån dess afdomning.

Albert Sund begaf sig oförtöfvadt ut för att tillkalla en läkare, medan hans mor jemte den ännu af vatten drypande gubben Blomqvist vidtogo alla de bepröfvade räddningsmedel, som i dylika fall pläga tillgripas.

Då läkaren anlände, var deras unga patient redan återväckt ur den dvala, i hvilken skrämseln och vistelsen i det kalla vattnet försatt henne. Då hon kom till medvetande, skådade hon förvånad omkring sig i rummet. Finnande den gamle Blomqvist i sin närhet, tycktes hon ögonblickligen erinra sig, hvad hon under denna afton jemte honom upplefvat.

„Säg, Blomqvist, hvar befinner jag mig egentligen nu?" frågade hon.

„Mamsell ska' bara vara lugn; vi ä' hos hyggligt folk", svarade den gamle sjömannen kort.

Då Albert Sund sedan jemte läkaren återvände, fick han i det yttre rummet af modern höra, att kapten Sjöbladhs vackra dotter redan vaknat till sans, och en glädjestrålande blick skjöt fram ur de mörka ögonen.

Gumman Sund förde läkaren in till den unga flickan, medan gamle Blomqvist här i yttre rummet berättade, hurusom kapten Sjöbladh samma dag på morgonen uppsökt samt anmodat honom att i hans katterdrejar-båt föra kaptenen jemte dennes dotter öfver till fartyget ute på redden; hurusom de hela eftermiddagen väntat, att stormen skulle afstanna, på det att dottern kunde återvända, samt hurusom kaptenen dock slutligen lemnat henne i hans vård; han redogjorde vidare för alla omständigheter vid kullseglingen. Den gamle var mycket sorgsen öfver det inträffade, men gladde sig ändå öfver, att kaptenens dotter kunnat räddas. „Med mitt eget i slopadt tillstånd varande skrof hade det inte varit så noga, om det blifvit räddadt eller ej", sade han.

Då läkaren åter utträdde, skakade han på hufvudet och meddelade den unge sjömannen, det han förmodade, att någon allvarsam sjukdom med anledning af det kalla sjöbadet skulle hemsöka den unga flickan. Han trodde, att den följande dagens morgon komme att gifva visshet derutinnan.

Det, som läkaren befarat, skulle tyvärr inträffa. Påföljande morgon visade det sig, att en häftig feber angripit Eva Sjöbladh. Man sände underrättelse härom till hennes i Kronohagen boende slägtinge, som äfven genast infann sig, för att jemte gumman Sund taga vård om den sjuka. Läkaren hade nemligen förbjudit patientens bortflyttande under då rådande ruskiga, kalla väderlek, hvarföre man beredde sig på att här i Sundska bostaden invänta hennes tillfrisknande.

Barkskeppet Emilia hade verkligen begagnat sig af den gynsamma vinden samt afseglat; detta fann Albert Sund, då han med kikaren för ögat der uppe från bergsklacken fåfängt spanade efter det nämnda fartyget.

Sjukdomen höll uti. Redan var man i slutet af November, och den unga flickan egde ännu ej så mycket krafter att hon kunde lemna gumman Sunds lilla, låga kammare. Hon hade med innerligaste vänskap fästat sig vid den godhjertade välmenande gumman, hvilken tänkte på allt och gjorde allt, för att få det så beqvämt som möjligt för Eva under sjukdomens långa dagar.

Den unga flickan hade ännu icke råkat få se sin räddare, konstapeln Sund. Hans mor hade dagligen för henne berättat om honom samt uttömt sig i loford öfver hans förträfflighet och goda egenskaper — något som knappast någon mor underlåter, äfven om dessa egenskaper icke alltid råka vara i full öfverensstämmelse med verkliga förhållandet. — Inom sig hade den unga flickan mången gång känt en viss nyfikenhet eller åstundan att få lära känna den unge mannen, han som under den hemska, mörka höstaftonen räddat hennes lif.

Albert besökte dagligen navigationsskolan, och om qvällarne satt han der i det yttre rummet med sin krånglige „Rosvall“ framför sig på bordet, då och då lyssnande till den späda, men för honom så skönt ljudande rösten der inifrån, under det den unga flickan samtalade med hans moder eller med tanten. Han hade hört denna röst någon gång förut, och

denna röst hade klingat i hans öron redan i mera än tvenne år. Den hade öfverröstat stormens dån, den hade smekt hans öra långt, långt borta i tropikverldens sköna nejder.

Då Eva Sjöbladh blef något raskare, skaffade Albert åt henne all den romanlektyr, han kunde öfverkomma, men då hände det att läkaren förbjöd henne anstränga sina svaga ögon, — och så var det åter slut med den förströelsen.

När så gumman Sund i sin omsorg för „det sjuka barnet“ — såsom hon kallade den unga flickan — tyckte sig märka, att dennas dagar och aftnar begynte blifva långa och ledsamma, föreslog hon att få tillkalla sin son till att fungera såsom föreläsare under qvällarne. Detta utgjorde ju en utsigt till omvexling för Eva under det tråkighetstillstånd, hvari hon under sitt så långsamma tillfrisknande befann sig, hvarföre hon tacksamt och gerna skänkte sitt bifall härtill.

Det var en lördagsqväll. Den unge navigatören hemkom just från sin lektion, då hans mor skyndade att meddela honom, att den sjuka mamsellen väntade på att få höra honom föreläsa ur „någon vacker bok.“

Åter framkom han med sitt: „Hur sku' det passa?“ — samma ord som han äfven den aftonen framkastade, då båtsman Blomqvist föreslog, att den unga flickan skulle föras till hans moder.

„Se så, inga slingerbultar, Albert“, sade modern mycket bestämdt. „Det sku' anses alldeles för oartigt, om du nu nekade dertill, då mamsellen håller på att dö af ledsnad derinne . . . . Ja, det säger jag, att inte behöfver du skämmas för din läsning, för du läser ju i bok som en riktig prest . . . . Vänta litet, se här har du en finare „manischka“; jag ser, att du fått en kaffefläck på den du nu har på dig . . . . Se så der, vänd dig nu hitåt, så ska' jag knyta fast banden . .“. . Jaha, tröjan på nu bara, så är du färdig att stiga in fast till sjelfvaste kejsarinnan.“

Så ordade gumman, under det hon pysslade om „den rare gossen“, för att kunna presentera honom för mamsellen i ett så städadt skick som möjligt.

Dörren öppnades af Alberts moder, och med mildt våld skuffade gumman honom dit in, fullt och fast litande på, att

han här skulle blifva en kärkommen tråkighetsförskingrare. Men den goda gummans säkra öga upptäckte dock, att den unga flickan, då hon fick se honom, blef mycket blekare, än hon förut varit, samt att hon, likasom under intrycket af en krampattack, skyndade sig att anlita luktvattensflaskan.

Albert märkte intet af allt detta. Han endast såg framför sig den af sjukdomen mycket angripna, älskliga varelsen, och han helsade artigt, framställande frågan, om han på något sätt kunde vara mamsell Sjöbladh till nytta eller nöje, hvartill hon med svag, nästan uppskrämd röst sade sig vara mycket tacksam, om han gjorde sig besväret att läsa något för henne.

Albert betraktade henne med en medlidsam blick, ty af det lidande uttrycket i både anlete och röst tyckte han sig finna, att hon ännu måtte vara mycket sjuk, ja, betydligt skralare, än han hade kunnat föreställa sig.

Den första bok, han fick tag uti, var den på sin tid så mycket lästa romanen „Werthers lidande“, en verkligen ömkligt sentimental lektyr, som i tiden mycket slog an på de mera känsliga af det svagare könet.

Gumman Sund hade, beträffande sonens föreläsaretalang, jemfört honom med „en riktig prest“, och den unge sjömannen var verkligen också en god föreläsare.

Han läste en god stund utan att se upp ifrån boken; och då han nu vid ett nytt kapitel begagnade sig af en liten paus, dervid blicken kom att förirra sig till den del af rummet, der den unga åhörarinnan satt, fann han henne helt och hållet förändrad. Den likbleka färgen kunde icke mera skönjas i det täcka anletet, och ögonen sågo nu så pigga och strålande ut. En tacksam blick mötte honom ifrån dessa, som kom honom att finna sig vara den lyckligaste föreläsare på jorden.

Då han om aftonen slöt samt önskade sin åhörarinna en god natt, frågade hon, när hon härnäst egde nöjet att få höra honom fortsätta romanen, hvartill han förklarade sig beredvillig att använda hela den påföljande dagen, hvilken råkade vara en söndag. Den varma blick, han erhöll i belöning för detta löfte, var af sådan verkan hos honom, att han under

den påföljande natten icke kunde komma sig till någon blund i ögonen.

Han uppträdde som föreläsare den följande dagen, och hans föreläsareverksamhet sträckte sig sedan till många dagar och qvällar derefter — allt till ömsesidig belåtenhet naturligtvis.

Gumman Sund plägade stundom sitta och lyssna härtill, andäktigt och allvarligt, såsom hade hon suttit i kyrkan; men för det mesta råkade det hända, att sömnen härunder öfverraskade henne, och då njöt gumman — icke så mycket af det förelästa, men troligen desto mera af angenäma drömmar.

Så satt Albert återigen en afton der inne hos Eva Sjöbladh, hvilken nu var så pass återställd, att läkaren lemnat henne tillåtelse att flytta till tanten redan om någon vecka. I den bok, hvarur Albert denna afton föreläste, fanns äfven en beskrifning öfver en kullsegling och ett liknande räddningsäfventyr, som det dessa båda unga nyligen hade upplefvat.

Eva uppmanade sin föreläsare att ett ögonblick upphöra med läsningen, emedan hon hade något att säga honom.

„Just nu påminner jag mig, att jag ännu icke kommit mig till att tacka er, herr Sund, för att ni räddat mitt lif“, sade hon. „Ni måtte visst finna mig vara en bra otacksam menniska, och dock var den tjenst, ni vid detta tillfälle visade mig, af sådan beskaffenhet, att den aldrig kan belönas .... Men det var så, att den der aftonen, då jag ändtligen fick se er, var jag ..... var jag ......“

Hon hade svårt att fortsätta.

„Då var ni skralare än eljest“, ifyllde Albert Sund.

„Kanhända“, sade den unga flickan tankfullt.

„För resten är jag belönad nog genom det medvetandet, att jag varit ett medel till er räddning“, sade den unge mannen, och en af hans mest tjusningsfulla blickar hvilade på den unga flickan vid andra ändan af bordet.

„Min far kommer dock att jemte mig stå i evig tacksamhetsskuld för hvad ni gjort för mig, ty han är ändå nu-

mera den ende, för hvilken jag eger något värde, den ende, som skulle känna saknad vid min bortgång ur lifvet", sade hon, utan att ha lagt märke till hvad Albert senast yttrat. Det var den eldfulla blicken ur hans ögon, som förbryllat henne så, att hon ej med uppmärksamhet kommit att lyssna till hans ord.

„Det gifves ännu någon, som värderar er lika mycket, kanske mera än er far, någon som gerna gåfve sitt lif för er, om det gällde", sade den unge sjömannen entusiastiskt, under det att hans ögon, då de sökte hennes, voro ömsom tränfullt drömmande, ömsom flammade till i dyster eld.

En bäfvan, ljuf och sällhetsblandad, öfverväldigade henne. Hon hade ifrån det ögonblick, då hon vid kapprodden såg den unge sjömannen, känt att hon älskade honom. Hon hade sökt att förjaga hans bild ur sitt hjerta, — utan att detta lyckats henne. Nu, nu visste hon ju, att äfven han älskade henne. Hans ögon hade redan förut sagt henne det; nu hade hon ju så tydligt erfarit detta äfven ifrån hans läppar. — Men den hemska spådomen! Denna spådom, som redan hos henne gifvit anledning till tusen dystra tankar, trädde återigen för henne, likasom vore den en gång utsagd blott för att grumla allt hvad sällhetskänsla heter. Hon sökte alltid förjaga tanken derpå, genom att tänka sig den gamla ziguenerskans förutsägelser såsom lika värdelösa och ur luften tagna, som dylika vanligen pläga vara det, men det fanns någonting i hennes inre, som återigen reste sig upp deremot och som nästan tvang henne att sätta sin lit till dem; bland annat bidrog härtill den omständigheten, att ändå något af det förutsagda äfven inträffat. Men en fråga, den hon ofta, och detta isynnerhet under den senare tiden, gjort sig, var: Huru kunde det väl vara möjligt, att en man med detta ädla utseende, med denna, som det syntes, så hjertegoda karakter, skulle kunna blifva ett medel till att öfver en mild, vek qvinnas lif samla olyckans hotande molnmassor?

Alla dessa och många dylika tankar kommo och gingo, och dock kände hon sig i detta ögonblick så säll, så lycklig öfver att veta sig vara älskad af denne både fruktade och älskade man.

Med af rörelse darrande röst uppmanade hon honom att fortsätta med läsningen, hvilket han också genast gjorde, men dermed ville det numera icke riktigt gå. Orden, bokstäfverna dansade för hans ögon. Han hade ju redan på sätt och vis afgifvit en kärleksförklaring, men ännu visste han ändå icke, om denna hans ömma låga var besvarad, fastän han, såsom fallet med kärleksdruckne älskare i allmänhet är, gjorde sig nog djerfva illusioner åt detta håll. Nu hade ett så passligt tillfälle för ett ögonblick sedan yppat sig för honom att komma till visshet derutinnan, men så såg det åter ut, som om detta tillfälle skulle komma att obegagnadt glida undan. Han kom dock nu att tänka på innehållet i den bok, hvilken der låg framför honom och hvaruti „den hjeltemodige räddaren med Hymens band förenas vid den englasköna räddade.“

„Ni nämnde nyss, mamsell Eva, något om tacksamhetsskuld och belöning för den ringa tjenst jag möjligen gjort er“, sade han. „Nåväl, jag sku' ingenting hellre önska, än att bli belönad på samma sätt som den unge man, vi just nu läsa om.“

Hon log åt denna list, som hon märkte att Albert försökte begagna sig af. „Hvarmed blef han då belönad?“ frågade hon härpå. „Om det bara står i min makt att åstadkomma det ni önskar, så vill jag gerna bereda er nöjet af en uppfylld önskan.“

„Och om det jag önskar mig vore egandet af ett englaväsen, en den skönaste qvinna som någonsin lefvat på jorden, en . . . . .“

„Då kan jag inte tillfredsställa er“, sade den unga flickan, iakttagande en skalkaktig, till hälften allvarlig, till hälften skämtsam ton och min.

„Men om denna ljufva varelse vore ni, ni sjelf Eva, er som jag älskat, sedan jag första gången såg er, då jag ur er egen hand egde lyckan emottaga kapproddspriset. Återigen är jag framme och begär en belöning, ett pris, hvilket denna gång är det dyrbaraste som någonsin utdelats. Säg mig, Eva, kan ni skänka mig ert hjerta?“ Han fattade hennes hand och blickade henne in i ögonen.

Handen fick han behålla: den låg nu der så lungt i den bruna sjömansnäfven, medan egarinnan till densamma låg lutad emot ett bredt, af de ljufvaste känslor öfverfyldt sjömansbröst.

Då kapten Sjöbladh påföljande vår vid första öppet vatten hemkom, smög sig en liten kärleksdrucken varelse intill honom och förtrodde den gamle sjöbussen sagan om, hurusom tvenne hjertan funnit hvarandra och hurusom dessa hjertan nu blott väntade på hans bifall till att med kärlekens band få sammanlänka sig vid hvarandra för lifvet.

Gubben Sjöbladh puttrade först i skägget någonting om barnsligheter, ungdomsdårskaper och dylikt, men då dottern så vältaligt bad honom tänka på den lycka, som väntade henne vid Alberts sida, hade han icke någonting annat att invända, än att det ändå hörde till saken, att han som far äfven borde få lära känna „den der sjöröfvarn“, såsom hans ord föllo sig.

Albert Sund hade under vintern tagit sin styrmansexamen och han var lycklig nog att genast erhålla employ å en liten brigg, hvilken var destinerad till Cadiz. Många dagar hade han således icke öfriga för sin fästmö och för dennas far, ty afskedets stund nalkades; men under dessa dagar lyckades han så tillvinna sig kapten Sjöbladhs förtroende och bevågenhet, att denne verkligen gladde sig öfver sin dotters val.

I Evas sinne herrskade icke mera några dystra, skuggomhöljda framtidsdrömmar; dessa voro för länge sedan likasom bortblåsta och hade lemnat rum för idel solbelysta, rosenskimrande dagrar. Deras bröllop skulle försiggå redan under den förstkommande hösten, ty gubben Sjöbladh önskade att vigseln borde undanstökas så fort som möjligt, då han sade sig icke kunna tåla de långa förlofningarne. Han hade sjelf i tiden gift sig som styrman och ändå aldrig hungrat eller lidit någon nöd, såsom han uttryckte sig. De unga tu hade naturligtvis ingenting att anmärka emot gubbens anordningar i detta fall, och dervid blef det äfven.

Der uppe ifrån Ulrikasborgs bergen såg Eva briggen, der hennes älskade Albert befann sig, sätta till en glänsande hvit segelmassa och för god vind styra ut till hafs. En tår dallrade i ögonfransen, och en underlig beklämd känsla in-

ställde sig hos henne, då hon der borta vid horizontens ytterste rand såg briggen framstå såsom blott en liten, liten punkt, för att sedan småningom helt och hållet försvinna ur synkretsen.

För Eva led sommaren så långsamt fram, och detta fastän hon nu egde sin far i närheten, emedan barkskeppet Emilia först till hösten kunde blifva klart för en sjöresa. Hon besökte, för att något förströ sig, sin hembygd i Lovisa och sina slägtingar och många vänner derstädes; men trefnad fann hon icke någonstädes, ty tanken var ständigt fjettrad vid den borta varande hjertevännen. Mot hösten ställde hon dagligen kosan upp till berget, derifrån hon lät blicken glida ut öfver Finska vikens glittrande vågor.

En dag, — det var i slutet af September — såg hon åter en seglare kryssa fram emellan klipporna der borta vid hafsbandet. Hjertat klappade nästan hörbart, ty en aning sade henne, att det just var det fartyg, inom hvars plankor hennes Albert befann sig, som nu nalkades. Hon gick icke, hon nästan flög, då hon skyndade sig att delgifva fadern underrättelsen härom.

Gubben Sjöbladh, hvilken icke tycktes sätta synnerligt stor lit till fruntimmer såsom „utkik", brummade fram ett:

„Nå, nå, mamsell Yrhätta, lugna sig litet. Den der seglaren kan lika litet vara den du menar, som den du narrade mig att kika efter i går. Jag har för gamla ben till att springa i kapp med dig, och inte har jag heller lust att titta ögonen förderfvade på hvarje seglare som inlöper hit."

Men hans lilla Eva egde en beundransvärd förmåga att med sina smekningar inverka på den gamle sjöbjörnen, fadern. Alltnog, snart var han färdig att taga den stora kikaren under ena armen och sin lilla dotter under den andra, och så begåfvo de båda sig åter upp till berget.

Evas aning bedrog henne icke. Fadern behöfde blott helt flyktigt genom kikaren kasta blicken dit ut, för att känna igen briggen. Glädjen lyste ur den unga flickans ögon, då hon såg honom med en förnöjd min skjuta kikaren ihop, under det han likasom helsande nickade ut åt sjön.

Samma dag mot aftonen omfamnade tvenne af kärlek öfverlyckliga menniskor hvarandra. Resan hade lyckats i allo väl, och kaptenen å briggen var synnerligen nöjd med sin styrman. Och nu var han hemkommen för att fira bröllop. — Ja, det förekom den unge sjömannen, som dansade man på idel rosor här i lifvet.

Samma höst, en dag i slutet af Oktober månad, var det mycket bråk och stök i kapten Sjöbladhs gård i Kronohagen. Här sattes upp fina gardiner för fönstren, möblerna flyttades om, för att bereda mera utrymme för de dansande. Gubben Sjöbladh förde sjelf „kommandot på skutan", och han sprang omkring, liflig och vig som en ung märsgast, ordnande och arrangerande allt på bästa vis. Kokerskor och hjelpmadammer sprungo om hvarandra, och från köket doftade det så skönt af nyss gräddade bakverk och andra rara saker.

Det var, såsom läsaren troligen redan gissat, Eva Sjöbladhs och Albert Sunds bröllop, som i dag skulle försiggå. Klockan sju på aftonen samlades gästerna: unga, rödkindade tärnor i hvita klädningar, rosor i lockarne och med glädjestrålande anleten; unge män i fina blå sjömansdrägter sågos här vid sidan af sådane i frackar och hvita västar, hvilka, jemförde med hvarandra, togo sig ut som skator i sällskap med hafsmåsar; man såg här med brokiga, bandbehängda „negligéer" försedda gamla fruar, hvilka sågo snedt på de unga flickorna, derföre att dessa vågade visa leende anleten, fastän den högtidliga vigselceremonin ännu icke försiggått; man såg åldrige herrar med „fadermördare" och valkhalsdukar, de der tummade om sina snusdosor och sågo något generade ut, der de rörde sig bland brunhyade sjöbussar, hvilka icke sparade på en eller annan mustig svordom, om de händelsevis i trängseln råkade blifva trampade på liktåna. — Sådan var samlingen här.

Presten anländer, och stämningen i bröllopslokalen blir allt högtidligare. Bland fruarna och flickorna höres dock ett dämpadt tissel och tassel, då man undrar, huruvida bruden

bär röd eller gul ros vid bröstet och om hon kommer att rodna eller blekna under vigselakten. Framför soffan, på den dyrbara turkiska mattan, stå ett par vackert arbetade brudpallar — allt är sålunda redan i behörig ordning. Gubben Sjöbladh får nu en vink af en bland brudtärnorna, och han försvinner i ett af sidorummen. Se så, likasom på gifven signal öppnas nu dörrarne på hvardera sidan om salen, och ifrån den ena utträder bruden vid faderns arm, åtföljd af ett halft dussin täcka brudtärnor. Från andra sidan utträder brudgummen, eskorterad af sin svit, sex stycken hurtige marskalkar. Ett sorl af öfverraskning höres i salen. Men det är också en den skönaste lilla elfva, som framsväfvar der, fasthakad vid den korpulente gamle sjöbjörnens arm; den lätta luftiga bruddrägten och de smakfullt derpå fästade gröna bladen och rosenknopparne komma henne att likna en dylik eterisk varelse. Med ett solljust leende, en öppen, sällhetsstrålande blick träder hon emot sin ståtlige brudgum. Och nu begynner presten vigselförrättningen.

Men hvarför bleknar bruden så plötsligt, hvarför utbyta de omkringstående bröllopsgästerna så underliga, menande blickar med hvarandra? Brudens blickar äro sänkta mot golfvet, och hennes ögon leta efter en ljusröd ros, den hon nyss förut haft fästad vid bröstet, men hvilken råkat nedfalla derifrån.

Man kunde tycka, att en dylik obetydlig händelse, som den nu passerade, icke hade bordt gifva anledning till någon störing af den högtidliga akten hvarken från brudens eller bröllopsgästernes sida, men fallet var, att då någonting sådant inträffade under sjelfva vigseln, detta allmänt ansågs vara ett dåligt omen eller en den mest säkra antydan för ett olyckligt äktenskap. Just af denna anledning var det äfven, som bruden nu så blek och med svag, darrande röst eftersade de ord, hvilka presten förestafvade henne.

Brudgummen skyndade sig att straxt efter vigseln upptaga rosen, den han räckte åt Eva, hviskande några lugningifvande ord i hennes öra. Dervid spred sig åter ett matt glädjeskimmer öfver de bleka dragen, men uttrycket af sann förnöjelse och sällhet fanns ändå icke mera der.

Sedan man vid glasens klang lyckönskat de nygifta, fördelade man sig här och der uti rummen. Ungdomen höll tillsamman, muntert skämtande och alltid leende; de äldre damerna intogo sina platser på stolarne längs väggarne, görande sina jemförelser emellan huru det gick till om deras egen bröllopsdag och huru det skulle gestalta sig på denna. Gamla fruar gå gerna på bröllop just för att kunna få göra denna jemförelse, ty då få de ju med detsamma åter i sina tankar upplefva en dylik dag för länge, länge sedan. De gamle herrarne ha försett sig med långa sjöskumspipor, men tyckas ändå icke finna sig i sitt riktiga esse, förrän toddybordet med dess inbjudande attiralj finnes inom synhåll.

Presten är en munter själ, en af desse, som ha tvenne för prester synnerligen goda egenskaper förenade, nemligen dessa, att i kyrkan kunna få gummorna till tårar och att i gladt herrsällskap kunna muntra upp detta till en verklig högtid af skratt.

Med ens blir allmänna uppmärksamheten fästad vid „stämningsfulla toner“ både från fioler, basfioler och klarinetter. Musikanterne ha nu anländt och stämma instrumenten derinne i ett till salen gränsande rum. Glädjen lyser i de unga tärnornas ögon. Kavaljererne göra redan ett och annat „pas.“ Presten tager handboken under armen, ställande kosan till någon annan förrättning, der det antingen gäller att välkomna någon nyfödd verldsmedborgare eller att åter sammanlänka ett äkta par, eller kanske att med tvenne skoflar mull inviga en eller annan till den eviga hvilan. Fruarna niga och se gudsnådiga ut, då presten tager afsked; de äldre herrarne, hvilka redan fått toddybordet i kikarn, visa förnöjda anleten och yttra högljudt sin belåtenhet deröfver. Musiken ljuder, och det ena paret efter det andra sväfvar kring i salen. Såsom vanligt på bröllop, finner man ett synnerligt nöje uti att försöka dansa lifvet ur den stackars bruden, hvilken troligen också tänker som så: Hvad kan det väl göra att en smula anstränga sig på sin bröllopsafton, då man hädanefter får säga farväl åt dessa nöjen?

Eva kände dock icke någon saknad öfver att nödgas lemna de bullrande nöjena. Hon ville blott bli lycklig, verk-

ligt lycklig med sin Albert. Hon följde honom nu med blicken, der han dansade med någon af brudtärnorna; hon lemnade honom icke heller ur sigte, der han samtalade med någon af sina vänner — hon kunde icke taga sina ögon ifrån denne man, vid hvilken hon så nyss förenats för lifvet — och dock, den dystra spådomen — och händelsen med rosen!

En stor mängd „brudsiare“ hade samlat sig på gården, och förstugan var äfven fylld med sådana nyfikna. Här såg man unge sjömän, gamla och unga flickor och gummor, de der ingalunda underlåta att infinna sig, hvar helst eller när helst ett bröllop förekommer, och som ständigt bära dessa samma fraser på tungan: „hon är gudomligt vacker, den der bruden“, eller „hon är för gammal för en så ung karl“, eller „man talar ett och hvarje om henne, men han gifter sig troligen bara för pengarnes skull.“ I allmänhet har man vid slika tillfällen icke så mycket att säga om brudgummen, men den arma bruden, hon är utsatt, hon!

Då nu Albert och Eva på „siarnes“ enträgna uppmaning trädde ut i tamburen, ljödo de väldigaste hurrarop, och man skuffades och trängdes derute i förstugan, för att få se bruden, hvilket ingalunda var någon lätt sak för dem, som befunno sig något längre bort, då föremålet för deras nyfikna blickar råkade vara så kortvext. Troligen var det denna sistnämnda omständighet, som, i förening med ett misshumör ingifvande liktå-nyp, kom en gnällande stämma att höja sig med anmärkningen: „Synd att en så der rask brudgum ska' ha ett sådant der litet pyre till brud!“

Dansen pågår med lust och fröjd. Damerna kring väggarne ha småningom blifvit bekanta och ändtligen kommit i farten med sin älsklingssysselsättning: att tala och förtala. Gubbarne spela, prata, skåla och inmundiga sin älsklingsdryck i stora qvantiteter, under det de inhölja sig uti allt tätare och tätare rökmoln.

Det är långt lidet på morgonen, då bröllopet ändteligen ser sitt slut. Man tager afsked; man kommer åter fram med den vid afskedstagandet så vanliga harangen, att man icke vid något bröllop haft det så trefligt som just vid detta.

„Han fick sig en f—n så vacker skuta, den der styrmannen", brummar en gammal sjöbjörn vid bortgåendet. — „Den göken knep sig en rik flicka", säger med en djup suck en utsvulten sekter, hvilken redan i tjugu års tid gått och slagit efter „guldfiskar." — „Nog hade kapten Sjöbladh kunnat få sig en bättre måg, än bara en simpel styrman", säger en liten fru, naturligtvis med en sidotanke på sin höglärde son studenten, som hon aldrig i samtal underlåter att benämna „min son — magistern", och detta fastän den trefliga gumman blott har denne enda son att skryta med. — „Ack, en så vacker man den der lilla Eva har, och så lycklig hon är, som blifvit gift vid bara tjuguett års ålder", suckar en liten mamsell, hvilken redan — i all hemlighet förstås — nödgas erkänna, att hon passerat den ödesdigra tjugufemman.

De tu voro nu således ett, derom upplyste ju presten, och derom voro icke tanterna sena att lemna de utförligaste notiser dagen efter bröllopet.

Kapten Sjöbladh företog kort efter dotterns bröllop den redan något uppskjutna sjöresan, lugnt öfverlemnande åtskilliga affärsuppdrag i sin svärsons händer. Gubben tyckte, att han aldrig förr så obekymradt kunnat resa ifrån gård och grund och ifrån många affärsbestyr, för hvilka han derförinnan alltid nödgats begagna fremmande personers biträde, men nu hade han ju en svärson, som, lyckligt nog, var en karl att lita på.

De nygifta hade flyttat in i kapten Sjöbladhs våning, der de dock endast skulle komma att bo tills att en byggnad i samma gård, hvilken för tillfället var under uppförande, blefve färdig och inredd för deras räkning.

Idel solskensdagar logo emot de nygifta. Albert var under hösten upptagen med öfvervakandet af byggnadsarbetet på gården, med uppköp af virke m. m., och då Eva ej derinne egde honom i sin närhet, hade hon dock fröjden att genom rutan med ögonen kunna följa hans steg derute.

En dag, nära julen, då han i och för virkesuppköp vandrade omkring på torget, blef han vid ett bjelklass tilltalad

af en yngre man, en svensk byggmästare, hvilken tycktes vara stadd i samma ärende på torget, som vår unge styrman.

Då denne fremling egde ett särdeles tillvinnande sätt, fann Albert nöje af hans trefliga sällskap och villfor dennes önskan, att de tillsamman skulle besöka en i närheten af torget befintlig restauration. Den unge svensken var der så underhållande, så rik på de galnaste historier, att Albert Sund i hans sällskap glömde, att han der hemma egde en ung hustru, hvilken otåligt väntade på hans återkomst.

Så led tiden fram, och det var redan senare på eftermiddagen, då Albert ändtligen kunde besluta sig för att uppsöka sitt hem. Då han närmade sig detta, uppstod hos honom en känsla af blygsel. Det var första gången han låtit förleda sig till att försumma sin ömma, älskvärda hustru, hon som dock älskade honom så obeskrifligt högt. Nej, detta skulle vara första och sista gången något dylikt finge hända, detta bedyrade han inom sig.

Der satt hon ju vid fönstret och nickade emot honom med en så ljuf, så glad blick, och detta gjorde honom, den försumlige, än större skrupler, då han väntade sig väl förtjenta förebråelser af henne.

„Ack, så roligt, att jag har dig här igen!“ jublar den unga qvinnan vid hans inträde. „Stackars min Albert, som nödgats vara borta så länge — och utan mat! Men nu ska' du ta' skadan igen, min vän, ty jag har hållit middagsmaten varm åt dig.“

Han omtalade för henne öppet anledningen till sin bortavaro samt berättade om den makalöst treflige svensken, med hvilken han sammanträffat på torget. Eva hade icke heller nu något förebrående ord att säga honom, fastän han tydligt nog lät förstå, att han i svenskens sällskap alldeles glömt att hon och middagen väntade honom. Men då han än vidare höjde denna nya bekantskap ända upp till skyarne för dennes trefliga, underhållande sätt, uppsteg en liten molnsky på hennes panna, hvilken äfven för ett ögonblick förtog glansen i hennes klara blåa ögon. Då hennes blick emellertid stannade vid hans öppna, ärliga anlete, fingo ögonen åter det solljusa, glada uttrycket — och hon tänkte icke mera på, att det i

och för störandet af deras äktenskapliga lycka kunde gifvas någon förledande svensk byggmästare.

Flere dagar förgingo, utan att Albert sammanträffade med byggmästaren. Men en dag inträder denne till honom, sägande sig vilja rådföra sig med Albert Sund i en sak, som han i anseende till sin obekantskap med de finska förhållandena icke vunnit klarhet uti. Albert bistod honom äfven med det, som stod i hans förmåga, och svensken uppbjöd åter allt, för att vara så intressant som möjligt; han lyckades också denna gång roa det unga paret, så att man bjöd honom vara hjertligt välkommen äfven härnäst. Den svenske byggmästaren underlät ingalunda att begagna sig af inviten, och han var snart en daglig gäst i huset. Han tillbringade äfven julaftonen hos dem, och under de öfriga helgdagarne roade han deras lilla sällskapskrets på allt upptänkligt sätt.

En dag inbjöd han Albert Sund att närvara vid ett födelsedagskalas. Albert såg på Eva, menande att hon då komme att bli alldeles ensam i hemmet, och han undrade öfver, huru detta skulle gå an. Eva, hvilken fått det mest oinskränkta förtroende till byggmästaren, då hon ju funnit honom vara en så hygglig och treflig ung man, skyndade sig då att uppmana Albert ingalunda vara oartig nog att afslå bjudningen. Hon sade sig under tiden ha sällskap nog af Alberts mor.

I den vindskammare, der svensken hade sin bostad, fann Albert vid sitt inträde en hel mängd lustigkurrar församlade, alla ett slags halfherrar med loslitna kläder, stukade hattar samt kragar och skjortbröst af tvifvelaktig hvithet. Bordet var uppfyldt af buteljer, glas, brödsmulor och dam; tobaksrök äfvensom en stark spirituosalukt slog emot honom, då han inträdde. Värden, byggmästaren Häggström, reste sig upp från bordet, presenterande honom för det värda sällskapet: f. d. kontoristen Kladd, sekteren och bränvinsadvokaten Rasp, f. d. handlanden Cessing, källarmästaren Tratt, inspektoren Björkegren, skomakaren Sylvander, skrifvaren Fedosejeff, m. fl., m. fl., hvilka värde herrar kastade otåliga blickar till Albert Sund, då denne vid sitt inträde råkade afbryta någon mustig

historie, som föredrogs på ett långt ifrån lätt begripligt sätt af språkförderfvaren ryssen Fedosejeff.

„Nå, mine herrar, månne vi inte redan ä' fulltaliga till att begynna dra' en liten spader . . . . eller tror värden kanhända, att vi kommit hit för att ha tråkigt? . . . Fram med kortlapparne nu bara!" yttrade den af fetma skinande källarmästaren, derunder på ett verkeligen oförskämdt närgånget sätt med sina vindande ögon betraktande Albert Sund, likasom ville han pröfva, om denne vore en fogel, värd att plocka.

„Har du lust att spela med?" frågade värden, helt förtroligt klappande den unge styrmannen på axeln, under det han ur fickan framdrog en packe suddiga, hörnstötta spelkort.

Albert Sund kunde icke påminna sig någonsin ha gjort „närmare bekantskap" med herr byggmästaren, men han antog dock att broderskapet bland svenskar kunde uppstå se så der utan alla ceremonier eller aftal, samt kände sig till och med smickrad af att stå på så intim fot med den i hans tycke synnerligen bildade och treflige byggmästaren. Hvad anhållan om deltagande i spelet beträffade, så tillbakavisade han denna genom att bekänna sig aldrig förr ha spelat kort, och att han således vore fullkomligt obekant med dessa.

„Prat, det der nöjsamma spelet lär du dig på ett par minuter", sade den artige värden. „Det gäller bara ett oskyldigt „sista stick" på mycket låg point. Vi spela egentligen bara för att ha något att fördrifva tiden med . . . . Se så, min hedersbror, sätt du dig nu här bredvid mig, så ska' jag till en början visa dig, hvilka kort du bör slå ut . . . Se här är ditt glas, du ståtlige Neptunison, och det ska' du tömma till botten, innan vi börja spelet . . . . Skål på dig, glada lax! . . . . Nå, nu börjas det, sa' fotografen!"

Albert Sund, som med halft våld drogs ned vid spelbordet, var snart nog inne uti den ädla konsten; och då han oupphörligt vann, fann han allt så utomordentligt roligt.

„Det var mig en öfverdängare att ha tur", sade sekternbränvinsadvokaten, knölande sin sidokamrat, den lökdoftande skrifvaren Fedosejeff, i sidan.

„Jo, jo, sinibaras, gospodin stirmans vara schicklik, a han vara fersiktik“, sade ryssen med en illparig blinkning till sin granne, f. d. kontoristen.

Ett tu tre hade vår styrman länsat samtlige medspelares kassor. Han ville dock icke taga emot några penningar, men man uppfordrade honom dertill, med det hugnesamma löftet att en annan gång taga revanche.

Man skålade tappert, man berättade de mest tokroliga historier, här sjöngos med hesa stämmor alla möjliga slags visor och kupletter, hvilket allt naturligtvis roade Albert Sund alldeles utomordentligt mycket. Han hade till och med redan hunnit blifva hela sällskapets „hedersbror“. Man berömde hans unga, vackra hustru — det fanns icke maken till qvinna i hela staden! — man talade om de kolossala rikedomar han i tiden komme att stoppa i sin ficka, då gubben Sjöbladh ändtligen en gång hittade på att vandra till sina fäder.

Sällskapet skiljdes åt fram på morgonen, med öfverenskommelsen att åter träffas om ett par dagar, då f. d. kontoristen Kladd i sin tur ämnade fira „födelsedag“ — i byggmästarens beqväma, så afskilda och passande lokal.

Albert Sund vandrade med osäkra steg och tungt hufvud hemåt. Denna gång hade han, tyckte han, alls inga förebråelser att göra sig. Hans egen hustru hade ju uppmanat honom till att besöka vännen byggmästaren; hon visste alltså hvarest han varit under natten, och sof troligen nu i god ro. Han förde ju äfven med sig en fyld börs och hade förvärfvat sig en hel hop intressanta vänner, riktiga muntergökar ändå. Och så hade ju f. d. handlanden, han som tycktes vara den äldste och mest snusförnuftige af dem allesamman, en riktigt erfaren gammal gosse, hvilken varit trenne gånger gift, berättat för honom, att man, för att oföränderligt vara försäkrad om sin hustrus kärlek, då och då bör roa sig äfven utom hemmet, på det att den hulda makan just genom saknaden riktigt må lära sig uppskatta och värdera sin herre och man.

„Du har varit bra länge borta“, sade Eva, då hon hörde Albert inträda. Hon hade till följd af en underlig oro icke kunnat sofva under hela natten.

„Ja, kära vän, det har jag visst, det", lallade han fram, under det han fåfängt letade efter tändstickorna, hvilka dock funnos midt på bordet bredvid ljusstaken. „Hvad är det för dumheter att gömma undan stickorna, hvasa?" röt han till, så att Eva skrämd ryckte till i sin bädd.

„Nog ä' ju tändstickorna der, Albert . . . alldeles invid ljuset . . . Hvem har gjort dig så der ledsen, min vän? . . . Du har bestämdt inte haft roligt på bjudningen, eller hur, Albert?" sade hon, högst förvånad och misslynt öfver att finna honom i en sinnesstämning, hvartill hon hittills ännu icke varit vittne.

„Roligt? — Jo, vasserra, och det med besked ändå!" sade Albert, åter högst belåten, sedan han nu ändteligen funnit tändstickorna. „Ser du, Eva lilla, det råkade allt vara trefligt i lag med några präktiga pojkar, riktiga rolighetsministrar allesamman! . . . . Jo, jo, jag blef allt bror med hvarenda käft, ser du; blef jag inte det, hvasa? . . . . Och hvad tror du att det här är, Eva lilla?" frågade han, framtagande den välfylda börsen, — „jo, du, jag klådde hela sällskapet, jag. . . . . Ser du, så skall man spela!" Han slog penningbörsen i bordet, så att en del af mynten klingande rullade ned på golfvet.

„Spela!" utropade den unga hustrun, och en djup suck och en hysterisk snyftning hördes ljuda ifrån hennes sofplats.

Albert lade sig; han somnade in tungt och djupt, medan Eva öfverlemnade sig åt dessa bittra tårar, hvilka icke gåfvo hennes ögon tillfälle att få sluta sig. Hon var för öfrigt för mycket uppskakad, för att sömnen nu skulle erhålla tillträde hos henne. Hennes Albert hade blifvit spelare! Någonting sorgligare, någonting hemskare tyckte hon sig aldrig kunnat få höra, ty hon hade i tiden egt en morbror, hvilken genom spelbordet kommit på obestånd, och som sedan af förtviflan deröfver sjelf förkortat sitt lif.

Albert var den påföljande morgonen vid mycket dåligt humör. Eva uppbjöd allt, för att åter muntra upp honom, och hon lyckades äfven deruti.

Ett par dagar förgingo, under hvilka Albert höll Eva sällskap i hemmet. — Men så fick han bjudning att öfvervara

kontoristen Kladds förut beramade „födelsedagskalas.“ Han kunde icke, tyckte han, uteblifva derifrån, då han senast hos byggmästaren afgifvit löfte att infinna sig; vidare tyckte han, att det skulle sett bra illa ut, eftersom han senast råkade ha tur vid spelbordet, att nu alldeles draga sig ifrån sällskapet. Men han beslöt att icke för någon del vara längre borta från hemmet än på sin höjd i trenne timmar. Han omnämnde för Eva, att han ämnade begifva sig till en bekant på en stund, och så gick han.

Samma muntra lif, samma pokulerande och samma spelraseri rådde åter i den lilla vindskammaren. Albert Sund vann äfven nu till en början, men spellyckan log dock icke alltför länge emot honom i dag. Han spelade med sådan ifver, att svetten från hans panna dröp ned på korten i hans hand; han såg ej de djefvulska blickar, med hvilka hans medspelare betraktade hvarandra, då de ifrån bordet drogo till sig hela högar af hans penningar. För länge sedan hade trenne timmar tilländalupit, och för länge sedan hade han bortspelat de penningar, han vid ett föregående tillfälle vunnit. Ja, han såg sina penningar bokstafligen rulla ned i medspelarnes fickor. Och så var han pank! Han tog redan hatten under armen och ämnade begifva sig bort — men nej, han kom ihåg att han i plånboken ännu hade vid pass 8,000 rubel i bankoassignationer, hvilka medel han för svärfaderns räkning just under samma dag uppburit, — han kunde ju låna något af dessa penningar, hvem vet, kanske turen ännu kunde återvända!

F. d. handelsmannen kliade sig på sin långa, smala näsa, sägande i något försmädlig ton:

„Nå, gubbar, ska' vi nu spela bara oss emellan, eftersom sjömansgutten tyckes vara länsad?“

Detta yttrade den slipade affärsmannen såsom ett slags utmaning, ty hans skarpa ögon hade upptäckt, att Albert Sund tycktes ega någonting i plånboken, det denne hade svårt att komma fram med.

„Ännu inte länsad, go' herrar; jag fortsätter!“ sade Albert beslutsamt och med dyster stämma — och så fortsatte han

med samma raseri som förut, och så förlorade han med samma lätthet, som han hade gjort det förut under aftonen.

Icke hade han många rubel qvar af svärfaderns penningar, då han, denna gång fullkomligt nykter af själsspänning och ångest, återvände till hemmet. Han svor på vägen ve och förbannelse öfver sin fördömda otur.

Eva observerade nog, att han åter denna gång var vid dåligt humör. Hon sade ingenting, hon blott hörde, huru han slängde stolarne och andra föremål, som kunde finnas i hans väg. Han brydde sig icke om att tända upp ljus, utan satte sig på en stol, hvarest han uttröttad somnade in.

Albert Sunds sinneslugn hade flyktat; han blef dag från dag allt mera förändrad: surmulen, ordkarg och dyster, och Eva begynte se sin lyckas sol så småningom och småningom sjunka ned i olyckans hemska natt. Hon led dervid mycket, men hon visade det ej för någon; hon klagade aldrig, ja, man hade svårt att föreställa sig, att denna veka varelse kunde vara i besittning af så mycken både kropps- och själsstyrka, som erfordrades för att tåligt och resigneradt se den hon älskade högst af allt på jorden, med allt säkrare och säkrare tag gripas af spelpassionens afgrundsandar.

Så led tiden fram mot våren och Albert Sunds spelraseri aftog icke derunder, tvertom antog det en allt vildare karaktär. Han hade nemligen satt sig i sinnet att återvinna alla sina förlorade penningar, för att sedan med ens sluta upp med allt hvad spel heter.

En ledsam underrättelse anlände i början af Maj ifrån kapten Sjöbladh. Med sitt ståtliga barkskepp Emilia hade han lidit totalt haveri på danska kusten, och vid olyckstillfället hade han med njugg nöd sjelf undgått döden i vågorna. I slutet af Maj vore han att hemförvänta jemte besättningen, skref han från olycksstället.

Albert kom vid underrättelsen härom ändtligen till besinning. Huru hade han här hemma förvaltat sin svärfaders honom anförtrodda egendom? Han hade burit upp mycket penningar — han hade alls icke mera klart för sig huru mycket — och allt, allt hade han på ett lättsinnigt, vanhederligt sätt förskingrat!

Ångerfull och djupt förkrossad beslöt han nu att skaffa sig anställning å något fartyg, för att resa ut, innan svärfadern hunne anlända, ty, feg och karakterssvag som han var, bäfvade han för att möta den gamle, hedervärde kaptenens blickar. Eva gladde sig åt detta hans beslut att resa bort, emedan hon deruti fann en säker utsigt att få honom aflägsnad ifrån sällskapet kring spelbordet. Sin fader trodde hon sig äfven under Alberts bortavaro kunna blidka.

Likt en missdådare, hvilken vanärad nödgas fly det samhälle, der han sett dagens ljus, för Albert Sund alltså bort från hemmet. Med sorgset hjerta tog han afsked af sin unga maka, af henne, som han redan hunnit bereda så många bittra stunder.

Ett par veckor efter hans afresa anlände kapten Sjöbladh ifrån sin olyckliga sjöfärd. Sorgsen var han förut till sinnes, och ännu sorgsnare blef den gamle, då han erfor huru det gått med svärsonen, icke så mycket beträffande de penningar denne förskingrat, men ändå mera genom medvetenheten om att hans enda barn råkat blifva äktenskapligt förenad med en spelare.

Ännu flera bekymmer skulle träffa gubben Sjöbladh. „En olycka kommer sällan ensam“, heter det. Så äfven nu. Han hade en intim vän, en bardomsbekantskap der borta i Lovisa, en man, hvilken varit egare af flera fartyg, men som genom haverier och andra olyckor råkat i affärsobestånd. För att hjelpa denne vän „på fötter“ igen, hade vännen Sjöbladh gått i borgen för en ganska stor penningesumma, emedan han så säkert litat på, att nämnde vän med sitt utmärkta affärsgeni åter skulle bringa sig upp till goda omständigheter. Men flera nya motgångar hade tillstött, och vännen befann sig snart i konkurstillstånd — och härpå förlorade kapten Sjöbladh icke så litet. Detta var alltså ett hårdt slag för honom, då han dessutom inom ganska kort tid förlorat sitt fartyg äfvensom genom svärsonens lättsinne ganska mycket penningar.

Då den gamle kaptenen icke mera egde qvar sitt vackra barkskepp Emilia, och det för tillfället föll sig svårt att erhålla befälhafvareanställning å annat fartyg, beslöt han att

träda i tullverkets tjenst, då man erbjöd honom en öfvertull-uppsyningsmanssyssla för öfvervakandet af farvattnen i Nyländska tulldistriktet.

Eva lefde under Alberts bortavaro i den ljufva förhoppning att på hösten få se denne återvända såsom en ny, en bättre menniska, och hon väntade otåligt på återseendets stund.

Men hon skulle bedragas i dessa sina drömmar om ett återvändande lyckligare familjelif. Ty innan hösten ännu infallit, spred sig i staden ett rykte, som var af verkligen uppskakande betydelse för henne. Och detta rykte besannade sig, tyvärr, äfven.

Man berättade nemligen, att kaptenen å det fartyg, med hvilket Albert seglat ut som styrman, hade känt sig krasslig, då de der borta legat i hamn, hvarföre han anmodat styrmannen att förmedelst fullmakt å ett speditionskontor för rederiets räkning lyfta en större summa penningar. Men då det led utöfver tiden, inom hvilken han bordt återvända, blef man orolig, och då begynte man leta efter honom i staden. Ändteligen fann man honom äfven i ett värdshus i närheten af det nämnda kontoret. Detta värdshus var ett af dessa spelhelveten, ett af dessa själs- och förnuftsmördande hål, som i utländska hamnar ingalunda äro fåtaliga. Albert Sund hade, då han råkat passera förbi nämnda värdshus, genom de öppna fönstren hört den förföriska klangen af mynt, och spelpassionen hade åter vaknat till fullt lif hos honom. Här hade han nu förlorat de för rederiets räkning lyftade penningarne, och det ända till sista slanten.

Då man fann honom, såg han ut som en vansinnig. De stora, mörka ögonen rullade vildt i hans hufvud, och med hes, nästan ohörbar röst hördes han återfordra penningarne, under det hans lemmar skälfde och han sågs vackla fram likt en drucken. I nästan medvetslöst tillstånd blef han sedan förd till fartyget.

Kaptenens grämelse öfver det passerade var oerhörd. Dock lugnade han sig småningom genom tanken på, att styrmannen var så nära beslägtad med den såsom mycket rik ansedde kapten Sjöbladh, hvarföre han helt affärsmässigt uppfordrade Albert Sund att underteckna en skuldförbindelse å

ett den bortspelade summan motsvarande belopp. I det slöa och dåsiga tillstånd, hvaruti denne sedan sin återkomst till fartyget fortfarande befunnit sig, uppfyllde han äfven mekaniskt och tanklöst allt hvad kaptenen ombad honom.

De första dagarne efter afresan från den nämnda utländska hamnen hade man åtskilliga gånger hindrat honom i uppsåtet att kasta sig i hafvet, och till slut nödgades man inspärra honom i hans hytt. Der lugnade han sig ändock småningom, och man kunde åter försätta honom i frihet och i tjensteutöfning.

Bland besättningen å fartyget befann sig äfven en ung man, hvilken här hade anställning i egenskap af konstapel. Han hade varit lekkamrat med Albert Sund och var känd såsom en förslagen, äfventyrsälskande menniska, en riktig vildhjerna, hvilken icke hade skytt att utföra hvilket skurkstreck som helst. Han var son till en gammal fiskare, som hade sin bostad på Hundholmen, en liten bergklack, belägen så godt som inne i Helsingfors' hamn. Fadern, den gamle Lönn, var åter beryktad för att vara en den djerfvaste smugglare, den der trotsat tullbevakningens alla stränghetsåtgärder. Det var konstapeln Lönn, hvilken nu intalade Albert Sund att icke gräma sig öfver „småsaker", utan helt enkelt vid framkomsten till Helsingfors jemte honom företaga „vikingafärder på fri hand", såsom denne uttryckte sig.

Såsom man kan föreställa sig, var det ingalunda med lättaste hjerta Albert Sund denna gång närmade sig sin födelsebygd, och han var äfven fast besluten att undvika allt sammanträffande med svärfadern. Eva hade han dock så oändligt gerna velat råka, men karakterssvagheten och blygseln voro tvenne makter, som ständigt tycktes strida om herraväldet hos honom, och han ville och vågade nu icke nalkas hemmet.

Konstapeln Lönns anspeglingar på det fria, oberoende lif, de hade i prespektiv, stämde honom vidare för att jemte denne genast vid ankomsten till Helsingfors begifva sig på „vikingafärd" med gubben Lönns snällseglande jakt.

Det var en Oktober-eftermiddag, fartyget kastade ankar på Helsingfors' redd, och om aftonen, sedan visitionen försiggått, satte sig styrman Sund och konstapeln Lönn i skeppsslupen, roende under djupaste mörker in till Hundholmen.

Sedan de anländt till ort och ställe, trefvade de fram öfver bergklackarne och nådde slutligen fiskarkojan, på hvars dörr den unge konstapeln slog några kraftiga slag.

Derinifrån hördes någon med uppskrämd, ömklig och darrande röst fråga:

„Hvem är det, som så bullrar på en stackars fattig och sjuklig gubbes dörr och inte låter honom ha sin nattro?“

„Det är jag, far, som hemkommit ifrån sjöresan . . . Ni är väl ändå inte så „fattig och sjuklig“, att ni måste neka tak öfver hufvudet åt er egen son, kan jag tro“, sade konstapeln Lönn med ett bredt skratt.

Nu hördes ett par bastanta bommar tagas ifrån dörren, hvilken snart slogs upp, och en gubbe med en brinnande pertsticka i handen visade sig uti dörrens öppning.

„Jaså, det är du, din klippare!“ sade den gamle, sedan de inträdt, „och jag som bara trodde, att de fördömda tullsnokarne vore här för att helsa på mig. Ja, ja, man kan inte vara säker för dem nu förtiden, ty de ha fått en ny öfveruppsyningsman, de förbannade brackorna, och han lär vara värre än f—n sjelf, den karlen . . . Hvad han heter, det ska' ni inte fråga mig, och inte vet jag heller hvarifrån menniskan är hemma, men jag har bara hört sägas, att han inte låter sticka ögonen ur sig, han, såsom de andra — en underlig karl, ska' jag säga, som ger f—n i att ligga och profva vin i kapp med våra skeppare, utan hellre ligger till sjöss och kryssar i alla väder och vindar, alla ärlige smugglare till förfång och molest . . . Men se på styrman Sund! . . . Nå, hvad väder blåser det nu, då ni hittar på att krypa under gubben Lönns låga tak?“

„Han har ledsnat vid de större skutorna liksom jag“, sade sonen, „och derför ha vi båda beslutit att gå ut på kryss med er jakt, far. Ni har väl den i behåll, kan jag tro?“

„Om jag har jakten qvar, — jo, vasserra, inte ha de förbannade tullräfvarne ännu varit karlar till att knipa den

skutan. Åhnej, dertill ha de varit för kortbenta! . . . Jag har nu riggat opp galejan med sprittsprångande nya segel; jo, jo, ta mig nitton par hakar, finns der icke duk på den nu, så de få skaffa sig tullbåtar, som ska' göra åtminstone tio knops fart, om de vilja hålla stången med mig. Jag har för resten inte gjort något godt kap på ett par veckar, bara för den fördömda giktens skull, och jag märker, skam till sägandes, att jag redan börjar bli för gammal till att ensam gå ut på kryss."

„Derför kan far nu införa oss båda i märkrullan såsom påmönstrade på jakten. Men hur är det, har far eljes tnågra goda frakter i kikarn?"

„Sku' tro, pojke, att våra gamla affärshus allt ännu erbjuda fullt opp med arbete. Jo, jo, men . . . Der på estländska sidan känner man min skuta lika väl som tulldirektörens lustjakt, och här inom våra egna knutar står jag, förbanna mig, lika väl till boks som förut. Nog har man vänner i viken, fastän inte inom tullstaten precis", sade den gamle smugglaren med ett grin, som skulle föreställa leende, under det han knipslugt blinkade med ögonen.

„Kunna vi bege oss af redan vid dagningen i morgon?" frågade sonen.

„Beror på väder och vind, pojke. Eljest ligger skutan nog klar, så att vi kunna klappa i väg fast på eviga minuten."

Albert Sund visade sig nyfiken att få erfara något om huru det stod till i hans hem, men gubben Lönn påstod sig under sommaren ha lefvat som en eremit der ute på sin bergklack och på hösten hade han företagit en och annan affärsresa öfver Finska viken, så att han icke visste ett dugg mera nytt från sin närmaste omgifning, än de nu hemkomne sjömännen.

Gubben ställde fram en flaska rom och litet tarflig qvällsmat.

Sedan man ätit och druckit och sedan gubben från en källare under golfvet framdragit några toma romkärl och för öfrigt stökat till ett och hvarje för resan, lade sig alla till kojs.

På morgonen var vinden gynsam nog för färden öfver Finska viken, och den snällseglande smuglarejakten sträckte också på vingarne, styrande kurs bort emot estländska kusten.

På fartyget, med hvilket Albert Sund hemkommit, undrade man mycket öfver hvart han kunnat taga vägen, och man begynte frukta för, att han möjligen fullbordat uppsåtet att begå sjelfmord, men då man fann, att äfven konstapeln Lönn var försvunnen, antogs, att desse båda i sällskap tagit till schappen.

Nya bekymmer och nya sorger sällade sig till de förra för kapten Sjöbladh och hans dotter. Alberts skuldförbindelse å den i utlandet bortspelade penningesumman presenterades och väckte både förtrytelse och sorg; underrättelsen om hans försvinnande grep den unga, olyckliga qvinnan så hårdt, att hon nödgades intaga sjuksängen. Alberts gamla mor och Evas tant hade åter ett sjukvårdarekall att uppfylla.

Det är i skymningen en November-eftermiddag. Kölden har redan på bistraste vis gjort sig påmint och här och der belagt strandvattnet med en tunn isskorpa. En frisk bris blåser der ute, rörande upp Finska vikens mörka vattenmassa och drifvande milliarder snöflingor till en sådan munter dans, som af sjömännen benämnes snötjocka. Man ser en seglare i jaktrigg ila fram med blixtens snabbhet. Vågorna fräsa vid dess bog, tornande sig upp och stänkande sitt hvita skum öfver svallborden in i farkosten, uti hvilken man kan upptäcka trenne manliga gestalter. En äldre, gråhårig man sitter vid rodret, en yngre tyckes fungera såsom ett slags utkik i fören, och den tredje, äfven en ung man, har full sysselsättning vid skoten.

Djup tystnad råder ibland de trenne männen, hvilka alla för tillfället tyckas befinna sig i en synnerlig spänning, der de med ifver anstränga ögonen, för att genom snötjockan speja efter något för dem ännu osynligt föremål.

„Få se, om vi denna gång helskinnade slippa undan den listige kanaljens klor. Mörkt ser det ut, sa' käringen, titta i stöfvelskaftet. Men det har ju lyckats bra nog hittilldags. Den skockskakade tusan d—n tyckes ha satt sin eländiga själ i pant på, att han ändå ska' knipa oss innan vi lägga opp."

Den gamle i aktern bade knappast hunnit till slutet af detta sitt andragande, förrän från utkiken i fören ljöd ett brådskande kommando:

„Fäll, fäll, för tusan! . . . Fira på storskotet . . . Så der, litet värre! . . . Tyckta precist, att jag der bakom bergklacken såg ett par master . . . Ja, jag ger mig alla onda makter i våld på, att han ligger här i farvattnet och passlurar oss.“

„Har du „skälaflintarn“ i ordning, pojke? . . . Det kan vara bra att i nödfall kunna ge dem svar på tal“, sade den gamle vid rodret, i hvilken vi igenkänna gubben Lönn.

„Han är så pass i ordning, far, att den syndapalten inte ska' hicka en gång, som bara får göra bekantskap med honom“, sade sonen, visande med handen på skälbössan, hvilken låg midskepps öfver ett par romkuttingar.

„Fort, ror i lä, klart att vända! . . . Ser ni inte att han sticker in på oss!“ varskodde Albert Sund plötsligt ifrån fören.

En annan farkost befann sig också helt oförmodadt i jaktens omedelbara närhet. Men en manöver, så ögonblicklig och så skicklig, som den af smuglaren utförda, kunde endast hindra ett sammanstötande emellan de båda farkosterna, — och smuglarjakten gled åter för en god bris undan, och detta midt för tulltjenstemännens näsor. Ett skott ljöd, och en kula susade tätt förbi rorsmannens öra på smuglarejakten.

„Aha, han ropar farväl till oss med nickorna . . . Lycka till! . . . Fördömda tjocka! Den inpiskade böfveln var oss redan in på lifvet, men nu ska' han, ta mig sju tusan d—r, låta bli att pejla vårt kölvatten, om jag bara känner vår skuta rätt“, sade den gamle smuglaren, tagande sig en ny buss af pur förnöjelse.

Jakten styrde nu kurs in åt Kronbergsfjerden.

Å tullbåten var man alldeles icke beredd på en slik flink manöver från smuglarens sida, utan var man så säker om att knipa den sistnämnde, att man i häpenheten, då detta misslyckades, icke genast kom sig för att här repetera vändningen.

„Ror i lä, klart att vända!“ kommenderade nu äfven den gamle öfveruppsyningsmannen brådskande, efter det han affyrat styrbordsnickan. „Han går inte den vanliga vägen i dag, men jag ska' också gå en annan väg, än de förmoda, de sakra-

mentskade sjöröfvarkanaljerna! . . . Se så, fira på storskotet, gossar, och pass opp, ty nu gäller det att ta' skadan igen . . . Vänta, jag ska' sjelf sköta rodret!" sade den gamle sjöbjörnen, fattande roderkulten i sin bastanta näfve.

Den snabbseglande jalan verkligen flög öfver vågorna. Gubben Sjöbladh hade räknat ut, att jalan, genom att hålla något lättare under vinden, skulle skjuta bättre fart och att den genom att hålla kurs på Ryssholmens vestra sida, komme att genskjuta smuglaren på den östra, då denna tagit kosan emellan Blek- och Ryssholmarne.

Såsom den erfarne gamle tulluppsyningsmannen beräknat, gick det äfven. Just då smuglaren passerat Ryssholmens nedre sida, stack tulljalan in på smuglarnes jakt från den öfra. Tjockan höll nu äfven på att skingra sig.

Det var ett kritiskt ögonblick, som nu följde. Hvarje, äfven den skickligaste manöver, hade varit af förfelad verkan här. En sammanstötning syntes oundviklig.

„Vi äro förlorade!" hördes Albert Sund stöna fram. Han tänkte nu först i detta ögonblick på följderna af ett äfventyr sådant som detta, och på, huru obehagligt det skulle vara att råka uti händerna på rättvisans tjensteandar. „Skjut ned den f—n, som de ha vid rodret!" skrek han härpå vildt.

Konstapeln Lönn stod der färdig med skälbössan. Men just i samma ögonblick, han tryckte af, hördes Albert Sund ångestfullt ropa:

„Nej, nej, för Guds skull, skjut inte!"

Det var för sent. Skottet hade redan brunnit af, och man hörde hurusom en tung kropp föll från jalan ned i djupet.

Tulljalan hade emellertid närmat sig på blott ett par famnars afstånd från jakten; men under den villervalla och den bestörtning, som uppstod bland besättningen på jalan, då de sågo sin befälhafvare falla för smuglarens kula, läto de jalan för ett ögonblick redlöst drifva för vinden, hvilket tillfälle smuglarne, alltid påpasslige, nog visste att begagna sig af, och jakten var snart ur sigte för tullbåten.

„Hvad f—n går åt styrmannen?" sporde gamle Lönn, då han, sedan de lemnat trakten af Ryssholmen, fick se Albert Sund ligga med ryggen lutad emot ruffbeklädnaden i

fören, vridande sina händer och med vildt rullande ögon stirra upp emot det molnhöljda himlahvalfvet.

„Han är mördad . . . Det var på min uppmaning . . . Jag har mördat honom . . . Hennes far . . . Eva . . . Eva! . . .“ rosslade han fram i afbrutna meningar.

„Jag tror, att styrmannen i glädjen öfver att ha sluppit undan för så godt köp tagit sig en klunk för mycket ur romkuttingen“, utlät sig den gamle smuglaren, under det han sände sonen en frågande blick.

„Åh-nej, far, men han inbillar sig, att tullmenniskan, som gick att helsa på abborrarne, inte var någon annan än kapten Sjöbladh, hans käre svärfar, och inte var det heller utan, att inte gubbstuten liknade honom“, sade sonen, kastande en medlidsam blick på Albert, som konvulsiviskt vred sig under de själsmarter, som tycktes ha öfvervältigat honom. „Gå vi i land hos oss, far, eller hvad tycker ni att nu blir det bästa?“ tillade han.

„Jo, då vore vi just ena riktiga dårhushjon, om vi allesamman nu sku' gå i land på holmen. Nog komma de att ragassa efter oss ett par dagar efter den här betan, det kan du lita på, och under den tiden kunna vi tryggt ligga gömda i bergsskrefvan vid Hålvik.“

Kosan ställdes nu mot Kronbergen eller till den s. k. Hålviken, invid hvars mynning en grotta eller större bergsskrefva förefanns nära vattenbrynet, ett gömställe, lämpligt för undandöljande af hvad slags gods som helst.

Sedan man fått Albert Sund att taga in af det slags medicin, som man å jakten hade ganska god tillgång på, kom han åter till sig, men förstämd och dyster var han fortfarande, vid det att han hjelpte kamraterne med romkuttingarnes transporterande ifrån jakten in i bergshålan.

Han lyckades slutligen öfvertyga den gamle smuglaren och dennes son, det rorsmannen å tulljalan just varit gamle Sjöbladh, ty han hade, då de voro endast ett par famnar ifrån hvarandra, alldeles tydligt igenkänt denne.

„Då är också ingenting annat öfrigt, än att vi styra kurs till en annan marknad“, sade unge Lönn, „ty redan i morgon dag rör man opp himmel och jord för att få tag i oss, och

förr eller senare bli vi också anammade, om vi inte lemna hela denna trakt. Jag tycker för min del, att, då vi nu ha godset här i säkert förvar, kunna vi föra farsgubben öfver till hans holme och sedan bege oss söderut. Ingen kristen själ ska' misstänka er, far, då ni ligger der på holmen i god ro och jakten stäfvar bort på ett annat farvatten."

„Men jakten, pojke, hur tror du, att jag ska' komma till rätta utan den?" sade den gamle buttert och misslynt.

„Det blir vår sak att der borta skaffa er medel till att få en annan skuta", sade sonen.

Och dervid blef det. Snart kryssade de trenne äfventyrarne öfver till Hundholmen, der de båda unge männen försågo sig med proviant samt diverse effekter, nödvändiga för en längre sjöresa i den öppna farkosten, och så bar det åter i väg, hvarthän visste de icke sjelfve.

Då de kommo ut till hafs, föreslog unge Lönn att kosan borde ställas direkte till Reval, emedan han under deras senaste lurendrejerifärd i hamnen derstädes fått ögonen på ett par amerikanska handelsfartyg, och då han hade sig bekant, att amerikanarne togo emot folk utan att bry sig om hvad slags fiskar eller foglar desse voro, gafs icke, tyckte han, något lämpligare tillfälle att komma öfver till det förlofvade landet, om man ej begagnade sig af detta.

Albert Sund var numera en viljelös varelse, den der icke visste hvad han egentligen önskade, och som nu hade bifallit till hvad helst det hade gällt, hvarföre unge Lönn också tog hans stumma nickning för ett uttaladt bifall samt ställde rodret i den direktion, han sjelf fann vara den lämpligaste.

De kommo lyckligt öfver till Reval. Här fingo de också anställning såsom matroser å det första fartyg, som af dem besöktes. Fartyget, som var en amerikansk brigg, destinerad till Montevideo, gick till segels dagen efter deras ankomst ombord.

Man vågade icke genast efter erhållen underrättelse om kapten Sjöbladhs hemska död, meddela hans sjuka dotter sorgebudskapet, utan uppskjöt dermed, tills man trodde henne

vara något på bättringen. Men då det led på tiden, att fadern borde visa sig i hemmet, och Eva otåligt frågade efter honom, nödgades man till slut meddela henne, det han icke mera hörde till de lefvandes antal. Hon tycktes mycket lugnt mottaga denna sorgepost, yttrande blott:

„Jag visste ju, att så sku' gå. *Hon* hade ändå rätt."

Ett par dagar derefter, just då man redan tyckte Eva vara frisk nog att åter börja röra sig uppe, öfverraskades man af att finna henne inslumrad — i den sista sömnen.

Trots de ifrigaste efterspaningar, fick man aldrig reda på de smuglare, hvilka voro saker till öfveruppsyningsmannen Sjöbladhs död. Den kände smuglaren, gubben Lönn, gick fri från hvarje misstanke, då man vid anställd visitation hos honom ej påfann något, som kunnat gifva anledning till antagandet, det han varit en deltagare uti brottet, så mycket mindre, som han vid undersökningstillfället på det allra gruligaste var ansatt af gikt och andra svåra krämpor. Allmänt antogs sedan, att de på den tiden såsom smuglare vida beryktade Aspö-boerne varit med om detta dåd, då desse på sina vikingafärder plägade företaga små visiter i mer och mindre lofliga ärenden här och der kring Finska vikens stränder.

Omkring tjugu år efter här skildrade händelser bosatte sig på Skatudden i Helsingfors en äldre man, hvilken påstods ha anländt från Nya verlden, från Amerika. Han tillöste sig här ett förfallet ruckel, tätt invid stranden, och uppträdde såsom en fullkomlig eremit. Han talade ej med någon, hvarföre man antog honom endast vara hemma uti engelska språket, och något inkomstbringande arbete företog han sig icke heller, hvarföre man antog honom vara en rik man, hvilken här lefde på sina kapitaler. Man blef småningom så van att se honom uppträda såsom en enstöring, att man icke mera fäste sig vid hans originella sätt och seder. Först efter hans död blef den gåtfulle gamles identitet känd och bevisad.

Denne tidigt föråldrade enstöring var också ingen annan än styrmannen Albert Sund, hvilken bringat sig sjelf och an-

dra i olycka genom den förderfbringande spelpassionen. Han hade under alla dessa år vistats i Amerika, ömsom såsom sjöfarande, ömsom i egenskap af guldgräfvare, samt derstädes fört ett ungefär lika slutet och dystert lif, som det han begynte efter sin återkomst till Helsingfors. Der borta hade han med afsky hållit sig aflägsnad från allt hvad spel heter och sålunda samlat medel till att, då en oemotståndlig hemlängtan slutligen dref honom tillbaka till fosterjorden, der på udden lefva en enstörings lif, ända tills döden infann sig och tog honom bort.

De voro underliga, dessa anteckningar i den gamles dagbok, hvilken råkade blifva min tillhörighet. Händelserna i de glada ungdomsåren voro der målade i lekfull, liflig färgton; man erfor vid läsandet af anteckningarne från dessa dagar intrycket af de yra vågornas sqvalp mot stranden och de friska vindarnes sus bland tackel och tåg på den öfver vågorna glidande farkosten. Sedan kom den första kärlekens leende solskensdagar, målade i den skäraste rosenfärg. Den korta äktenskapliga lyckan framstod åter såsom en lugn, ljum sommarafton, då, såsom skalden säger, solen glömmer bort att gå till hvila. Men sedan följde strödda, till sammanhang och stil nästan oförstådda anteckningar, hvaruti endast sjelfanklagelse, ånger och tankeoreda kunde spåras. Det var höststormens sus och brus, det var det egendomliga klagande ljud, som uppstår genom blåstens hvinande och gny, det var dessa djupa, tunga suckar, som regnbyn och orkanen pressa fram, hvilka här gåfvo sig uttryck.

Anteckningarne från hans vistelse i Amerika voro åter af korrektare och mera sansad beskaffenhet; men då denna bild ur Skatuddslifvet redan nog mycket tagit läsarens tålamod i anspråk, ha vi ansett oss kunna utelemna dessa ur historien om „Enslingen i Kråknästet.“

X.

Fosterdottern.

Det är icke uti något fint gemak vi införa läsaren, icke heller i den fattiges torftiga men mången gång dock så trefna bostad. Nej, det är till ett rum med nakna, hvitlimmade väggar, ett rostigt jerngaller för det lilla, högt upp befintliga fönstret och med ett möblemang, bestående af långa „britsar“, som sträcka sig längs väggarne. Strax invid dörren hänga ett par handklofvar af det der klumpiga, bastanta slaget, som för några år tillbaka ännu voro i bruk, men hvilka nu blifvit utbytta mot en nyare tids finare och smakfullare „armband“. Det är i ett fängelse vi skola göra ett besök, eller egentligen i ett sådant arrestrum för qvinnor, hvarest man inhyser lösdrifvare eller personer, de der skola ställas

„under guvernörens närmare behandling“, men bland hvilka man under den tid, här är fråga, fann beqvämt att „tillsvidare“ hopfösa äfven sådana, hvilka gjort sig skyldiga till de gröfsta brott.

I detta arrestrum befinna sig ett tiotal torftigt och ganska knapphändigt klädda qvinnor, de flesta makligt utsträckta på britsarne och med slöa blickar betraktande väggar och tak, i brist på annan sysselsättning. Hos ett par gamla gummor äro de magra fingrarne i oafbruten rörelse vid stickstrumpan, medan tvenne halfvuxna flickor, hvilka under den föregående dagen fasttagits för snatteri, helt obekymradt prata och skratta samt oqväda hvarandra på fräckaste vis.

Der vid moderns bröst ligger ett spädt barn, leende, jollrande och sträckande sina runda armar upp emot henne, under det modern gör alla möjliga skrattretande miner för att roa den lilla. Denna tafla, som här i fängelset upprullas för blicken, låter oss skåda bilden af sann moderlig ömhet och kärlek samt det älskliga barnets första oskuldsfulla lek och ras; taflan är dock omgifven af en mörk, dyster ram, hvilken kastar sin skugga öfver den leende bilden. Här ha vi ju dessa anleten, å hvilka lasten fräckt och tydligt uppenbarar sig, der höras ju dessa grofkorniga glåpord, som vexlas emellan en del af qvinnorna uti rummet.

Från ett hörn af rummet hör man en bönfallande barnstämma yttra:

„Mamma, mamma, jag är törstig.“

Det är en liten, vidpass femårig ljuslockig flicka, som säger detta; hon har rest sig upp ifrån britsen, der hon legat inslumrad bredvid sin mor. Den lilla ansträngер sig af alla krafter och begagnar alla sina röstmedel till att få modern vaken, men denna ger blott ifrån sig ett stönande läte samt blickar rakt framför sig med de matta, glasartade ögonen. Under snyftningar kryper den lilla flickan lätt och försigtigt öfver modern samt glider ned ifrån sofplatsen. Der står den stora vattenkrukan midt på golfvet, men man har icke tänkt på, då man äfven inhyst barn här, att dessa små kunde blifva törstiga, ty något kärl, passande för sådana att dricka ur, finnes här alldeles icke. Den lilla flickan lägger

sig på knä invid krukan och bjuder till att få denna i lutande ställning, men detta lyckas blott så till vida, att vattnet spilles ur densamma och öfver hennes kläder. Den ena af de gamla gummorna, som åsett den lillas fåfänga bemödanden, sätter ifrån sig stickstrumpan och hjelper henne, så att hon ifrån kanten af krukan ändteligen lyckas få vatten öfver sina läppar, hvarefter den lilla åter kryper upp till moderns sida.

„Mamma är så kall . . . hon fryser bestämdt . . . stackars mamma", säger den lilla.

Detta utrop af barnet kommer en af de närmast sittande qvinnorna att kasta blicken till grannen, hvilken man antagit sofva i sin sötaste sömn. Hon sofver nu också, men i denna långa, djupa sömn, hvarutur hon icke mera skall uppvakna.

„Här sitta vi utan att veta af att menniskan har kolat af", säger den nämnda qvinnan, efter att ha öfvertygat sig om, att „menniskan" verkeligen var död.

De tvenne gamla gummorna himla sig, ett par andra qvinnor sucka och mena: „Ja, ja, den vägen ska' vi alla vandra", men de flesta äro fullkomligt likgiltiga för hvad som inträffat eller tyckas finna detta så sjelffallet och naturligt, att de ej ens bry sig om att afbryta en nyss påbegynt träta. De yra, halfvuxna flickorna ha dock nedstämt tonen och betrakta den döda med nästan förskrämda blickar.

„Mamma, mamma, fryser du?" höres den lilla åter hviska i den döda moderns öra, otålig som hon tyckes vara öfver dennas långa sömn. Barnet eger ännu icke något egentligt begrepp om hvad döden har att betyda och har ej heller uppfattat hvad de fremmande qvinnorna nyss yttrat om hennes mor.

„Din mamma fryser inte mera, stackars barn; hon har nog fått frysa och svälta i sina dagar, gissar jag, men nu är det slut. Hon är död, kära barn", säger gumman, hvilken hjelpt barnet vid vattenkrukan.

Den lilla flickan stirrar med vidt uppspärrade ögon på gumman, och efter ett ögonblicks funderande frågar hon menlöst och oskyldigt:

„Och får mamma också en lika vacker kista som min bror, och ska' hon sättas ned i gropen, och ska' hon få sand och torfvor öfver sig likasom han?"

„Ja, ja, kära barn, just så går det till. Stackars liten, du är nu utan mor, och hvad ska' det bli af dig?" sade gumman, suckande. Hon var den enda, som här tycktes bekymra sig om det inträffade och hvilken visade något deltagande för den lilla i dess värnlösa belägenhet.

Den döda bars ut ur arrestrummet, der hon utandats sin sista suck; man lade henne uti en i hast hopslagen kista, öfversuddad med kimrök, och den påföljande dagen fördes hon på en formanskärra till kyrkogården; der nedmyllades hon i grafven, för att om några dagar välsignas i sällskap med några fattighjon, som till fattigvårdens vinst och deras egen lycka slutat ett bedröfligt lif. Sådana fattiga jordfästas vanligen „i klunga" i den gemensamma grafven, för att bespara presterne besväret vid uppläsandet af välsignelsen öfver dem — och det sättet är ju också det billigaste, — om också icke det vackraste precis.

Men hvad hade då denna qvinna och moder brutit, då hennes dagar skulle slutas i ett fängelse och då hon på ett snart sagdt föraktfullt sätt, utan att ega några deltagande vänner vid båren, utan att någon fällde en saknadens tår, skulle släpas till grafven?

Om det är ett brott att vara *fattig*, då var hon brottslig, men icke af någon annan anledning.

Hennes lefnadshistoria är mycket enkel och mycket snart förtäljd, ja, den kunde innefattas endast och allenast uti de korta orden: *fröjd*, *lycka*, *sorg* och *armod* — mera behöfdes alldeles icke för att tydligt nog och dock så kort som möjligt tolka hvad hon upplefvat under vandringen från vaggan till grafven, men med läsarens tillåtelse vilja vi dock litet utförligare redogöra för hennes lefnadsöden.

Hennes far var en förmögen, hård och penningdryg bonde, hennes mor åter den personifierade undergifvenheten och mildheten sjelf, hvars sinnelag äfven dottern ärft. Barndomsdagarne framflöto för Mina, den enda dottern, på samma sätt som bäcken dernere i skogsdungen på faderns

egor: alltid leende, alltid muntert framhoppande. Skriftskoletiden inföll; Mina blef konfirmerad, och så blef äfven torparens Aron, hennes lekkamrat från de tidigaste barnaåren. Han var en vacker gosse och en god gosse, torparens Aron, så tyckte den ljuslockiga Mina och så tyckte mången annan i byn, men hvem som dag ifrån dag allt mera afgjordt tyckte sig finna detta, det var Mina sjelf, och denna goda tanke om lekkamraten blef snart förvandlad till kärlek, detta märkte de unga tu, om också ingen annan. Dock räckte det i år och månader innan de talade med hvarandra om dessa nyväckta känslor, ty torparens Aron var blyg och tillbakadragen och hade dessutom en synnerlig respekt för Minas stränge far, men detta hindrade icke att han så att säga på afstånd kunde tillbedja Mina nästan såsom ett öfverjordiskt väsen.

Så gingo åren, och allt varmare glödde den första kärlekens låga hos de unga tu. Aron blef, fastän ung, antagen till fogde hos den rike kaptenen, hvilken var Minas föräldrars närmaste granne. Här tillvann han sig denne husbondes förtroende till den grad, att denne erbjöd honom arrendet af en den stora egendomen underlydande mindre lägenhet. Nu först tyckte han sig ega rättighet att öppna sitt öfverfulla hjerta för lekkamraten, och med kärlekens hela hängifvenhet slöt den unga flickan sig till honom, likasom hade det varit en afgjord sak att just de båda skulle tillhöra hvarandra. Men de båda älskande hade „gjort upp räkningen utan värden.“ Då Aron, blyg och försagd, trädde inför den böse, dryge fadern, förtäljande sin och Minas kärlekssaga och slutligen framstammande en bön om hans samtycke till deras äktenskapliga förening, då brast den högdragne bonden ut i ett bredt hånskratt.

„Der har du dörren, slyngel!“ röt han sedan till. „Att du inte skäms, du, en torpareson, att lyfta dina ögon så högt som till socknens rikaste bondedotter! . . . . Ut med dig, din usling, din fattiglapp!“

Ni tro, kanske, ärade läsarinnor, att de älskandes öde härigenom gestaltade sig ungefär sålunda, att de med brustna hjertan och sorgsna i hågen fingo lof att vandra hvardera åt sitt håll, under det de nödgades kasta öfver bord alla tankar

på framtida äktenskaplig lycka. Så såg det kanhända ut till en början; men kärleken är stark, heter det bland annat om denna i alla tider och och länder existerande åkomma, och de båda älskande upphörde icke att underhålla den på sätt och vis dämpade, men i deras inre så mycket mera flammande lågan.

Emellertid led tiden fram. Minas mor hade härunder ingalunda försummat att med de innerligaste böner försöka beveka den hårde fadern till att genom ett uttaladt bifall bereda den enda dotterns lycka. Den oförmodade händelsen inträffade äfven en vacker dag, att han gaf vika för hennes böner och lemnade tillstånd till giftermålet, men under yttrandet:

„Jag vet nog för väl, att den der pojkvalpen genom sitt frieri bara lurat efter att få komma åt mina fyrkar, men den harmen ska' jag nu göra gunstig herrn, att han inte ska' få så mycket som lukta på dem en gång. Det ska', min själ, bli roligt att se hur fett de ska' lefva på den der kärleken, som nu blir det enda de ha att föra i boet."

Så yttrade fadern, och han höll ord. Ett ståtligt bröllop höll han dock, men blott för att på skrytsamt sätt få lysa med sina penningar.

Ett år förgick, ett år så rikt på sällhet och trefnad för de båda unga på arrendebostället. Familjen utgjordes efter denna tidpunkt af tre personer, ty i vaggan låg en blåögd liten cherub med pappas lilla trubbiga näsa och mammas blonda lockar. De lyckliga menniskorna hade ju nu, skulle man tycka, allt hvad ett ungt äkta par behöfde, för att den äktenskapliga sällheten skulle vara fullständig. Visserligen, så såg det ju ut, och så hade äfven varit fallet, derest icke små moln behagat uppenbara sig på sällhetshimmeln, dock tills vidare endast förmörkande horizonten hos familjens hufvud, den unge arrendatorn. Ett föregående år hade varit dåligt hvad skörden beträffade, så att någon afbetalning å arrendesumman derunder icke kunnat ifrågakomma, och åter hotade delvis missvext den lilla lägenheten, å hvilken det äfven eljest stod mera klent till med afkastningen. Skulderna hopade sig sålunda, i trots af den unge arrendatorns omtänk-

samhet, flit och drift. Mina var ej ännu till hela dess utsträckning medveten om den fara, som hotade dem. Hon drillade allt ännu muntert som en lärka, der hon arbetade i väfstolen, under det att lille Aron låg bredvid henne, lekande med inslagshärfvan.

Kaptenen begynte småningom brumma, och arrendatorn tog upp lån här och der, för att åtminstone till någon del tillfredsställa denne sin svåraste fordringsegare. Men han fann snart, att han icke mera förmådde arbeta sig upp. Nedåt, nedåt gick det endast.

Slutligen nödgades han en dag lemna arrendebostället och draga ifrån det lilla solljusa hemmet derstädes, ett så kärt ställe, hvarest han en gång trodde sig finna en varaktig stad med den äktenskapliga lyckan såsom hustomte. Den rike svärfadern, hvilken på senaste tider äfven råkat ut för ekonomiska motgångar och hvilkens goda ställning redan var tvifvel underkastad, hade han icke vågat eller kunnat anropa om bistånd, ty han kände ju dennes envisa stränghet — och der stod nu den lilla familjen, så utblottad, att den ej egde annat än hvad den gick och stod uti, då den drog ifrån arrendebostället.

De fingo till en början lof att taga logi uti Arons fars torpkoja. Och här förökades familjen sedan yttermera med en dotter. Aron arbetade som dagkarl än hos den ene, än hos den andre egendomsegaren; men den stackars unge mannen hade icke mera någon glad dag, ty den sorgen qvalde honom ständigt, att han bringat sin så högt älskade hustru med sig i olycka, hon, som eljest kunnat ha det bra nog uti sitt föräldrahem. Han blef sjuklig, aftynade dag ifrån dag, och dukade slutligen under uti galopperande lungsot.

Hvart skulle den arma qvinnan, såsom blefven enka, nu taga vägen med sina tvenne små barn? Hennes mor var död sedan något år tillbaka och faderns motgångar under senaste tider hade gjort denne till en drinkare, hvilken under sus och dus förstörde det lilla han numera egde qvar af sina rikedomar. Dessutom hade han genom sin elakhet, under inflytelsen af ruset, blifvit en verklig skräck för hela socknen. Till honom kunde hon således icke vända sig.

Den unga enkan utbjöd sig till arbete, der hon blott kunde finna sådant, samt arbetade och släpade sig jemte barnen fram på detta vis. De små hade sitt hemvist uti hennes svärföräldrars torp, men saknade här den omvårdnad och den skötsel, sådana små plantor behöfva, då det åldriga torpfolket icke hade mycken tid öfrig för sonbarnen. Så hände det, att modern, då hon en qväll trött hemkom ifrån det ansträngande arbetet på höängen, saknade sin lille son. Man begynte leta efter honom kring skog och mark, utan att dock återfinna honom. En dränggosse, hvilken skulle hemta vatten ur en källa, fann slutligen den försvunne, men då i saknad af lif. Gossen hade drunknat, under det han lekt invid källan.

„Det var då väl, att Gud åtminstone tog ett af barnen ifrån den stackars menniskan", sade hennes arbetskamrater, medan den arma qvinnan sjelf var nära att gå åt af sorg öfver förlusten af sitt barn. Hon fick dock icke öfverlemna sig åt förtviflan, ty utom sig sjelf hade hon ju äfven sin dotters lif och uppehälle att sträfva och arbeta för.

Missvextens hemska efterträdare, hungersnöden och sjukdomen, gjorde nu påhelsning i bygderna. Den var lång, den var svår, denna vinter, för folket i torpstugan, ty många voro de dagar, då de stackars menniskorna fingo undvara äfven det allra nödvändigaste. Minas såsom rik kände far hade dött i kolera, men icke lemnat efter sig annat än skulder.

Mot våren fick den af sorg och armod nog hårdt träffade qvinnan en underlig längtan till Helsingfors. Hon egde der sin mors syster, hvilken antogs stå sig mycket bra, och lusten att uppsöka denna stegrades allt mera, så att hon slutligen beslöt sig för att företaga en vandring till ort och ställe. Den femåriga Rosa var naturligtvis henne följaktig, då hon icke kunde qvarlemna barnet hos torpfolket. — Vårvädret var strängt och kyligt, och den var i sanning icke mycket värme beredande, den knapphändiga klädnad, som den stackars qvinnan bar, ty hon hade hufvudsakligen velat skydda dottern mot kylan samt ihöljt denna allt, hvad hon trodde sig sjelf kunna undvara. Fem mil äro icke någon obetydlighet att tillryggalägga för en fotvandrare, och detta allraminst för en qvinna, hvilken dessutom hade sitt barn att frambefordra på

en kälke. Hon nödgades äfven vika in här och der under vägen, för att värma sig, men emedan man i dessa sorgliga tider hade temligen nog af dylika besök, mottogos dessa resenärer på snäfvaste sätt, med hårda ord och på flere ställen med förvägradt inträde. Det återstod emellertid blott några få verst, och mor och dotter skulle nå den af den förstnämnda så ifrigt efterlängtade staden. Men nu just begynte hon känna sig svag och utmattad. Hon påskyndade dock stegen så mycket hon förmådde, ansträngande sig till det yttersta, och kom till slut äfven fram. Men här dignade hon nu ned på en bodtrappa vid en af stadens gator. Länge fick hon emellertid icke hvila sina uttröttade lemmar på detta ställe, förrän egaren till handelsboden utträdde samt begynte oqväda henne med ord, sådana som „fyllkäring“, „tiggarpack“ och dylikt, hvarjemte han slutligen företog sig att tillkalla en poliskonstapel. Och då den arma qvinnan, sjuk af utmattning, så att hon till och med hade svårt att tala, icke på tillfredsställande sätt kunde redogöra för sig, fördes hon till poliskammarens förvaringsrum för lösdrifverskor och andra mer eller mindre moraliskt fallna qvinnor. På det högsta uppskakad af att befinna sig jemte sitt barn uti ett fängelse och sjuk som hon förut var af umbäranden och ansträngning, sjönk hon ned på „britsen“ uti fängelset. Och ifrån detta läger skulle hon icke mera stiga upp.

Vi ha här egentligen så att säga i förbigående berättat historien om en qvinnas solskensdagar, hennes lidanden och hennes dystra slut. Många, många qvinnor af folket ha lefvat ett lif, lika rikt på kärlek och lika rikt på lidanden, och många ha äfven sett sin lefnadsafton ändas ungefär på samma sätt som denna stackars qvinna, hvars historia vi här berättat.

I den rike rådman Falanders eleganta våning skiner vårsolen så leende och gladt in genom de höga fönstren. Klockan är tio på morgonen och rådmannen har ändteligen beqvämat sig uti att stiga upp ur bädden, att draga tofflorna på fötterna samt att svepa in sin af välmåga pösande klotrunda lekamen

uti den varma nattrocken, och sålunda utrustad stultar han nu af till sitt arbetsrum.

„Gratulerar, min vän, gratulerar, min söte gubbe!“ höres nu en gnällande stämma pipa fram, då han öppnar dörren till det nämnda rummet, och emot honom träder en lång, mager qvinna, rådmannens värda fru, som slår sina skrangliga armar kring hans hals. En ljudelig kyss höres. Rådmannen känner sig likasom litet besvärad af omfamningen, men tyckes, resigneradt nog, finna sig i sitt öde, synnerligast som det i dag råkar vara hans femtionde födelsedag.

Hvilken kontrast bildar icke detta äkta par: han liten och tjock, hon lång och smal med en hals proportionsenlig med en dylik på en basfiol.

„Puh, puh!“ pustar rådmannen då han ändteligen blir befriad ifrån sin kära hälfts kärliga omarmning. „Är kaffet serveradt derute, Agatha? Jag har mycket tråk och bråk i dag och har inte tid att vänta“, säger han.

„Kors i alla tider! och ändå är det ju din födelsedag“, säger frun, slående tillsamman händerna såsom ett uttryck af den största förvåning. „Kaffet står redan och väntar på dig . . . . Men det är sannt, jag har alldeles glömt att säga dig, att vaktmästar Granlund står derute i köket; han har något ärende till dig. Tänk dig, en sådan der lösdrifverska har återigen dött i häktet i dag på morgonen; det har Granlund berättat för vår köksa; ja, min vän, och hon hade en dotter, den der qvinnan, hvilken Granlund påstår vara vacker som en Guds engel. Herre Gud ändå, att det folket ska' vräka sig ut på landsvägarne och sedan komma hit att lägga sig ned och dö, så att stadens fattigvård får lof att ta' hand om deras barn“, beskärmade sig rådmanskan.

„Ja, är det inte fatalt, att våra fängelseinrättninger ska' fyllas med lösdrifvare och dylikt slödder från landsvägarne, så att man inte mera vet hvar man egentligen ska' göra af de *andra* brottslingarna? säger rådmannen med en mycket bekymmerfull min, der han läpjar på sitt kaffe. „Stina, säg till åt Granlund, att han får komma in i mitt arbetsrum“, sade han sedan åt tjenarinnan, då denna bortförde kaffeservisen. — „Nå Granlund, hvad har du för nytt att meddela i dag?“

sporde han, i det han vände sig till den i och med detsamma inträdande vaktmästaren.

„Jo, herr rådman, det är nu på det viset, att en af de qvinnor, som vi under gårdagen igen fick på halsen, lade sig att dö i arrestrummet", sade vaktmästaren.

„Nå, så mycket borde ni vaktmästare sjelfve ha reda på, att liket genast ska' undanskaffas och begrafvas, utan att behöfva komma hit och begära råd i den saken", sade rådmannen i mycket myndig ton.

„Ja, allt det der har nog blifvit ombestyrdt, herr rådman, men, men . . ."

„Hvad för *men*? . . . Jag tål inte att du kommer fram med det der ordet. Säg fort hvad du har att andraga; jag har annat att göra än att stå här och höra på hvad du behagar pladdra", sade rådmannen, der han smått förargad vandrade af och till i rummet.

„Jo, ser herr rådman, den der qvinnan efterlemnar också ett barn, som . . ."

„Som fattigvården får ta' hand om, ja", afbröt rådmannen. „Det är ju en solklar sak, det."

„Men det är synd om det der vackra och förståndiga barnet, om jag får lof att säga min mening, herr rådman; det är synd att *den* flickan ska' bli ett fattighjon", vågade vaktmästaren anmärka.

„Ja-ha, eftersom du tyckes favororisera den lilla landsstrykerskan, så är det ju bäst att du ta'r dig an barnet. Ingenting är enklare än det", sade rådmannen med en sjelfförnöjd min, ty han tyckte sig stundom vara en riktig Salomo i vishet.

„Det sku' jag hjertans gerna göra, herr rådman, men det är nu på det viset, att jag derhemma har sex munnar förut att fylla, och då inkomsterna ä' små, så går det inte an att ännu till skaffa sig fremmande folks barn på halsen."

„Tänk, min gubbe lilla, om jag på din födelsedag sku' lemna dig en present", hviskade fru Agatha i rådmannens öra. Den värda frun, som inkommit under vaktmästarens senaste yttrande, hade anlagt en så sockersöt min, att rådmannen fick en svag aning om att omfamningen möjligen

kunde upprepas, ty han drog sig ett par steg tillbaka, då han sade:

„En present? Bra, bra min vän, men vänta då tills jag hunnit höra, hvad Granlund vidare har att meddela.“

„Men, min gubbe lilla, det är just med anledning af det som Granlund nyss omtalat för dig, som jag fick idén till den der presenten“, sade rådmanskan, mycket angelägen om att icke låta tillfället gå sig ur händerna. „Snälla du, sade hon och blickade så ömt ned på sin „lille gubbe“, „jag har tänkt som så, att vi kunde ta' den der flickan till fosterbarn eller såsom lekkamrat åt vår lille Arthur. Tänk dig, kommerserådinnan här bredvid har verkligen blifvit populär, och det inte så litet heller, alltsedan hon tog den der drunknade sjömannens flicka till att uppfostra“, sade hon, halfhviskande. „Ja, jag tänker just, hur de der andra i fruntimmersföreningen ska' bli förvånade öfver en välgörenhet, sådan som den jag nu tänkt mig.“

„Scha, scha, scha, scha! Men betänk då, bästa Agatha, att det der barnet, om hvilket nu här är fråga, råkar vara en landstrykerskas dotter, betänk det — och den den der flickan vill du införa i vårt ansedda hus, för att ha umgänge med vårt eget barn!“ sade rådmannen med förtviflan uttryckt i rösten.

„Söta du, min gubbe lilla, ingen menniska, hörande till vår umgängeskrets, behöfver få veta, hvarifrån vi tagit flickan. Och när hon nu dertill, enligt hvad Granlund påstår, ser bra ut och är välartad, så vet jag sannerligen inte, hvad som sku' hindra oss ifrån att hitföra barnet. — Söta, min gubbe lilla, du vill ju göra mig till viljes; du har ju inte något emot att din födelsedag användes till utförandet af en god, en behjertad handling?“

„Hm, hm“, mumlade rådmannen, hvilken nog hade varit emot detta, lika mycket som emot ett och hvarje annat, som skedde der i huset, om han blott kunnat det; men händelsen var den, att hans makas makalösa talträngdhet och så att säga slående argumenter vanligen voro af den beskaffenhet, att han ändå till slut fick lof att foga sig efter hennes både billiga och obilliga önskningar. Derföre fann han nu äfven för godt att säga till vaktmästaren: „Granlund, hemta hit den

der flickan, men först efter det hon blifvit badad och tvättad riktigt ren, förstår du? Ja-ha, du får gå nu. — Nå, är du nu nöjd, Agatha?“ frågade han, sedan han blifvit allena med sin välgörande hustru.

„Om jag är nöjd? Tack, du min snälla, söta gubbe; jag är så nöjd, så innerligen nöjd! Jag visste nog för resten, att du ville göra mig till viljes, min vän!“

Och nu var hon återigen färdig till de eftertryckligaste ömhetsbetygelser, dem rådmannen dock lyckades undslippa genom att skyndsamt påtaga rocken och hasta ut genom dörren — till sina många bestyr.

Ända in i själen gladde sig fru Agatha öfver det goda resultat, hennes välgörenhetsmission redan vunnit, men dock mest öfver att hon återigen fått sin vilja fram, ty det var för henne en sann, en himmelsk njutning, att gå segrande ur fejden på det äktenskapliga stridsfältet.

„Kommerserådinnan har hittills lyst genom den välgörenhet hon utvecklar, men nu vill jag se, om hon härefter *allena* ska' bli lofsjungen!“ Så talade rådmanskan till sig sjelf, der hon låg beqvämt tillbakalutad i fåtöljen i salen. — I dessa sina lyckliga framtidsdrömmar blef hon dock störd af ende sonen, lille Arthur, en sju års pys, som bullersamt och gallskrikande inrusade i salen, med af kaffe nedfläckade och våta kläder samt med af den heta drycken brännskadadt ansigte och händer.

„Mamma, jag har bränt mig, aj, aj, aj, aj, hvad det svider! — aj, aj, aj, aj!“ skriker han.

„Hvad i Guds namn har händt dig, barn? Kors i alla dagar, hur du ser ut! Stackars min gosse! Det är väl det der drumliga tjenstefolket som är skulden till det här nu igen“, säger modern, tagande den qvidande gossen i sina armar. „Hör hit, Stina, hemta olja och saltlake; skynda dig!“

Det var en uppståndelse i huset; gossen skrek utan uppehåll och modern grälade på de båda tjenarinnorna, för att dessa icke kunnat hindra honom ifrån att i köket draga ned kaffepannan ifrån hällen samt att spilla dess innehåll öfver sig.

Med sina stora, klara blåa ögon betraktade lilla Rosa vaktmästarens hustru, då denna tog henne vid handen och bad henne följa med sig bort från fängelset. Alla voro nu här lika fremmande för den lilla flickan; modern var borta, i grafven, derifrån hon aldrig skulle återvända, såsom man sagt henne, och vaktmästarehustrun såg ju så innerligen vänligt och välmenande på henne, der hon ömt och kärleksfullt tryckte henne intill sig — hvarföre den lilla också helt fogligt följde med den goda qvinnan till dennas hem på Skatudden.

Det fanns en hel skara småttingar i vaktmästarebostaden, och bland dessa var den äldste icke mer än tolf år. Renlighet och snygghet rådde i det lilla rummet, som befann sig bakom en s. k. bagarestuga, och alla barnen voro enkelt men ordentligt klädda.

Här blef nu lilla Rosa badad och försedd med en klädning, hvilken tillhörde en henne jemnårig medlem uti vaktmästarefamiljen. Så utstyrd och med de guldgula lockarne ordnade och ansade, var den lilla vacker som en prinsessa i sagan, så tyckte vaktmästarehustrun och detta tycke delade äfven hennes man.

„Hör på, Erik“, sade vaktmästarehustrun till sin man; „hade inte rådmansherrskapet haft lust att ta' den lilla till sig, sku' vi bestämdt ha behållit henne. Många ä' de visst förut, de välsignade barnen, men vår herre hade nog sett till, att flickan haft ett brödstycke att bita på också hos oss. Jag är rädd för, att det stackars barnet inte heller kommer att få det för rart hos rådmannens.“

„Det tror jag med“, sade vaktmästaren, under det han medlidsamt betraktade den lilla Rosa. „Hon är vacker, nästan för mycket vacker, den der flickan“, sade han vidare. „Det vill inte gå riktigt bra för fattigt folks döttrar, som af vår Herre fått ett mer än vanligt fint skinn. Men vi ska' hoppas det bästa och att den, som skänkt åt blomman fägring, också ser till, att dess inre beståndsdelar bli sega och fasta, så att stormarne i lifvet gå förbi, utan att bringa skada och förödelse öfver den . . . . Nå, är den lilla nu i ordning att göra påhelsning hos sina fosterföräldrar?“

„Straxt, käre Erik. Inte ska' vi ändå släppa bort barnet utan att först ge det ett mål mat. Men hvad ser jag?“ utropade den goda qvinnan. „Se bara ditåt, Erik, hur vår lille Erik är artig emot flickan. Nå kors i alla tider! Har man sett på maken, hur han delar åt henne af sin smörgås, och vid mjölken rör han ju inte ens sjelf, ty hon ska' naturligtvis ha allt hvad som finnes i muggen! Nej, kan man tänka sig, så der uppmärksam visar han sig minsann inte emot sina egna syskon.“

Det var en sann fröjd, en oförställd glädje, som uttalade sig hos dessa båda föräldrar, då de fingo se sitt barn godhjertadt dela med sig af sin smörgås och af sin mjölk till den värnlösa lilla flickan.

Sedan den lilla sålunda blifvit trakterad med allt hvad man der i huset förmådde åstadkomma, tog vaktmästarehustrun henne åter vid handen, och så begåfvo de sig till rådmansfamiljen.

Rådmannen hade stor middagsbjudning på sin femtionde födelsedag. Guvernören hade till och med nedlåtit sig att antaga inviten, och hofrådet hade icke heller öfversett med bjudningen, utan infunnit sig. Här fanns äfven „borgmästare och råd“, och så hade man här en hel mängd af fru Justitias trogne drabanter med både nådiga och onådiga fruar samt med barn och blomma. Kommerserådets hade äfven hitbjudits, fastän i senaste laget och blott för att så fort som möjligt kunna underrättas om, att en fosterdotter upptagits äfven i ett annat hus, än i deras. Pastorn var påkallad för att hålla ett rörande tal med anledning af den rörande händelsen, och en mängd pratsamma gamla fruar fingo jemte en kollektion bedagade mamseller vara med på ett hörn i egenskap af ett slags reporters för tidningen „Sqvallerposten“, — hvilken tidning ännu i våra dagar flyger omkring i alla vinklar och vrår — både per bantåg och per kafferep.

Redan hade nästan samtlige middagsgäster infunnit sig. Rådmannens trinda figur rullade som en snurra omkring ibland dem, välkomnande och bjudande snus till höger och venster ur sin kolossala silfverdosa. Fru Agatha vankade orolig, likt en äggsjuk höna, emellan köket och matsalen. Hon hade

redan länge med stor otålighet väntat på lilla Rosa, den betydelsefulla dagens betydelsefullaste person. Och redan var hon i beråd att sända en af tjenarinnorna till vaktmästarefamiljen, för att afhemta flickan, då hon ifrån köksfönstret fick se vaktmästarehustrun komma öfver gården, medförande den lilla.

„Stina, skynda dig att säga till madammen, att hon för opp flickan stora vägen. Jag ska' ta' emot henne i tamburen". — Som ett torrt skinn flög rådmanskan nu genom salen, i förbifarten icke underlåtande att hviska i örat på ett par väninnor: „Nu, nu, mina vänner, ska' ni få se min fosterdotter, det söta barnet!"

Hon var, den värda frun, synnerligen svag för att uti sina göranden och låtanden utveckla hvad hon kallade „effekt". Derföre ville hon nu äfven arrangera en mottagningsscen, hvilken i hennes tycke skulle blifva både rörande och på det högsta intressant.

„O, du min lilla älskling!" utropade hon, då hon kom utrusande i tamburen, och så slog hon sina långa polyparmar omkring den lilla flickan, som dock, uppskrämd af denna ömhetsbetygelse, drog sig undan, slutande sig så nära som möjligt till vaktmästarehustrun, under det hon med sina stora ögon stirrade på den magra frun med de sirliga korkskrufslockarne.

„Du ska' inte vara rädd för mig, du lilla, öfvergifna varelse. Jag kommer nu att bli i din mors ställe, ser du, mitt söta barn. — Madam Granlund kan nu gå in i köket att få sig en tallrik varm soppa. Barnet blir nu hos mig", sade fru Agatha, tagande lilla Rosa vid handen, i akt och mening att föra henne in i salongen.

Men den lilla ville icke lemna vaktmästarehustrun, utan drog sig ängsligt emot dörren till madammen, då denna ville aflägsna sig.

„Du ska' nu bli hos den här goda frun, min snälla Rosa", sade vaktmästarehustrun vänligt, hvarvid hon med mildt våld återförde den lilla till rådmanskans sida.

„Får jag då komma tillbaka till dig igen?" frågade barnet.

„Jo, min söta du, du ska' nog få helsa på madammen ibland", sade fru Agatha, bjudande på ett verkligen oemotståndligt sockersött smil. „Men nu ska' du vara snäll och följa med mig hit in, der det finns tortor, karameller och andra rara saker för din räkning."

Vare sig nu, att det var löftet om att sedermera få återvända till vaktmästarefamiljen eller om de utlofvade tortorna och karamellerna hade nog kraft och verkan att alldeles omstämma lilla Rosas lynne, alltnog, hon drog sig icke mera tillbaka, då fru Agatha återigen tog henne vid handen.

Stolt och triumferande, likt en hurtig theateramazon, marscherade den långa frun med den lilla flickan in i salen.

„Här, mina vänner, får jag för er presentera min älskade fosterdotter. Är hon inte makalöst söt, ja, är hon inte det? . . . Ett fattigt fader- och moderlöst barn . . . ja, alldeles utan föräldrar . . . alldeles utan slägtingar. . . . Hennes föräldrar hade . . . sett bättre dagar . . . det synes ju på den lillas sätt och utseende att hon är . . . af familj . . . motgångar och bekymmer . . . ni förstå . . . och så . . . så dogo de bort . . . Ja, min lilla älskling, nu är du hos din andra mor. Kom hit, Arthur, kom hit, min gosse, och helsa på din syster."

Lille herr Arthur stod der, tuggande på nageln till venstra handens tumme, medan han i den högra handen gömde bakom ryggen en stor torta, den han i förbifarten annekterat från bordet i matsalen. Han tycktes vara mycket förvånad öfver att så der hastigt och lustigt ha kommit sig till en syster, men ändock mera generad vis-à-vis tortan.

„Nå, min gosse, räck då handen åt Rosa, din lilla söta syster", sade fru Agatha, högst orolig öfver att något af det „effektfulla" möjligen kunde gå förloradt under sjelfva mottagningsscenen.

Arthur fann nu för godt att förflytta tortan ifrån högra till venstra handen, hvarefter han ändteligen räckte denna för helsningsceremonier sjelfskrifna hand åt den lilla flickan.

„Ack, så vackert, så gudomligt rörande det är att se de söta barnen på detta sätt bli presenterade för hvarandra!" deklamerade hofrådinnan. Dessa „välvalda" ord voro också klaven till, att hela sällskapet begynte uttömma sig i på mer

eller mindre pathetiskt sätt framställda lofqväden öfver Rosa. „Hon är för gudomligt söt“, „hon är ju en riktig liten engel“, „ett alldeles makalöst vackert barn“, ljöd här i chorus, både i discant och i bas. Alla ville kyssa den lilla, alla ville omfamna henne eller åtminstone trycka hennes små händer.

Hade de på ömhetsbetygelser så mycket slösande menniskorna likväl råkat få veta, att den lilla flickan blott för några timmar tillbaka lemnat det omtalade förvaringsrummet för brottslingar och lösdrifverskor, hu-u-u! då hade man nog flytt henne, som om hon varit pestsmittad. Men hon var „af familj“, den lilla söta flickan, så hade ju rådmanskan sagt, och då var hon ju också snart sagdt gudaboren i det värda sällskapets ögon.

I alla fall var lilla Rosa dagens hjeltinna. Pastorn talade så vackert om kärleken till nästan och omnämnde, hurusom de fader- och moderlösa genom Försynens underbara skickelser stundom ega lyckan att bli omhuldade af kärleksfulla menniskor. Kommerserådet höll ett tal om allmän och enskild välgörenhet samt framhöll, huru fördelaktigt det vore för samhället, om alla de personer, som hade råd dertill, antoge sig ett eller annat af kommunens fattiga, värnlösa barn. Hans äkta hälft, som stod helt nära, andäktigt lyssnande till talet, nickade jakande dertill och hviskade till en närstående väninna, så högt, att det säkert äfven hördes ut på gatan, att hon och hennes man åtminstone hade glädje af sitt barmhertighetsverk.

Skålar föreslogos för värden, den femtioårige rådmannen, för värdinnan, hans hulda maka och ledsagarinna genom lifvet, samt för lilla Rosa, fosterdottern och „barmhertighetsverktyget.“

Barnet begrep sig naturligtvis ej ett grand på, hvad alla dessa ovationer hade att betyda, men förstod sig deremot på att tillgodose sig med bakverk och andra rara saker, som från höger och venster rent af regnade öfver henne, likasom hade man satt sig i sinnet att försöka, huru mycket hon kunde tåla, innan hon blefve sjuk af dessa sötsaker.

Sedan alla tal voro hållna och bordets anrättningar skett all heder, begynte de belåtne middagsgästerne trippa af, och då blef lilla Rosa återigen — bara för att hon var „så söt“ —

kringklappad och kringkysst till den grad, att den stackars flickan verkligen var yr i hufvudet af idel ömhetsbetygelser.

Rådmannen och rådmanskan voro riktigt belåtna med sin dag, rådmannen emedan guvernören i sitt tal hade yttrat de makalöst sköna orden, att en domare, hvilken utöfvar välgörenhet, är en jurist med hjerta och förstånd; rådmanskan gladde sig åter öfver, att alla hennes effektscener hade lyckats så utomordentligt väl och äfven deröfver, att kommerserådinnan med en djup suck hade sagt: „Ack, den som ändå hade ett så der vackert fosterbarn!“ hvilket sistnämnda yttrande fröjdade henne i högsta grad.

„Men, kära Agatha, hvar skall då *den der* flickan egentligen få sitt logis här i huset?“ frågade rådmannen straxt efter, sedan gästerne gått.

„Kors, att du kan fråga det! Hos flickorna i kökskammaren, naturligtvis.“

„Hm, jaha, sade rådmannen, så innerligen förnöjd, som hade hans kära Agatha skaffat honom klarhet beträffande någon invecklad juridisk „knopp“. Och han tog sig en pris på saken samt stultade in i sitt arbetsrum. Hvad slags arbete han der förehade, låta vi bli att sqvallra om, men nämna endast att fem minuter efter hans försvinnande underliga ljud, liknande dem en sofvande frambringar, ljödo ifrån arbetsrummet.

Af det korta samtal, rådmannen förde med sin fru strax efter middagen, kunde man ha anledning komma till slutsatsen, att Rosas bestämmelse vore att utgöra en sådan stjerna på rådmansfamiljens himmel, som för ett ögonblick klar och strålande skulle uppgå, väckande allas beundran, för att i ett annat åter falla ned likt en simpel raketkäpp — hos pigorna vid köksspiseln. Ja, så såg det ut, och sådant var äfven förhållandet.

Dock, Rosa hade äfven andra vigtiga uppgifter att fylla i lifvet och hos den nämnda familjen med. Hon skulle ju vara lille Arthurs lekkamrat samt uppbära alla de bannor, som eljest hade tillkommit honom. När unge herrn t. ex. roade sig med att göra smörgåsaftryck å soff- och stolöfverdragen, fick *hon* uppbära bannor derför; när han föll i trap-

porna, hade *hon* naturligtvis skuffat honom; när han hade ett litet nappatag med gårdskarlens gosse och kom sig till minnesmärken af dennes långa naglar, hade *hon*, „stora flickan", bort hindra att sådant fått ske; när „den sedige gossen" företog sig den föga ridderliga idrotten att på ett kännbart sätt ansa om hennes guldgula lockar, hade *hon* retat honom och var naturligtvis ärligt förtjent af en dylik handgriplig tillrättavisning från hans sida.

Dock gafs det äfven hvad man kunde kalla solskensdagar för den lilla Rosa. Till sådana voro de tillfällen att räkna, då hon fick gå ut att promenera i sällskap med rådmanskan jemte dennas son. Då var hon vanligen utpyntad som en docka i ett bodfönster, hade hatt med plymer och band, som fladdrade likt vimplar; ett det sötaste lilla rosenröda parasoll hade man satt i hennes hand, — och sålunda utrustad fick hon nu trippa hand i hand med lille Arthur, precis två steg framför fru rådmanskan, som försökte i sitt anlete åstadkomma någonting som skulle föreställa uttryck af ömhet, dermed hon trodde sig öka det „effektfulla" i situationen. Och hon fröjdade sig utomordentligt mycket, då hon märkte att hennes väninnor numera tittade bak sig icke blott af orsak att de ville räkna volangerna på hennes allra nyaste klädning, utan att de äfven — såsom hon fullt och fast antog — kastade afundsamma blickar på de söta barnen. — Vidare kunde Rosa kallas ett lyckans skötebarn vid tillfällen, då man hade „främmande" hos rådmannens. Hur man då pysslade om henne! — ja, hon fick för ingen del nalkas alltför nära fönstret, ty man var ju icke säker för drag derifrån; då fick hon icke heller gå till sitt egentliga tillhåll, köket, ty hon kunde ju få hufvudvärk af stekoset, och så var det ju också ingenting annat än skadligt för barn att komma i alltför nära beröring med det ohyfsade tjenstefolket. — Denna komedi, hvaruti Rosa innehade primadonnans föga afundsvärda plats, föregicks alltid — nemligen innan gästerne anländt — af ett slags exercis under fru rådmanskans kommando, dervid barnet skulle dresseras till att uppträda så, att något i effektväg icke måtte gå förloradt. — Detta allt åstadkom en viss nedslagenhet hos den lilla, hvilken då först tycktes finna sig verkligt lycklig,

när hon ändteligen åter slapp in i kökskammaren och till sin bädd derstädes.

En verklig fröjd var det för Rosa att få träffa vaktmästarehustrun, hvilken icke underlät att då och då infinna sig, för att helsa på henne. Det var en hjertegod qvinna, denna hustru, och Rosa hade från första stunden af deras sammanträffande fästat sig vid henne som vid en mor, medan hon icke kunde vara annat än fremmande för den effektsökande s. k. fostermodern.

Då och då fick Rosa äfven, i sällskap med någon af tjenarinnorna, besöka vaktmästarefamiljen, och då var glädjen icke ringa. Vaktmästarens Erik och Rosa kommo ju så väl öfverens. Han förfärdigade åt henne de prydligaste barkbåtar med segel, flaggor och vimplar, och så klippte han de hurtigaste sjömän af papper, hvarmed båtarne blefvo bemannade. Lilla Rosa jublade och klappade i händerna, då hon såg huru båtarne fördes af vågen ut från stranden, under det den manhaftige lille byggmästaren berättade, att de togo vägen till Spanien, för att hemta hennes lilla förkläde fullt med russin och mandlar.

„När jag blir stor“, sade den hurtige gossen dervid, „far jag med ett riktigt fartyg långt, långt bort, och om du då är lika snäll som nu, Rosa, så ska' jag hemta åt dig en hel kista full med russin.“

„Jag ska' vara så snäll, så snäll“, sade Rosa, slående sina armar kring Eriks hals, der han satt på en stockända vid stranden, låtande vågorna beskölja sina små bara fötter.

En tidrymd af tio år är fort uppräknad, äfven om den uträknades i sekunder och minuter, men den är icke så fort tilländalupen. Under dessa år hinner det sex à sjuåriga barnet blifva förvandladt till en fullvuxen yngling eller också till en fullt utbildad ungmö, och den ännu kraftfulle, i sina bästa år varande mannens eller qvinnans resliga gestalt hinner böjas mot jorden, deras mörka lockar hinna glesna och gråna.

Just en sådan tidrymd skola vi nu i vår berättelse öfverhoppa, då vi med läsarens benägna tillåtelse åter gå att upp-

söka rådmansfamiljen, för att se, huru det efter så många års förlopp står till med vår hjeltinna, den lilla Rosa.

Det är en afton i början af Juni. Kökskammarfönstret hos rådmannens står öppet, och derinifrån ljuda tonerna af en munter visa, utförd af en ungdomlig, verkligen behaglig stämma. Och då vi inträda, finna vi der en ung flicka, hvilken är sysselsatt med strykning af linnekläder. Hon är utomordentligt vacker, denna smärta, välväxta blondin. Hennes ögon ha den klara, högblå färgton, som man blott får skåda på himlahvalfvet under en fullkomligt klar dag. En lätt rodnad finnes utbredd öfver de fina, hvita kinderna, hvarföre man kunde förlikna henne vid den nyss ur knoppning hunna rosen, hvilken solen med sina lifgifvande kyssar ännu icke fått tillräckligt värma, men som likväl innehar den oförlikneliga skära, i ljusrödt skimrande färgton, som blott är till för att framställa hvad man benämner oskuldsfull fägring.

Den ljusa kattunsklädningens ärmar har hon under strykningen skjutit upp och ett par runda, skönt formade armar äro synliga. — Det är „lilla Rosa“ vi här få presentera för läsaren såsom en fullvuxen sextonårig tärna. Vaktmästarehustrun förliknade henne i barnaåren vid „en himmelens engel“ och vid en „prinsessa i sagan“, — hon har icke heller vuxit ifrån sig, som man säger.

„Snälla Stina, laga nu så att jag får ett riktigt hett lod. Jag trodde, att det här lodet sku' vara tillräckligt för den här skjortan, men så väl är det ändå inte“, säger den unga flickan till en äldre tjenarinna, hvilken sysslar vid kökspiseln.

„Kan nog tro, att det behöfs ett helt dussin lod, när det gäller unge herrns kläder, ty på dem lägger mamsell då ett arbete, som sku' förslå för jag vet inte hur många andra menniskors plagg“, sade tjenarinnan, under det hon plockade in mera ved uti spiseln.

Ett bjert rosenskimmer uppsteg nu på den unga flickans kinder, och hon begynte åter gnola på sin vismelodi, låtsande alls icke ha hört hvad gamla Stina behagade yttra. Strykjernet lät hon emellertid hurtigt och flinkt glida öfver skjortbröstet.

„Det ska' bli rasande roligt att se unge herrn komma hem till middag i dag, för då är han bestämdt ett hufvud högre, kantänka", sade gamla Stina, hvilken tycktes vara svårligen bekajad med pratsjuka.

„Hur så?" frågade Rosa, ställande strykjernet ifrån sig och tagande en hållning och en min, som hade hon satt sig i sinnet att taga unge herrns parti, om det bara hade gällt.

„Ja, inte för det att pojken är högfärdig af sig", sade Stina, „men något ska' väl ändå den der lyran och uniformen uträtta, som han kommer sig till i dag . . . Rådmanskan går ju redan och kråmar sig värre än en kalkontupp och pratar sju stugor fulla om sin son studenten! — Herre Gud ändå, att det kunde bli en sådan rar yngling af den der pojken, han som i barnaåren var vild och elak som en turk; men inte är det föräldrarnes förtjenst att så är, det ska' Gud veta, ty om det inte hade råkat finnas ett det godas gry hos honom, hade de regalt skämt bort pojken, och då hade han nu inte varit annat än en odåga, det är sannt och visst, det."

Under det Stina så ordade, hade hon närmat sig köksdörren, hvilken stått öppen, och nu ropade hon plötsligt till: „Mamsell Rosa, se då ut på gården ett ögonblick! Han kommer ju der, herr studenten eller magistern, hur man nu riktigt ska' kalla honom, och glad ser han ut, riktigt som en spelman."

Ett gladt „God dag, Rosa! God dag Stina!" ljöd i och med detsamma ifrån gården.

Rosa nickade ut genom det öppna fönstret, och ett glädjeskimmer gjöt sig öfver hennes anlete. Hon såg ju sin fosterbror, den vackre, ståtlige Arthur, iklädd den blå studentuniformen med de blanka knapparne, och i hans mössa lyste ju den gyllene lyran så präktig. Skulle den unga flickan icke glädja sig åt att få skåda Arthur såsom välbeställd student, då hon höll af honom, som sin verklige bror, och hvilken syster är det, som icke är stolt öfver samt fröjdar sig åt sin brors framsteg?

Den unga flickan glömde, att hon hade ett kallt lod i strykjernet, hon märkte icke att hon allt fortfarande höll på med en skjorta, hvilken redan för länge sedan varit färdig-

strykt, ty så många glada tankar förekommo hos henne vid detta tillfälle.

„Nå, Rosa, du kommer ju inte in att gratulera mig!“ ljöd nu en röst alldeles invid henne. „Det är ändå din lyckönskan, som jag, näst mammas och pappas, sätter värde på.“

Rosa vände sig nu ifrån strykbrädet samt räckte handen åt Arthur. Hon ville säga så många granna gratulationsfraser, tyckte hon, men nu, nu stockade sig detta allt i hennes bröst, och hon förmådde endast komma fram med ett lågt uttaladt: „Jag gratulerar dig, Arthur.“

Och fosterbrodern sade dertill ett „tack“, i det han varmt tryckte hennes hand. Han såg nog, att hjertat var öfverfullt hos henne och att hon just derföre var i saknad af ord.

„Jo, det var mig en vacker student, som vid sina första steg på den lärda banan gör visiter i kökskammaren“, sade rådmanskan, då hon kom för att uppsöka sonen, som försvunnit ifrån föräldrarne, sedan dessa jemt och nätt hunnit gratulera honom. „Jag kan inte begripa hvad du sku' ha för en brådska ifrån oss, du oartige pojke!“

„Nå, snälla mamma, jag kunde väl inte låta bli att uppsöka min leksyster, som jag visste att också önskade gratulera mig“, sade Arthur, under det han, vänligt nickande åt Rosa, följde med modern in i salen.

Rådmannen satt i soffan och tog sig just den fyrationionde prisen för dagen, och dock hade man ännu ej hunnit längre än till middagen. Nu satt han der i länstolen med snusdosan emellan fingrarne, så belåtet bligande ömsom på sonen och ömsom på sin kära Agatha. Han hade ansenligt föråldrats under de tio sista åren, och hans hjessa var alldeles kal; men hvad den om välmåga talande korpulensen beträffar, så hade denna snarare till- än aftagit.

Fru Agatha var sig lik, utom det att hon icke mera rörde sig med samma lätthet och vigör som för tio år tillbaka; men om också hennes jordiska omhölje förlorat sig i antydt afseende, kunde man icke säga detsamma om det vigtiga talverktyget, tungan, ty denna var allt fortfarande i liflig verksamhet, gällde det sedan att disputera omkull „den söta

gubben“ eller att vid kafferepen meddela väninnorna vigtiga upplysningar rörande „den allra senaste oerhörda skandalen.“

Medan rådmannen samt fru Agatha så lyckliga och förnöjda spegla sig i glansen af den förhoppningsfulle sonens blanka studentknappar, vilja vi nu kasta en flyktig blick tillbaka på de tio år, som passerat, sedan vi råkade våra vänner sist, samt i korthet redogöra för det anmärkningsvärda, desse derunder upplefvat.

Hunnen till sju års ålder, sattes Rosa i skola hos en s. k. skolfröken, der hon artade sig väl och visade en synnerligt god fattningsförmåga. Arthur åter besökte lyceum, och det märkliga inträffade, att han i och med sitt inträde i skolan blef så förvandlad till sin fördel, att ingen i honom mera igenkände den bångstyrige, bortskämde gossen. Och hade han förut bemött sin fostersyster på ett föga chevalereskt sätt, var han efter nämnda tidpunkt henne så mycket mera tillgifven, egnande henne en mer än broderlig uppmärksamhet, och ju äldre han blef, desto innerligare blef vänskapsbandet dem emellan, och det var som om han genom ett dylikt bemötande velat försona det han tillförene under barndomsdagarne brutit. Märkte han t. ex., att modern orättvist beskyllde Rosa för något, var han icke sen att taga henne i försvar. År från år begynte äfven rådmanskan sjelf allt mer omhulda den sediga, älskliga flickan, hvilken redan af naturen egde så mycket tillvinnande hos sig. Sedan Rosa erhållit så mycken skolundervisning, som för henne ansågs vara tillräcklig, begynte rådmanskan göra henne förtrogen med köks- och hushållsgöromålen, „ty“, sade hon, „det är ändå något, hvilket hon nödvändigast behöfver, när som hon troligen i tiden kommer att bli gift med någon hygglig handtverkare.“ Men utom denna goda tanke beträffande den unga flickans framtid, hade fru Agatha äfven en egen ekonomisk uträkning till grund för sin uppfostringsmetod; hon kunde nemligen genom Rosas deltagande i dessa hushållsgöromål undvara en tjenarinna, och det var ju en ingalunda ringa besparing, tyckte den hushållsamma frun.

Hos vaktmästarefamiljen på Skatudden hade Rosa fortfarande sina käraste vänner, och hon försummade icke att

när helst hon blott kunde det, besöka dessa. Tvenne af de äldre döttrarna voro redan i tjenst, en hade till och med rest till Petersburg, såsom kammarjungfru hos en rysk familj; och Erik seglade icke mera med barkbåtar vid Skatuddsstranden, utan befann han sig som välbeställd jungman på „ett riktigt skepp“, ett af kommerserådet Lindroos' fartyg, som var ute på långresa. Han skref så vackra bref till Rosa, deruti han berättade om alla de storartade och makalösa saker, dem han der borta fick skåda, om apor, stora som menniskor, om negrer, svartare än skorstensfejar Ringvalls gesäller och lärpojkar, alla tillsammantagna, om tropikhettan, som kunde glödga en på däcket liggande spik eldröd och som helt och hållet smälte bort becket i däcksnåterna. Och när han då slutat denna varma beskrifning, begynte han tala om deras varma vänskap allt ifrån barndomsdagarne. I sitt sista bref hade han äfven tillagt detta:

„Om du visste, snälla Rosa“, skref han, „huru mycket jag håller af dig och hurusom jag natt och dag tänker på dig! Ja, jag skulle ha så obeskrifligt mycket att skrifva till dig, som bara rör oss båda, men jag tiger nu dermed, tills jag en gång kommer så långt, att jag kan ta' min styrmansexamen. Då, ja då, snälla Rosa, då skall jag sjunga ut för dig hvad som nu ligger mig på hjertat. Adjö och farväl.

När aftonmolnen ses himlen hölja,
Tänk då på någon, som borta är,
Tänk då på den, som på vredgad bölja
Ditt ljufva namn uppå läppen bär.

Tecknar vännen Erik.“

Med detta bref framför sig hade Rosa mången qväll suttit der uti kökskammaren med kinden lutad emot handen, begrundande hvad barndomsvännen meddelat henne. Man säger om qvinnan, att hon bättre än mannen förstår halfqväden visa; huru nu dermed egentligen förhåller sig, ha vi icke varit i tillfälle att närmare utröna, men tro förvisso, att skön Rosa alldeles ypperligt kunde läsa emellan raderna i ung Eriks bref, ty purpurfärgen, som uppenbarade sig på hennes kinder, talade derom, likasom det uttryck af lindrigt missnöje, hvil-

ket inställde sig efter det hon genomögnat brefvet, utvisade att hon nog förstod, men ej var alldeles belåten med det, som barndomsvännen tog sig friheten att skrifva till henne.

Erik var en präktig, en god gosse, derom var Rosa nog ense med sig sjelf, men hon fann, att hon ändå aldrig kunde komma att älska honom på det innerliga sätt, hon föreställde sig att en hustru borde älska sin man, ty han var först och främst alldeles icke vacker, en omständighet, vid hvilken hon, likasom unga flickor i allmänhet, fästade synnerligen stor vigt. Han var nemligen liten och knubbig till vexten, hade ett bredt, mycket finnigt och ännu mera med fräknar försedt anlete, hvarjemte hans näsa genom ett olyckligt fall under barnaåren fått en uppåtsträfvande riktning, à la klädhängare. Allt detta hindrade dock icke, att man uti detta anlete kunde finna uttryckt verklig hjertegodhet. Men hvad som dessutom bidrog till att låta honom framstå i en mindre älskvärd dager hos det täcka könet, var en ytterlig ordfattigdom och en viss tafatt bondblyghet, som förlänade någonting mycket löjligt åt hela hans uppträdande, och detta synnerligast då han befann sig i fruntimmerssällskap.

Den unga, lifliga flickan hade mången gång jemfört och åter jemfört sina enda „ungherrsbekantskaper“, Erik och Arthur, med hvarandra, och ständigt hade hon kommit till insigt om den himmelsvida skilnad, som existerade dem emellan. Såsom nämndt är, var Erik ful och tråkig, medan Arthur var en verkligt vacker gosse, liflig och underhållande samt dessutom mycket artig — allt egenskaper, dem våra fruntimmer icke ogerna ställa högst, då det gäller att lemna omdömen beträffande personer, tillhörande det andra könet.

Och huru Rosa jemförde och huru hon granskade desse båda ynglingar, fann hon äfven, att hon redan med långt ömmare känslor, än dem en syster hyser för sin bror, var fästad vid den unge studenten.

Arthurs aktning och tillgifvenhet för fostersystern hade äfven småningom öfvergått till en varmare, ädlare känsla. Det var den första kärlekens heliga, ljufva låga, som begynte värma de båda ungas hjertan, medan äfven vaktmästarens Erik derborta på böljan blå satt och drömde om ett eget tref-

ligt hem, med den vackra Rosa såsom den ordnande, allt förljufligande anden.

Arthur hade valt den juridiska banan. Endast fyra år efter det han blifvit student aflade han också domareexamen. Dock hade han ej ännu „förklarat“ sig för sin fostersyster; men då det nu inträffade, att han skulle inträda såsom auskultant vid Åbo hofrätt och beredde sig att afresa dit, tolkade han just i afskedets stund sina känslor för Rosa, och de båda älskande svuro dervid hvarandra evig trohet. Först vid Arthurs återkomst skulle hans föräldrar få veta något derom, och då skulle äfven deras förlofning eklateras.

Han reste. Den nu tjuguåriga Rosa njöt redan i tankarne af den lycka och sällhet, hon väntade sig såsom Arthurs maka.

Arthur sände så ofta bref till Rosa, dervid han på pappret tolkade sin innerliga, varma kärlek till henne.

Det var vid pass ett halft år efter hans afresa till Åbo, som en händelse tilldrog sig, hvilken med ens slungade den unga flickan ifrån hennes lyckas himmel ned i sorgens afgrund. Hon hade åter bekommit ett bref ifrån Arthur, och af naturen öppen och alls icke misstrogen, brydde hon sig icke heller om att säkrare undandölja detta bref, utan lemnade hon detsamma uti sitt lilla olästa spegelschatull i kökskammaren. Hon hade blifvit af rådmanskan sänd i ett ärende ut i staden och under tiden behöfde denna en till skafferiet hörande nyckel, den Rosa vanligen plägade ha i sitt förvar. Då rådmanskan nu letade efter nyckeln uti det nämnda schatullet, fann hon der ett hopviket papper, å hvilket hon genast fick ögonen på sonens handstil. Nyfikenheten var icke någon fremmande dygd hos fru Agatha, hvarföre han också företog sig att veckla upp detta papper. Och hvad fann hon här? De mest vältaliga utgjutelser om en kärlek, himmelskt ren, allt uppoffrande, trofast och evig, utgjutelser, sådana blott verkliga älskande kunna tolka fram, och dessa voro nu komna ifrån hennes egen son, hvilkens framtidsutsigter hon drömde sig såsom de mest lysande, och dessa utgjutelser voro tillegnade ingen annan än Rosa, den af henne som fosterbarn upptagna dottern till — en landsstrykerska!

I det första ögonblicket efter denna fasansfulla upptäckt tycktes hon få lust att spela den rol, salig Loths hustru i tiden utförde. Men att för alltid förblifva en saltstod, låg dock icke i fru rådmanskans intresse; ty i ett följande ögonblick skyndade hon, hållande det hopskrynklade brefvet i den knutna handen, in till rådmannen, hvilken befann sig i vanlig flitig verksamhet derinne i arbetsrummet. Det var dock ej någon lätt sak för henne att få honom afbruten i hans melodiösa sömnsaria.

„Kan du tänka dig“, sade hon, flämtande och med af vrede darrande röst, „att Arthur, den olycksfogeln, skrifver kärleksbref till Rosa? O, det är en skandal, värre än någon, som man förut hört omtalas!“

„Hm, hm“, mumlade rådmannen, gäspande och ännu blott till hälften vaken. „Det är prat, Agatha, bara prat. Någon har roat sig med att förtala pojken, och för den skull rör du nu upp himmel och jord. Seså, låt mig få vara i fred“, sade han, åter gäspande, under det han gjorde sig i ordning att vända sig på det andra örat.

„Ja-så, du menar att det bara är förtal, och ändå råkar jag ha den slyngelns bref med hans egen handstil och hans egen namnteckning just här i mina egna händer“, sade hon, ännu mera uppretad genom mannens visade likgiltighet. Med darrande händer vecklade hon härpå upp det tillskrynklade pappret, förande detsamma tätt intill rådmannens sömniga ögon.

Han tog brefvet ur hennes hand, satte mycket makligt glasögonen på näsan, och så begynte han läsa. Hans feta, skinande anlete skiftade nu under ett ögonblick om ifrån mörkrödt till likblekt, vid det han yttrade:

„Ja-så, jaså. Han vill bringa skam och vanära öfver sig och sina hedervärda föräldrar genom en kärlekshandel och kanske till och med giftermål med ett ur fängelset upptaget barn, en landsstrykerskas dotter! . . . . . Men så långt får det ändå inte gå, det ska' jag bli man för.“

Rådmannen hade stigit upp ifrån soffan och gick nu med vaggande gång af och till öfver golfvet.

„Det är bara flickans skull; hon hade inte behöft ta' emot bref ifrån honom eller uppmuntra hans lågsinnade planer", anmärkte fru Agatha, som ändteligen kommit på den, som hon tyckte, så lyckliga tanken, att Rosa just vore den person, på hvilken hela ansvaret för den ledsamma saken kunde hvälfvas.

„Nej, det är du, som mest är skulden till allt detta", sade rådmannen med en hetta, med en bestämdhet och med en tvärsäkerhet, dermed han knappast tillförene vågat adressera sig till sin äkta hälft. „Det var du, som drog hit landsstrykerskans barnunge", fortsatte han; „det är du, som inte kommit dig till att långt före detta låta henne lemna vårt hus, och det är du, som inte det ringaste observerat hvad som passerat i huset, inte hindrat att ett dylikt förhållande kunnat uppstå och få ega existens midt för våra ögon!"

„Skyll inte allt på mig, skyll inte . . . . . ." ville fru Agatha med vanlig munvighet invända, men denna gång var det rådmannens tur att behålla ordet.

„Jag säger, att om du haft ögonen öppna, hade allt detta inte skett", afbröt han henne. „Men det är så med er qvinnor, att ni nog tusan se edra grannars göranden och låtanden och gerna blanda er i andras angelägenheter, men då det gäller att öfvervaka egna intressen, då ä' ni kortsynta, ja, blinda som hufvudlösa höns! . . . . Se så, nu vill jag vara allena; jag ska' sätta mig ned att skrifva till pojken."

Rådmanskan fann för godt att aflägsna sig, och rådmannen drog dörren till arbetsrummet igen med den kraft, att huset skakade, hvarpå han slog sig ned vid skrifbordet.

Under detta lilla familjeuppträde hade Rosa hunnit återvända. Hon kunde naturligtvis icke ana hvad som under tiden försiggått emellan det äkta paret derinne, ty hon satt redan, gladt sjungande, vid sybordet i kökskammaren.

Då kom rådmanskan inrusande. Hon var nu till det yttersta uppretad äfven genom de förebråelser, mannen slungat emot henne och ännu mera deraf, att hon icke under allt detta erhållit tillfälle att ens få bemöta dessa beskyllningar, och hon, som ändå alltid varit van att segrande få behålla sista ordet!

Likt roffogeln, då den störtar ned på den värnlösa, oskyldiga dufvan, slog nu rådmanskan ned öfver den intet ondt anande unga flickan i kökskammaren.

„Rosa, svara straxt, har du vågat gynna och uppmuntra min sons dåraktiga kärlek till dig. Säg, har du vågat besvara hans bref?“ frågade hon med hes röst, under det hennes framåtböjda, magra kropp skälfde och å de insjunkna kinderna uppenbarade sig högröda fläckar af uppblossande vrede.

Rosa blef så skrämd af detta hennes plötsliga, hotfulla uppträdande, att hon i första ögonblicket vardt alldeles förstummad, hvarföre den vredgade gamla frun fann anledning att fortsätta:

„Ja-så, du svarar ingenting härtill? Tystnaden bevisar dock tydligt nog, att du är brottslig, du lättsinniga varelse!“

Djupt sårad af dessa ord, reste Rosa sig upp ifrån stolen och ställde sig stolt och med högt buret hufvud framför rådmanskan, i det hon yttrade:

„Brottslig är jag inte och kan ej heller bli det. Jag vet mig intet ha brutit genom att jag lofvat Arthur tro och kärlek.“

„Olyckliga varelse! Du erkänner således att du underhåller en kärleksförbindelse med honom . . . . O, att jag måste uppleſva en sådan skamlig händelse, som att se den ur fängelsets dy uppdragna tiggarungen såsom min sons älskarinna!“ sade hon med så hög röst, att det genljöd genom hela huset.

Otydligt, alldeles som en dröm, hade den erinran mången gång inställt sig hos Rosa, att hon i sina tidigare barnaår någon gång befunnit sig på ett ställe, hvilket hade likhet med ett fängelse, derifrån hon blifvit förd till rådmannens fina våning. Hon hade äfven vid något tillfälle meddelat rådmanskan denna besynnerliga hågkomst, och fru Agatha hade dervid leende yttrat: „Du måtte ha drömt det der, kära barn.“ Och då hon önskat få veta något rörande sina aflidna föräldrar, hade man vanligen svarat henne att dessa varit mycket fattiga, men ändå af bättre stånd. „För resten, om det händer att du någon gång kommer ur vårt hus“, hade rådmanskan sagt, „ska' du nog få veta hur du kommit dit.“

Då nu rådmanskan under sitt vredesutbrott kom att omnämna, det Rosa skulle blifvit „uppdragen ur fängelsets dy“, framträdde åter drömbilden från barnaåren. Någon anledning till tvifvel förefanns icke. Hon visste ju nu, att hon var ur fängelset upptagen; hennes föräldrar hade törhända varit brottslingar eller eljest moraliskt fallna menniskor. Och åt henne hade Arthur, den bildade, framåtgående unge mannen, skänkt sin kärlek, och hon hade återigen dyrt och heligt lofvat att tillhöra honom. Hon fasade nu för sig sjelf. Hade hon nyss förut med högburet hufvud ämnat försvara sina qvinliga rättigheter, framhållande, att den kärlek hon och Arthur svurit hvarandra, icke stode i någons makt att motarbeta, så var hon nu, genom det hon erfarit ifrån rådmanskans läppar, alldeles tillintetgjord, der hon nedsjönk på stolen invid sybordet, med händerna betäckande det af tårar besköljda anletet.

Utan att röras vid anblicken af den unga flickans tårar och det djupt förkrossade tillstånd, hvaruti denna nu befann sig, fortfor den vredgade gamla damen med sin straffpredikan, hvilken hon slöt med att uppfordra Rosa att aflägsna sig „ifrån en familj“, såsom hon sade, „hvilken velat hennes väl, men den hon på ett skamligt sätt bedragit.“

Det var emot aftonen, och skymningen hade redan infallit, då den unga, olyckliga flickan med vacklande steg trädde ut ur porten till rådmannens gård. Himlen var mulen, lika mörk och dyster som framtiden nu tedde sig för henne, och nästan lika häftigt, som regnet just nu begynte nedströmma, sökte sig äfven tårarne väg utför hennes kinder.

Först derute på gatan kom hon att tänka på, att hon icke visste hvarthän hon egentligen skulle ställa kosan i detta sitt öfvergifna tillstånd. Ofrivilligt och utan att hon precis kommit att tänka derpå, leddes hennes steg åt Skatudden till. Och hvarest, om ej hos sina vänner derstädes, skulle hon väl söka skydd undan stormen?

„Herre, min skapare! Hvad har händt dig barn?“ frågade vaktmästarhustrun förskräckt, då hon fick se Rosa inträda med tårhöljda ögon och vacklande gång. „Du är kanske sjuk? . . . Ja, ja, man förkyler sig så lätt nu för tiden“, pra-

tade den goda gumman, utan att gifva Rosa tid att förklara, huru det förhöll sig med henne.

Rosa slog armarne om den moderliga vännens hals och begynte under snyftningar förtälja hvad som tilldragit sig. Derefter anhöll hon i så innerliga, bevekande ordalag att få veta något om sina föräldrar, då hon visste, att hennes vänner voro medvetne om det, som hade afseende på tidpunkten för hennes upptagande i rådmansfamiljen.

„Ja, kära Rosa", sade vaktmästaren, som nu var vid verkligen sorgsen sinnesstämning med anledning af det, som Rosa nyss meddelat. „Ja, kära Rosa, allt hvad jag kan meddela dig är, att din mor för ungefär femton år sedan blef såsom försvarslös införpassad i häktet här i staden. Redan vid ankomsten dit måtte hon ha varit dödssjuk, eftersom hon den påföljande dagens morgon knall och fall dog för oss, utan att den stackars menniskan kunde lemna den ringaste upplysning om sin födelseort eller stället, der hon egentligen hade sitt hemvist, om hon var gift och om din far lefde eller ej. Ja, kära barn, vi ha hittills med flit undandolt detta allt för dig, på det att dina leende ungdomsdagar inte sku' förmörkas af de moln, som genom ovissheten om dina föräldrars lefnadsställning och öfriga förhållanden hade kunnat uppstiga. Just derför, likasom också på rådmanskans inrådan, ha vi lemnat dig i okunnighet om det lilla vi vetat. Det var ändå illa gjordt af det tåfänga rådmansherrskapet, att förege dig vara „af familj", såsom det kantänka heter. Hm, ett och hvarje hade kanhända varit annorlunda om de inte hade gjort det."

Det goda vaktmästarefolket tog liflig del i Rosas olycka, och de inbjödo henne att qvarstanna i deras koja, så länge hon blott önskade det, hvarjemte vaktmästarehustrun åtog sig att skaffa henne sömnadsarbete. Det var en lycka i olyckan för Rosa, att hon råkade vara flink i fingrarne, samt att hon hos rådmansfamiljen fått lära sig ett och hvarje i sömnadsväg.

Djupast smärtade det den unga flickan, att tänka sig, det hon aldrig mera skulle få återse Arthur, fosterbrodern och föremålet för hennes varma kärlek. Hon skref till honom ett afskedsbref, hvaruti hon framhöll, huru ovärdig hon vore att bli hans maka, då hon nu fått kännedom om sin låga här-

komst, hvarjemte hon ombad honom icke på något sätt försöka forska efter henne, då det numera vore bäst för dem båda, att de befunne sig på skilda vägar.

Några dagar efter det Rosa flyttat till vaktmästarefamiljen, hemkom sonen Erik från en sjöresa. Den härdade sjömannen rördes äfven djupt öfver Rosas olycka. Som vanligt fåordig, sade han icke heller nu till en början något, utan tycktes han stumt och i sitt inre djupt gräma sig öfver det inträffade; men då de båda barndomsvännerna sedan blefvo allena, satte han sig uti soffan vid hennes sida, hvarvid han med sina trofasta, ärliga ögon blickade in i hennes. „Rosa, också jag tänkte en gång på att få ega dig", sade han. „Innan jag klart och tydligt sade dig det, förtrodde jag mina föräldrar hjerteangelägenheten. Men min mor hade märkt, att du med själ och hjerta redan var fästad vid en annan, och hon uppmanade mig att slå alla tankar på dig ur hågen. Det sved visst härinne, det kan du lita på, Rosa, att veta dig vara en annans, dig, som jag hållit så mycket af, att jag inte med ord kan uttolka det . . . Hör mig, Rosa, sku' det så hända, att den der Arthurs kärlek till dig afsvalnade, då han nu har sina föräldrar emot sig och då han fått kännedom om dina familjeförhållanden, — hvad som ändå inte borde ske, om han är karl för sin hatt, — så frågar jag dig, om du i sådant fall kan ge mig något det ringaste hopp? Verklig kärlek kan jag naturligtvis inte vänta att du ska' skänka mig, men vore så förinnerligt nöjd också endast med din trofasta vänskap . . . I vinter, det ska' jag berätta dig, har jag min styrmansexamen undanstökad, och då är jag i den ställning, att jag kan sätta foten under eget bord och ta' mig hustru."

Så mycket hade aldrig Rosa och knappast någon annan heller, förut hört den unge sjömannen tala. Men när han en gång kom i farten, den bottenärlige själen, tycktes han verkligen vara vältalig på sitt sätt, och dessutom låg det så mycken hjertegodhet och så mycken känslofullhet uti dessa hans enkla ord.

„Ja, Erik, det lofvar jag, men först då, när jag lyckats fullkomligt plåna Arthurs bild ur mitt hjerta, om detta nå-

gonsin i tiden kan ske", sade Rosa suckande, under det hon djupt rörd täckte handen åt barndomsvännen.

„Tack, Rosa", sade Erik, nöjd som han var äfven med detta löfte, hvilket innebar nog ringa utsigter för honom.

Då Arthur derborta i Aura-staden bekom sin fars ingalunda om försonlighet vittnande skrifvelse, blef han på det högsta uppskakad öfver hvad han deri fick läsa. Han skyndade genast att göra sig i ordning för en resa till Helsingfors, men innan han hann begifva sig af, fick han äfven emottaga Rosas afskedsbref, hvarpå spår af tårar så tydligt kunde skönjas. Han visste ju nu, att hans älskade Rosa var skymfligt bortdrifven ifrån hans föräldrars hus, att hon var lemnad till pris åt sorg och smälek; och han påskyndade ytterligare sin resa.

Då han anlände till hemmet, fick han veta, att hans mor insjuknat strax efter uppträdet emellan henne och Rosa. Han begaf sig genast att se åt, huru hon befann sig.

Vid hans inträde reste rådmanskan sig upp i sittande ställning i sin bädd, utropande:

„Det är din skull, Arthur, det är du, otacksamme son, som har lagt mig på sjukbädden och det är du, som kanske också tar lifvet af mig . . . . O, ändå, att en son ska' på detta sätt förgå sig emot sina gamla föräldrar!"

Här, vid sjukbädden, gick det ej an för Arthur att rättfärdiga hvarken sig eller Rosa. Han fick lof att stumt åhöra den gamla moderns ingalunda om kraftlöshet vittnande, mer än skarpa insinuationer och angrepp emot honom samt emot Rosa.

Men i rådmannens arbetsrum kom det till en het dust emellan far och son.

„Ja-så, gunstig herrn kommer kanske för att ursäkta sina kärleksgriller; ja, det gör du rätt uti", sade rådmannen, innan Arthur ens hunnit uttala en helsning; „ty det der kärleksäfventyret med den der flickan hedrar hvarken din smak eller din moraliska öfvertygelse, min käre Arthur. Jo, jag

tackar, jag! Nog hade det minsann varit på sin plats, att du tagit dig för att gifta dig med en flicka, som sett dagen i ett fängelse, och hvars föräldrar slutat sitt lif såsom missdådare!"

„Och min fars moraliska öfvertygelse har ej upprest sig deremot, att en flicka med så missrekommenderade familjerelationer blifvit upptagen och eklaterad såsom dotter i huset?" sade Arthur med lugn.

„Då man utöfvar barmhertighet, käre Arthur, får man mindre se till subjektets beskaffenhet, men desto mera handla i öfverensstämmelse med hvad den sanna filantropin bjuder", sade rådmannen, äfven med lugn, der han låg vårdslöst tillbakalutad i länstolen.

„Men hvarför då hålla den unga flickan i okunnighet om hennes verkliga familjeförhållanden och hvarför föra alla uti er umgängeskrets bakom ljuset, då det gällt just denna flicka?" frågade Arthur med stegrad förtrytelse.

„Jag tror, att flickan sjelf mest vunnit derpå, ty såsom vi, dina föräldrar, arrangerat det, har inte någon kunnat peka finger åt henne och säga: „Se der går den ur fängelset upptagna!" sade rådmannen, denna gång med någonting besvärradt eller undvikande uti sitt sätt.

„Och var det välbetänkt af mina föräldrar, att så att säga strö fåfängans frö i denna flickas oskuldsfulla hjerta genom att hos henne inplanta föreställningen om att hon egt ansedda, till en högre samhällsklass hörande föräldrar, en fåfänga, som till all lycka ändå inte kunnat rotfästa sig hos den renhjertade varelsen?"

Då Arthur ej genast fick något svar på denna sin fråga, fortsatte han nu med af rörelse darrande röst:

„Det råkade så hända, att den stackars flickans fosterbror, som lärt sig att högakta och värdera hennes englagoda, ädla karakter, närmade sig henne med bekännelsen om en kärlek, ren och oskrymtad; hon lyssnade härtill, likasom till hans bön om genkärlek, och de båda lyckliga menniskorna svuro hvarandra tro och kärlek. Hade hon då haft kunskap om sin verkliga härkomst, så, om jag känner Rosa rätt, hade hon bortvisat fosterbrodern såsom en person, stående vida öfver henne på samhällets trappsteg. Och detta hade varit

en olycka för mig, som dock var fast besluten att vinna hennes kärlek, lika litet då fästande mig vid af hvad slags härkomst hon är, som jag nu kommer att göra det .... Genom en tillfällighet kommo ni, mina föräldrar, till vetskap om förhållandet oss emellan, och då, då voro ni inte sena att för henne yppa hvad ni dittills hållit hemligt; ja, ni fasade ej tillbaka för att stöta dolken i bröstet på det offer, ni under tidernas lopp låtsat omhulda och i hvars öron ni sjungit ljufliga sånger om börd och förnäma familjerelationer! . . . Kan allt detta, min far, vara handlingar, förestafvade af er egen moraliska öfvertygelse?"

„Arthur, jag förbjuder dig att på detta hånfulla sätt tilltala din far!" utropade rådmannen förgrymmad. „Att du alls inte skäms att ta' parti för den der flickan, som .... som ...."

„Som i trots af huru mycket ni än försöka nedsätta hennes värde, dock är lika ren och dyrbar för mig. Ni ha förorättat henne, ni, mina föräldrar, genom att skymfligt bortvisa henne ur ert hus, och nu, om någonsin, är det min pligt och oafvisliga skyldighet att anta' mig den öfvergifna, för att å edra vägnar skaffa henne all den upprättelse, hon eger rätt att fordra."

Han steg härefter ut ur rummet, lemnande fadern i ett nästan till vansinne gränsande raseri.

Rosa satt med sitt sömnadsarbete invid det lilla fönstret till vaktmästarefamiljens bostad. Detta fönster vette åt den till flottans kasern ledande gatan, och den unga flickans uppmärksamhet blef för ett ögonblick riktad dit ut, med anledning af att ett kompani soldater under klingande musik tågade förbi. Och då hon nu kastade ögonen åt det angifna hållet, gaf hon till ett lätt utrop. Hon såg der på gatan en person, hvilken hade en förvånansvärd likhet med Arthur. Denne person tycktes vara osäker om, hvart han egentligen skulle vända sig, och han närmade sig nu äfven det fönster, innanför hvilket Rosa befann sig; hon var nyfiken att se, åt hvilket håll personen i fråga skulle ställa kosan, och just

då hon åter såg ut genom rutan, möttes deras blickar. Öfverraskad drog sig Rosa bort ifrån fönstret. Hon hade igenkänt den unge mannen. I och med detsamma hörde hon steg i förstugan, dörren öppnades, och in trädde Arthur med glädjestrålande anlete.

„Ser du, jag fann dig ändå“, sade han, i det han skyndade fram till Rosa, ömt tryckande hennes hand. „Jag är innerligen glad öfver att se dig ha erhållit ett hem här hos dina goda vänner . . . . Men, stackars min lilla Rosa, hvad du måtte fått lida genom det der olycksaliga brefvet, ty dina kinder äro ju bleka och insjunkna“, sade han nu, med sorgsen blick betraktande den unga flickan, hvilken verkligen fallit af, som man säger, under dessa några dagar.

„Men, Arthur, jag skref ju och anhöll, att du inte mera sku' söka upp mig, att du inte mera sku' tänka på mig“, sade Rosa, försökande uttrycka sig i en allvarlig, nästan kall ton.

„Det skref du visst, Rosa; men tror du då så litet på min kärlek och på mina löften, att du kan sätta i fråga, att jag sku' kunna öfvergifva eller glömma dig, och det dertill just nu, under de ledsamma omständigheter, i hvilka du råkat blott för min skull? Nej, Rosa, ingenting i verlden kan rubba den kärlek, jag hyser till dig!“

„Men har du då betänkt, hvilken sorg du kommer att bereda dina föräldrar? Jag har hört, att din mor ligger insjuknad, det kan ju hända att hon dör af sorg och grämelse öfver ditt handlingssätt“, sade Rosa.

„Rosa, du bör ju veta, att jag är en så öm son, som någon kan vara det; men jag känner också mina föräldrar så pass väl, att jag vet, att dessa deras skrupler öfver mitt handlingssätt inte hos dem kunna ge anledning till något allvarsammare sjukdomsfall och allra minst dödsfall, hvad som du befarar. Nej, vet du, Rosa, det kommer helt enkelt att gå så till, att de till slut nödgas finna sig i förhållandena, då de märka, att jag inte kan och inte vill afstå ifrån dig. Jag reser nu tillbaka till Åbo, och då jag om något år återvänder, hoppas jag att de redan äro stämda till vår fördel.“

„Besynnerligt, att du kan ta' saken så lätt, Arthur“, sade Rosa, äfven lifligt berörd af Arthurs tillitsfulla, bekym-

merslösa framställningssätt. „Men ännu en sak, jag kan ej tillhöra dig af ett annat, ett mycket vigtigt skäl . . . .“

„Och det är?“ frågade Arthur, med förvåning betraktande Rosa, som nu stod der med nedslagna ögon, men med en så bestämd, nästan utmanande hållning.

„Jo, just af det skäl, att vi båda alldeles inte passa för hvarandra. Du, med tiden en framstående jurist, sku' bli förenad med en person, som . . . . som . . . .“

„Som blifvit upptagen ur ett fängelse, och hvars familjeförhållanden befinna sig i ett det fullständigaste dunkel — ville du säga . . . Men, min egen Rosa, det är just en af mina första dater på den juridiska banan, och det en af rent mensklig art, som jag vill lägga i dagen genom att bevisa, att äfven den, hvilken såsom barn upptagits, vare sig ur ett fängelse eller hvarhelst annorstädes ifrån, är berättigad till all den aktning, som bör tillkomma hvar och en annan mensklig individ“, sade den unge mannen, talande med verklig hänförelse och värma.

„Men dina vänner och bekanta — hvad skola de väl säga?“ sporde Rosa, redan till hälften vunnen.

„De skola säga, att det inte kan gifvas ett lyckligare par på jorden“, sade Arthur, slående sin arm kring hennes lif och tryckande en kyss på hennes liljehvita panna.

Arthur reste tillbaka till Åbo.

Det var som om solen med sina varma, lifgifvande strålar plötsligt uppenbarat sig efter åtskilliga mulna, dystra dagar samt vid sitt afsked ännu qvarlemnat sina oförlikneligt sköna purpurstrimmor på himlahvalfvet. Arthurs korta besök var nemligen af så helsosam, upplifvande verkan, att Rosas bleka kinder åter fingo färg och att nålen så lekande lätt löpte i kapp med de drillar, som gingo öfver hennes läppar under arbetet.

Några månader härefter se vi Rosa sitta vid sin söm. Det är en brudklädning hon nu är sysselsatt med, en fin hvit atlasklädning, som tagit mycken tid och mycken möda i anspråk, ty under hela den senaste natten har hon nödgats sitta

uppe, för att få densamma färdig, och hennes ögon äro röda och matta af ansträngning. Men så skall också sjelfvaste kommerserådet Finkelbergs dotter bära klädningen, då hon kommer att förena sin lilla knubbiga figur och sin ganska respektabla förmögenhet vid löjtnant Gripenflycht's ståtliga gestalt, små inkomster och många skulder.

Just då Rosa ännu kastar en sista mönstrande blick på bruddrägten, inträder vaktmästaren.

Han ser så märkvärdigt vigtig ut i dag, den hedersgubben. „God middag, Rosa. Är inte Lovisa hemma?“ frågar han, då han icke finner sin hustru uti rummet.

„Nej, hon gick midt öfver till handelsboden, men tyckes just nu komma tillbaka“, sade Rosa, som igenkände ljudet af hennes steg i förstugan.

„Nu har jag någonting mycket vigtigt att meddela er, mina vänner“, började vaktmästaren, sedan han placerat sig i gungstolen. Han satte nu sina brillor på näsan samt drog fram ur fickan en hopviken nummer af Finlands Allmänna Tidning, slätade ut denna på knäet med flata handen, och så kom han ändteligen fram med hvad han dolde inom skägget. — „Hör nu på, hvad som här står i bladet: „Kungörelse. Som handlandeenkan Helena Ottiliana Liljeqvist hastigt aflidit, utan att under lifstiden hafva företagit några testamentariska anordningar, och då upplyst blifvit, att hennes systerbarn, arrendatorsenkan Wilhelmina Gustafva Ljung och dess dotter Rosa Mathilda, såsom varande hennes närmaste slägtingar, år 183* deras boningsort i N*** kapell af L**. socken afvikit, uppmanas nämnda personer att sig infinna hos undertecknad, utredningsman i boet, för att sina arfsanspråk efter handlandeenkan Liljeqvist bevaka och styrka. Jakob Falander, Rådman.“ — Hvad säges härom, mina vänner?“ frågade vaktmästaren, skjutande upp glasögonen på pannan samt mycket vigtigt fixerande sin hustru och Rosa.

„Jag säger bara, att det inte sku' vara så illa att vara i den der arrendatorsenkans eller hennes dotters ställe. Och hvad säger du, Rosa?“ frågade vaktmästarehustrun.

„Vänta litet, var det inte just under ett sådant dåligt och sjukligt år, då så många menniskor dogo knall och fall

på landsvägarne, som de der personerna försvunno ifrån sin hemtrakt?“ sporde Rosa, utan att lemna något egentligt svar på den till henne ställda frågan.

„Jo, just ett sådant år var det“, intygade vaktmästaren.

„Då är det inte precis någonting efterfikansvärdt att vara i deras ställe“, sade den unge flickan; „ty de der menniskorna ligga troligtvis nu i grafvens gömma.“

„Men jag har en tanke, ska' jag berätta er, en tanke som inte har lemnat mig någon lefvandes ro alltsedan jag kom att få ögonen på den der kungörelsen, den tanken, go' vänner, att det just är Rosa, som kommer att bli den der enkan Liljeqvists arftagerska. Ja, titta du på mig bara, gumma, men ni ska' få se, att mina aningar inte bedra' mig den här gången.“

„Ja, tänk bara, om det kunde vara på det viset“, sade vaktmästarehustrun, fundersamt. „Ingenting omöjligt ligger ju heller deri, och större under och mirakel har man sett! . . . . Rosa, hör du då inte, hvad som är fråga om?“ sporde hon den unga flickan, hvilken höll på att vika ihop brudklädningen, då hon just nu ämnade begifva sig bort med densamma. „Det är du, som kommer att ärfva handelsmansenkan!“

„Jag!“ sade Rosa, och så begynte hon skratta så godt och så hjertligt.

„Skratta du bara, Rosa, men jag tror hvad jag tror“, sade vaktmästaren. Han hade lemnat gungstolen och begynte vandra af och till i rummet, med händerna på ryggen och under djupsinniga funderingar. „Det gäller nu bara att få reda på hennes familjenamn och på någonting skriftligt, som kunde bestyrka hvem hon egentligen är“, mumlade han för sig sjelf.

Vaktmästarehustrun, som var sysselsatt vid spiseln, vände sig nu plötsligt till mannen med frågan:

„Erik sa' du inte på det här sättet den dagen då Rosas mor dog: „Det enda menniskan lemnar efter sig, är ett vackert flickebarn och en gammal psalmbok.“ — Ja, Erik, jag kommer så tydligt ihåg just de der orden, alldeles som om du hade yttrat dem i går.“

„En gammal psalmbok . . . . hm . . . . den kan nog vara bra, men är ändå inte i det här fallet detsamma som en dopattest“, sade vaktmästaren.

„Det är den inte, det vet jag nog, men man brukar ju i psalmböcker och biblar skrifva in sina egna och sina barns namn och födelseår. Hvem vet, hvilken ledning kunde fås ifrån den der boken, om man bara sku' få rätt på den“, sade hans hustru.

„Ja, du sa' ett par ord, gumma“, sade vaktmästaren, nöjd med den lilla ljusglimt, som hans kära Lovisa kallade fram. „Någon trollkonst bör det inte heller precis bli att deruppe få tag uti den, om det också kan ge litet arbete“, fortfor han, under det han fattade sin mössa och med brådskande steg begaf sig ut ur rummet.

Rosa gick att föra bort brudklädningen, knappast egnade någon tanke åt handlandeenkans efterlemnade egodelar. Vaktmästarehustrun gjorde upp eld, för att ha eftermiddagskaffet färdigt tills både mannen och Rosa skulle återvända. Men hon var så tankspridd för tillfället, den goda gumman, att hon under kokningsbestyret kom att slå mera vatten i pannan än denna kunde rymma, hvilket hade den sorgliga påföljd, att elden släcktes och att hon sedan länge och väl fick pusta och blåsa, för att åter få veden att brinna. Detta lyckades dock till slut, och kaffet var äfven så pass färdigt, att det blott behöfde stå att „klarna“ litet, då vaktmästaren med glädjestrålande anlete och en triumferande uppsyn inträdde, hållande en med messingsspännen försedd större psalmbok under armen.

„Ser du, gumma, här har jag psalmboken nu. Det var inte alls svårt att få rätt på den, då den sortens menniskor, som vi ha att göra med, just inte bruka ha sådana här böcker bland sina efterlemnade effekter. Och det ska' jag berätta dig, att det nu är klart som dagen, att Rosa är handlandeenkan Liljeqvists enda arvinge. Se bara hvad här står just innanför permen: „Aron Ljung, född d. 3 Mars 1804. — Wilhelmina Gustafva Ljung, född d. 20 Juli 1806. — Gustaf Aron Ljung, född d. 7 September 1826. — Rosa Mathilda Ljung, född d. 13 Augusti 1828. — Gud låt oss denna boken så läsa

och fårstå, Att vi himmelriket ärfva må. — N*** kapell, L** socken.“ — „Ja ser du, här står ju så tydligt namnet Rosa Mathilda Ljung, och födelseåret bör ju också stämma in på Rosas . . . . N*** kapell, L** socken, står här. Det är således ifrån kyrkoböckerna i N*** kapells prestgård, som vi nu ska' få veta allt hvad vi behöfva. Vet du hvad, Lovisa, nu ta'r jag och skrifver till unge herr Arthur, och lemnar hela bestyret åt honom. Ingen kan vara mera intresserad än han uti att få reda på, huru det egentligen hänger ihop med Rosas familjeförhållanden, och han är ju ändå en riktig jurist och förstår sig på sådana här saker långt bättre än mången annan. Ja, jag säger bara, hvad rådmannen ska' bli flat, när som hans egen son kommer och anmäler Rosa såsom enda arfvinge till handlandeenkans förmögenhet“, sade vaktmästaren, belåtet gnuggande sina händer.

Tvenne månader härefter se vi en skjutskärra köra in på rådman Falanders gård, och ur kärran hoppar en ung man, i hvilken vi igenkänna Arthur.

Då han inträder i salen, finner han sin far och mor inbegripna i ett samtal. Rådmanskan, som troligen funnit det mindre trefligt att alltför länge spela sjuk, är således åter på benen. Det värda paret ordar just om handlandeenkan Liljeqvists efterlemnade egodelar och om det förunderliga med dem, att icke någon tills dato uppträdt med arfsanspråk till desamma, fastän rådmannen annonserat derom både i in- och utländska tidningar.

„Jag tror, att det går så långt, att det blir ett dana-arf till slut“, sade rådmanskan, „ty folket dog ju som flugor under det der året. Synd är det emellertid, att så ska' gå med den ganska nätta förmögenheten.“

„*Ganska nätt* är för litet sagdt, när som det gäller omkring trettitusen rubel silfver — utom gården“, brummade rådmannen, hvilken på senare tider fått en synnerlig lust att disputera och opponera sig gent emot fru Agatha. Han var för öfrigt, hvad denna arfsangelägenhet vidkom, temligen missnöjd öfver att den „afvikna“ qvinnan eller hennes dotter

icke hördes af, emedan han hade förespeglat sig för egen räkning kunna göra en liten nätt affär på „de der enfaldiga arfvingarnes“ bekostnad, hvad som deremot icke kunde ifrågakomma, ifall handlandeenkans förmögenhet tillfölle staten.

De gamla blefvo icke så litet förvånade öfver att se sonen så der oväntadt anlända till hemmet, emedan de antagit, att han skulle infinna sig först emot julen. Ett moln steg också upp på rådmannens panna; han kom nemligen att tänka, det icke allt nu igen vore som det borde vara, ty efter det senaste uppträdet emellan honom och sonen hade han begynt frukta, det Arthur när som helst kunde vara färdig till hvilka extravaganser som helst.

„Nå, Arthur, hur kommer det sig, att vi ha dig här så oförmodadt?“ frågade rådmannen, efter det han sagt sitt „välkommen hem“ till sonen. „Vi väntade dig först till julen.“

„Det är några vigtiga angelägenheter, som nödgat mig att resa, sade Arthur. „Jag kommer just nu ifrån N*** kapell derborta i L** socken.“

„N*** kapell i L** socken!“ utropade rådmanskan. „Men var det inte just ifrån samma ställe, som den der arrendatorsenkan var hemma?“ frågade hon, vändande sig till mannen.

„Det har sin riktighet; just der voro hon och hennes dotter bosatta, innan de försvunno“, sade rådmannen. „Kanske hörde du, Arthur, der i trakten talas om en arrendatorsenka, som jemte en minderårig dotter afvikit socknen året 183*?“

„Jo, det hörde jag“, sade Arthur. „Den nämnda enkan är för länge sedan död, men hennes dotter lefver, och . . . .“

„Hvad säger du, lefver dottern?“ utropade rådmannen, och icke ens hans fetma hindrade honom ifrån att flyga upp från soffan likt en gummiboll.

Rådmanskan återigen slog ihop händerna med sådan kraft, att den halfdöfva Stina kom inrusande ifrån köket, i den tro att taket fallit in.

„Är det verkligen faktiskt att dottern lefver, och fick du också veta hvar hon för närvarande finnes?“ frågade rådmannen mycket ifrigt.

„Hon lefver och uppehåller sig hos en vaktmästarefamilj på Skatudden“, sade Arthur.

„Här i Helsingfors! Men hur kommer det sig till, att hon ännu inte infunnit sig för att göra sin rätt till arfvet gällande?“

„Hon vet inte ens i detta ögonblick af, att hon är samma person, hvarom nu är fråga.“

„Kan det vara möjligt?“ utbrast fru Agatha.

„Om ni ett ögonblick vilja lyssna dertill, så ska' jag i några få ord berätta hennes historia“, sade Arthur, då han tog plats i soffan midt emellan de af nyfikenhet nu så besjälade föräldrarne. „Hennes mor dog“, begynte han, „i ett fängelse, anhållen såsom lösdrifverska, på grund af att hon under iråkad sjukdom ej på nöjaktigt sätt kunde redogöra för sig; hon dog sålunda, utan att hinna lemna den ringaste upplysning om sig eller om sin hemort, och dottern upptogs sedan af personer, som hade fått den fixa idén att lysa genom filantropiska handlingar. Hos dessa samma personer blef hon uppfostrad halft som tjenarinna, halft som dotter i huset. Men i den familj, der hon råkade bli upptagen, fanns äfven en son, och denne son kom att förälska sig i den der fosterdottern. Och då en dylik ödets lek icke ingick i föräldrarnes plan, körde de en vacker dag fosterdottern på porten. Den värnlösa erhöll ändå en fristad hos en fattig, men godhjertad vaktmästarefamilj på Skatudden“, slöt Arthur.

De gamla föräldrarne hade i början af sonens andragande lyssnat dertill med spänd uppmärksamhet, men när han kom mot slutet, syntes någonting oroligt, någonting besväradt i deras blickar, då de betraktade hvarandra.

„Det är Rosa“, hördes fru Agatha halfhögt yttra, och den gamle rådmannen, som nu satt der, tummande om snusdosan, med nedslagna ögon likt en afstraffad skolpojke, bekräftade med en stum nickning, att äfven han delade sin kära hälfts mening.

„Ja, just Rosa är det“, sade Arthur lugnt. „Och hennes föräldrar voro hederligt folk, som blott allt för mycket fått lida genom att de råkat ut för otur och för fattigdom.“

„Och du har åtagit dig att bli hennes sakförare?“ frågade rådmannen, allt ännu under intryck af en god portion förlägenhet.

„Jag har endast åtagit mig att anskaffa de legitimationsbevis, som äro nödvändiga för att kunna konstatera hvem hon är, och ämnar nu förmedelst dessa bevaka min blifvande hustrus intressen", sade Arthur, i det han framsatte på bordet en pappersrulle, hvilken han under hela tiden hållit i handen. „Jag har varit lycklig nog att kunna förskaffa mig Rosa Ljungs dopattest och öfriga bevis, dem jag nu öfverlemnar till er, min far, då ni är utredningsman i enkan Liljeqvists bo, och jag hoppas att få pappren genomögnade."

Det förlägna, besvärade i de gamlas sätt och hela uppträdande tycktes icke vilja vika ifrån dem. De hade nu funnit, att den af dem bortjagade flickan ändå icke var dotter till personer, hvilka gjort sig skyldiga till brott hvarken af ett eller annat slag, och så hade de nödgats inom sig erkänna, att de egde en son med energi, med verklig själsadel, inför hvilken de nu sutto alldeles tafatta och försagda. Denna flicka, deras fosterdotter, hade de djupt förorättat, och sonen hade de misskänt och motarbetat, då det gällt hans väl och hans lycka.

Sådana voro de föga trösterika tankar, som nu hade inställt sig hos dem. Men en omständighet, som nu mera än någon annan verkade till att omstämma de gamla till sonens fördel, var ändå den, att Rosa uppträdde såsom arftagerska till enkan Liljeqvists förmögenhet, hvilken var en betydligt större, än den de sjelfva disponerade öfver. „Penningen har egenskapen att göra svart till hvitt", heter det. Så äfven här. Hos det värda äkta paret förefanns en ganska starkt utpräglad mammonsdyrkan, hvarföre den unga arftagerskans bild numera i deras ögon framstod såsom infattad uti en dyrbar guldram, der sjelfva „stycket" inom ramen hade föga eller intet värde, men ramens gedigna, massiva beskaffenhet deremot ett så mycket större; och just derföre kommo de äfven att tänka, att det icke kunde vara så oäfvet att ha en dylik värdefull tafla på salongsväggen.

Alltnog, det egendomliga tilldrog sig, att Arthur tilläts bäst han gitte tala om „sin blifvande hustru", utan att det alls tycktes ljuda obehagligt i de gamlas öron. Ja, då han meddelade dem, att han hade för afsigt att om ett par dagar

återvända till Åbo, kom hans mor till och med fram med den oväntade frågan: „Och när ämnar du hålla bröllop, Arthur?“ hvartill han lemnade det korta svaret: „Redan om ett halft år.“

Rosa visade sig mera nöjd öfver att få höra, det Arthurs föräldrar icke mera ogillade deras äktenskap, än hon var öfver att ha kommit i besittning af det ganska stora arfvet.

Vaktmästarefamiljen jublade, som om en den största lycka hade vederfarits denna; så liflig del tog man uti Rosas öde.

Annandag jul samma år firades i rådmannens gård ett anspråkslöst förmiddagsbröllop. Det var vice häradshöfdingen Arthur Falander, som denna dag sammanvigdes vid sin fostersyster Rosa Ljung. De voro ett vackert par, häradshöfdingen och hans unga fru. Rådmannen fann till och med, att Rosa hade bra mycken intelligens präglad uti anletsdragen, hvilket hans ögon, besynnerligt nog, icke under de förflutna sjutton åren varit skarpa nog att iakttaga, och fru Agatha påstod, att maken till hushållsmenniska icke kunde finnas; men så hade Rosa också fått all sin undervisning af henne sjelf, och det var något, det.

Ett rörande ögonblick gafs för de unga, då hedersgubben vaktmästaren strax efter vigseln öfverraskade dem med sin „bröllopsgåfva“, såsom han kallade den. Det var Rosas föräldrars gamla psalmbok, till hvilken han låtit förfärdiga ett smakfullt arbetadt fodral, och hvilken bok han nu med några enkla, hjertliga ord öfverlemnade till det lyckliga unga paret, som under djup rörelse mottog densamma, afgifvande försäkran att städse betrakta boken som en deras dyrbaraste skatt.

Och eftersom vi åter i vår „bild“ hunnit så långt som till bröllopet, torde det vara bäst att nedlägga pennan, för att icke göra oss skyldige till en öfverträdelse af „gamla vanan.“

6000193724
Göteborgs universitetsbibliotek